

עיר וקדיש מז שמיא נחית

ט"ל תשכ"ח מפי זרעו

ספר
תורת הזוהר

והוא ספר הזוהר שחבר התנא האלוקי
רבן שמעון בר יוחאי זיע"א
בלשון הקודש למען ירוץ הקורא בו
מנוקד ומחולק ללמוד יומי

חלק כה

בזוהר דא יפקון מז גלותא

והמשכילים ייהוו כזוהר הרקיע

עֲזָרִי מֵעַם ה' עוֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֵּהָר

חֶלֶק כה

וְהוּא סֵפֶר הַזֵּהָר שֶׁחִבֵּר הַתַּנָּא הָאֱלֹקִי
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א
בְּלִשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ לְמַעַן יִרוּץ הַקּוֹרָא בּוֹ
מִנְקֵד וּמְחוּלָק לְלִמּוּד יוֹמֵי
לְכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה

מְזוּהָר פ' אִמּוֹר דָּף קג עַד זוּהָר פ' נִשְׂא דָף קלא

וּמְצוּרָף: 1. תִּיקוֹן הַכִּלְלִי, 2. תִּפִּילַת הַדֶּרֶךְ 3. תִּפְלַת הוֹדִיָּה
לְבוּרָא עוֹלָם, 4. תִּפְלָה לִפְנֵי וְאַחֲרֵי הַלִּימוּד, 5. תִּיקוֹן מַג,
6. תִּיקוֹן מַח, 7. פְּתִיחַת אֵלֵיהוּ הַנְּבִיא

מוֹפָץ לְלֹא מְטַרְת רֹוח כָּלֵל - לְקִירוּב הַגְּאוּלָּה בְּרַחֲמִים
וְכַן נְסִיִּים יַחַד שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל אֶת סֵפֶר הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ שָׁנָה בְּשָׁנָה
בְּהִילּוּלַת הַרְשָׁב"י

יּוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֵּהָר הָעוֹלָמִי"
בְּעִיה"ק בֵּית שְׁמֵשׁ תּוֹבֵב"א
שֶׁבֶט תִּשְׁע"ד לִפ"ק

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין-בית שמש
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

מפעל
**הזוהר
העולמי**
סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזיכוי הרבים ולזכות ללמוד תורה לשמה, וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים, ועליו נאמר "אם תוציא היקר מזולל כפי תהיה", הוא מברך והקב"ה מסכים אתו אכי"ר.

הרשב"י קובע:

"בספר הזוהר יצאו בני ישראל מהגלות ברחמים"
מחפשים מפיצים למליוני דפי הזוהר בכל העולם
מחפשים תורמים להדפיס מיליוני דפי הזוהר לחלקם
ל-15 מליון יהודים בחנם

האם יש מחשב שיוכל לחשב את הזכות הגדולה שיכולים
לזכות בכסף קטן?

גדולי הדור פסקו! תרמו אל מפעל הזוהר העולמי, (ישירות
לדפוס) והיו שותפים להצלת עם ישראל על ידי חלוקת דפי זוהר
היומי, ספרים ועלונים בחינם: **0527-651911**

שְׁבַעַת יָמִים כָּתוּב, וְלֹא בְשִׁבְעַת יָמִים. כָּמוֹ זֶה
 כָּתוּב (שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם
 וְגו'. וְצָרִיךְ אָדָם לְשַׁמַּח בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּפָנִים
 מְאִירוֹת בְּאוֹרְחִים הִלְלוּ שְׁשׁוּרִים עִמוֹ.

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא, כָּתוּב בְּסִפְתָּ תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת
 יָמִים, וְאַחַר כֵּךְ יִשְׁבוּ בְּסִפְתָּ. בְּרֵאשׁוֹנָה
 תִּשְׁבוּ, וְאַחַר כֵּךְ יִשְׁבוּ. אֲלֵא הֲרֵאשׁוֹן לְאוֹרְחִים,
 הַשְּׁנִי לְבְנֵי הָעוֹלָם. הֲרֵאשׁוֹן לְאוֹרְחִים, כָּמוֹ שָׂרֵב
 הַמְּנוּנָא סְבָא, כְּשֶׁהָיָה נִכְנָס לְסִפְתָּ הָיָה שָׁמַח,
 וְעוֹמֵד עַל פֶּתַח הַסִּפְתָּ מִבְּחוּץ וְאוֹמֵר: גְּזֻמָּן
 לְאוֹרְחִים. מְסִדֵּר (בְּסִדֵּר) אֶת הַשְּׁלַחָן, וְעוֹמֵד עַל
 רִגְלָיו, וּמְבָרֵךְ וְאוֹמֵר: בְּסִפְתָּ תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים.
 שָׁבוּ אוֹרְחִים עֲלֵינוּנִים, שָׁבוּ. שָׁבוּ אוֹרְחֵי
 הָאָמוּנָה, שָׁבוּ. הַרִים (רַחֲמִים) יָדְיוֹ וְשִׁמְחָה, וְאָמַר:
 אֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ, אֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁכַתּוּב
 (דְּבָרִים לב) כִּי חֲלָק ה' עִמוֹ וְגו'. וְהָיָה יוֹשֵׁב.

הַשְּׁנִי – לְבְנֵי הָעוֹלָם, שְׁמִי שֵׁיִשׁ לוֹ חֲלָק בְּעַם
 וּבְאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, יוֹשֵׁב בְּצֵל הָאָמוּנָה,
 לְקַבֵּל אֶת הָאוֹרְחִים, לְשַׁמַּח בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא, וְצָרִיךְ לְשַׁמַּח אֶת הָעֲנַיִים. מָה הַטַּעַם?
 מִשּׁוּם שֶׁהַחֲלָק שֶׁל אוֹתָם אוֹרְחִים שְׁזֻמָּן, הוּא
 לְעֲנַיִים. וְאוֹתוֹ שִׁיּוֹשֵׁב בְּצֵל הַזֶּה שֶׁל הָאָמוּנָה,

וּמְזַמֵּין אֶת הָאוֹרְחִים הָעֲלִיּוֹנִים הַלְלוּ, אוֹרְחֵי
הָאֲמוּנָה, וְלֹא נוֹתֵן לָהֶם חֶלְקָם, כֻּלָּם קָמִים מִמְּנוֹ
וְאוֹמְרִים: (משלי כג) אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עֵינַי וְגו'.
נִמְצָא שְׂאוֹתוֹ שֶׁלְחָן שֶׁתִּקֵּן – שְׁלוֹ הוּא, וְלֹא שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. עָלָיו כָּתוּב (מלאכי ב) וְזִרְתִּי
פָּרַשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגו', פָּרַשׁ חֲגִיכֶם, וְלֹא חֲגִי. אוֹי
לוֹ לְאוֹתוֹ אָדָם בְּשַׁעַה שְׂאוֹרְחֵי הָאֲמוּנָה הַלְלוּ
קָמִים מִשְׁלַחְנֹו.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא, אֲבָרְהֶם, כָּל יָמָיו הָיָה עוֹמֵד
בְּפִרְשֵׁת דְּרָכִים לְזַמֵּן אוֹרְחִים וּלְסַדֵּר
לָהֶם שֶׁלְחָנוֹת. עֲכָשׁוּ שְׂמֻזְמִינִים אוֹתוֹ וְאֵת כָּל
הַצְּדִיקִים וְאֵת דָּוִד הַמֶּלֶךְ וְאֵין נוֹתְנִים לָהֶם אֵת
חֶלְקָם, אֲבָרְהֶם עוֹמֵד מִהַשְׁלַחַן וְקוֹרֵא: (במדבר טז)
סוּרוּ נָא מֵעַל אֶהְלִי הָאֲנָשִׁים הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה.
וְכֻלָּם עוֹלִים אַחֲרָיו. יִצְחָק אָמַר, (משלי יג) וּבִטָּן
רְשָׁעִים תִּחְסֹר. יַעֲקֹב אָמַר, (שם כג) פִּתְּךָ אֲכַלְתָּ
תִּקְיָאָנָה. וְשָׂאֵר כָּל הַצְּדִיקִים אוֹמְרִים, (ישעיה כח) כִּי
כָּל שֶׁלְחָנוֹת מְלֹאוּ קִיא צָאָה בְּלִי מְקוֹם.

דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר, וְהַשְּׁלִים דִּינֹו, שְׁכָתוּב (שמואל א-
כח) וַיְהִי כַעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים וַיִּגַּף ה' אֶת נֹבֶל
וַיָּמָת. מַה זֶה אוֹמֵר? מִשׁוֹם שֶׁדָּוִד שָׁאַל מִנֹּבֶל
וַנַּעֲשֶׂה לוֹ אוֹרַח, וְלֹא רָצָה. וְזֶה הַזְּמִין אוֹתוֹ, וְלֹא

נָתַן לוֹ חֶלֶק. וּבְאוֹתָם עֲשָׂרָה יָמִים שְׂדוּד הַמֶּלֶךְ.
 דָּן אֶת הָעוֹלָם, נִדוּן עָלָיו אוֹתוֹ אָדָם שֶׁהַשְּׁלִים לוֹ
 רַע יוֹתֵר מִנְּבַל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, (משום כך) אֵין הַתּוֹרָה מְטַרִיחָה
 עַל אָדָם יוֹתֵר, אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁהוּא יָכוֹל,
 שְׂכָתוּב (דברים טז) אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ וְגו'. וְלֹא יֹאמֵר
 אָדָם אֲכַל וְאֶשְׂבַּע וְאֶשְׂתָּה בְּרֵאשׁוֹנָה, וּמָה
 שִׁישָׂאָר אַתָּן לְעַנְיִים. אֶלָּא רֵאשִׁית הַכֹּל הוּא שֶׁל
 הָאוֹרְחִים. וְאִם שָׂמַח אֶת הָאוֹרְחִים וְהִשְׁקָה
 אוֹתָם, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמַח עִמוֹ, וְאַבְרָהָם
 קוֹרָא עָלָיו, (ישעיה נח) אִז תִּתְעַנֵּג עַל ה' וְגו'. וַיִּצְחַק
 קוֹרָא עָלָיו, (שם נד) כָּל כְּלִי יוֹצֵר עָלֶיךָ לֹא יִצְלַח.
 אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֶת זֶה דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר אוֹתוֹ,
 מִשׁוּם שֶׁכָּל כְּלִי הַזֵּין שֶׁל הַמֶּלֶךְ וְהַקְּרָבוֹת שֶׁל
 הַמֶּלֶךְ נִפְקְדוּ בְּיַד דָּוִד. אֲבָל יִצְחַק אָמַר, (תהלים קב)
 גְּבוּר בְּאָרֶץ יִהְיֶה זֵרְעוֹ וְגו', הוּן וְעֶשֶׂר וְגו'.

יַעֲקֹב אָמַר, (ישעיה נח) אִז יִבְקַע כֶּשֶׁחַר אוֹרֶךְ וְגו'.
 שָׂאָר הַצְּדִיקִים אוֹמְרִים, (שם) וְנִחַף ה'
 תָּמִיד וְהַשְּׂבִיעַ וְגו'. דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר, (שם נד) כָּל
 כְּלִי יוֹצֵר עָלֶיךָ לֹא יִצְלַח, שֶׁהָרִי הוּא נִפְקָד עַל כָּל
 כְּלִי הַזֵּין שֶׁל הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל הָאָדָם
 שְׂזוּכָה לְכֹל זֶה. אֲשֶׁרִי חֶלְקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים

בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (שם ס)
וְעִמָּךְ כָּלֵם צְדִיקִים וְגו'.
וְלִקְחֶתֶם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן
פָּתַח, (שם מג) כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי
וּלְכַבּוּדֵי בְּרֵאתִיו יִצְרֹתִיו אֶף עֲשִׂיתִיו. כֹּל הַנִּקְרָא
בְּשֵׁמִי – זֶה אָדָם, שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא אוֹתוֹ
בְּשֵׁמוֹ (בְּדַמּוֹת), שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית ב) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. וְקָרָא לוֹ בְּשֵׁמוֹ, בְּשַׁעֲהָ שֶׁהוֹצִיא
אֶמֶת וְדִין בְּעוֹלָם, וְנִקְרָא אֱלֹהִים, שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת כב)
אֱלֹהִים לֹא תִקְלַל.

רַעִיָא מֵהֵימְנָא

מוֹצְיָה (מ"ז) זו לטל לולב באותו יום עם אותם
המנינים שלו, והסוד הזה בארנו,
וּפְרָשׁוּהָ הַחֲבֵרִים, כְּמוֹ שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
נוֹטֵל אֶת יִשְׂרָאֵל בְּיָמִים הַלְלוּ וְשִׁמַּח בָּהֶם, אֶף
כֶּךָ יִשְׂרָאֵל נוֹטֵלִים אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְחַלְקֵם וְשִׁמַּחִים עִמּוֹ. וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁל הַלּוּלָב
וְהַמִּינִים שָׁבוּ, שֶׁהוּא סוּד הַדְּמוּת שֶׁל אָדָם,
וְהָרִי נִתְבָּאֵר. (ע"כ רַעִיָא מֵהֵימְנָא).

קָרָא לוֹ בְּשֵׁמוֹ, שְׁכָתוּב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, וַיִּפֶּה. הָרִי בְּאַרְנוֹ, שְׁכָתוּב

נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, בְּשַׁעַה שְׁהַזְוִיג
נֹאמֵר. וְכַךְ הוּא בְּזוּיג שֶׁל שְׁנֵיהֶם, בְּצֶלֶם וּדְמוּת.
וְאָדָם יֵצֵא מִזְכָּר וּנְקֵבָה.

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. בְּסִפְרוֹ שֶׁל
שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ מִצְאָנוּ, שֶׁבְּשַׁעַה שְׁהַזְוִיג
נִמְצָא לְמִטָּה, שׁוֹלַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְיוֹקֵן
אֶחָד כְּמוֹ פְּרָצוּף אָדָם, רְשׁוּם חֲקוּק בְּצֶלֶם, וְעוֹמֵד
עַל אוֹתוֹ זְוִיג. וְאֶלְמָלָא נִתְּנָה רְשׁוּת לְעֵינַי לְרֵאוֹת,
רוֹאֶה אָדָם עַל רֵאוֹ שׁוֹ צֶלֶם אֶחָד רְשׁוּם בְּפְרָצוּף
שֶׁל אָדָם, וּבְאוֹתוֹ צֶלֶם נִבְרָא הָאָדָם. וְעַד שְׁעוֹמֵד
(וּטְרָם שְׁעוֹמֵד) אוֹתוֹ צֶלֶם שֶׁשְּׁלַח לוֹ רְבוּנוֹ עַל רֵאוֹ
וַיִּמְצָא שֵׁם, לֹא נִבְרָא הָאָדָם. זֶהוּ שְׁכַתוּב וַיִּבְרָא
אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.

אוֹתוֹ הַצֶּלֶם מִזְדַּמֵּן כְּנִגְדוֹ עַד שְׁיִוצֵא לְעוֹלָם.
כְּשִׁיּוּצֵא, הוּא מִתְגַּדֵּל עִם אוֹתוֹ צֶלֶם,
בְּאוֹתוֹ צֶלֶם הוֹלֵךְ. זֶהוּ שְׁכַתוּב (תהלים לט) אַךְ בְּצֶלֶם
יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. וְהַצֶּלֶם הַזֶּה הוּא מְלַמֵּעֵלָה.

בְּשַׁעַה שְׁאוֹתָן רוּחוֹת יוֹצְאוֹת מִמְקוֹמָן, כָּל
רוּחַ וְרוּחַ מִתְתַּקְּנֵת לְפָנַי הַמֶּלֶךְ
הַקְּדוֹשׁ בְּתַקוּנַי כְּבוֹד, בְּפְרָצוּף שְׁעוֹמֵד בְּעוֹלָם
הַזֶּה, וּמְאוֹתוֹ דְיוֹקֵן תַּקוּן כְּבוֹד יוֹצֵא הַצֶּלֶם

הַזֶּה. וְזֶה שְׁלִישֵׁי לְרוּחַ, וּמִקְדִּימָה בְּעוֹלָם הַזֶּה
 בְּזִמְנָן שְׁנַמְצָא הַזְּוֹג. וְאֵין לָךְ זְוֹג בְּעוֹלָם שְׁלֵא
 נִמְצָא בְּתוֹכְכֶם צֶלֶם. אָבֵל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים,
 הַצֶּלֶם הַזֶּה קְדוֹשׁ, וּמִמְקוֹם קְדוֹשׁ הוּא נִמְצָא
 בְּתוֹכְכֶם. וְלַעֲבוּדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת צֶלֶם מְאוֹתָם
 הַמֵּינִים הָרַעִים, מִצַּד הַטְּמָאָה נִמְצָא בְּתוֹכְכֶם.
 וְעַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לְאָדָם לְעַרְב צֶלֶם שְׁלוֹ בְּצֶלֶם
 שֶׁל עֲבוּדֵי עֲבוּדָה זָרָה, מִשּׁוּם שֶׁזֶה קְדוֹשׁ – וְזֶה
 טְמֵא. בֹּא רְאֵה מֵה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעֲבוּדֵי כּוֹכְבִים
 וּמַזְלוֹת וְכוּ'.

שְׁכָתוֹב (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה
 לָכֶם, שְׁהָרִי הַיּוֹם הַזֶּה מִהַמֶּלֶךְ הוּא
 בְּלִבְדוֹ, שְׁמַחְתוּ עִם יִשְׂרָאֵל. מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהַזְּמִין
 אוֹרְחִים, וְהַשְׁתַּדְּלוּ עִמָּהֶם כָּל בְּנֵי הַיְכָלוֹ. אַחַר כֵּן
 אָמַר הַמֶּלֶךְ: עַד כָּאֵן אֲנִי וְאַתֶּם הַתְּעַסְקֶנוּ כֻלָּם
 בְּאוֹרְחִים, וְהַקְרַבְתֶּם קְרַבְנוֹת עַל שְׂאֵר הָעַמִּים
 בְּכָל יוֹם, מִכָּאֵן וְהִלָּאָה אֲנִי וְאַתֶּם נִשְׂמַח יוֹם
 אֶחָד. זֶהוּ שְׁכָתוֹב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה
 לָכֶם. לָכֶם, לְהַקְרִיב קְרַבְנוֹת עֲלֵיכֶם. אָבֵל אוֹרְחֵי
 הָאֱמוּנָה נִמְצָאִים בְּמֶלֶךְ תְּדִיר, וּבַיּוֹם שֶׁל שְׁמַחְתָּ
 הַמֶּלֶךְ, כָּלֶם מִתְכַּנְּסִים עִמּוֹ וְנִמְצָאִים. וְעַל זֶה
 כָּתוּב עֲצַרְתָּ, תְּרַגְמוּ: כְּנוּס.

וְהַיּוֹם הַזֶּה יַעֲקֹב הוּא רֹאשׁ לְשִׁמְחָה, וְכָל אוֹתָם
 אֹרְחִים שְׂמֵחִים עִמּוֹ. וְעַל כֵּן כָּתוּב (דברים
 לג) אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ. וְכָתוּב (ישעיה מט)
 וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

וַיִּקְחוּ אֵלָיךְ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כְּתִית לְמָאוֹר וְגו'. אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, הָרִי פִּרְשׁוּהָ. אָבֵל לָמָּה
 הַסְּמִיךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פִּרְשָׁה זו לְפִרְשֵׁת
 מוֹעֲדִים? אֵלָּא כָּל הַמְּאוֹרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, כָּלֵם
 מְאוֹרוֹת לְהַדְלִיק שֶׁמֶן מִשְׁחָה עֲלִיּוֹן, וְהָרִי
 נִתְבָּאֵר. וְעַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל מִתְּבָרְכִים עֲלִיּוֹנִים
 וְתַחֲתוֹנִים, וְנִדְלָקִים הַמְּאוֹרוֹת, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹהָ,
 שְׁכָתוּב (משלי כז) שֶׁמֶן וְקִטְרֵת יִשְׁמַח לֵב, שְׁמַחַת
 הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחֲתוֹנִים.

רַבִּי אַבְא פִּתַּח, (תהלים לב) שְׂמַחוּ בַּה' וְגִילוּ
 צְדִיקִים, (שְׂמַחוּ בַּה', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר) וְכָתוּב (שם קיח) זֶה
 הַיּוֹם עָשָׂה ה' נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בּוֹ. וּפִרְשׁוּהָ, שֶׁהָרִי
 בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (בְּמוֹעֲדִים) צָרִיךְ לְשַׂמַּח וּלְהָאִיר
 פָּנִים, וַיִּמָּצֵא אָדָם בְּשִׁמְחָה, מִשּׁוּם שְׂאוֹתָהּ
 שְׂמַחָה הִיא שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכָתוּב נְגִילָה
 וְנִשְׂמְחָה בּוֹ - בַּיּוֹם. בּוֹ - בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְהַכֵּל דְּבַר אֶחָד.

שְׁמַחוּ בַּה', כְּשֶׁהַדֵּינִים נִכְנָעִים וּמִתְעוֹרְרִים
 רַחֲמִים, וְכֹאֲשֶׁר מִתְעוֹרְרִים הַרְחָמִים,
 אֲזִי וְגִילּוֹ צְדִיקִים, (כְּתוּב) צְדִיק וְצַדִּיק מִתְבָּרְכִים
 יַחַד, שֶׁנִּקְרְאִים צְדִיקִים, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר, שֶׁהָרִי
 אֵלּוֹ מִתְבָּרְכִים (מִבְּרָכִים) לְעוֹלָמִים, וְשִׂמְחִים
 לְעוֹלָמִים כָּלָם. וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב - אֵלּוֹ בְּנֵי
 הָאָמוּנָה, לְהִקְשֵׁר לָהֶם.

וּבְכַף צְרִיף מַעֲשֵׂה לְמַטָּה לְעוֹרֵר לְמַעְלָה. בֹּא
 רֵא, מִי שְׂאוּמֵר שֶׁלֹּא צְרִיף מַעֲשֵׂה בְּכָל,
 אוֹ דְבָרִים לְהוֹצִיא אוֹתָם וְלַעֲשׂוֹת בָּהֶם קוֹל,
 תִּפְּח רִוְחוֹ. וְהָרִי כָּאֵן הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת תּוֹכִיחַ,
 הַדְּלָקָה הַנִּירוֹת וְקִטְרֵת הַבְּשָׂמִים, (כְּאֶחָד, מִשּׁוּם)
 שֶׁכְּתוּב שֶׁמֶן וְקִטְרֵת יִשְׂמַח לֵב. (וּבְזֶה) וּבְמַעֲשֵׂה
 הַזֶּה נִמְצְאָת הַדְּלָקָה לְמַעְלָה וְשִׂמְחָה לְמַטָּה
 (הַדְּלָקָה וְשִׂמְחָה לְמַעְלָה וְלְמַטָּה) וְהַתְּקַשְׁרוֹת יַחַד כְּרֵאוּי.
 (וּבְמַעֲשֵׂה שְׁלֵמַטָּה מִתְעוֹרֵר מַעֲשֵׂה שְׁלֵמַעְלָה) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 הַמְזַבַּח שְׁלֵמַטָּה מְעוֹרֵר מְזַבַּח אַחֵר. הַכֹּהֵן
 שְׁלֵמַטָּה מְעוֹרֵר כֹּהֵן אַחֵר. בְּמַעֲשֵׂה שְׁלֵמַטָּה
 מִתְעוֹרֵר מַעֲשֵׂה שְׁלֵמַעְלָה.

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי
 יוֹסֵי לְרַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב (יִשְׁעִיה נַח) וְקִרְאֵת
 לְשִׁבְת עֲנֵג לְקִדּוּשׁ ה' מְכַבֵּד וְגו', וְכִבְדֵתוּ

מַעֲשׂוֹת דְּרִכֶּיךָ – יָפֵה. אֲבָל מִמָּצוֹא חֲפָצֶךָ וְדָבָר
דָּבָר מַה זֶה? וּמַה חֲסָרוֹן הוּא לְשַׁבָּת?

אָמַר לוֹ, וַדַּאי שְׁזַהוּ חֲסָרוֹן, שְׂאִין לָךְ דְּבוּר
וְדְבוּר שְׂיֹצֵא מִפִּיּוֹ שֶׁל אָדָם שְׂאִין לוֹ
קוֹל, וְעוֹלָה לְמַעְלָה וּמַעוֹרָר דְּבוּר אַחֵר. וּמַה
הוּא? אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא חֵל, (לְמַעְלָה) מֵאוֹתָם יָמִים שֶׁל
חֵל וּכְשֶׁמַּתְעוֹרָר חֵל בְּיוֹם קָדוֹשׁ, וַדַּאי זֶהוּ חֲסָרוֹן
לְמַעְלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּכְנֻסָת יִשְׂרָאֵל
שׂוֹאֲלִים עָלָיו: מִי הוּא שְׂרוּצָה לְהַפְרִיד הַזּוּג
שְׁלָנוּ? מִי הוּא שְׂרוּצָה חֵל כָּאֵן? הֲעֵתִיק הַקְדוּשׁ
לֹא נִרְאָה, וְלֹא שׁוֹרָה עַל חֵל.

מִשׁוֹם כֶּךָ הִרְהוּר מִתָּר. מָה הַטַּעַם? מִשׁוֹם
שֶׁהִרְהוּר לֹא עוֹשֶׂה דָּבָר וְלֹא נַעֲשֶׂה
מִמֶּנּוּ קוֹל, וְלֹא עוֹלָה. אֲבָל אַחֵר שֶׁהוֹצִיא דְבוּר
מִפִּיּוֹ, אוֹתוֹ דְבוּר נַעֲשֶׂה קוֹל, וּבֹקֵעַ אֲוִירִים
וּרְקִיעִים, וְעוֹלָה לְמַעְלָה וּמַעוֹרָר דָּבָר אַחֵר, וְעַל
כֵּן כְּתוּב מִמָּצוֹא חֲפָצֶךָ וְדָבָר דָּבָר. וּמִי שֶׁמוֹצִיא
דְבוּר קָדוֹשׁ מִפִּיּוֹ, דָּבָר תּוֹרָה, נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ קוֹל
וְעוֹלָה לְמַעְלָה, וּמַתְעוֹרְרוֹת קְדָשׁוֹת הַמֶּלֶךְ
הָעֲלִיּוֹן וּמַתְעַטְרוֹת בְּרֵאשׁוֹ, וְאִזּוֹ נִמְצְאָת שְׂמִיחָה
לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

אָמַר לוֹ, וַדַּאי כִּף הוּא, וְהֵרִי שְׁמַעְנוּ אֶת הַדְּבָר.
אָבֵל מִי שְׁשָׂרוּי בְּתַעֲנִית בְּשַׁבָּת, עוֹשֶׂה
חֶסְרוֹן לְשַׁבָּת אוֹ לֹא? אִם תֹּאמַר שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה
חֶסְרוֹן, הֵרִי סְעוּדַת הָאֱמוּנָה בְּטֵל מִמֶּנּוּ וְעֲנֵשׁוּ
רַב, הֵרִי שְׁמַחַת הַשַּׁבָּת בְּטֵל מִמֶּנּוּ.

אָמַר לוֹ, דְּבַר זֶה שְׁמַעְתִּי, שְׂזַהּוּ שְׁמִשְׁגִּיחִים
עָלָיו מִלְּמַעְלָה מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, מִשׁוּם
שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה הוּא שְׁמַחָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, שְׁמַחַת
כָּל הַשְּׂמַחוֹת, שְׁמַחָה שְׁכָל הָאֱמוּנָה נִמְצְאָת בָּהּ,
וְאֶפְלוּ הַרְשָׁעִים שֶׁל הַגִּיהֵנִם נָחִים בְּיוֹם הַזֶּה.
וְהָאִישׁ הַזֶּה אֵין לוֹ שְׁמַחָה וְאֵין לוֹ מְנוּחָה, וְזֶה
שׁוֹנֶה מִכָּל הָעֲלִיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים. כֻּלָּם שׁוֹאֲלִים
עָלָיו: מַה שׁוֹנֶה שְׁפִלוֹנִי הוּא בְּצַעַר?

וּבְשַׁעָה שְׁהַעֲתִיק הַקְּדוֹשׁ מִתְגַּלֶּה בְּיוֹם הַזֶּה וְזֶה
נִמְצָא בְּצַעַר, תְּפִלָּתוֹ עוֹלָה וְעוֹמְדַת
לְפָנָיו, אִזּוֹ נִקְרָעִים כָּל גְּזָרֵי הַדִּינִים שֶׁנִּגְזְרוּ עָלָיו,
וְאֶפְלוּ הַסְּכִימוֹ בְּבֵית הַדִּין שֶׁל הַמֶּלֶךְ עָלָיו לְרַע
– הַכֹּל נִקְרָע, מִשׁוּם שֶׁבְּשַׁעָה שְׁמַתְגַּלֶּה הַעֲתִיק,
נִמְצָאִים כָּל הַחֲרוֹת וְכָל הַשְּׂמַחָה, מִשׁוּם
שְׁמַתְגַּלֶּה בְּהַלּוּלַת הַמֶּלֶךְ.

וַעֲלֵ זֶה שְׁנִינּוּ, קוֹרְעִים לוֹ גְּזֵר דִּינּוֹ שֶׁל שְׁבָעִים
שָׁנָה. מִי הַשְּׁבָעִים שָׁנָה? אֵלֶּא, אֵף עַל גַּב

שְׁהַסְכִּימוּ עָלָיו כָּל אוֹתָם שְׁבַעִים כְּתָרֵי הַמֶּלֶךְ,
שֶׁהוּא נִרְאָה בָּהֶם, הַכֹּל נִקְרָע, מִשּׁוֹם שֶׁהֶעֱתִיק
הַקְּדוֹשׁ נוֹטֵל (מִכֶּטֶל אוֹתוֹ וּמִהֵנָּה) אֶת הָאָדָם, וְהִדְבָּרִים
הַלְלוּ, כְּשֶׁמֶתְעוֹרְרִים עָלָיו בְּחֵלוֹם בַּלַּיִל שַׁבָּת.

לְמַלְךְ שֶׁעָשָׂה הַלּוּלָא לְבָנוּ, וְגִזַּר שְׂמִיחָה עַל
הַכֹּל. בַּיּוֹם הַזֶּה שֶׁל הַהַלּוּלָא כָּל הָעוֹלָם
הָיוּ שְׂמִיחִים, וְאִישׁ אֶחָד הָיָה עָצוּב, תְּפוּס בְּקוּלָר.
בָּא הַמֶּלֶךְ לְשְׂמִיחָה, רָאָה אֶת כָּל הָעָם שְׂמִיחִים
כְּמוֹ שֶׁהוּא גִזַּר. הָרִים עִינָיו, רָאָה אֶת אוֹתוֹ הָאִישׁ
הַתְּפוּס בְּקוּלָר עָצוּב. אָמַר, וּמָה כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם
שְׂמִיחִים בַּהַלּוּלָא שֶׁל בְּנֵי, וְזֶה תְּפוּס בְּקוּלָר? מִיָּד
צָוָה וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ וְהִתִּירוּ אוֹתוֹ מִקוּלָרוֹ (מִקְשָׁרָיו).

כִּי זֶה שְׂשֵׁרוּי בְּתַעֲנִית בְּשַׁבָּת, כָּל הָעוֹלָם
שְׂמִיחִים – וְהוּא עָצוּב, וְזֶה נִתְּפָס בְּקוּלָר.
בְּשַׁעָה שֶׁהֶעֱתִיק הַקְּדוֹשׁ מִתְּגִלָּה בַּיּוֹם הַזֶּה וְנִמְצָא
הָאִישׁ הַזֶּה תְּפוּס בְּקוּלָר – אַף עַל גַּב שֶׁהַסְכִּימוּ
עָלָיו כָּל אוֹתָם שְׁבַעִים שָׁנִים שְׂאֲמָרְנוּ, הַכֹּל
נִקְרָע, וְלֹא שׁוֹרָה עָלָיו הַדִּין. בַּיּוֹם אַחֵר יֵשׁ בּוֹ
רְשׁוּת לְקָרַע אוֹתוֹ. בְּאוֹתוֹ יוֹם, כָּל שְׁכֵן בְּשַׁבָּת.

שְׂאִין לָךְ יוֹם שֶׁלֹּא נִמְצָא בּוֹ כַח, וּמִי שְׂשֵׁרוּי
בְּתַעֲנִית חֵלוֹם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, לֹא עוֹלָה

אותו היום עד שְקוֹרַע דִּינוֹ. אֲבָל לֹא שִׁשְׁבָּעִים
 שָׁנָה כִּיּוֹם הַשַּׁבָּת. מִשּׁוּם כֶּךָ, בְּאוֹתוֹ יוֹם מִמָּשׁ,
 וְלֹא בְיוֹם אַחֵר, שְׁאִין רְשׁוֹת לְיוֹם עַל יוֹם אַחֵר.
 כָּל יוֹם, מֵה שְׁאֵרַע בְּיוֹמוֹ – עוֹשֶׂה. שְׁלֹא אֵרַע
 בְּיוֹמוֹ – אֵינוֹ עוֹשֶׂה. וְעַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לְאָדָם
 לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ מִיוֹם זֶה לְיוֹם אַחֵר. וּמִשּׁוּם כֶּךָ
 שְׁנִינוּ, דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְלֹא דְבַר יוֹם לְיוֹם אַחֵר.
וּבֵא רָאָה, לֹא לְחַנּוּם מִתְעוֹרְרִים עָלָיו בַּחֲלוּם,
 כִּדִּי לְבַקֵּשׁ עָלָיו רַחֲמִים. אוֹי לְאוֹתוֹ אָדָם
 שְׁלֹא מִתְעוֹרְרִים עָלָיו וְלֹא מוֹדִיעִים לוֹ בַּחֲלוּם,
 שְׁזֶה נִקְרָא רָע. וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב, (תהלים ה) לֹא יִגְרַף
 רָע. וְכְתוּב (משלי יט) בַּל יִפְקֹד רָע. בַּל יִפְקֹד, מִשּׁוּם
 שֶׁהוּא רָע.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב (ישעיה נח) מִמְּצוֹא חֶפְצֶךָ
 וְדַבֵּר דְּבַר. כִּיּוֹן שְׁכַתּוּב מִמְּצוֹא חֶפְצֶךָ,
 מֵהוּ וְדַבֵּר דְּבַר? אֵלֵא, עַד שְׁיִגְזֹר הַדְּבַר כְּרֹאוֹי
 וְיַדְבֵּר אֹתוֹ. וְדַאי כֶּךָ הוּא בְּרוּר הַדְּבַר, מִשְׁמַע
 שְׁכַתּוּב וְדַבֵּר דְּבַר. אֲשֶׁרִיָּהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא, עָלֵיהֶם כְּתוּב וַיֹּאמֶר אַךְ עַמִּי הִמָּה
 בָּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ.

וַיֵּצֵא בֶּן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בֶּן אִישׁ מִצְרִי
 וְגו'. וַיֵּצֵא, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, יֵצֵא מִכָּלֵל

שֶׁל הַחֶלֶק שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שִׁיָּצֵא מִכָּל הַכֹּל, יֵצֵא מִכָּל הָאֲמוּנָה. וַיִּנְצוּ בַּמַּחְנֶה, מִכָּאן לְמַדְנוּ, כֹּל מִי שֶׁבָּא מִזֶּה־מַת הַזֶּרַע, בְּסוּף מַגְלִים אוֹתוֹ לִפְנֵי הַכֹּל. מִי גָרַם לוֹ? זֶה־מַת הַחֶלֶק הָרַע שִׁישׁ בּוֹ, שְׂאִין לוֹ חֶלֶק בְּכָל־יִשְׂרָאֵל.

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח, (משלי כה) כְּבֹד אֱלֹהִים הַסֹּתֵר דְּבַר וּכְבֹד מַלְכִים חָקוֹר דְּבַר. כְּבֹד אֱלֹהִים הַסֹּתֵר דְּבַר, שְׂאִין רְשׁוּת לְאִישׁ לְגַלוֹת דְּבָרִים סְתוּמִים שֶׁלֹּא נִמְסְרוּ לְגַלוּי, דְּבָרִים שֶׁכִּסֶּה אוֹתָם אֹתָם עֲתִיק הַיָּמִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כג) לֶאֱכַל לְשִׁבְעָה וְלִמְכָסָה עֲתִיק. לֶאֱכַל לְשִׁבְעָה, עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שִׁישׁ לוֹ רְשׁוּת וְלֹא יוֹתֵר. וְעַם כָּל זֶה, וְלִמְכָסָה עֲתִיק, לִמְכָסָה עֲתִיק וְדַאי.

דְּבַר אַחַר לֶאֱכַל לְשִׁבְעָה - אוֹתָם הַחֲבָרִים שִׁיּוֹדְעִים דְּרָכִים וּשְׁבִילִים לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הָאֲמוּנָה כְּרֹאוּי, כְּמוֹ הַדּוֹר שֶׁרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ. וְלִמְכָסָה עֲתִיק - מְדוֹרוֹת אַחֲרִים, שֶׁהָרִי כֹּלָם לֹא רֹאוּיִים לֶאֱכַל וּלְשִׁבְעָה וּשְׁיִתְגַּלוּ דְּבָרִים בְּתוֹכָם, אֲלֵא לִמְכָסָה עֲתִיק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטֵּיא אֶת בְּשׂוֹרְךָ.

בַּיָּמִי רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה אָדָם אוֹמֵר לְחֲבָרוֹ: פָּתַח פִּיךָ וַיֵּאִירוּ דְּבָרֶיךָ. אַחַר שֶׁנִּפְטַר, הָיוּ

אומרים: אל תתן את פיך וגו'. בימיו - לאכל
 לשבעה. אחר שנפטר - ולמכסה עתיק.
 שהחברים מגמגמים ולא עומדים בדברים. דבר
 אחר לאכל לשבעה - באותם דברים שהתגלו.
 ולמכסה עתיק - באותם דברים שהתכסו.

ויקב בן האשה הישראלית את השם. מה זה
 ויקב? רבי אבא אמר, ויקב ודאי, כמו
 שנאמר (מלכים-א יב) ויקב חר בדלתו, נקב את מה
 שהיה סתום. ושם אמו שלמית בת דברי, עד כאן
 נסתר השם של אמו. כיון שכתוב ויקב, נקב את
 שם אמו.

אמר רבי אבא, אם לא שהמנורה הקדושה
 עומד בעולם, לא הרשינו לגלות, (מכאן
 והלאה) שהרי לא נתן דבר זה לגלוי אלא לחברים,
 שהם בין קוצרי השדה. (שם לאו) תפח רוחם של
 אלו שבאים לגלות לאותם שלא יודעים.

בא ראה, כתוב וינצו במחנה בן הישראלית
 ואיש הישראלי. הפסוק הזה הרי בארנו,
 אבל זה בן אשה אחרת של אביו, בעלה של
 שלומית היתה. וכיון שבא עליה אותו המצרי,
 בחצות הלילה, שב לביתו וידע את הדבר, נפרד

ממנה ולא בא עליה. ונשא אשה אחרת והוליד את זה, ונקרא איש הישראלי, והאחר בן הישראלי. אם הם רבו כפאן יחד, מה רוצה פאן השם הקדוש? ולמה קלל את השם הקדוש? אלא, איש הישראלי אמר הדבר מאמו מתוך קטטה. מיד - ויקב בן האשה הישראלי, כמו שנאמר ויקב חר בדלתו. סוד הדבר - נטל ה' של השם הקדוש וקלל, להגן על אמו. וזוהי נקיבה, שהיא נקב ופרש את השם הקדוש, ונאמר לקוצרי השדה. וסוד הדבר - (משלי ל) כן דרך אשה מנאפת וגו'. אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים דבר ומכסים אותו, ועל זה נאמר (שם כה) ריבך ריב את רעך וסוד אחר אל תגל.

ה' אחרונה היתה נקבה שיונקת בשני צדדים, משום כך נטלה את כלי זינו של המלך ונוקמת נקמותיה, שכתוב הוצא את המקלל. על זה כתוב, איש אמו ואביו תיראו, וראת האם הקדים לאב. אשרי ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו. רבי יהודה אמר, הרי

פְּרִשׁוּהָ, אָבֵל כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵיו סְתוּם. וּמִשׁוּם
שֶׁאָמַר אֱלֹהֵיו סְתָם, לְכֹךְ וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. שֶׁהָרִי אֵין
יודְעִים מִי הוּא אֱלֹהֵיו, מִי הִירָאָה שְׁלוֹ, אִם אֶחָד
מִן הַשָּׁרִים, אוֹ אֶחָד מִן הַכּוֹכָבִים, אוֹ אֶחָד
מִמְנֵהֵיגֵי הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם הוּא צְדִיק גָּמוּר, לֹא יַעוֹרֵר
(דְּבַר) אֶת הַכַּח שְׁלָהֶם, וְכִיּוֹן שֶׁעוֹרֵר הַדְּבַר
הַזֶּה, חוֹשְׁשִׁים שֶׁנִּזְרָקָה בּוֹ מִינּוֹת, וְלֹא יָמוּת (אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, אֶפְלוּ צְדִיק גָּמוּר לֹא יָמוּת) עַל זֶה, מִשׁוּם שֶׁהוּא
דְּבַר סְתוּם.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, דְּנִים אוֹתוֹ לְטוֹב בְּזָה, שֶׁאִם
אָמַר אֱלֹהֵי, יְכוּל לְטַעַן: אֱלֹהֵי שֶׁהִיָּה עַד
עַכְשָׁו, שֶׁנִּמְשַׁכְתִּי אַחֲרָיו בְּלִבִּי, וְעַכְשָׁו חֲזַרְתִּי
כְּנֶגֶד הָאֱמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה. אָבֵל אִם אָמַר יְיָ אֱלֹהִים,
אוֹ יְיָ, וְנִקַּב אוֹתוֹ בְּשֵׁמוֹ – לְזֶה אֵין לְטַעַן בְּזָה,
מִשׁוּם שֶׁזוֹהֵי אֱמוּנַת הַכֹּל, וְכָל אוֹת וְאוֹת שֶׁל
הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה עוֹלָה לְשֵׁם הַשָּׁלֵם (לְשַׁבַּח).

דְּבַר אַחַר וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם
וַיִּקְלַל – רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה,
לְמָה? אֵלָּא כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוּהָ. אָבֵל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי,
בְּעֵלָה שֶׁל שְׁלוֹמִית הָיָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּנוֹ

שֶׁל בַּעֲלָהּ שֶׁל שְׁלוֹמִית מֵאִשָּׁה אַחֶרֶת הָיָה. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, רַבּוּ כְּאֶחָד, וְאָמַר לוֹ דָּבָר עַל אָמוֹ,
 וְכִי אָבִיו הָיָה שְׁנֵהָרֵג בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ, כְּמוֹ
 שֶׁבְּאֵרוֹהָ שְׁכָתוּב (שמות ב) הִלְהַרְגְנִי אֶתָּה אִמֶּר,
 שְׁזָה בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ הָרֵג אוֹתוֹ מִשָּׂה, וְעַל כֵּן
 הוֹשִׁיט דְּבוּר כְּנֶגְדּוֹ.

וְזָהוּ שְׁכָתוּב, וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת
 הַשֵּׁם וַיִּקְלַל וַיִּבְיֵאוּ אוֹתוֹ אֶל מִשָּׂה. לָמָּה?
 (אֵל מִשָּׂה? מִשּׁוֹם שֶׁהָרֵג אֶת אָבִיו וְכוּ') מִשּׁוֹם שֶׁהִגִּיעַ אֶל מִשָּׂה
 עַל שֶׁהָרֵג אֶת אָבִיו בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ. מִשּׁוֹם כִּי
 וַיִּבְיֵאוּ אוֹתוֹ אֶל מִשָּׂה. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה מִשָּׂה, מִיָּד
 וַיִּנִּיחֶהוּ בַּמִּשְׁמֶר, וְהָאֵב וְהַבֵּן נִפְלוּ בְיַדֵי מִשָּׂה.
אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵיו וַנִּשְׂא חֶטְאוֹ. רַבִּי
 יִצְחָק פָּתַח, (תהלים פא) שָׁמַע עַמִּי וְאָעִידָהּ
 בְּךָ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר וְלֹא
 תִּשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֵר. כִּיּוֹן שְׁכָתוּב לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל
 זָר, מַה זֶה וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֵר? אֵלֹא לֹא
 יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר, שֶׁלֹּא יִכְנִיס אָדָם אֶת הַיִּצָּר הָרַע
 לְתוֹכוֹ. שֶׁכָּל מִי שֶׁבָּא לְהִתְחַבֵּר עִמוֹ, אֵל זָר שְׂרוּי
 בְּתוֹכוֹ, שֶׁהָרִי כְּשֶׁמֶתְחַבֵּר בּוֹ אָדָם, מִיָּד בָּא לְעֵבֵר
 עַל דְּבָרֵי תוֹרָה, וּבָא לְעֵבֵר עַל אֲמוּנַת הַשֵּׁם
 הַקְּדוֹשׁ, וּבָא אַחֵר כִּי לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְאֱלִילִים

אַחֲרֵים, וְעַל זֶה כָּתוּב לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר. כִּיּוֹן
שֶׁלֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר, לֹא תָבֵא לְהַשְׁתַּחֲוֹת
לְאֱלִילִים אַחֲרֵים וְלַעֲבֹר עַל אֱמוּנַת הַשֵּׁם
הַקָּדוֹשׁ. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכַר,
וְזוֹהִי אֱמוּנָה רַעְיָה שֶׁל הָאָדָם.

וְעַל זֶה, כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵינוּ, שְׂיִכּוּל לְטַעַן שֶׁהוּא
קָלִיל אֶת אוֹתוֹ אֵל זָר, יִצַּר הָרַע שֶׁלִּפְעָמִים
שׁוֹרֵה עָלָיו, וְאָנוּ אֵינָנוּ יוֹדְעִים אִם דְּבָרָיו אֱמֶת
אוֹ לֹא. וְעַל זֶה, וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. אֲבָל וְנִקְבַּ שֵׁם ה' **ה'**
מוֹת יוֹמֵת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֶּן, לָמָּה וְנִשְׂא חֲטָאוֹ?
וְנִסְלַח חֲטָאוֹ הִיָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת! (אָלֵא) אָמַר
לוֹ, כָּמוֹ שֶׁאָמַר אֱלֹהֵי, כָּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנוּ סִתָּם, וְלֹא
פִּרְשׁ. רַבִּי חִיָּיא אָמַר, כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵינוּ סִתָּם, וְלֹא
פִּרְשׁ, וְזֶה וּדְאֵי וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. אֲבָל וְנִקְבַּ שֵׁם ה' **ה'**
מוֹת יוֹמֵת, שֶׁהָרִי כָּאֵן תְּלוּיָהּ אֱמוּנַת הַכֹּל, וְאֵין לוֹ
רְשׁוֹת לְטַעַן עָלָיו כָּלֵל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כֶּן זֶה וּדְאֵי, שֶׁהָרִי הַשֵּׁם הַזֶּה
הֵנוּ אֱמוּנַת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים, וְעַל זֶה
עוֹמְדִים כָּל הָעוֹלָמוֹת, בְּאוֹת זְעִירָה אַחַת תְּלוּיִים
אֶלְף אֶלְפִים וְרַבּוּא רַבּוּוֹת עוֹלָמוֹת שֶׁל

תְּשׁוּקוֹת, וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ קְשׁוּרוֹת
 אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, וְכַמָּה אֶלֶף רְבָבוֹת עֲלִיּוֹנִים (עולמות)
 תְּלוּיִים בְּכָל אוֹת וְאוֹת, וְעוֹלוֹת וְנִקְשָׁרוֹת
 בְּאַמוֹנָה (בגלוי), וְנִסְתָּר בָּהֶם מֵה שְׁלֵא הַשִּׁיגוֹ
 הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחִתּוֹנִים, הַתּוֹרָה תְּלוּיָה בָּהֶם,
 הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, הוּא וְשְׁמוֹ אֶחָד. וְעַל
 כֵּן כָּתוּב, (תהלים לט) אִמְרָתִי אֲשַׁמְרָה דְרָכֵי מַחְטָא
 בְּלִשׁוֹנִי. וְכָתוּב, (קהלת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לִחְטִיא
 אֶת בְּשָׂרְךָ.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח, (שמות יט) לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוּל
 יִסְקַל אוֹ יָרֵה אוֹ יִרְה אִם בְּהֶמָּה אִם אִישׁ לֹא
 יִחְיֶה בְּמִשְׁךָ הַיָּבֵל. וּמָה הָרַסִּינִי, שֶׁהוּא הָרַס
 כְּשָׂאָר הָרִי הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שְׁנִרְאָה עָלָיו כְּבוֹד
 הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ כָּתוּב לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוּל יִסְקַל
 אוֹ יָרֵה יִרְה – מִי שֶׁקָּרַב לַמֶּלֶךְ לֹא כָּל שָׂכֵן. וּמָה
 הָרַסִּינִי, שֶׁיִּכּוֹל אָדָם לְהוֹשִׁיט בּוֹ יָד דְּרָךְ כְּבוֹד
 בִּירְאָה, כָּתוּב בּוֹ לֹא תִגַּע בּוֹ יָד סֹתָם, וְאַפְלוּ
 בְּדָרְךָ כְּבוֹד – מִי שֶׁמוֹשִׁיט יָדוֹ בְּדָרְךָ קְלוֹן כְּנִגְד
 הַמֶּלֶךְ לֹא כָּל שָׂכֵן.

רַבִּי יִיסָא פָּתַח וְאָמַר, (שם ג) אֵל תִּקְרַב הָלֵם שֶׁל
 נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה
 עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא. וּמָה מְשָׂה, מִיּוֹם

שְׁנוּלָד, לֹא סָר מִמֶּנּוּ הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן, כְּתוּב
 בּוֹ אֵל תִּקְרַב הַלֵּם. אָמַר לוֹ, מֹשֶׁה, עַד כָּאן אֵינְךָ
 כֹּדַאי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכַבּוּדֵי שֵׁל נְעֻלְיךָ. וּמָה מֹשֶׁה
 כָּךְ, שֶׁהִיָּה מִתְקַרֵּב בִּירְאָה בְּקִדְשָׁה כְּתוּב בּוֹ כֹּךְ –
 מִי שֶׁקָּרַב בְּאַרְחַ שֵׁל קִלּוֹן אֶל הַמֶּלֶךְ עַל אַחַת
 כִּמָּה וְכִמָּה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵיו וְנִשְׂא
 חֲטָאוֹ. בֵּא רְאָה, כְּשֶׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם,
 הָיוּ מְכִירִים אֶת אוֹתָם הַגְּדוֹלִים שֵׁל הָעוֹלָם
 שֶׁמִּמֶּנִּים עַל שְׂאֵר הָעַמִּים, וְלִכְּל אֶחָד וְאֶחָד הָיָה
 לוֹ פֶּחַד לְבַדּוֹ מֵהֶם. כִּיּוֹן שֶׁנִּקְשְׂרוּ בְּקִשְׁר
 הָאֲמוּנָה, וְקָרַב אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְעִבּוּדָתוֹ, נִפְרְדּוּ מֵהֶם וְקָרְבוּ לְאֲמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה
 הַקָּדוֹשָׁה. וּמִשּׁוֹם כֹּךְ כְּתוּב אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלַל
 אֱלֹהֵיו, וְאִף עַל גַּב שְׂזוּהֵי עִבּוּדָה זָרָה, כִּיּוֹן שֶׁאֲנִי
 הַפְּקֵדְתִּי לָהֶם מִמֶּנָּה לְהַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם, מִי
 שֶׁמִּקְלַל וּמִבְּזֵה אוֹתָם, וְדַאי וְנִשְׂא חֲטָאוֹ, שֶׁהָרִי
 בְּרִשׁוֹתַי עוֹמְדִים וְהוֹלְכִים וּמְנַהִיגִים אֶת בְּנֵי
 הָעוֹלָם. אֲבָל וְנִקְבַּ שֵׁם ה' מוֹת יוֹמָת, לֹא וְנִשְׂא
 חֲטָאוֹ כִּמוֹ לְאֵלוֹ, אֶלֶּא מוֹת יוֹמָת. מוֹת בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, יוֹמָת בְּעוֹלָם הַבָּא. לְאֵלָה וְנִשְׂא חֲטָאוֹ,
 מִשּׁוֹם שֶׁמִּבְּזֵה מַעֲשֵׂי יָדָיו, מִבְּזֵה אֶת הַשְּׂמָשִׁים

שְׁלִי שְׁאֲנֵי הַפְּקֻדָּתִי, וְאָסוּר הוּא, אֲבָל מִיִּתָּה לֹא
הִתְחַיְבָה בָּהֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, וְהָיוּ עִמּוֹ רַבִּי
אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי
יְהוּדָה. הִגִּיעוּ לְחָרִיץ מַיִם אֶחָד. הִחְלִיק רַבִּי יוֹסִי
בְּכַגְדָּיו לְתוֹךְ הַמַּיִם, אָמַר, הֲלוֹאִי שְׁחָרִיצֵי הַמַּיִם
לֹא הָיוּ נִמְצָאִים. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָסוּר לָךְ!
שְׁמַשׁ שֶׁל הָעוֹלָם הוּא, וְאָסוּר לְנַהֵג קְלוּן בְּשְׁמַשׁוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֹל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהֵם מַעֲשִׂים
שֶׁל אֲמַת שְׁנִמְצָאִים בַּהֲנַהְגוֹת הַהֲשֻׁגָּחָה הָעֲלִיוֹנָה.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר
עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל
אֲשֶׁר עָשָׂה – סֵתֶם, אֶפְלוּ נְחָשִׁים וְעִקְרָבִים
וַיִּתּוֹשִׁים, וְאֶפְלוּ אוֹתָם שְׁנַרְאִים מְחַבְּלֵי הָעוֹלָם,
בְּכֹלֶם כְּתוּב וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, כָּלֶם שְׁמַשֵּׁי הָעוֹלָם,
מִנְהִיגֵי הָעוֹלָם, וּבְנֵי אָדָם אֵין יוֹדְעִים.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ נְחָשׁ אֶחָד הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וַדָּאִי זֶה הוֹלֵךְ לְהַרְחִישׁ
לָנוּ גַם. רַץ אוֹתוֹ נְחָשׁ לִפְנֵיהֶם וְנִקְשֶׁר בְּאֶפְעָה
אֶחָד בְּקֶשֶׁר הַדֶּרֶךְ, הִסִּיטוּ (גְּלַחְמוֹ) זֶה אֶת זֶה וּמִתּוֹ.
כְּשֶׁהִגִּיעוּ, רָאוּ אֶת שְׁנֵיהֶם שׁוֹכְבִים בַּדֶּרֶךְ. אָמַר

רבי שמעון, ברוך הרחמן שהרחיש לנו גס, שהרי כל מי שמסתכל בזה כשהוא בקיומו, או שהוא מסתכל באדם, לא ינצל בודאי. כל שכן אם יקרב אליו. קרא עליו, (תהלים צא) לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלה. ובכל עושה הקדוש ברוך הוא את שליחותו, ואין לנו לנהג בדיון בכל מה שהוא עושה. ועל זה כתוב, (שם קמה) טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו, וכתוב, יודוך ה' כל מעשיך.

סדר הלימוד ליום יג ניסן [יום 190 בשנה]

רבי שמעון פתח, (שיר ב) אני חבצלת השרון שושנת העמקים. כמה חביבה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שהקדוש ברוך הוא משבח אותה, והיא משבחת אותו תמיד. וכמה שבחים וזמירות מתקינה למלך תמיד. אשרי חלקם של ישראל שאחוזים בגורל החלק הקדוש, ככתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

אני חבצלת השרון – זו כנסת ישראל שנקראת חבצלת, שעומדת ביפי של נוי בגן עדן להנטע. השרון, שהיא (שומרת נ"א שרה) ומשבחת את

המֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן. דָּבָר אַחַר אַחַר אֲנִי חֲבֻצֶלֶת הַשָּׁרוֹן –
שְׁצָרִיכָה לֵהִיּוֹת מְשֻׁקָה מִהַשְׁקָאֵת הַנִּחַל הָעֵמֶק,
מֵעֵין הַנְּחָלִים, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר הִיָּה הַשָּׁרוֹן (כְּצִרְבָּה).
[לְאַגַּם מַיִם] שׁוֹשַׁנַּת הָעֵמֶקִים, שְׁעוֹמֵד בְּעֵמֶק
שֶׁל הַכֹּל.

שׁוֹשַׁנַּת הָעֵמֶקִים, מִי הֵם הָעֵמֶקִים? כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (תהלים קל) מִמַּעַמְקִים קָרְאתִיךָ
ה'. חֲבֻצֶלֶת הַשָּׁרוֹן, מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהַשְׁקָאֵת
הַנְּחָלִים הָעֵמֶקִים יוֹצְאִים וְלֹא פּוֹסְקִים לְעוֹלָמִים.
שׁוֹשַׁנַּת הָעֵמֶקִים, הַשׁוֹשְׁנָה שֶׁל אוֹתוֹ מְקוֹם
שֶׁנִּקְרָא עֵמֶק הַכֹּל, נִסְתָּר מִכָּל הַצְּדָדִים.

בֵּא רְאֵה, בְּרֵאשׁוֹנָה חֲבֻצֶלֶת יִרְקָה עִם עָלִים
יִרְקִים, אַחַר כֵּן שׁוֹשְׁנָה בְּשָׁנֵי גּוֹנִים – אָדָם
וְלִבָּן. שׁוֹשַׁנַּת – בְּשֵׁשָׁה עָלִים. שׁוֹשַׁנַּת –
שְׁשַׁנְתָּה אֶת גּוֹנֵיהָ, וּמִשְׁתַּנָּה מִגּוֹן לְגּוֹן. שׁוֹשַׁנַּת,
בְּרֵאשׁוֹנָה חֲבֻצֶלֶת. בְּזִמְן שְׁרוּצָה לְהַזְדַּוֵּג עִם
הַמֶּלֶךְ, נִקְרָאת חֲבֻצֶלֶת. אַחַר שְׁנִדְבָקָה עִם הַמֶּלֶךְ
עִם אוֹתָן נְשִׁיקוֹת, נִקְרָאת שׁוֹשְׁנָה, מְשׁוּם
שְׁכָתוּב (שיר ה) שְׁפֹתוֹתָיו שׁוֹשְׁנִים. שׁוֹשַׁנַּת
הָעֵמֶקִים. שֶׁהִיא מִשְׁתַּנָּה וּמִשְׁנָה אֶת גּוֹנֵיהָ,
לְפַעְמִים לְטוֹב, וְלְפַעְמִים לְרָע. לְפַעְמִים לְדִין,
וְלְפַעְמִים לְרַחֲמִים.

וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תֵאֲוָה
 הוּא לְעֵינַיִם וְגו' (בראשית ב). **בֹּא רֵאֵה,**
 שְׁהֲרִי בְּנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים וְלֹא
 מִשְׁגִּיחִים, בְּשַׁעַה שְׁבָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
 הָאָדָם וְכִבֵּד אוֹתוֹ בְּכָבוֹד עֲלִיּוֹן, רְצָה מִמֶּנּוּ
 לְהַדְבִּק בּוֹ, כְּדֵי שְׂיִמְצָא יְחִידִי, וּבִלְבַב יְחִידִי,
 וּבְמָקוֹם שֶׁל דְּבִקוּת יְחִידָה, שְׁלֹא יִשְׁתַּנֶּה וְלֹא
 יִתְהַפֵּף לְעוֹלָמִים בְּאוֹתוֹ קֶשֶׁר הָאֲמוּנָה
 הַיְחִידָה, שֶׁהַכֹּל נִקְשָׁר בּוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְעֵץ
 הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן.

וְאַחַר כֵּן סָטוּ מִדְּרֹךְ הָאֲמוּנָה, וְעִזְבוּ אֶת הָעֵץ
 הַיְחִיד הָעֲלִיּוֹן מִכָּל הָעֵצִים, וּבָאוּ לְהַדְבִּק
 בְּמָקוֹם שְׁמִשְׁתַּנֶּה וּמִתְהַפֵּף מִגֹּזֵן לְגֹזֵן, וּמִטוֹב
 לְרָע, וּמִרָע לְטוֹב, וַיִּרְדּוּ מִמַּעְלָה לְמַטָּה, וְנִדְבְּקוּ
 לְמַטָּה בְּשָׁנוּיִים רַבִּים, וְעִזְבוּ אֶת הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכֹּל,
 שֶׁהוּא אֶחָד, וְלֹא מִשְׁתַּנֶּה לְעוֹלָמִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יִשְׂרָאֵל וְהִמָּה
 (קהלת 1) בְּקִשּׁוֹ חֲשִׁבְנוֹת רַבִּים. וְהִמָּה בְּקִשּׁוֹ חֲשִׁבְנוֹת רַבִּים
 וְדָאִי, אֲזִי הִתְהַפֵּף לְבָם לְאוֹתוֹ צַד מִמֶּשׁ, לְפַעֲמִים
 לְטוֹב, לְפַעֲמִים לְרָע, לְפַעֲמִים לְרַחֲמִים, לְפַעֲמִים
 לְדִין. כְּמוֹ אוֹתוֹ הַדְּבָר שֶׁנִּדְבְּקוּ בּוֹ וְדָאִי. וְהִמָּה
 בְּקִשּׁוֹ חֲשִׁבְנוֹת רַבִּים, וְנִדְבְּקוּ בָהֶם.

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אָדָם, עֲזֹבֵת אֶת
 הַחַיִּים וְדַבְּקֵת בַּמּוֹת. חַיִּים, שְׁכַתוּב וְעֵץ
 הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּזֶן, הָעֵץ שֶׁנִּקְרָא חַיִּים, שְׁמִי
 שְׂאוּחִז בּוֹ לֹא טוֹעֵם טַעַם הַמּוֹת לְעוֹלָמִים,
 וְנִדְבַקֵת בְּעֵץ אַחֵר – הַרִי וְדַאי מוֹת הוּא כְּנִגְדָךְ.
 זֶהוּ שְׁכַתוּב (משלי ה) רַגְלֶיהָ יִרְדוּת מוֹת וְגו'. וְכַתוּב
 (קהלת ז) וּמוֹצֵא אֲנִי מֵרַמְּוֹת אֶת הָאִשָּׁה. וְדַאי
 שְׁנִדְבַק לְמָקוֹם שֶׁל מוֹת, וְעֹזֵב אֶת הַמָּקוֹם שֶׁל
 חַיִּים, מִשּׁוּם כֵּךְ נִגְזַר עָלָיו וְעַל כָּל הָעוֹלָם מוֹת.

אָם הוּא חֲטָא, מָה חֲטָאוּ כָּל הָעוֹלָם? אִם תֹּאמַר
 שֶׁכָּל הַבְּרִיּוֹת בָּאוּ וְאָכְלוּ מִהָעֵץ הַזֶּה וְנִלְקַח
 מִכֻּלָּם – לֹא כֵךְ. אֲלֵא בַשְּׁעָה שֶׁאָדָם עָמַד עַל
 רַגְלָיו, רָאוּ אוֹתוֹ כָּל הַבְּרִיּוֹת וּפְחָדוּ מִפְּנֵיו, וְהָיוּ
 נוֹסְעִים אַחֲרָיו כְּמוֹ עֲבָדִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, וְהוּא
 אוֹמֵר לָהֶם: אֲנִי וְאַתֶּם, (תהלים צה) בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה
 וְנִכְרַעַה נִבְרָכָה לְפָנֵי ה' עוֹשֵׁנוּ. וְכֻלָּם בָּאוּ
 אַחֲרָיו. כִּיּוֹן שָׂרְאוּ שְׂאָדָם מִשְׁתַּחֲוֶה לְמָקוֹם הַזֶּה
 וְנִדְבַק בּוֹ, כָּלֵם נִמְשְׁכוּ אַחֲרָיו, וְגַרְם מוֹת לוֹ
 וְלְכָל הָעוֹלָם.

אָז הַשְׁתַּנָּה הָאָדָם לְכַמָּה גִּנּוּנִים, לְפַעֲמִים
 לְטוֹב לְפַעֲמִים לְרָע. לְפַעֲמִים רָגַז,

לפְּעָמִים נַחַת. לְפַעְמֵי דִין, וְלַפְעָמִים רַחֲמִים.
 לְפַעְמֵי חַיִּים, לְפַעְמֵי מוֹת. וְלֹא עוֹמֵד
 בְּקִיּוֹם תְּמִידֵי בְּאַחַד מֵהֶם, מִשּׁוֹם שְׂאוֹתוֹ
 מְקוֹם גָּרָם לוֹ. וְלִכֵּן נִקְרָא לְהַט הַחֶרֶב
 הַמְתֵּהֲפֹכֶת, מִצַּד זֶה לְצַד זֶה, מִטוֹב לְרַע,
 מִרַחֲמִים לְדִין, מִשְׁלוֹם לְקָרֵב, הִיא מְתֵהֲפֹכֶת
 לְכָל. וְנִקְרָא טוֹב וְרַע, שְׂפָתוֹב וּמַעֲץ הַדַּעַת
 טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ.

וְהַפְּלִיזָה הָעֲלִיּוֹן, הַמְּרַחֵם עַל מַעֲשֵׂי יָדָיו, הוֹכִיחַ
 אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ, וּמַעֲץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע
 לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, וְהוּא לֹא קִבֵּל מִמֶּנּוּ, וְנִמְשָׁךְ
 אַחַר אִשְׁתּוֹ וְנִתְגַּרֵּשׁ לְעוֹלָמִים. שְׂהָרֵי הָאִשָּׁה
 עוֹלָה לְמְקוֹם הַזֶּה, וְלֹא יוֹתֵר. וְהָאִשָּׁה גְּרָמָה
 מוֹת לְכָל.

בא רְאֵה, לְעוֹלָם הַבָּא כְּתוּב, (ישעיה סה) כִּי
 כִימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי. כִּימֵי הָעֵץ – אוֹתוֹ
 עֵץ שְׁנוּדָע. בְּאוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב, (שם כה) בְּלַע
 הַמּוֹת לְנִצָּח וּמָחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעָה מֵעַל כָּל
 פְּנִים.

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יְמִלֵךְ ה' לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשֶׁת בְּהַר

(דף קז ע"ב - דף קיב ע"א)

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לְאמֹר. דַּבֵּר אֶל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִבְאוּ אֶל
הָאָרֶץ וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (ויקרא ו) **זֹאת תֹּוֹרַת**
הָעֵלָה הַיָּא הָעֵלָה וְגו'. פְּסוּק זֶה בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
בְּאַרְנו, שְׁהִיא עוֹלָה וּמִתְחַבֶּרֶת עִם הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ
בְּזוּג שְׁלָם.

הִיא הָעֵלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזִבַּח כָּל הַלִּילָה
וְגו'. בֵּא רְאֵה, כִּיּוֹן שְׁנַכְנַס הַלִּילָה
וְהַשְּׁעָרִים סְתוּמִים, הַדִּינִים הַתְּחַתּוּנִים
מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם, וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים חֲמוּרִים
וְאַתּוֹנוֹת וְכִלְבִּים. חֲמוּרִים הָרִי בְּאַרְנו, וְכִלְבִּים
וְאַתּוֹנוֹת לֹא מְשׁוֹטְטִים וְלֹא הוֹלְכִים, אֲלֹא בְּהֵם
עוֹשִׂים כְּשָׁפִים לְבְנֵי אָדָם, כְּמוֹ בְלַעַם, וּפְרֻשׁוּהָ.
אִז כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם יִשְׁנִים, וְהַמְזִבַּח הַתְּחַתּוֹן
הַחִיצוֹן שׁוֹרֵף.

בְּחִצּוֹת הַלִּילָה מִתְעוֹרְרַת רוּחַ צְפוֹן, וּמֵאוֹתוֹ
הַמְזִבַּח הַתְּחַתּוֹן יוֹצֵאת שְׁלֵהֶבֶת אֵשׁ,
וְהַשְּׁעָרִים נִפְתָּחִים, וְהַדִּינִים הַתְּחַתּוּנִים
מִתְכַּנְּסִים לְנִקְבֵי שְׁלֵהֶם, וְאוֹתָהּ שְׁלֵהֶבֶת
הוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטְטַת, וְשַׁעֲרֵי גֵן עֵדֵן נִפְתָּחִים, עַד

שְׁמַגִּיעָה (הבקר) אוֹתָהּ הַשְּׁלֵהֶבֶת, וּמִתְחַלֶּקֶת לְכַמָּה צְדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם, וְנִכְנָסֶת תַּחַת כְּנִפֵי הַתְּרַנְגוֹל, וְהוּא קוֹרָא.

אז הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא בֵּין הַצְּדִיקִים, וְכִנְסֶת יִשְׂרָאֵל מִשְׁבַּחַת אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד שְׁמַגִּיעַ הַבֶּקֶר. כִּיּוֹן שְׁמַגִּיעַ הַבֶּקֶר נִמְצָאִים מִסְפָּרִים בְּסוּד אֶחָד, וַיֵּשׁ לָהּ נַחַת עִם בְּעֻלָּהּ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזַבַּח כָּל הַלֵּילָה וְגו'. עַד הַבֶּקֶר, שְׁהֲרִי בַבֶּקֶר הַדִּינִים וְהַשְּׁלֵהֶבֶת שׁוֹכְכִים, וְאִזּוּ מִתְעוֹרֵר אַבְרָהָם בְּעוֹלָם, וּמְנוּחָה הִיא שֶׁל הַכֹּל.

בא רָאָה, כִּיּוֹן שֶׁנִּכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ, לֹא נִמְצָאוּ בָּהּ הַדִּינִים הַתַּחְתּוֹנִים, וְכִנְסֶת יִשְׂרָאֵל הִיְתָה בָּהּ בְּמְנוּחָה עַל פְּנֵי הַכְּרוּבִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, שְׁכָתוֹב (ישעיה א) צֶדֶק יֵלִין בָּהּ. אִזּוּ הָיָה לָהּ נַחַת מֵהַכֹּל, שְׁהֲרִי יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁנִים עַד שְׁמִקְרִיבִים אֶת הַקֶּרֶבֶן שֶׁל בֵּין הָעַרְבִים, וּמִסְתַּלְקִים הַדִּינִים. וְהַעוֹלָה הִיְתָה בּוֹעֵרֶת עַל הַמְזַבַּח, וְאִזּוּ הָיָה לָהּ נַחַת מֵהַכֹּל, וְלֹא נִמְצָא אֶלָּא אֲשֶׁה עִם בְּעֻלָּהּ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב כִּי תִבְאוּ וְגו' וְשָׁבַתָּה הָאָרֶץ, מְנוּחָה בּוֹדָאִי. וְשָׁבַתָּה הָאָרֶץ שְׁבַת לָהּ, שְׁבַת לָהּ מִמֶּשׁ.

עוֹד פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר, (שמות כא) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד
 עֲבָרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וְגו'. מִשּׁוּם שֶׁכָּל בֶּן
 יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּמּוּל, שֵׁשׁ בּוֹ רֶשֶׁם קָדוֹשׁ, יֵשׁ לוֹ
 מְנוּחָה בְּשִׁמְטָה, שֶׁהָרִי שְׁלוֹ הִיא אוֹתָהּ שְׁמִטָּה,
 לְנוּחַ בָּהּ. וְזוֹ נִקְרָאת שַׁבַּת הָאָרֶץ, וְדַאי חֲרוּת יֵשׁ
 בָּהּ. מְנוּחָה בָּהּ. כְּמוֹ שֶׁשַׁבַּת הִיא מְנוּחַת הַכֹּל, כִּף
 גַּם הַשְּׁמִטָּה הִיא מְנוּחַת הַכֹּל, מְנוּחָה הִיא שֶׁל
 רוּחַ וְגוֹף.

בֵּא רָאָה, ה' הִיא מְנוּחַת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים.
 מִשּׁוּם כִּף, ה' עֲלִיּוֹנָה, ה' תְּחַתּוֹנָה. מְנוּחַת
 הָעֲלִיּוֹנִים, מְנוּחַת הַתְּחַתּוֹנִים. ה' עֲלִיּוֹנָה, שְׁבַע
 שָׁנִים שְׁבַע פְּעָמִים. ה' תְּחַתּוֹנָה שְׁבַע שָׁנִים
 בְּלִבְדָן. זֶה שְׁמִטָּה, וְזֶה יוֹבֵל.

וּכְשֶׁמִּסְתַּכְּלִים בְּדַבָּרִים הַכֹּל אֶחָד. מִשּׁוּם כִּף
 וְשַׁבְתָּהּ הָאָרֶץ, בְּאוֹתָהּ מְנוּחַת
 הָאָרֶץ צְרִיכִים הָעֲבָדִים מְנוּחָה. וּמִשּׁוּם כִּף,
 וּבְשַׁבְעֵית יֵצֵא לַחֲפָשֵׁי חֲנָם. חֲנָם, מֵה זֶה חֲנָם?
 שְׁלֵא נוֹתֵן לְאֲדוֹנוֹ כְּלוּם.

אֲלֵא סוּד זֶה כָּאן לְמִדְנֹו, כְּתוּב (במדבר יא) זְכַרְנוּ
 אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם, בְּלִי
 בְּרָכָה. שְׁלֵא הָיָה עָלֵינוּ בְּמִצְרַיִם הָעֵל שְׁלִמְעָלָה.

בֹּא וּרְאֵה, עֲבָדִים פְּטוּרִים מֵעַל הַמְּלָכוֹת
 שְׁלֹמֵעֵלָה, וְלִכְן פְּטוּרִים מִן הַמְּצוּוֹת. מַה זֶה עַל
 מְלָכוֹת שָׁמַיִם? אֲלֵא כְּאוֹתוֹ שׁוֹר שְׁנוֹתָנִים עָלָיו
 עַל בְּהֵתְחֻלָּה כְּדִי לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ טוֹב לְעוֹלָם. וְאִם
 לֹא מְקַבֵּל עָלָיו אוֹתוֹ עַל, לֹא עוֹשֶׂה דְבָר. כִּךְ גַּם
 צָרִיךְ לְאָדָם לְקַבֵּל עָלָיו עַל בְּהֵתְחֻלָּה, וְאַחַר כֵּךְ
 שִׁיעֵבֵד בּוֹ בְּכֹל מַה שֶׁצָּרִיךְ. וְאִם לֹא יִקְבַּל עָלָיו
 אֵת זֶה בְּהֵתְחֻלָּה, לֹא יוּכַל לְעֵבֵד.

זֶהוּ שְׁפָתוֹב, (תהלים ב) עֲבָדוּ אֵת ה' בִּירְאָה. מַה זֶה
 בִּירְאָה? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם קיא) רֵאשִׁית חֲכָמָה
 יִרְאֵת ה', וְזוֹ מְלָכוֹת שָׁמַיִם. וּמִשׁוֹם כֵּךְ, עַל
 מְלָכוֹת שָׁמַיִם. וְעַל כֵּךְ זוֹ הִיא הִרְאשִׁית שֶׁל הַכֹּל.
 מִי מוֹכִיחַ? תְּפִלָּה, בְּהֵתְחֻלָּה שֶׁל יָד, מִשׁוֹם שֶׁבְּזֶה
 הוּא נִכְנָס לְשָׂאֵר הַקִּדְשָׁה. וְאִם זֶה לֹא נִמְצָא
 אֲצִלוֹ, לֹא שׁוֹרָה עָלָיו קִדְשָׁה לְמַעְלָה, מִשׁוֹם זֶה
 כְּתוּב, (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֵן אֶל הַקִּדְשׁ וְגו'.

וְהָעֵל הַזֶּה לֹא שׁוֹרָה בְּמִי שֶׁכָּפוּת לְאַחַר, וְעַל כֵּן
 עֲבָדִים פְּטוּרִים מֵעַל מְלָכוֹת שָׁמַיִם. וְאִם
 מֵהָעַל הַזֶּה הֵם פְּטוּרִים, מְכַל הַשָּׂאֵר הֵם פְּטוּרִים,
 שֶׁהָרִי הַשָּׂאֵר לֹא שׁוֹרָה עַל הָאָדָם, עַד שֶׁנִּמְצָא
 עִמּוֹ הָעֵל הַזֶּה, וּמִשׁוֹם זֶה הָיוּ אוֹכְלִים יִשְׂרָאֵל
 בְּמִצְרַיִם חֲנָם. אֵף כֹּאן יֵצֵא לַחֲפָשִׁי חֲנָם, שֶׁהָרִי

עֶבֶד הָיָה, וְכָל מָה שֶׁעָשָׂה – חָנַם הוּא, בְּלִי עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם. וְאַף עַל גַּב שְׁחַנְּמֵם הָיוּ מַעֲשָׂיו – יֵצֵא לַחֲפָשִׁי, וְתִהְיֶה לוֹ מְנוּחָה.

לְאַחַר שֶׁהוּא בְּחֵרוּת וְנִמְצָאת בּוֹ מְנוּחָה, נוֹתְנִים עָלָיו עַל, מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהוֹצִיא אוֹתוֹ לְחֵרוּת. וְאִם בֶּן אָדָם יִסְרֵב לְצֵאת לְחֵרוּת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאִם אָמַר יֹאמֶר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדֹנָי וְגו', הֲרִי בּוֹדֵאֵי פָגַם אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם, שֶׁעֲזַב עַל מַלְכוּת שְׁלֹמֶעֱלָה וְלָקַח אֶת עַל אֲדוֹנוֹ. וְעַל זֶה מָה כְּתוּב? וְהִגִּישׁוּ אֲדֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוּ אֶל הַדֵּלֶת וְגו'. וְהִגִּישׁוּ אֲדֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים, אֶל הָאֱלֹהִים סֵתֵם, אֶל אוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁפָּגַם אוֹתוֹ שְׁגַם כֵּן נִקְרָא אֱלֹהִים.

וְלְאַיִזָּה מְקוֹם יִקְרַב אֵלָיו? אֶל הַדֵּלֶת אוֹ אֶל הַמְּזוּזָה. מִשּׁוֹם שֶׁהַמְּקוֹם הַזֶּה הוּא הַפֶּתַח שְׁלֹמֶעֱלָה, וְנִקְרָא מְזוּזָה, וְהֲרִי נִתְבָּאֵר. וְכִיּוֹן שֶׁהוּא הַתְּכוּן לְפָגַם אֶת הַמְּקוֹם הַזֶּה, אוֹתוֹ פָּגַם נִשְׁאָר עִמּוֹ בּוֹ בְּגוֹפוֹ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת אֲזָנוֹ בַּמְּרָצַע וְעִבְדוֹ לְעַלְמִים. יִהְיֶה עֶבֶד תַּחַת רַגְלֵי אֲדוֹנוֹ עַד שְׁנַת הַיּוֹבֵל.

לְמָה אֶת אֲזָנוֹ? הֲרִי פִרְשׁוּהָ. אֲבָל שְׁמִיעָה תְלוּיָה בַּמְּקוֹם הַזֶּה, עֲשִׂיהָ לְמַעְלָה. וּמִשּׁוֹם

שִׁישְׂרָאֵל, כְּשֶׁקָּרְבוּ לְהַר סִינַי וְהָיוּ בְּאֵהָבֶת לְבָם
 לְהִתְקַרֵּב לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִקְדִּימוּ עֲשִׂיהָ
 לְשִׁמְיעָה, שֶׁהָרִי בְּרֵאשׁוֹנָה הִשְׁמִיעָה, וְאַחַר כֵּן
 עֲשִׂיהָ. הִשְׁמִיעָה תְּלוּיָה בַשְּׂמִטָּה הַזֹּאת. וְעַל זֶה
 שֶׁהוּא פָּגַם אֶת הִשְׁמִיעָה הַזֹּאת, תִּפְגַּם שְׁמִיעָתוֹ
 וַיִּשְׁאַר בּוֹ פָּגַם, וְהוּא לֹא יִשְׁאַר עֶבֶד לְאֲדוֹנוֹ, עַד
 שִׁיתְקַרֵּב לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂפָגָם, וַיִּפְגַּם הוּא לְפָנָיו,
 וַיִּשְׁאַר בּוֹ אוֹתוֹ פָּגַם. וּמִשּׁוֹם זֶה, וְהִגִּישׁוּ אֲדָנָיו
 אֶל הָאֱלֹהִים סִתָּם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וְעַל זֶה, וְשִׁבְתָּהּ
 הָאָרֶץ שְׁבֵת לָהּ.

שִׁשְׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךְ וְגו', וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִת
 שְׁבֵת שְׁבֵתוֹן יִהְיֶה לְאָרֶץ שְׁבֵת לָהּ. וְהָרִי
 פִּרְשׁוּהָ, שְׁכֵתוֹב (שְׁמוֹת כג) וְהַשְּׁבִיעִת תִּשְׁמֹטְנָהּ
 וּנְטָשְׁתָּהּ וְגו'. מָה הַטַּעַם וְאֶכְלוּ אָבִינִי עִמָּךְ?
 מִשּׁוֹם שֶׁהָעֲנִיִּים תְּלוּיִים בְּמְקוֹם הַזֶּה, וּמִשּׁוֹם זֶה
 תִּשְׁאִיר אוֹתָם לֶאֱכֹל. וְעַל זֶה, מִי שֶׁמְרַחֵם עַל
 הָעֲנִי, נוֹתֵן שְׁלוֹם בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וּמוֹסִיף בְּרָכָה
 לְעוֹלָם, וְנוֹתֵן שְׂמֵחָה וְכֹחַ לְמְקוֹם שֶׁנִּקְרָא צְדָקָה,
 לְהוֹרִיק בְּרָכָה לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וּבְאַרְנוֹ.

רַעִיָא מֵהֵימָנָא

וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִת שְׁבֵת שְׁבֵתוֹן וְגו'. מִצְוָה זֹאת
 לְשֵׁבֶת בַּשְּׂנָה הַשְּׁבִיעִית, וְלֹא אַחֲרֶיהָ

לְשַׁבֵּת בַּשְּׁבִיעִי, וְאַחֲרֶיהָ לְהַשְׁמִיט כְּסָפִים
 בַּשְּׁבִיעִית, וְאַחֲרֶיהָ לְמָנוֹת שְׁבַע שָׁנִים שְׁבַע
 פְּעָמִים וְהָיוּ לָךְ יָמֵי שְׁבַע שָׁבָתוֹת הַשָּׁנִים תִּשְׁעַ
 וְאַרְבָּעִים שָׁנָה. כָּאֵן הַסּוּד שֶׁל כָּל הַשְּׁבִיעִיּוֹת,
 מִצַּד הַשְּׂכִינָה שְׁנִמְצָאת שְׁבַע, מִצַּד הַצַּדִּיק
 שֶׁהוּא שְׁבִיעִי לְבִינָה, וְהִיא בַת שְׁבַע, מִצַּד
 הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, שְׁנֹאֲמַר בָּהּ (תהלים קיט) שְׁבַע
 בְּיוֹם הַלְלָתֶיךָ.

שְׁבַע שְׁמוֹת הֵם אֲבָגִית"ץ, וּבָהֶם אַרְבָּעִים
 וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, כָּלֵל הָאוֹתִיּוֹת וְהַתְּבוֹת
 הֵם תִּשְׁעַ וְאַרְבָּעִים, הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה שְׁנַת הַחֲמֻשִּׁים
 שָׁנָה, שְׁבָה וְקִרְאָתָם דְּרוּר. בָּהּ תִּהְיֶה שְׂכִינָה
 תַּחְתּוֹנָה, דְּרוּר פְּדוּת וּשְׁבִיתָה לְיִשְׂרָאֵל, שְׁנֹאֲמַר
 בָּהֶם וְהִיא זִרְעָךָ כַּעֲפֹר הָאָרֶץ.

לְכָל סְפִירָה מֵהַשְּׁבַע הִלְלוּ שֵׁשׁ כְּנָפִים, שֶׁהֵן שֵׁשׁ
 אוֹתִיּוֹת לְכָל אַחַת. וּבָהֶן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 (וּשְׂכִינָתוֹ) בְּכָל סְפִירָה מֵהַשְּׁבַע הִלְלוּ, (ישעיה ו) בְּשְׁתַּיִם
 יְכֻסָּה פָּנָיו וּבְשְׁתַּיִם יְכֻסָּה רַגְלָיו וּבְשְׁתַּיִם יַעֲוֹפֶף,
 וּבִינָה הִיא אַחַת, וְהַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה הִיא שְׁבַע,
 וּלְמַעְלָה מִבִּינָה אַחַת וְאַחַת – הָרִי עֶשֶׂר סְפִירוֹת.
 שְׁתַּיִם, ג', וּד', וְה', וּו', וּז'.

כַּאֲן וַיִּלְךָ הַלֹּוֹךְ וַגְּדַל. מַצַּד זָר – וְהַמִּים הָיוּ הַלֹּוֹךְ
 וְחִסּוֹר, מַתִּי? בְּמָקוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה
 שׁוֹרָה בְּזוֹ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (בראשית ח) וַתִּנַּח הַתְּבָה
 בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, זו הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה. בְּשִׁבְעָה
 עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ, הִיא הַשְּׁבִיעִית וְהַעֲשִׂירִית.

שְׁעוּלָה בָּהֶם אָהִיָּה, שֶׁהִיא בִּינָה, שְׁנַת הַיּוֹבֵל,
 הִיא אָהִיָּה אֲשֶׁר אָהִיָּה, פְּעָמִים אָהִיָּה
 חֲשֶׁבֶן מ"ב, וְשִׁמוֹנָה אוֹתִיּוֹת בָּהֶם חֲמָשִׁים,
 שְׁבָהֶם מְצוּהָ לְחַשֵּׁב שְׁנַת הַיּוֹבֵל. וְבוּ מְצוּהָ לְחֹזֵר
 לְאַחֲזָתוֹ בַּיּוֹבֵל, בְּשְׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תִּשְׁבוּ וְגו' .
 כָּל אֶחָד יִחְזֹר בּוֹ לְדַרְגָּה שְׁלוֹ, שֶׁנִּשְׁמָתוֹ אֲחֻזָּה
 מִשָּׁם, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹהָ (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל
 הָאֱלֹהִים וְגו' .

שְׁמִטָּה – שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, שֶׁהִיא מְשַׁבֵּעַ שָׁנִים.
 יוֹבֵל – הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה, בִּינָה, הִיא
 לְחֲמָשִׁים שָׁנִים, וּבָהּ מִתִּיַחֲסִים יִשְׂרָאֵל בִּיצִיאָתָם
 מִהַגְּלוּת. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וְאִישׁ אֶל מְשַׁפְּחָתוֹ תִּשְׁבוּ.
 כְּגוֹן שִׁיצִיאַת מְצָרִים שְׁאוֹתָם בְּעֲלֵי תוֹרָה בָּהּ,
 נֶאֱמַר בָּהֶם (שמות יג) וְחֲמָשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
 וּפְרָשׁוּהָ אֶחָד מִחֲמָשִׁים.

וּשְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה הִיא גְּאֵלַת בְּתֵי עָרֵי חוֹמָה
 נֶאֱמַר בָּהּ, וּבְתֵי עָרֵי הַחֲצִירִים. שְׁשָׁנֵי

בָּתִּים יֵשׁ בְּלֵב: אִם הֵם מִבְּעָלֵי תוֹרָה, הֵם נִקְרָאִים בְּתֵי עָרֵי חוּמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, (שם יד) וְהַמִּים לָהֶם חוּמָה מִיַּמִּינָם וּמִשְׂמָאלָם. לְאַחֲרַיִם שְׂאִינָם בְּעָלֵי תוֹרָה, נִקְרָאוּ בְּתֵי הַחֲצָרִים.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָרִי מְצָאנוּ חֲצָרִים שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (אסתר ה) וַתַּעֲמֵד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ. וּבְכָל מְקוֹם הַמֶּלֶךְ סָתַם, זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וַתַּעֲמֵד, אֵין עֲמִידָה אֶלָּא תְּפִלָּה. נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ, נֹכַח בֵּית הַמְּקַדָּשׁ, שְׁכַל יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלָּתָם לְשֵׁם וְלִהְיוֹת נֹכַח בֵּית הַמְּקַדָּשׁ. מִי זֶה כָּאֵן חֲצַר הַפְּנִימִית? וְדַאי שְׁנַיִם הֵם חֲצָרוֹת בֵּית ה'.

אָמַר לוֹ הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁנֵי חֲצָרִים, הֵם הַחֲצִיוֹנִיִּים שֶׁל הַלֵּב, וְהֵם שְׁנֵי אֲזִנִּים שֶׁל הַלֵּב. וְשְׁנֵי בָתִּים פְּנִימִיִּים, שְׁנֵי בְּתֵי הַלֵּב. וְשְׁנַיִם הֵם הַבָּתִּים הַפְּנִימִיִּים, וְשְׁנַיִם הֵם בָּתִּים חֲצִיוֹנִיִּים. וּבְזִמְנֵן שִׁיחָה פֶּרֶקֶן, תִּהְיֶה גְּאֻלָּה לְכֻלָּם, לְאוֹתָם הַקְּרוּבִים לְלֵב, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, וְלֹאֵלָה הַרְחוּקִים שֶׁהִתְקַרְבוּ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (ישעיה נז) שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרָחוֹק וְלִקְרוֹב. וּפְרָשׁוּהָ, לְרָחוֹק מִעֲבָרָה, וְלִקְרוֹב מִמְּצוּהָ.

באותו זמן מצוה לתקע בשופר ביובל. זהו שכתוב (שם יח) כנשא גס הרים תראו וכתקע שופר תשמעו. כמו שבתקיעת שופר היובל כל העבדים יוצאים לחרות, כך בגאולה האחרונה בתקיעת שופר מתפנסים כל ישראל מארבעת צדדי העולם, שהם עבדי היובל. שבבעלי תורה, יש בהם עבדים על מנת לקבל פרס, ונקראים עבדי המלך והגבירה. אבל בני המלך הקדוש – (שמות יט) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי, שהם כנפי חיות המרכבה.

מצוה אחר זו – לתת ללויים ערים לשבת. ומשום שהם לא השתתפו בעגל, הקדוש ברוך הוא חלק אותם אליו, שיהיו מנגנים לו בכמה מיני נגון. שכהנים בעבודתם, ולויים לשירם ולזמרים, וישראל לנויהם. כהנים בעבודתם, שיש שם כמה מצוות.

מצוה אחת – לעשות שמן המשחה. ב' – לויים שומרים במקדש. ג' – ישראל לירא מן המקדש. ד' – עבודת הלויים בבית המקדש. ה' – להקטיר קטרת פעמים. ו' – כהנים תוקעים בחצוצרות במקדש. ז' – לקדש זרע אהרן

בַּמִּקְדָּשׁ. ח' – לְלֵבֶשׁ בְּגָדֵי כְהֵנָה בַּמִּקְדָּשׁ. ט' –
רְחִיצַת יָדַיִם וְרִגְלַיִם לְעֵבֶד בַּמִּקְדָּשׁ.

י' – לְהִיּוֹת הַכֹּהֲנִים עוֹשִׂים קָרְבָּנוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. י"א
– לְפָדוֹת פְּסוּלֵי הַמִּקְדָּשִׁים. י"ב – קָרְבַּן
הַיּוֹלֵדֶת בַּיּוֹם הַשְּׂמִינִי. י"ג – לְמַלַּח קָרְבָּנוֹת
בַּמִּקְדָּשׁ. י"ד – לְעֲשׂוֹת הָעוֹלָה כְּמִשְׁפָּטָהּ. ט"ו –
לְעֲשׂוֹת הַחֹטְאֵת כְּמִשְׁפָּטוֹ. ט"ז – אֲכִילַת קֹדְשִׁים
כְּמִשְׁפָּט לְכַהֲנָיִם. י"ז – אֲכִילַת שְׂרֵי מְנַחוֹת. ח"י
– לְעֲשׂוֹת מְנַחוֹת כְּמִצְוֹתָן. י"ט – לְהֵבִיא קָרְבָּנוֹת
לְבַיִת הַמִּקְדָּשׁ. כ' – לְהֵבִיא גֹדֵר אוֹ נִדְבָה לְבַיִת
הַמִּקְדָּשׁ. כ"א – לְהֵבִיא קָרְבָּנוֹת קֹדְשִׁים, תְּמוּרוֹת
וְזִלְדוֹת. כ"ב – לְהַקְרִיב שְׁנֵי תְּמִידִין כְּהִלְכָתָן.
כ"ג – לְהִדְלִיק אֵשׁ תְּמִיד עַל הַמִּזְבֵּחַ.

כ"ד – לְעֲשׂוֹת תְּרוּמַת הַדָּשָׁן. כ"ה – לְהִדְלִיק
נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה. כ"ו – לְהַקְרִיב מְנַחָה בְּכָל
יוֹם. כ"ז – לְהַקְרִיב מוֹסֵף בְּשַׁבָּת. כ"ח – לְהִסְדִּיר
לֶחֶם וּלְבוֹנָה. כ"ט – לְהַקְרִיב קָרְבַּן מוֹסֵף בְּרֹאשׁ
חֹדֶשׁ. ל' – לְהַקְרִיב בְּשַׁבְּעַת יְמֵי הַפֶּסַח. ל"א –
לְהַקְרִיב בַּיּוֹם הָעֹמֵר כֶּבֶשׂ לְעוֹלָה. ל"ב – לְהַקְרִיב
(קָרְבַּן) הָעֹמֵר (הַיְנוּ סְפִירַת הָעֹמֵר). ל"ג – לְהַקְרִיב קָרְבַּן
מוֹסֵף בְּשַׁבּוּעוֹת. ל"ד – לְהַקְרִיב שְׁתֵּי הַלֶּחֶם
בְּשַׁבּוּעוֹת. ל"ה – לְהַקְרִיב מוֹסֵף בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

ל"ו - להקריב מוסף ביום הכפורים. ל"ז - להקריב מוסף בשבעת ימי החג. ל"ח - להקריב מוסף בשמיני עצרת. ט"ל - לשרף את הנותר באש. מ' - לשרף קדשים שנטמאו. מ"א - לעבד כהן גדול ביום הכפורים.

מ"ב - המועל בהקדש, קרן וחמש. מ"ג - (להביא החוטא קרבן חטאת על חטאו) קרבן חטאת. מ"ד - אשם תלוי על ספקו. מ"ה - קרבן אשם ודאי, על הידוע. מ"ו - קרבן עולה ויורד. מ"ז - קרבן סנהדרין גדולה שטעו. מ"ח - להקריב הזב אחר שיטטה. מ"ט - קרבן זבה אחר שתטהר. נ' - קרבן יולדות. נ"א - קרבן מצרעים. משם ואילך שאר המצוות.

בעלי הישיבות, בשבועה עליכם, אל תזוזו ממני עד שאתקין קרבנות לקדוש ברוך הוא, שהשכינה היא קרבן לה' בכל איבר ואיבר של המלך, בחבור שלם, בזכר ונקבה. בכל האיברים, שהם: מהם בראש, עינים בעינים, אזנים לגבי אזנים, חטם בחטם, פנים בפנים, פה בפה, כגון (מלכים-ב ד) וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו. ובזה היה מחיה את הילד. וכך ידי

המִלְךָ עִם יְדֵי הַגְּבִירָה, גּוֹף בְּגוֹף, בְּכָל אֵיבָרָיו.
קִרְבָּן שָׁלֵם.

שָׁבֵן אָדָם בְּלֵי אִשָּׁה הוּא חֲצֵי גּוֹף, וְאֵין הַשְּׂכִינָה
שׁוֹרָה עָלָיו. כֶּף (פֶּאֶשֶׁר) הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
הוּא אֵינְנוּ בְּקִרְבָּן עִם הַשְּׂכִינָה, בְּכָל יִשְׂרָאֵל,
שֶׁהֵם אֲנָשֵׁי מַדּוּת, שֶׁהֵם הָאֵיבָרִים שְׁלֵה. עֲלֵת
הָעֲלוֹת לֹא שׁוֹרָה שָׁם, וּכְאֵלוֹ לֹא הִיָּה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶחָד, מֵאַחַר שֶׁהוּא אֵינוֹ עִם שְׂכִינָתוֹ.
וּבְחֻצָּה לְאָרֶץ, שֶׁהַשְּׂכִינָה מְרַחֶקֶת מִבְּעִלָּה,
נֶאֱמַר, כָּל הַדָּר בְּחוּץ לְאָרֶץ דּוֹמָה כְּמִי שְׂאִין לוֹ
אֵלוֹהִי. מִשּׁוֹם שְׂאִין שָׁם קִרְבָּנוֹת בְּחֻצָּה לְאָרֶץ.
וּבְזִמְן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְקַרֵּב עִם שְׂכִינָתוֹ,
יִתְקַיֵּם בּוֹ הַפְּסוּק הַזֶּה, (זְכוּרִיָּה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
ה' אֶחָד וְשָׁמוֹ אֶחָד. וְעֲלֵת הָעֲלוֹת שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם.
אֵף עַל גַּב שֶׁתְּקַנּוּ הָאֲבוֹת תְּפִלוֹת בְּמָקוֹם
קִרְבָּנוֹת, זֶה הוּא לְקִרְבֵּי נְפֹשׁוֹת וְרוּחֹת
וּנְשָׁמוֹת, שֶׁהֵם שְׂכֵלִיִּים לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וּשְׂכִינָתוֹ כְּאֵיבָרִים לְגִבֵּי הַגּוֹף. אָבֵל מֵצַד
הַכְּסָאוֹת וְהַמְּלָאכִים, שֶׁהֵם גּוֹפִים וְאֵיבָרִים
שֶׁמְחוּץ לְמִלְךָ וּמֵהַגְּבִירָה, אֵין שָׁם קִרְבָּן. וְלִכֵּן
נֶאֱמַר בְּכֶסֶא, (שְׁמוֹת יז) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֶּסֶא יְהוָה. (כס,
חסר מכס א') (ה'ו חסר משם) (ירמיה יז) כֶּסֶא כְּבוֹד מְרוֹם

מראשון מקדשנו. והאיברים בפרוד
מהגוף. הוא בפנים, והם בחוץ. זהו שכתוב הן
אראלם צעקו חצה, חצה ודאי.

יהי רצון שלך, להחזירנו לבית המקדש, לקיים
התפלה שבארוה הקדמונים: יהי רצון
מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שתעלנו
בשמחה לארצנו, ותטענו בגבולנו, ושם נעשה
לפניך את קרבנות חבותינו תמידין כסדרן, כל
אחד בסדרו, ומוספים כהלכתם. שכעת מחוץ
לארץ אין שם קרבנות, כמו הגופים של
הבריאה, שהקדוש ברוך הוא ושכינתו, מצד
האצילות שלו, אין שם פרוד והפרדה.
שהשכינה היא יחודו וברכתו וקדשותו, ולא
נקראת גוף אלא כשהתגשמו בכסאות. ומלאכי
הבריאה כמו נשמה שמתלבשת בגוף שפל.
ולכן, כשהשכינה היא מחוץ להיכל בית
המקדש ומחוץ לכסאותיה, כביכול כאלו לא
היתה אחד עמו.

מצד הכסא העליון שהוא גוף לקדוש ברוך
הוא, והמלאכים שתלויים ממנו, כמו
איברים שתלויים מן הגוף, שהם זכרים.
והנשמות שנגזרו ממנו זכרים. הכסא השני גוף

השְׂכִינָה, וְכָל הַנְּשָׁמוֹת שְׁתְּלוּיִים מִמֶּנּוּ נִקְבוֹת,
וְהַמְּלָאכִים שְׁתְּלוּיִים מֵאוֹתוֹ כִּסָּא נִקְבוֹת,
וְקִרְבָּתָם לְקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינָתוֹ.

כָּךְ יַחֲוֵד הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינָתוֹ, אִף עַל גַּב
שֶׁהֵם כְּנִשְׁמוֹת לְגַבֵּי הַכִּסֵּא וְהַמְּלָאכִים, כָּךְ
הֵם לְגַבֵּיךָ עַל־תְּ הָעֲלוֹת, כְּגוֹף, שְׂאֵתָהּ הוּא
שְׂמִיחַד אוֹתָם וּמְקַרֵּב אוֹתָם, וְלִכְן אֲמוֹנָתְךָ בָּהֶם,
וְאַתָּה אֵין נִשְׁמָה עֲלֶיךָ, שְׂתַּהֲיָה אֵתָהּ כְּגוֹף אֵלֶיךָ,
שְׂאֵתָהּ הוּא נִשְׁמָה לְנִשְׁמוֹת, וְאֵין נִשְׁמָה עֲלֶיךָ,
וְלֹא אֱלוֹהֵ עֲלֶיךָ. אֵתָהּ מִחוּץ לְכָל, וּבִתּוֹךְ הַכָּל,
וְלִכָּל צַד, וְלִמְעַלָּה מִהַכָּל, וְלִמְטָה מִהַכָּל. וְאֵין
אֱלוֹהֵ אַחֵר לְמְעַלָּה וְלִמְטָה וּמִכָּל צַד, וּמִתּוֹךְ
עֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת, שְׂמֵהֶם הַכָּל, וּבָהֶם הַכָּל תְּלוּי,
וְאַתָּה בְּכָל סְפִירָה, בְּאַרְכָּה וּרְחֻבָּהּ, לְמְעַלָּה
וְלִמְטָה, וּבֵין כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה, וּבְעֵבֵי כָּל
סְפִירָה וּסְפִירָה.

וְאַתָּה הוּא שְׂמִקְרֵב אֶת הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְשְׂכִינָתוֹ בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, וּבְכָל
הָעֲנָפִים שֶׁל הַמְּאוֹרוֹת שְׁתְּלוּיִים מֵהֶם, כְּעֲצָמוֹת,
וְגִידִים, וְעוֹר, וּבָשָׂר, הַתְּלוּיִים מִן הַגּוֹף. וְאַתָּה
אֵין לְךָ גּוֹף, וְלֹא אֵיבָרִים, וְאֵין לְךָ נִקְבָּה. אֲלֹא
אַחַד בְּלִי שְׂנִי. יְהִי רְצוֹן שְׁלֹךְ, שְׂתַּקְרַב אֵתָהּ אֶת

השְׁכִינָה לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל הַדְּרָגוֹת שֶׁהֵן
 אֲצִילוֹת שְׁלֵה, שֶׁהֵן נִשְׁמוֹת שֶׁל בְּעָלֵי מַדּוֹת.
 נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל. חֲכָמִים. נְבוֹנִים. חֲסִידִים. גְּבוּרִים.
 אֲנָשֵׁי אֲמֶת. נְבִיאִים. צַדִּיקִים. מְלָכִים. כָּלֵם
 מֵאֲצִילוֹת, שֵׁשׁ אַחֲרֵים שֶׁל בְּרִיאָה.

שֶׁהַשְּׁכִינָה הִיא קָרְבָן, שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. מִיָּמִין
 שֶׁמֶן לְמֵאוֹר, כְּגוֹן (בְּרֵאשִׁית א) אֶת
 הַמֵּאוֹר הַגָּדֹל. שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ הוּא מִצַּד
 הַשְּׂמָאל, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וְקִדְשָׁתָא אֶת הַלְוִיִּם. שֶׁמֶן
 כְּתִית הוּא מִצַּד שֶׁל צַדִּיק, שֶׁהוּא כּוֹתֵשׁ כְּתִישׁוֹת
 מֵאֵיבָרִים, שֶׁהֵם זֵיתִים, לְהוֹרִיד שֶׁמֶן לְגַבֵּי
 פְּתִילָה, פְּתִיל תְּכֵלֶת. וְהַגְּבוּרָה מִשֵּׁם הִיא יֵרָאֵה,
 וְלוֹיִם שׁוֹמְרִים הַמִּקְדָּשׁ.

וּמִשֵּׁם מִצְוָה לֵירָא מִן הַמִּקְדָּשׁ, וְהִיא מִצְוֹת
 עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם בַּמִּקְדָּשׁ בְּעִשְׂרִים וְאַרְבַּע
 מִשְׁמֵרוֹת לְוִיִּם שֶׁבֵּהֵן הָיוּ מְזֻמְרִים לְוִיִּים בְּשִׁירָה
 וּבְזֻמְרָה לְפָנֶיךָ לְהַעֲלוֹת שְׁכִינָה, שֶׁהִיא שִׁירָה
 וְזֻמְרָה, בָּהֶם לֵה'. כ"ד עִם שִׁירָה וְזֻמְרָה – כ"ו,
 כְּחֻשְׁבוֹן יְהוָה. וְלֹאֲחֲרֶיהָ מִצְוָה, הִיא מִצְוֹת
 קְטָרֶת תָּמִיד לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַקְטָרֶת כְּקָרְבָן.
 וְהַפְּשִׁיטָא אֶת הָעֵלָה וְנִתַּח אֶתָּה לְנִתְחִיָּה.
 וְאֵמוּרִים וּפְרָדִים שֶׁהֵם מִתְעַכְּלִים

כָּל הַלַּיְלָה, הֵם כְּפָרַת אֵיבָרֵי הַגּוֹף שֶׁלוֹ וְנִפְשׁוֹ
שֶׁלֹּא יִשְׂרְפוּ בַּגִּיהֶנֶם, וְלֹא יִמָּסְרוּ בְיַד מַלְאָךְ
הַמָּוֶת. וּמִשׁוֹם שֶׁבֶן אָדָם חָטָא בַּיֶּצֶר הָרַע,
שֶׁהוּא צְפוּנִי, כִּךָ שְׁחִיטָתוֹ בַּצָּפוֹן, לְהַצִּילוֹ
מֵאוֹתוֹ צְפוּנִי.

וּבְקֶרְבָּנוֹת, קַח בָּהֶם קֶל וְחִמְר מִנְבִיאִים. שֶׁאֵךְ
עַל גַּב שֶׁהַתּוֹרָה הִיא שֵׁם יְהוָה,
וְהַנְּבוּאָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (ישעיה סג) רוּחַ ה' תְּנִיחֵנוּ – עִם
כָּל זֶה, לֹא כָּל בְּעָלֵי תּוֹרָה שְׁקוּלִים, וְלֹא כָּל
הַנְּבִיאִים שְׁקוּלִים, שֵׁישׁ נְבִיאִים שֶׁנְּבוּאָתָם
בְּלְבוּשֵׁי הַמֶּלֶךְ, וְכִךָ הִיא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, כְּמָה
בְּעָלֵי סִפְקוֹת וּפְרוּקִים בְּלְבוּשׁ הַמֶּלֶךְ.

וַיֵּשׁ אֲחֵרִים שְׁעוּלִים יוֹתֵר בְּאֵיבָרֵי גּוֹף הַמֶּלֶךְ,
שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְאַרְאֶה, וְרֵאִיתִי, בַּמְּרֹאֶה –
בְּעֵינַיִם. (חֲבִקוּק ג) ה' שָׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאִתִּי –
בְּשִׁמְעָה. יַחְזַקְאֵל, הַסֵּתְכָלוֹתוֹ וְנְבוּאָתוֹ
מִהָעֵינַיִם. חֲבִקוּק מִהָאֲזָנַיִם, בְּשִׁמְעָה. וְלִכֵּן רָאָה
יַחְזַקְאֵל כָּל מְרֹאוֹת הַמְּרַכְבָּה הָאֵלֶּה בְּרֵאִיָּה, בְּעֵין
הַשֶּׁכֶל. חֲבִקוּק בְּשִׁמְעָה. וַיֵּשׁ נְבִיא שֶׁנְּבוּאָתוֹ
בְּפֶה, זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּגַע עַל פִּי. נְבוּאָה אַחֲרַת
מְרִיחַ הַחֹטֵם, זֶהוּ שְׁכָתוּב (יַחְזַקְאֵל ב) וַתְּבֹא בִי הָרוּחַ.
וַיֵּשׁ שֶׁנְּבוּאָתוֹ בְּיַד, זֶהוּ שְׁכָתוּב (הוֹשֵׁעַ יב) וּבְיַד

הנביאים אדמה. ואחרים לפנים בתי המלך,
ואחרים לפני ולפנים.

וכך בתורה, פשטי"ם, ראיו"ת, דרשו"ת,
סודו"ת של סתרי תורה, ולמעלה סתרי
סתרים לה'. כך בקרבנות, אף על גב שקרבנות
כלם ליהו"ה, הוא לוקח הכל ומחלק את
הקרבנות למחנותיו. מהם מחלק לכלבים, אותם
קרבנות פסולים, שנותן אותם לסמא"ל הפלג
ולמחנותיו, ולכן היתה יורדת דמות כלב. ומהם
לשדים, שיש בהם כבהמות, ומהם כמלאכי
השרת, ומהם כבני אדם. לאותם שמעשיהם
כשדים, מחלק קרבנותיהם לשדים.

אלה שמעשיהם כמלאכים, מחלק את
קרבנותיהם למלאכים. זהו שכתוב,
(במדבר כח) את קרבני לחמי לאשי. שאותם
קרבנותיהם לא תלויים בבהמות. שקרבנות של
בהמות הם של עמי הארץ. אותם קרבנות (של
מלאכים) של בני אדם – תפלות ומעשים טובים.
הקרבנות של תלמידי חכמים, בעלי מדות, אלה
בעלי סודות תורה והסתרים הגנוזים שבהם,
הקדוש ברוך הוא יורד בעצמו לקבל את

קִרְבָּנוּתֵיהֶם, שְׁהִיא תוֹרַת ה' תְּמִימָה, שְׂכִינָה
קְדוֹשָׁה, מַעֲשֵׂר מְדוּת.

וְתִלְמִידֵי רַבּוֹתֵינוּ, אוֹתָם הַדְּבָרִים שְׁלָהֶם כְּמוֹ
אֲכִילַת שְׂרִירֵי מְנַחֹת. וַיֵּשׁ אַחֲרֵים
שְׁמַתְגַּבְּרִים עֲלֵיהֶם, שְׁתוֹרְתָם כְּאֲכִילַת מְנַחֹת
עֶצְמוֹן, וְלֹא שְׂרִירֵי מְנַחֹת. וַיֵּשׁ אַחֲרֵים שְׁתוֹרְתָם
אֲכִילַת קְדוּשִׁים, מֵאֲכָלִים מִכֶּמֶה מִיָּנִים לְמַלְךְ.
וְאֵת כָּל הַמְּנַחֹת שֶׁל מֵאֲכָלִים שֶׁל קִרְבָּנוֹת צְוָה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַקְרִיב לוֹ כָּל־סֶלֶם בְּבֵיתוֹ, שְׁהִיא
הַשְּׂכִינָה. וְזוֹהֵי הַמְּצוּוָה לְהַקְרִיב קִרְבָּנוֹת בְּבֵית
הַבְּחִירָה, לְקַיֵּם (יִרְמִיָּה ט) כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל
הַמִּתְהַלֵּל וְגו'.

לְמַלְךְ שְׁעַבְדּוֹ וְשָׂרְיוֹ וְשְׁלִיטֵי מַלְכוּתוֹ שׁוֹלְחִים
לוֹ כֶּמֶה דוֹרוֹנוֹת. אָמַר: מִי שְׁרוּצָה לְשַׁלַּח
לִי דוֹרוֹן, לֹא יִשְׁלַח, רַק בְּיַדֵי הַגְּבִירָה, לְקַיֵּם בָּהּ
(תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. וּמִשׁוֹם זֶה נִקְרָאת
הַשְּׂכִינָה קִרְבָּן לַה', עֲלֵה לַה', אֲשֶׁם לַה', וְאֶפְלוּ
קִרְבָּן נְדוּת וְיוֹלְדוֹת וּמְצַרְעִים וְזָבִים וְזָבוֹת, הַכֹּל
צָרִיךְ לְהַקְרִיב לַה' וּשְׂכִינָתוֹ, וְאַחַר כֵּן הִיא
מִחֻלְקַת לְכָל. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (מְשָׁלִי לֵא) וְתַתֵּן טָרֶף
לְבֵיתָהּ וְחַק לְנַעֲרֹתֶיהָ. וְאֶפְלוּ מְזוֹן הַחַיּוֹת, כְּגוֹן
קִרְבָּן שְׁעוֹרִים מֵאֲכָל הַבְּהֵמוֹת, וּמֵאֲכָל עֲבָדִים

וּשְׁפָחוֹת שֶׁל בַּיִת הַמֶּלֶךְ, וְאֶפְלוּ שֶׁל כְּלָבִים וְשֶׁל
חַמּוּרִים וּגְמָלִים, לְקַיֵּם בָּהֶם וּמְלִכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה.
וּמַנִּין לָנוּ שֶׁעַל יְדֵיהָ מִתְחַלֵּק הַכֹּל? שְׁפָתוֹב וְתַתָּן
טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחַק לְנַעֲרֹתֶיהָ.

מִשּׁוּם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בֶּן י"ה, ו' בֶּן י"ה,
כּוֹלֵל יֵה"ו. וּשְׁלֵמוֹתוֹ ה', הִיא עוֹלָה
לִיהו"ה. קָרָבֵן לִיהו"ה. שְׁלָמִים לֵה'. קָרְבוֹתוֹ,
שְׁלֵמוֹתוֹ, שָׁבוּ הַשְּׁלִים יֵה"ו, לְהִיּוֹת יְהו"ה.

וְהַכֹּל חוּזֵר בּוֹ, וְלִכֵּן (שְׁמוֹת כב) זָבַח לְאֱלֹהִים יַחֲרֵם
בְּלַתִּי לֵה' לְבָדוֹ, שֶׁלֹּא נוֹתֵן שְׁלֵטוֹן לְצַד
הָאֲחֵר בְּקָרְבָן, שְׁכָל אֱלֹהִים אַחֲרֵים הֵם עוֹלָם
הַפְּרוּד, וְאִין לָהֶם קָרְבָה וַיַּחֲוֵד, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא הַפְּרִידֵם מִשְׁמוֹ כְּמוֹ שֶׁהַפְּרִיד חֶשֶׁף מְאוּר.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית א) וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין
הַחֶשֶׁף. וּמִי שֶׁמְקָרֵב לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵה
שֶׁהַפְּרִיד, כְּמִי שֶׁקָּרֵב טְמֵאת הַנְּדָה לְבַעֲלָהּ, וְזֶהוּ
סוּד (וַיִּקְרָא יח) וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טְמֵאתָהּ לֹא תִקְרָב
לְגַלוֹת עֲרוֹתָהּ.

וְלֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ הַזֶּה – קְרוֹב, שְׁכָל הָעֲרִיּוֹת
שֶׁקוֹלִים לְעִבּוּדָהּ זָרָה שֶׁל כָּל הַצְּדָדִים
הָאֲחֵרִים, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית י) מֵאֲלֵה נִפְרְדוּ אֵי

הגוים בארצתם. וכתוב, ללשנתם בארצתם בגויהם. כי שם בלל ה' שפת כל הארץ ומשם הפיצם ה'. וכל מי שמקריב שום קרבן לצדדים האחרים, הקדוש ברוך הוא מפרישו משמו, ואין לו חלק בשמו, שהקדוש ברוך הוא בחר בישראל מכל שאר אמות, זהו שכתוב ובך בחר ה'. וחלקם מהם לחלקו, זהו שכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו.

וְלִבָּן נתן להם תורה משמו. (שמות ג) זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר, והרי פְּרִשׁוּהָ, י"ה עם שמי - שס"ה. ו"ה עם זכרי - רמ"ח. בכל מצוה ומצוה קושר את ישראל בשמו, להיות כל איבר ואיבר שלהם חלק גורלו וירשתו, ולכן זבח לאלהים יחרם וכו'.

צְרִיכִים ישראל לשתף את ה' בהליכתם, ביקיצתם. זהו שכתוב (משלי ה) בהתהלכה תנחה אתך בשכבה תשמר עליך והקיצות היא תשיחה. קם אותו תלמיד והשתטח לפניו ואמר: אשרי הוא חלקו של מי שזוכה לשמע דברים אלה, כלם שם ה' בכל צד, ולא יוצא ממנו החוצה בכל צדו. (ע"כ רעיא מהימנא).

סדר הלימוד ליום יד ניסן [יום 191 בשנה]

זהר

וְכִי תֹאמְרוּ מָה נֹאכַל וְגו'. רַבֵּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים
 לז) בְּטַח בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכֵן אֶרֶץ וְרַעַה
 אֲמוֹנָה. לְעוֹלָם יִהְיֶה בֶן אָדָם זֶהִיר בְּרַבּוֹנוֹ, וַיִּדְבֹּק
 לְבוֹ בְּאֲמוֹנָה הָעֲלִיּוֹנָה כְּדֵי שְׂיִהְיֶה שָׁלֵם עִם
 רַבּוֹנוֹ. שְׂפִשְׂיִהְיֶה שָׁלֵם עִמוֹ, לֹא יוֹכְלוּ לְהַזִּיקוֹ כָּל
 בְּנֵי הָעוֹלָם.

בֵּא רְאֵה, בְּטַח בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב, מָה זֶה וַעֲשֵׂה
 טוֹב? אֵלֶּא כֶּךָ שְׁנִינּוּ, בְּמַעֲשֵׂה שְׁלֹמֹתָה
 מִתְעוֹרֵר מַעֲשֵׂה שְׁלֹמֹעֲלָה. וְהֵרִי פְרִשׁוּהָ, וַעֲשִׂיתֶם
 אִתְּם – כְּבִיכּוֹל אִתְּם תַּעֲשׂוּ אוֹתְם, מְשׁוּם
 שְׂבִאוֹתָהּ הַתְּעוֹרְרוֹת שְׁלֹכֶם שְׂאִתְּם עוֹשִׂים
 לְמִטָּה, מִתְעוֹרֵר לְמַעֲלָה, וְעַל זֶה כָּתוּב וַעֲשֵׂה
 טוֹב, וְאִין טוֹב אֵלֶּא צְדִיק, שְׂכָתוּב (ישעיה ג) אָמְרוּ
 צְדִיק כִּי טוֹב. כִּיּוֹן שְׂאִתְּם עוֹשִׂים אֵת זֶה, וְדֹאֵי
 שְׂהַטוּב הַזֶּה יִתְעוֹרֵר, וְאִז שְׁכֵן אֶרֶץ וְרַעַה אֲמוֹנָה,
 וְהַכֹּל אֶחָד.

שְׁכֵן אֶרֶץ, אֶרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה, שְׂהֵרִי אִין לָךְ בְּעוֹלָם
 שְׂיִכּוֹל לְשָׂרוֹת עִמָּה עַד שְׂיִתְעוֹרֵר הַטוֹב
 הַזֶּה אֵלֶיָּה. כִּיּוֹן שְׂמַעוֹרֵר אוֹתוֹ, כְּבִיכּוֹל הוּא

עוֹשֶׂה אוֹתוֹ, וְאִז שְׁכָן אֶרֶץ, שְׂרָה בְּתוֹכָהּ וְאָכַל
פְּרִיָּהּ, הַשְׂתַּעֲשַׁע עִמָּהּ. וְרָעָה אֲמוֹנָהּ, זֹו אֶרֶץ,
וְהִכַּל אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צב) וְאֲמוֹנַתְךָ
בְּלִילוֹת. וְרָעָה אֲמוֹנָהּ, הַנְּהִיגָה בְּכָל רְצוֹנֶךָ.

וְאִם לֹא תִתְעוֹרֵר כְּנִגְדָּהּ, הַטּוֹב הַזֶּה מִתְרַחֵק
מִמֶּנָּה, וְאֵל תִּתְקַרֵּב אֵלֶיהָ, אֵל תִּתְקַרֵּב
לְתוֹךְ כְּבָשָׁן אֲשֶׁר יוֹקֵדֶת. וְאִם תִּקְרַב אֵלֶיהָ –
בְּפֶחַד, כְּמִי שֶׁפּוֹחַד מִן הַמּוֹת, שֶׁהֵרִי אִז הָאֵשׁ
דוֹלְקֶת וְשׁוֹרֶפֶת אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁלְהִבוֹתֶיהָ. וְכִיּוֹן
שֶׁמִּתְעוֹרֵר כְּנִגְדָּהּ הַטּוֹב הַזֶּה, אִז הוּא שׁוֹרֶה
בְּתוֹכָהּ, וְאֵתָה אֵל תִּפְחָד מִמֶּנָּה. אִז – (איוב כב)
וְתִגְזֹר אֲמַר וַיִּקָּם לָךְ וְעַל דְּרָכֶיךָ נִגָּה אוֹר.

בֵּא רָאָה, בְּנֵי הָאֲמוֹנָה מְנַהִיגִים אֶת זֹאת לְרְצוֹנָם
בְּכָל יוֹם. מִי הֵם בְּנֵי הָאֲמוֹנָה? אוֹתָם
שֶׁמִּתְעוֹרְרִים הַטּוֹב הַזֶּה כְּנִגְדּוֹ, וְלֹא חָס עַל שְׁלוֹ,
וַיּוֹדְעִים שֶׁהֵרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתֵּן לוֹ יוֹתֵר,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יא) יֵשׁ מִפִּזֹּר וְנוֹסֵף עוֹד. מָה
הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁזֶה מִעוֹרֵר בְּרָכוֹת כְּנִגְדּוֹ, וְלֹא
יֵאמַר: אִם אֶתֵּן אֶת זֶה עִכְשָׁו, מָה אֶעֱשֶׂה לְמַחֵר?
אֲלֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לוֹ בְּרָכוֹת עַד בְּלִי
דִי, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹהָ.

ומשום כף, וכי תאמרו מה נאכל בשנה
השביעת וגו', מה כתוב? וצויתי את
ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה
לשלוש השנים. ועשת?! ועשתה היה צריך
להיות! מה זה ועשת? אלא להוציא ה', שיש לה
שמטה ומנוחה ולא עושה מעשה. כתוב (שמות טז)
ראו פי ה' וגו', נתן לכם ביום הששי לחם יומים
וגו'. כגון זה, וצויתי את ברכתי לכם בשנה
הששית וגו'.

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך, פגעו
באותו הר, מצאו שני גברים שהיו הולכים.
בין כף ראו איש אחד שהיה בא, ואמר להם:
בבקשה מכם, תנו לי מזון פת לחם, ששני ימים
אלה שתעיתי במדבר ולא אכלתי דבר. נשמט
אחד מאותם שני גברים, והוציא מזונו שהוא
הביא לדרך, ונתן לו והאכיל והשקה אותו. אמר
לו חברו: מה תעשה עם המזון, שהרי אני את
שלי אני אוכל? אמר לו: ומה על שלך אני הולך?
ישב אצלו אותו עני, עד שאכל כל מה שהיה
אצלו, ואותו לחם שנשאר נתן לו לדרך, והלך לו.
אמר רבי חייא, לא רצה הקדוש ברוך הוא
שדבר זה יעשה על ידינו. אמר רבי יוסי,

אולי נגזר דין על אותו איש, ורצה הקדוש ברוך הוא להזמין לפניו את זה כדי להצילו. בעוד שהלכו, התעייף אותו איש בדרך. אמר לו חברו: ולא אמרתי לך שלא תתן לחם לאחר? אמר רבי חייא לרבי יוסי, הרי מזון עמנו, נתן לו לאכל. אמר רבי יוסי, התרצה להוציא ממנו את הזכות? נלך ונראה, שהרי בודאי בצורת פניו של זה, הדפוס של המות נאחז, ורצה הקדוש ברוך הוא לזמן זכותו כדי להצילו.

בין כף ישב אותו האיש וישן תחת אילן אחד, וחברו התרחק ממנו וישב בדרך אחרת. אמר רבי יוסי לרבי חייא, כעת נשב ונראה, שודאי הקדוש ברוך הוא רוצה להרחיש לו נס. קמו וחכו. בין כף ראו צורה אחת של שלהבות עומדת לפניו. אמר רבי חייא, אוי על אותו האיש, שעכשו ימות. אמר רבי יוסי, אשרי אותו האיש, שהקדוש ברוך הוא ירחיש לו נס. בין כף ירד מאילן אחד נחש אחד ורצה להרגו. קמה אותה צורה עליו והרגתו. סובבה הצורה בראשה, והלכה לה.

אמר רבי יוסי, ולא אמרתי לך שהקדוש ברוך הוא רוצה להרחיש לו נס, ולא תוציא

זכותו ממנו? בין כך התעורר אותו האיש, וקם והלך לו. אחזו בו רבי חייא ורבי יוסי, ונתנו לו לאכל. אחר שאכל, הראו לו הנס שהרחיש לו הקדוש ברוך הוא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים לו) **בְּטַח בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב שְׂכָן אֶרֶץ וִרְעָה אַמוּנָה. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל הָאִישׁ שְׁעוֹשֵׂה טוֹב מִשְׁלוֹ, שֶׁהָרִי מְעוֹרֵר טוֹב עִם כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וּבַמָּה? בְּצַדָּקָה. שְׂכַשְׂצַדָּקָה מְתַעוֹרֶרֶת, הוּא טוֹב, אִזּוּ מְתַעוֹרֵר אֶל כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה כָּתוּב (משלי י) וְצַדָּקָה תְּצִיל מִמּוֹת. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂצַדָּקָה הִיא עֵץ הַחַיִּים, וּמְתַעוֹרֶרֶת עַל אוֹתוֹ עֵץ הַמּוֹת, וְלוֹקַח אוֹתָם שְׂאֵחוּזִים בּוֹ וּמְצִילֵם מִהַמּוֹת. מִי גֵרַם לְאוֹתוֹ עֵץ חַיִּים שִׁיתַּעוֹרֵר לָזֶה? הִנֵּה אוֹמֵר, אוֹתָהּ צַדָּקָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, כְּבִיכּוֹל הוּא עֹשֶׂה אוֹתוֹ לְמַעַלָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קו) עֲשֵׂה צַדָּקָה צַדָּקָה בְּכָל עֵת. וְהָרִי נִתְבָּאֵר.**

השלמה מההשמטות סימן ז'

וְכִי בְּכָל עֵת יְכוֹל אָדָם לַעֲשׂוֹת צַדָּקָה? אִם כֵּן, שְׁתֵּימָּה עֲשֵׂרָה שְׁעוֹת בְּיוֹם מִי יְכוֹל?! אֶלָּא כִּךָ לְמַדְּנוּ, מִי שְׁעוֹשֶׂה צַדָּקָה בְּכָל עֵת. מִהוּ בְּכָל עֵת? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא טז) וְאֵל יֵבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ,

ובְּאֲרוּחָהּ. וְלֹא תֹאמַר בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְבִדְדָהּ, שֶׁהִיא
 עֵת רְצוֹן קָדוֹשׁ בְּצַדִּיק, אֲלֵא אֶפְלוּ בְּכָל עֵת
 שְׁלֵמֶטָה מְרֵבָה צְדָקָה עֲלֵיהֶם, וּמִתְעוֹרְרַת צְדָקָה
 בְּכָל־סָבִיב, בְּעֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. מִפְּנֵי כֵן יֵשִׁים אָדָם
 לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ וְיִדְבֵק בּוֹ בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעוּ לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, סִפְרוּ לוֹ
 הַמַּעֲשֶׂה. אָמַר, וַיְמָה זֶה בַּעֲצָמוֹ, אֶפְלוּ כָל
 מִי שְׁמַחֲזִיק לְאֵילָן ^(בְּאֵילָן) הַחַיִּים נִצּוֹל בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, וְאֶפְלוּ מִן מִיתַת הָעוֹלָם מִשְׁאָר בְּנֵי אָדָם, כָּל
 שֶׁכֵּן מֵאַחֵר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּכָל־סָבִיב מְעוֹרְרַת הַצְּדָקָה אֶת
 אֵילָן הַחַיִּים, וּמְקוֹם זֶה הוּא הַמְּזוּן לְכָל,
 וְלִתְלַמִּידֵי הַחֲכָמִים מַה מַּעֲשִׂיהֶם? שֶׁהָרִי כָּל בְּנֵי
 הָעוֹלָם לֹא יְכוּלִים לְעוֹרֵר צְדָקָה עֲלֵיהֶם, שֶׁהָרִי
 הֵם אֲחוּזִים בְּצְדָקָה, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם נְזוּנִים
 בְּזְכוּתָם, בָּהֶם מִמֶּשׁ. וְהֵם לֹא יְכוּלִים לְהִתְפָּרֵן
 מֵהֶם מִמֶּשׁ, מִפְּנֵי שֶׁכָּל מִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה,
 מִשְׁתַּדֵּל בְּאֵילָן הַחַיִּים שֶׁכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם
 מִתְפָּרְנִים מִמֶּנּוּ.

נִמְצָא שֶׁהַתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים מְעוֹרְרִים מְזוּן
 לְעוֹלָם וְשָׁלוֹם. אִם לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם

מתעורר מזון, מדוע להם לא מתעורר? אלא תלמיד חכם הוא אילן החיים ממש, ואילן החיים לא נזון אלא מן העולם הבא, והעולם הבא לא נמצא בעולם הזה, אלא לאחר שעולה לעולם ההוא, אז נזון ממנו ונשרש שרשיו עליו. עכשו אוכלים מפרי עץ החיים. ומה הוא? אותו מקום שנמצא אצל העננים, והוא נקרא (בראשית ג) פרי העץ אשר בתוך הגן. ועל זה אוכלים מהפרי הוא בעולם הזה.

ועל זה למדנו, הם נזונים בזרוע. מהי הזרוע? זו גבורה. והם מזמנים לעולם הבא. שמזון העולם הבא אינו בעולם הזה, אלא צמצום קטן של הכח שלו שנמצא במתיקות התורה. וזה טעמו על הפרי ההוא של העץ התחתון, וזו שמחה של התלמידי חכמים ומזון העליון שלהם. כיון שיעברו מהעולם הזה, כמה נחלים עליונים של עולם הבא מקיפים למקומם, וישתרו בו ויעלו למעלה למעלה, כמו שנאמר (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחפה לו.

מהו יעשה? זה היובל, זה שנקרא עולם הבא. למחפה לו, ודאי. שלא רוצים מזון

לְעוֹלָם הַזֶּה עַד שִׁיגִיעוּ (שִׁתְּקוּ) לְמִזוֹן שְׁלָהֶם.
 וּמַהוּ הַמִּזוֹן שְׁלָהֶם? הָעוֹלָם הַבָּא. וְעַל זֶה
 זָכָאִים בְּכָל, שְׁעֲלִיהֶם כָּתוּב עֵין לֹא רָאָתָה
 אֱלֹהִים וְגו': (עד כאן מההשמטות).

רַעֲיָא מְהִימָנָא

וְהַתְנַחֲלִיתֶם אֶתֶם לְבְנֵיכֶם וְגו', לְעֹלָם בְּהֶם
 תַּעֲבֹדוּ וְגו'. מִצְוָה זֹו לְעַבֵּד
 בְּעֵבֶד כְּנַעֲנִי, שְׁכָתוּב לְעֹלָם בְּהֶם תַּעֲבֹדוּ, וְהֵם
 מִהֲצַד שֶׁל חָם שֶׁגָּלָה עֲרִיּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר עָלְיוֹ (בראשית
 ט) אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחֲיוֹ. לָמָּה עֶבֶד
 עֲבָדִים? אֵלָא עֶבֶד לְאוֹתוֹ עֶבֶד עוֹלָם, שֶׁהוּא
 עוֹלָמוֹ שֶׁל יוֹבֵל. וְאִם תֹּאמַר שֶׁהִי אַחֲיָהֶם שֶׁל שָׁם
 וַיִּפֹּת הָיָה, לָמָּה לֹא הָיָה כֶּךָ כְּמוֹתָם? וְכֵן, מִהֲזָרַע
 שֶׁל חָם הָיָה אֲלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם, לָמָּה לֹא הָיָה
 כְּמוֹתוֹ, שִׁיָּצָא צְדִיק, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹדָה
 בְּבִרְכָתוֹ כְּשֶׁבֵרַךְ אוֹתוֹ לְבֵן?

אֵלָא וְדָאִי כָּאֵן בְּסוּד הַגְּלָגוּל, גוֹלֵל אֹר מִפְּנֵי
 חֶשֶׁךְ - עֶבֶד אַבְרָהָם שִׁיָּצָא מִהַחֶשֶׁךְ, וְזֶה
 הַזָּרַע שֶׁל חָם, דִּיּוֹ לְעַבֵּד לְהִיּוֹת כְּרָבוֹ, שֶׁהוּא
 אַבְרָהָם, שִׁיָּצָא מִתְּרַח עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, וְחֶשֶׁךְ
 מִפְּנֵי אֹר - זֶה יִשְׁמַעֵאל שִׁיָּצָא מֵאַבְרָהָם,
 וְעָשׂוּ מִיִּצְחָק.

וְסוּד תַּעֲרֹכֶת טְפוֹת בְּמָקוֹם שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ גָרַם אֶת
 זֶה. מִי שְׂמַעְרֵב טְפָה שְׁלוֹ בְּשִׁפְחָה מִחֶלֶת
 בֵּת יִשְׁמַעְאֵל, אוֹ בֵּבֶת אֵל נֶכֶר, שֶׁהֵם רָע חֲשָׁךְ,
 וְהַטְּפָה שְׁלוֹ טוֹב אוֹר, (שם א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
 הָאוֹר כִּי טוֹב, מְעַרֵב טוֹב עִם רָע, עוֹבֵר עַל מֵאֵמֶר
 רַבּוֹנוֹ שְׂאֵמֶר, (שם ב) וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא
 תֹאכַל מִמֶּנּוּ.

הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא מְרַכֵּיב אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ שְׂעֵרֵב
 (רב), וּמְבִיאוֹ בְּגִלְגּוֹל לְקַבֵּל עֲנָשׁוֹ. אִם
 חֲזַר בְּתִשׁוּבָה, הִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וְהִפְרִיד טוֹב מֵרָע,
 שֶׁהֵם אֲסוּר וְהִתֵּר, טְמֵאָה וְטְהוֹרָה, כָּשֶׁר וּפְסוּל –
 בְּזֶה נִפְרָד הָרָע מִהַטּוֹב, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וַיִּצְרָה, יִצְרָה
 לְטוֹב וַיִּצְרָה לְרָע. בַּתּוֹרָה הִפְרִיד אוֹתָם. הַקְּדוּשָׁה
 בְּרוּךְ הוּא מוֹרִישׁ לוֹ נְשָׁמָה מִמֶּנּוּ, שֶׁיְהִיָּה שׁוֹלֵט
 עַל שְׁנֵיהֶם, בְּאֶחָד שֶׁהוּא אוֹר – הָעוֹלָם הַבָּא,
 וּבְאֶחָד שֶׁהוּא חֲשָׁךְ – הָעוֹלָם הַזֶּה. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב
 וַיִּפַּח בְּאֶפְיוֹ נְשָׁמַת חַיִּים.

וּכְפִי זְכוּת וְחֻבּוֹת, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֵה, הָעוֹשֶׂה
 מְצוּהָ אַחַת מִיְטִיבִין לוֹ. בֵּינוֹנִי – זְכוּת
 וְחֻבּוֹת שְׁקוּלִים, חֲצִי זְכוּת לְמַעְלָה (וחֲצִי לְמַטָּה)
 וְחֲצִי חֲטָאִיו לְמַטָּה, וְזֶה סוּד (אֲסַתֵּר ה) מֵה
 שְׂאֵלְתָךְ וַיִּנְתֵּן לְךָ וּמֵה בְּקִשְׁתָּךְ עַד חֲצִי הַמְּלָכוֹת

וְתַעַשׂ. צְדִיק גָּמֹר - כָּל זְכוּתוֹ לְמַעַלָּה,
 וְחֻבוֹתָיו לְמַטָּה. רָשָׁע גָּמֹר - חֻבוֹתָיו לְמַעַלָּה,
 וְזְכוּתָיו לְמַטָּה.

וּבֶן אָדָם שֶׁחָטָא בְּגִלּוּי, הוּא בְּשָׁנֵי דְרָגוֹת: אִם
 חָזַר בְּתְשׁוּבָה בְּגִלּוּי - בֵּין צְדִיקִים, מְשׁוּם
 שְׂיֻדְעִים דִּינֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹמְרִים עֲצָמָם
 מִלְּחָטָא. וּבְמַכְסָה - בֵּין רָשָׁעִים, לְקִיָּם בְּהֵם (אִיּוֹב
 י"א) וְעֵינֵי רָשָׁעִים תִּכְלִינָה.

וּמִשׁוּם זֶה הַחָטָא שֶׁאָדָם עָבַר עַל (בראשית ב) וַיֵּצֵא
 ה' אֱלֹהִים, וּפְרָשׁוּהָ אֵין צוֹ אֶלָּא עֲבוּדָה
 זָרָה, עָבַר עָלָיו, הִרְכִּיב אוֹתוֹ בְּטַפַּת תְּרַח, שְׁבוּ
 הִרְגִּיז אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁעָבַר עַל צוֹ
 מַעְבוּדָה זָרָה. חָזַר בְּתְשׁוּבָה, וְשָׁבַר צְלָמֵי עֲבוּדָה
 זָרָה וְכָל מְזוֹנֹו. הוּא תִקַּן בְּמָה שֶׁחָטָא, וְשָׁבַר אֶת
 הַחָטָא וְאֶת הַבְּנִיָּן הָרַע שֶׁבָּנָה, וְהִמְלִיךְ אֶת
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשָׁכֵנְתוּ עַל הָעוֹלָם.

בְּמַדָּה? מְשׁוּם שֶׁקָּדַשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּרַבִּים וּנְכַנְס
 לְאֵשׁ לְשָׂרָף אֶת עֲצָמוֹ, לְקִיָּם בּוֹ (דברים ז)
 פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרַפּוּן בְּאֵשׁ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא
 שְׁאֵת אָבִיו תְּרַח הִחְזִיר בְּתְשׁוּבָה, וְהַכְּנִיס אוֹתוֹ
 וְאֵת אִמּוֹ וְאֵת כָּל פְּרָנְסֵי אוֹתוֹ דוֹר לְגַן עֵדֶן, וְכָךְ

התלבן באש ככסף, שהיא מטבע המלך, וזיף אותה בעפרת, הכניס אותה לאש, ויצאה העפרת החוצה, ישמעאל. ולפיכך יצא מצחק בעבודה זרה. ונשאר אדם מלבן, וזהו שנוי השם. שכשמתגלגל אדם, צריך לעשות לו שנוי השם, שנוי מקום, ושנוי מעשה.

אחר כך בא יצחק, והתחזק בו מהחטא השני שנאמר בו על האדם, שזה שפירות דמים, וזה גרם את הנסיון של יצחק בסכין, והתברר בו, כמי שבורר אכל מתוך פסלת, ויצאה הפסלת החוצה, עשו שופך דמים.

אחר כך בא יעקב והרכיב אותו בלבן, ונעשה עבד אליו, זהו שכתוב (בראשית כט) אעבדך שבע שנים ברחל. ובאותה סבה שהחליפה באחותה, עשה שבע שנים אחרות, להוציא שתי טפות שזרק אדם במקום נכרי, וזה גלוי עריות, וזהו לאמר. והוציאם מלבן הארמי, נחש.

ובשלישת אלה היה לאדם שנוי השם, ושנוי מקום, ושנוי מעשה. שנוי השם – באברהם. ושנוי מקום – ביצחק. ושנוי מעשה – בייעקב. ואם לזה שנאמר בו (איוב כח) אז ראה ויספרה קבל בתשובה, כל שכן לאחרים.

וּמִשׁוּם זֶה, עֲבַד טוֹב הַמְּקוֹם גּוֹרֵם, וְעַבְד רָע גַּם
 כֵּן. אָבֵל שְׂאֵר עֲבָדִים, לְעֹלָם בָּהֶם
 תִּעֲבָדוּ. קָמוּ בַּעֲלֵי הַיְשִׁיבָה וְאָמְרוּ, (תהלים קמד)
 אֲשֶׁרִי הָעַם שְׂפָכָה לוֹ, שְׂפָכָה בְּגִימְטְרִיא מַשֶּׁה.
 קָם הָרוּעָה הַנְּאֻמָּן וְאָמַר, אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁה' אֱלֹהָיו.
 (ע"כ רעיא מהימנא).

זוהר

כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְגו'. מְצוּהָ לְעַבְד בְּכָל
 מִיַּיִן עֲבוּדָה בַּמְּקָדָשׁ, וּמְחוּץ לַמְּקָדָשׁ בְּכָל
 אוֹתָן עֲבוּדוֹת שְׁנִקְרְאוֹת עֲבוּדָה, בַּתְּפִלָּה,
 לְהַשְׁתַּדֵּל אַחַר מְצוּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהַכֹּל נִקְרָא
 עֲבוּדָה, כְּעַבְד שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל אַחַר רַבּוֹ בְּכָל מֵה
 שְׂצָרֶיךָ.

מִשׁוּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל קָרָא לָהֶם עֲבָדִים, שְׂכָתוֹב (ויקרא
 כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם.
 מָה הַטַּעַם הֵם עֲבָדִים? מִשׁוּם שְׂכָתוֹב אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּמִשׁוּם כֶּן כָּתוּב
 בַּעֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת אַחַר כֶּן, שְׂכָתוֹב אָנֹכִי ה'
 אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְעַבְד אוֹתוֹ
 כְּעַבְד שֶׁעוֹבֵד אֶת רַבּוֹ שֶׁפָּדָה אוֹתוֹ מִמּוֹת,
 וְשֶׁפָּדָה אוֹתוֹ מִכָּל הָרָעוֹת שֶׁל הָעוֹלָם.

בְּשָׁנֵי סוגים (שמות אלו) **נִקְרְאִים יִשְׂרָאֵל לְקָדוֹשׁ**
 בְּרוּךְ הוּא עֲבָדִים, שְׁכָתוּב עֲבָדֵי הֵם (שם),
 וְנִקְרְאִים בָּנִים, שְׁכָתוּב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לֵה'
 אֱלֹהֵיכֶם. בְּזִמְן שְׁמִכִּיר הָאָדָם אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּדֶרֶךְ כָּלֵל, אִזּוּ הוּא נִקְרָא עֲבָד שְׁעוֹשֵׂה מִצְוֹת
 רְבוּ, וְאִין לוֹ רְשׁוּת לְחַפֵּשׁ בְּגִנְזָיו וּבְסוּדוֹת בֵּיתוֹ.
 בְּזִמְן שְׁמִכִּיר אוֹתוֹ הָאָדָם בְּדֶרֶךְ פְּרֹט, אִזּוּ נִקְרָא
 בֶּן, אֱהוּב שְׁלוֹ, כְּמוֹ בֶּן שְׁמִחֵשׁ בְּגִנְזָיו, בְּכָל
 סוּדוֹת בֵּיתוֹ.

וְאֵף עַל גַּב שְׁנִקְרָא בֶּן, בֶּן בְּכוֹר לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות ד) בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל,
 אֵל יוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִכָּלֵל שֶׁל עֲבָד, לְעַבֵּד אֶת
 אָבִיו בְּכָל הָעֲבוֹדוֹת שֶׁהֵן כְּבוֹד אָבִיו. וְכֵן צָרִיךְ
 לְכָל בֶּן אָדָם לֵהִיּוֹת בֶּן לְגִבֵּי אָבִיו, לְחַפֵּשׁ בְּגִנְזָיו
 וּלְדַעַת סוּדוֹת בֵּיתוֹ וּלְהַשְׁתַּדֵּל אַחֲרֵיהֶם, וּלְהִיּוֹת
 עֲבָד לְגִבֵּי אָבִיו.

וְסוּד הַדָּבָר – שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵן לְמַעְלָה שְׁצָרִיךְ בֶּן
 אָדָם לְהִתְעַטֵּר בְּהֵן, וְהֵן סוּד הָאֱמוּנָה, וְהֵן
 אַחַת. אַחַת סוּד שֶׁל עֲבָד, וְאַחַת סוּד שֶׁל בֶּן.
 וְהָעֲבָד הַזֶּה נִקְרָא אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בֶּן, כְּמוֹ
 שְׁבָאֲרָנוּ, בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְהַכָּל סוּד אֶחָד שֶׁל

הַאֲמוּנָה. וְצָרִיךְ בֶּן אָדָם לְהִתְעַטֵּר בְּדִרְגוֹת הַלְלוֹ,
לְהַכְלִיל בְּסוּד הַאֲמוּנָה.

עֶבֶד, לְעֶבֶד בְּכָל מִינֵי עֲבוּדָה, בְּתַפְלָה שֶׁנִּקְרָאת
עֲבוּדָה, כְּמוֹ אוֹתוֹ עֶבֶד שֶׁהוּא סוּד עֲלִיוֹן,
שֶׁלֹּא שׁוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים תָּמִיד, וּמְשַׁבַּח וּמְנַגֵּן
תָּמִיד. וְהָרִי נִתְבָּאָר בְּעֲבוּדוֹת אַחֲרוֹת, שֶׁכָּל
הָעֲבוּדוֹת וְדַבְּרֵי הָעוֹלָמוֹת, כֻּלָּם הוּא עוֹשֶׂה
וְעוֹבֵד. וּמִשׁוּם זֶה נִקְרָא אָדוֹן, מִשׁוּם שֶׁהוּא עֶבֶד
לְעֶבֶד, נִקְרָא אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בֶּן אָדָם שֶׁמִּתְעַטֵּר
בְּסוּד הַזֶּה, לְהִיּוֹת עֶבֶד לְעֶבֶד עֲבוּדַת רַבּוֹ, הוּא
עוֹלָה וּמִתְעַטֵּר לְהִיּוֹת בְּדִרְגָּה הַזֹּאת, וְנִקְרָא אָף
כְּאֵן אָדוֹן, שֶׁהָרִי הוּא מְבָרֵךְ בְּכָל הָעֲבוּדוֹת
הָאֵלֶּה אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וּמְעַמִּידוֹ, וְעַל זֶה נִקְרָא
אָדוֹן. (אֲדוּנֵי הָאָרֶץ).

אֲשָׁרִי חִלְקוֹ שֶׁל הַבֵּן הַזֶּה, שֶׁזוֹכֶה לְהִשְׁתַּדֵּל
לְדַעַת בְּגִנְזֵי אָבִיו וּבְכָל סוּדוֹת בֵּיתוֹ,
כְּמוֹ בֶּן יְחִידִי שֶׁהִשְׁלִיטוֹ אָבִיו בְּכָל גְּנֻזָיו, וְזֶהוּ
הַכְּבוֹד, שֶׁשׁוֹלֵט עַל הַכֹּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה
לְדַעַת אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּבְאוֹתָם הַגְּנֻזִים
שֶׁלוֹ נִקְרָא בֶּן לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּכָל כַּחוֹת
הַשָּׁמַיִם אֵין מִי שִׁמְחָה בִּידוֹ, בְּכָל שְׁעָה
שֶׁמְצַטְרֵךְ לְהַכְנִס אֶל אָבִיו. אֲשָׁרִי חִלְקוֹ בְּכָל

העולמות. ומשום זה, כשמשתדל להכירו בדרך פֶּרֶט, בסוד החכמה, אז נקרא בן.

בעבודה שפן אדם עובד לקדוש ברוך הוא
 יש עבודה שצריך אדם להכליל בשניהם, להיות עבד ובן, להתעטר בקדוש ברוך הוא. ומהו? זו עבודת התפלה, שצריך להיות בה עבד ובן, להכליל בדרגות העליונות הללו. לעבד ולהתקין תפלה בסוד של עבד, לעבד את העבודה של תקון העולמות, ולהדביק רצונו בסודות החכמה, להתדבק ברבו בגנזים עליונים כראוי.

בן נדבק תמיד באביו ללא פרווד כלל, אין מי שימחה בידו. העבד עושה עבודת רבו ומתקין תקוני העולם. מי שיהיה שניהם בכלל אחד, בחבור אחד, זהו אדם שמתקין את סוד כל האמונה בכלל אחד, ללא פרווד כלל, ומחבר את הכל כאחד. זהו בן אדם שהקדוש ברוך הוא מכריז עליו בכל אותם חילות ומחנות של כל העולמות ובכל אותם הרקיעים: הזהרו בפלוני נאמן בית המלך, שכל גנזי רבו בידו. אשריו בעולם הזה, ואשריו בעולם הבא.

מאותו יום והלאה נודע האדם ונרשם בכל
העולמות. בשעה שצריך, כל החילות
והמחנות, כלם מזהרים להיות אצלו, והקדוש
ברוך הוא לא רוצה אלא אותו בלבדו. וקול
מתעורר: ראוי הוא ליחיד להיות אצל היחיד
ולתעסק יחיד ביחיד.

והפוד של שתי הדרגות האלו מצאנו בפסוק
אחד, שכתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי
אתה ישראל אשר בך אתפאר. ויאמר לי עבדי
אתה – הרי עבד. ישראל – הרי בן. שכאשר הם
כלל אחד, אז כתוב אשר בך אתפאר.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן. מלך ה' לעולם
אמן ואמן.

פרשת בחקתי (דף קיב ע"א – דף קטו ע"ב)

אם בחקתי תלכו וגו'. רבי חייא פתח, (מיכה ו)
עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה
ענה אתו בלעם בן בעור וגו'. עמי זכר נא, אשרי
חלקו של העם הזה שרבונם מוכיח אותם כף.
עמי זכר נא, אף על גב שאתם סוטים מדרכי –
עמי אתם, שאיני רוצה לעשות לכם כמעשיכם.

רבי יצחק אמר, אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל הָעַם שֶׁרְבוּנָם
 אוֹמֵר לָהֶם: עֲמִי מָה עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה
 הִלְאַתִּיךָ עֲנֵה בִי. מַה יַעֲזֵן בְּלֶק בְּלֶק מִלֶּךְ מוֹאָב. בְּכַמָּה
 דְּבָרִים וּמַעֲשִׂים אָמַר לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם מִהָעוֹלָם,
 וְכַמָּה כְּשָׁפִים עוֹרֵר כְּנַגְדְּכֶם.

אמר רבי יוסי, אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְיִשְׂרָאֵל: זָכַר נָא. אוֹי שְׂאָנוּ צוּחוּחִים בְּכָל
 יוֹם, וְגוֹעִים וּבּוֹכִים, (איכה ה) זָכַר ה' מָה הָיָה לָנוּ,
 (תהלים קלז) זָכַר ה' לְבַנְיָ אָדוֹם, וְלֹא רוּצָה לְהַשְׁגִּיחַ
 עָלֵינוּ, הוּא אָמַר לָנוּ: בְּבִקְשָׁה זָכַר נָא. אֵינן נָא
 אֶלָּא לְשׁוֹן בְּקִשָּׁה, וְאָנוּ לֹא הַשְׁגַּחְנוּ בּוֹ. כְּמוֹ כֵן
 אָנוּ צוּחוּחִים: זָכַר ה' מָה הָיָה לָנוּ, זָכַר ה' לְבַנְיָ
 אָדָם, (שם עד) זָכַר עֲדַתְךָ קְנִיַת קָדָם, (שם קו) זָכַרְנִי ה'
 בְּרִצּוֹן עַמֶּךָ, וְלֹא רוּצָה לְהַשְׁגִּיחַ עָלֵינוּ.

רבי יהודה אמר, וְדַאי שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מַשְׁגִּיחַ עָלֵינוּ תָּמִיד וְזוֹכֵר אוֹתָנוּ, שְׂאָם
 הוּא לֹא יִשְׁגִּיחַ עַל יִשְׂרָאֵל וְזוֹכֵר אוֹתָם, לֹא
 יַעֲמְדוּ יוֹם אֶחָד בְּגָלוּת. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (ויקרא כו) וְאָף
 גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֵינּוּ עוֹשֶׂה לָנוּ כְּמַעֲשֵׂינוּ.

בא רֵאָה, בְּלֶק חָכָם הָיָה, וּגְדוֹל הַמְּכַשְׁפִּים
 בְּמַעֲשֵׂי יָדָיו יוֹתֵר מִבְּלַעַם. וְכַף לְמַדְנִי, כָּל

מה שרוצה בן אדם בעולם הזה בעבודת הקדוש ברוך הוא, צריך לעורר במעשה למטה. שבמעשה שלמטה מתעורר מעשה למעלה, והמעשה הזה צריך בקדשה, והרי פרשה. ובמקום שאין מעשה, יש דבור. ובדבור הפה תלוי המעשה, לעורר למעלה. כמו שצריכים לעורר קדשה עליונה במעשה ובדבור, כך גם אותם שבאים מצד הטמאה צריכים לעורר את הצד שלהם במעשה ובדבור הפה.

וְאֵף על גב שבלעם היה הגדול מכל מכשפי העולם - מכשף עליון ממנו היה בלק. בקסם היה בלק גדול מכל החכמים, ובלעם בנחש (והרי פרשה). קסם ונחש שתי דרגות הן. קסם תלוי במעשה, נחש לא תלוי במעשה, אלא בהסתכלות ובדבור הפה, ואז מעוררים עליו רוח טמאה להתלבש בהם, ועושה מה שעושה.

וְיִשְׂרָאֵל הקדושים לא כך, אלא כלם קדושים, וכל מעשיהם לעורר עליהם רוח קדושה, כמו שנאמר (ישעיה לב) עד יערה עלינו רוח ממרום. ועל זה כתוב, (במדבר כג) כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל, שהרי הם אחוזים

בְּצַד הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה. וּמַעֲשִׂיהֶם בְּקְדוּשָׁה בָּאִים,
 וְקְדוּשָׁה מִתְעוֹרָרֶת עֲלֵיהֶם וּמִתְלַבְּשִׁים בָּהּ.
 וּבֵא רְאָה, בְּקֶסֶם הָיָה בְּלֶק גָּדוֹל מְכַל הַחֲכָמִים,
 וּבִלְעָם בְּנַחֲשׁ. וְעַל זֶה, בְּשַׁעַת שְׂרָצָה בְּלֶק
 לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ, מַה כָּתוּב? (שם כב) וַיִּלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב
 וְזִקְנֵי מִדְיָן וְקֶסֶמִים בִּידָם. (ובלעם מעֲשִׂיו בְּנַחֲשׁ) בֵּא
 רְאָה, בְּדַבּוּר הַפֶּה הָיָה בִלְעָם גָּדוֹל מְכַל
 הַמְּכַשְׁפִּים שֶׁל הָעוֹלָם, וּבְהִסְתַּכְּלוֹת אוֹתוֹ נִחַשׁ
 הָיָה יוֹדֵעַ לְכוּן אֶת הַשַּׁעַת, וְעַל זֶה רָצָה בְּלֶק
 לְהַשְׁלִים דְּבַר (הַכֹּל) קֶסֶם וּנְחֹשׁ.

אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: רָשָׁע, הָרִי קְדָמוֹךָ
 בְּנִי. מַעֲשֵׂה יֵשׁ בְּתוֹכְךָ שֶׁכָּל הַצְּדָדִים
 הָרָעִים וְהַמִּינִים הָרָעִים וְכַשְׁפֵי הָעוֹלָם לֹא יְכוּלִים
 לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם, שֶׁכֹּל בּוֹרְחִים מִלְּפָנָיו. וּמַהוּ?
 אֶהֱל מוֹעֵד, וּבְגָדֵי קְדוּשָׁה, וְשִׁמוּשֵׁי הַמְּקַדְּשׁ,
 וְקִטְרֵת הַבְּשָׂמִים, שֶׁמְבַטְּלֵת כָּל רִתְחָה וְרִגְזוֹ שֶׁל
 הָעוֹלָם שֶׁלְמַעַלָּה וְלַמַּטָּה, וְעוֹלוֹת וְקִרְבָּנוֹת בְּכָל
 יוֹם, וְשָׁנֵי מִזְבְּחוֹת, לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה מִזְבְּחוֹת,
 וְשִׁלְחָן וְלֶחֶם הַפָּנִים, וְאֵת הַכִּיּוֹר וְאֵת כֶּנּוֹ, וְכַמָּה
 שִׁמוּשִׁים לְמַעֲשֵׂה, לְדַבּוּר הַפֶּה, הָאָרוֹן וְשָׁנֵי
 לוֹחֹת הַתּוֹרָה, וְאֶהְרֹן לְכַפֵּר עַל הָעָם בְּתַפְלָה
 בְּכָל יוֹם. כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׂגִיחַ אוֹתוֹ רָשָׁע בְּזָה, אָמַר כִּי

לֹא נַחַש בַּיַּעֲקֹב וְלֹא קָסַם בְּיִשְׂרָאֵל. מָה הַטַּעַם?
ה' אֱלֹהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ.

וַיַּעַל זֶה עִמִּי זָכַר נָא, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, זָכְרוּ אוֹתוֹ
זָמַן שֶׁהִתְחַבְּרוּ בְּלֶק וּבְלַעַם לְהַשְׁמִידְכֶם
וְלֹא יָכֹלוּ, שְׂאֲנֵי אֲחֻזְתֵּי בְכֶם כְּמוֹ אֲב שְׂאוּחִז אֶת
בְּנוֹ וְלֹא מִשְׁאִיר אוֹתוֹ בְּיַד אַחֵר. מִן הַשְּׂטִים עַד
הַגְּלָגֶל, מָה זֶה לַעֲמַת זֶה? אֲלֵא אִמְר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא: יִשְׂרָאֵל, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, תִּהְיוּ זוֹכְרִים
כָּל זָמַן שֶׁהֵייתֶם אֲחֻזִּים בִּי, וְלֹא יָכֹל אוֹתוֹ רָשַׁע
בְּכַשְׁפָּיו וּקְסָמָיו לְשַׁלֵּט עֲלֵיכֶם. כִּיּוֹן שֶׁעֲזַבְתֶּם אֶת
יְדֵיכֶם מִלְּאַחֵז בִּי וְהֵייתֶם בַּשְּׂטִים, מָה כָּתוּב?
וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְאֱלֹהֵיהֶן. בְּגִלְגָל, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאמַר (הוֹשֵׁעַ יב) בְּגִלְגָל שׁוֹרִים זִבְחוּ, וְאִז שָׁלְטוּ
בְכֶם שׁוֹנְאֵיכֶם.

וְכָל זֶה לְמָה? לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת ה'. כָּל אוֹתָן
צְדָקוֹת שֶׁעֲשִׂיתִי לָכֶם בְּזָמַן שֶׁאַתֶּם אֲחֻזִּים
בִּי, וְלֹא הִשְׁאַרְתִּי דָבָר בְּעוֹלָם לְשַׁלֵּט בְכֶם, וְהִרְגֹז
שְׁלַמְעֵלָה וּלְמַטָּה וְהַמִּינִים הָרַעִים לֹא יְכוּלִים
לְקַרֵּב לָכֶם.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פַה הַלִּילָה וְהַשְׁבַּתִּי אֶתְכֶם
דָּבָר כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר ה' אֵלַי. בֹּא רֵאֵה,

בְּשֶׁעָה שֶׁנִּכְנַס הַשָּׁמֶשׁ, וְכָל הַשְּׁעָרִים נִסְתָּמִים,
 וְנִכְנַס הַלֵּילָה וּמַחֲשִׁיף, כַּמָּה קְבוּצוֹת מִתָּרִים
 מִשְׁלֵשְׁלוֹתֵיהֶם, וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם,
 וְכַמָּה מְמַנִּים גְּדוֹלִים עֲלֵיהֶם שֶׁמְנַהֲיגִים אוֹתָם.
 וַיֵּשׁ מְמַנֶּה גְּדוֹל עַל הַכֹּל מִצַּד הַשָּׁמַאל, וְאוֹתוֹ
 רָשַׁע הָיָה מְצוּי אֲצֵל אוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה הָעֲלִיּוֹן מֵהַכֹּל
 בְּכִשְׁפָּיו. וְהוּא הָיָה אוֹמֵר בְּכִשְׁפָּיו בְּלֵילָה, בְּזִמְן
 שֶׁהוּא שׁוֹלֵט בְּכָל סִיעָתוֹ, וְהוּא הָיָה בָּא לְהַמְצִיא
 אֲצֵלוֹ, וּמוֹדִיעַ לוֹ מַה שֶׁהוּא רוֹצֵה.

כְּגוֹן זֶה, (בראשית לא) וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל לָבֵן הָאֲרָמִי,
 אוֹתוֹ שֶׁמְצוּי אֲצֵלוֹ. (שם כ) וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל
 אַבְיִמֶלֶךְ, כָּל־מַגֵּן זֶה. בְּכָל מְקוֹם קוֹרְאִים לוֹ
 בְּאוֹתָם כְּשָׁפִים, וְעַל זֶה הָיָה מְצוּי בְּלֵילָה יוֹתֵר
 מֵאֲשֶׁר בַּיּוֹם, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ. וְכָל הַמְּכַשְׁפִּים
 וְהַחֲכָמִים הָאֵלּוּ הָיוּ לְאַבְיִמֶלֶךְ, שֶׁכְּתוּב (שם כו)
 וַיִּשְׁקֶף אַבְיִמֶלֶךְ מִלְּךָ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן. כְּתוּב
 כָּאֵן בְּעַד הַחֲלוֹן, וְכְתוּב שָׁם, (שופטים ה) בְּעַד הַחֲלוֹן
 נִשְׁקָפָה וַתִּיבֵב אִם סִיסְרָא. לָבֵן הָרִי פְּרִשׁוּהָ,
 בְּלָעָם כְּמוֹ זֶה.

וְעַל זֶה כְּתוּב בְּכָל־מַגֵּן אֱלֹהִים; וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל
 בְּלָעָם, וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל לָבֵן, וַיָּבֵא אֱלֹהִים
 אֶל אַבְיִמֶלֶךְ. הוּא בָּא אֲלֵיהֶם, וְלֹא הֵם אֲלָיו,

שְׁהָרֵי אֵין לָהֶם מְקוּם זְמִין. וְאִם תֹּאמֶר, הָרֵי כְּתוּב
 אֱלֹהִים! אֲלֵא שְׁהַשֵּׁם הַזֶּה מְשַׁתַּף בְּכַל, וְאִפְלוּ
 עֲבוּדָה זָרָה גַם נִקְרְאת אֱלֹהִים, אֱלֹהִים אַחֲרִים,
 וּבְכֻלָּל שֶׁל אֱלֹהִים אַחֲרִים אֵלֶּה מְמַנִּים, וּבְכֻלָּל זֶה
 הָיוּ, וְלִכֵּן נִקְרָא כָּךְ. וְאוֹתוֹ רָשַׁע הָיָה אוֹמֵר
 בְּכֻשְׁפָיו וְקוֹרָא לוֹ, וּבָא אֵלָיו. וּמְשׁוּם כֵּךְ כְּתוּב,
 לִינוּ פֹה הַלִּילָה וְהַשְּׁבִתִי אֶתְכֶם דְּבַר כְּאֲשֶׁר יִדְבַר
 ה' אֵלַי. אוֹתוֹ רָשַׁע מְשַׁבַּח אֶת עֲצָמוֹ, שְׁהָרֵי לֹא
 כְּתוּב בּוֹ, אֲלֵא וַיִּבֹא אֱלֹהִים.

דְּבַר אַחַר כְּאֲשֶׁר יִדְבַר ה' אֵלַי – עַל יְדֵי אוֹתוֹ
 שְׁלִיחַ שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר. וְאִם תֹּאמֶר, הָרֵי
 בְיוֹם נִמְצָא אֲצֵלוֹ (כְּשֶׁהָיָה אֲצֵל בְּלֻק. אֵלֵא) – אֲלֵא וַדָּאִי
 בְּנַחֲשׁ הַהֲתְבוּנָנוֹת הִיָּתָה בּוֹ, וּבְאוֹתוֹ זְמַן הָיָה
 מְסַתְּפֵל לְכוּן אֶת הַשְּׁעָה. זֶהוּ שְׁכַתוּב וְלֹא הֵלֶךְ
 כְּפַעַם בְּפַעַם לִקְרֹאת נַחְשִׁים. וַיֵּרָא בְּלַעַם כִּי טוֹב
 בְּעֵינַי ה' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. אֲלֵא שְׁאוֹתוֹ יוֹם
 הַסְּתַפֵּל לְכוּן אֶת הַשְּׁעָה, וְלֹא נִמְצָא כְּשֶׁאֵר
 הַיָּמִים, וְאֵז רָאָה שְׁאֵין רְגֵז גְּדוֹל נִמְצָא בְּעוֹלָם,
 אֵז יָדַע כִּי טוֹב בְּעֵינַי ה' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. בְּאוֹתוֹ
 זְמַן הָעֲזוּב אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל הַנַּחְשִׁים שֶׁל הָעוֹלָם,
 וְלֹא הַסְּתַפֵּל בָּהֶם. זֶהוּ שְׁכַתוּב וְלֹא הֵלֶךְ כְּפַעַם
 בְּפַעַם לִקְרֹאת נַחְשִׁים.

בא ראה, באותה שעה שהרגז נמצא, אז השמאל מתעורר, והיה יודע אותו הרשע את המקום לאחז בצד השמאל לקלל. והתבונן באותו הזמן, ולא מצא. ואז מה כתוב? (במדבר כג) מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה'. ומשום כך, (מיכה ו) עמי זכר נא מה יעיץ בלק וגו' ומה ענה אתו בלעם בן בעור. אשריהם ישראל, אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא. (שרבונום

הוכיח להם כך).

אם בחקתי תלכו. אם בחקתי – זה מקום שגזרות התורה תלויות באותו מקום, כמו שנאמר (ויקרא יט) את חקתי תשמרו. חק הוא שנקרא כך, וגזרות התורה בו נכללות. (שם כה) ואת משפטי תשמרו. משפטי – זהו מקום אחר עליון שאותה חקה אחוזה בו, ומתחברים זה בזה, של עליונים ותחתונים, וכל מצוות התורה, וכל גזרות התורה, וכל קדשות התורה בזה אחוזים, משום שזו תורה שבכתב, וזו תורה שבעל פה. ועל זה אם בחקתי. כל אותם גזרות ודינים וענשים ומצוות, שהם באותו מקום שנקרא תורה שבעל פה – חקה. ואת משפטי תשמרו, באותו מקום שנקרא תורה שבכתב, כמו

שְׁנֵאמַר מִשְׁפֵּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. וְזֶה אֲחוּז בְּזֶה וְזֶה בְּזֶה, וְהִכַּל אֶחָד. וְזֶהוּ כָּלֵל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. וּמִי שְׁעוֹבֵר עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, כְּאִלוּ פָּגַם אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, מִשׁוּם שֶׁחָק וּמִשְׁפֵּט זֶהוּ הַשֵּׁם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְעַל זֶה, אִם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ – זו תוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה. וְאֵת מִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ – זו תוֹרָה שְׁבַכְתֶּב, וְזֶהוּ כָּלֵל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

וַעֲשִׂיתֶם אִתְּם. מַה זֶה וַעֲשִׂיתֶם אִתְּם? כִּיּוֹן שְׁאָמַר תִּלְכוּ וְתִשְׁמְרוּ, לְמַה וַעֲשִׂיתֶם? אֲלֵא מִי שְׁעוֹשֶׂה מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְהוֹלֵךְ בְּדַרְכֶיהָ, כְּבִיכּוֹל כְּאִלוּ עָשָׂה אוֹתוֹ לְמַעֲלָה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּאִלוּ עֲשָׂאֲנִי, וּפְרָשׁוּהוּ. וְעַל זֶה וַעֲשִׂיתֶם אִתְּם. וַעֲשִׂיתֶם אִתְּם כְּתוּב וּדְאִי, וְהוֹאִיל וּמִתְעוֹרְרִים עֲלֵיכֶם לְהִתְחַבֵּר זֶה בְּזֶה, שְׂיִמְצֵא הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרֵאוּי, וַעֲשִׂיתֶם אִתְּם וּדְאִי. כְּמוֹ זֶה אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (שְׁמוּאֵל-ב ח) וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם, וְכִי דָוִד עָשָׂה אוֹתוֹ? אֲלֵא מִשׁוּם שֶׁהֵלֵךְ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה וַעֲשָׂה מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְהִנְהִיג אֶת הַמַּלְכוּת כְּרֵאוּי, כְּבִיכּוֹל עָשָׂה שֵׁם לְמַעֲלָה, וְלֹא הָיָה מֵלֶךְ בְּעוֹלָם שְׂזָכָה לָזֶה כְּמוֹ דָוִד, שֶׁהָיָה קָם בְּחִצּוֹת הַלֵּילָה וְהָיָה מִשְׁבַּח אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁעוֹלָה הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ

בכפסא, בשעיה שעולה היום. כביכול הוא עשה שם ממש, כמו שנאמר (ויקרא כד) ויקב בן האשה הישראלית את השם ויקלל. ומשום כך, ויעש דוד שם. ועל זה כתוב ועשיתם אתם, ואם אתם תשתדלו לעשות אותם, להתקין את השם הקדוש כראוי, כל אותן ברכות שלמעלה ימצאו אצלכם בתקוניהן כראוי.

וְנַתַּתִּי גְשָׁמֵיכֶם בְּעֵתָם וְגו'. כל אחד ואחד יתן כחו עליכם. מי הם? אותו תקון שעשיתם של אותו השם הקדוש, כמו זה כתוב (בראשית יח) ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט. וכי כיון שכתוב ושמרו דרך ה', למה לעשות צדקה ומשפט? אלא מי ששומר דרכי התורה, כביכול הוא עושה צדקה ומשפט. ומה זה צדקה ומשפט? זה הקדוש ברוך הוא. בכה רבי שמעון ואמר, אוי להם לבני אדם שלא יודעים ולא משגיחים בכבוד רבונם. מי עושה השם הקדוש בכל יום? הוה אומר, מי שנותן צדקה לעניים. **בא** ראה, הרי פרשוה כך הוא, שהעני אחוז בדין, וכל מאכלו הוא בדין, המקום שנקרא צדק, כמו שנאמר (תהלים קב) תפלה לעני כי יעטף. תפלה, זו תפלה של יד, ובארנו. ומי שנותן

צְדָקָה לְעֵנִי, הוּא עוֹשֶׂה לְמַעַלְהָ שֵׁם קְדוֹשׁ שְׁלֹם
כְּרֹאֵי. כִּי צְדָקָה זֶה עֵץ הַחַיִּים, וְצְדָקָה נוֹתֵן
לְצַדֵּק. וּכְשֵׁנוֹתֵן לְצַדֵּק, אִזּוּ מִתְחַבֵּר זֶה עִם זֶה,
וְהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ נִמְצָא שְׁלֹם.

מִי שְׁעוֹשֶׂה זֹו הֵהֱתְעוֹרְרוֹת (שְׁעוֹשֶׂה הֵתְעוֹרְרוֹת זֹו)
שְׁלֵמֻטָּה, בּוֹדֵאֵי כְּאֵלוּ עֲשֶׂה אֶת הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ בְּשֵׁלֻמוֹת. כְּמוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְמַטָּה, כִּף
מִתְעוֹרֵר לְמַעַלָּה. וְעַל זֶה כָּתוּב, (שֵׁם קו) אֲשֶׁרִי
שְׁמִרִי מִשְׁפָּט עֲשֶׂה צְדָקָה בְּכֹל עֵת. עֲשֶׂה צְדָקָה
– זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּבִיכּוֹל הוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ.
בֵּא רְאֵה, הָעֵנִי הֲרִי נִתְבָּאֵר מִיְהוּ מְקוֹמוֹ. מָה
הַטַּעַם? כִּי הָעֵנִי אֵין לוֹ מִשְׁלוֹ כְּלוּם אֶלֶּא
מָה שְׁנוֹתְנִים לוֹ, וְהַלְבָּנָה אֵין לָהּ אוֹר מִשְׁלָהּ אֶלֶּא
מָה שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ נוֹתֵן לָהּ.

בֵּא רְאֵה, לָמָּה עֵנִי חָשׁוּב כְּמַת? מָה הַטַּעַם? כִּי
אוֹתוֹ מְקוּם גּוֹרֵם לוֹ, שֶׁהֲרִי בְּמְקוֹם הַמּוֹת
הוּא מְצוּי, וְלִכֵּן נִקְרָא מֵת. אוֹתוֹ שְׁחַס עָלָיו הוּא
נוֹתֵן לוֹ צְדָקָה, עֵץ הַחַיִּים שׁוֹרֶה עָלָיו, כְּמוֹ
שְׁנֵאֵמַר (מִשְׁלִי) וְצְדָקָה תִצְלֵל מִמּוֹת. וּכְמוֹ שְׁעוֹשֶׂה
אָדָם לְמַטָּה, כִּף גַּם הוּא עוֹשֶׂה לְמַעַלְהָ מִמֶּשׁ.
אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל הַזּוֹכֶה לַעֲשׂוֹת שֵׁם קְדוֹשׁ
לְמַעַלְהָ, מִשׁוּם כִּף הַצְּדָקָה עוֹלָה עַל הַכֹּל.

וְהַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כְּשֶׁהֲצַדֵּקָה לְשִׁמָּה, שְׁהָרִי
 מְעוֹרֵר צְדָקָה לְצַדֵּק לְחִבְרָם כְּאֶחָד,
 וְשִׁיחֵיהֶּה הַכֹּל שֵׁם קְדוֹשׁ כְּרָאוּי. שְׁהָרִי צְדָק לֹא
 מִתְתַּקֵּן וְלֹא נִשְׁלַם אֶלָּא בְּצַדֵּקָה, שְׁכַתּוֹב (ישעיה נד)
 בְּצַדֵּקָה תִּכּוֹנְנֵנִי. וְלִכְנֹסֶת יִשְׂרָאֵל נֹאמֵר, וּמִשׁוּם כֶּף
 וַעֲשִׂיתֶם אִתָּם וּגּו'.

סדר הלימוד ליום טו ניסן [יום 192 בשנה]

וְנִתְּתִי שְׁלוֹם בְּאָרֶץ וּשְׁכַכְתֶּם וְאִין מִחְרִיד וּגּו'.

רַבִּי יוֹסִי פָתַח, (תהלים ד) רְגִזוּ וְאֵל תִּחַטְּאוּ
 וּגּו'. רְגִזוּ וְאֵל תִּחַטְּאוּ, פְּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ, שְׁצַרִיף
 בֶּן אָדָם לְהִרְגִיזוּ יֵצֵר טוֹב עַל יֵצֵר הָרָע, וַיִּפֶּה. אָבֵל
 בְּשַׁעַה שְׁיִוָּרֵד הַלְּיָלָה וּבֶן אָדָם שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ,
 כְּמָה מְמַנִּים עַל הַחֲקִים מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם,
 וְהוֹלְכִים וּמִשׁוֹטְטִים, וּבְנֵי אָדָם צְרִיכִים לְהַחֲרִד
 מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִפְחָד מִמֶּנּוּ, בְּשִׁבִיל
 שְׁלֹא תִמְצָא נִפְשׁוֹ בְּתוֹכָם וַיִּנְצַל מֵהֶם, וַיִּצְטַרֵּף לוֹ
 לְבֶן אָדָם שְׁלֹא יוֹצִיא מִלֵּה בְּפִיו מֵהֶם, כִּדִּי שְׁלֹא
 יַעוֹרֵר אוֹתָם אֵלָיו וְלֹא יִמְצָאוּ עִמוֹ. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב
 אָמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם עַל מִשְׁכַּבְּכֶם וְדַמּוּ סֵלָה. שְׁלֹא
 יוֹצִיא מֵהֶם דְּבוּר בְּפִיו.

בא ראה, בשעה שנמצאים ישראל צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא, מה כתוב? ונתתי שלום בארץ. זה למעלה. שבא הקדוש ברוך הוא להתחבר עם כנסת ישראל. אז, ושכבתם ואין מחריד. מה הטעם? משום והשבתי חיה רעה מן הארץ. זו חיה של מין רע למטה. ומהי? אגרת בת מחלת, היא וכל סיעתה. זה בלילה. ביום, בני אדם שבאים מצדה, זהו שכתוב (ויקרא כו) וחרב לא תעבר בארצכם.

רבי אבא אמר, הרי פרשוה שאפלו חרב של שלום, כמו פרעה נכה. אבל וחרב לא תעבר, זו הסיעה שלה. והשבתי חיה רעה, שלא תשלט בארץ, ואפלו העברה בעלמא לא תעבר עליכם, ואפלו חרב של שאר העמים, ואפלו בן אדם מזין לא יעבר עליכם.

ואת זה דרש יאשיהו המלך, ופרשוה שהוא נתפס בחטאי ישראל, כמו שכתוב (איכה ד) רוח אפינו משיח ה' נלכד בשחיתותם וגו'. כאן יש להסתכל, שהרי שנינו, אם ראש העם הוא טוב, כל העם נצולים בגללו. ואם ראש העם לא כשר, כל העם נתפסים בחטאו. והרי יאשיהו

רֹאשׁ כָּשֶׁר הָיָה וּמַעֲשָׂיו כְּשָׂרִים, לָמָּה נִתְּפַס
בַּחֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל?

אַלֵּא עַל שְׁלֵא הָאֱמִין בִּירְמִיָּהוּ וְלֹא יִסַּר אֶת
יִשְׂרָאֵל, שֶׁחָשַׁב שְׁכֹלֵם צְדִיקִים כְּמוֹתוֹ.
וִירְמִיָּה הָיָה אוֹמֵר לוֹ, וְלֹא הָאֱמִין בּוֹ, וְלָכֵן נִתְּפַס
בַּחֲטָאֵיהֶם. וְעוֹד, שֶׁהִלְבְּנָה הַנְּמִיכָה אֶת אוֹרָה,
וְרָצְתָה לְהַסְתֵּם.

וְנִתְּתִי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְגו'. וְנִתְּתִי מִשְׁכָּנִי – זו
הַשְּׂכִינָה. מִשְׁכָּנִי – מִשְׁכּוֹנִי, שֶׁהִתְמַשְׁכְּנָה
בַּחֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל. וְנִתְּתִי מִשְׁכָּנִי, מִשְׁכּוֹנִי בּוֹדָאֵי.
מִשְׁלַל לְבָן אָדָם שֶׁהָיָה אוֹהֵב אֶחָד אַחֵר, אָמַר לוֹ:
וּדָאֵי בְּאַהֲבָה עָלְיוֹנָה שֵׁישׁ לִי אֵלַיךְ אָנִי רוֹצֵה
לְדוֹר עִמָּךְ. אָמַר, אֵיךְ אֲדַע שֶׁתְּדוֹר אֲצִלִּי? לְקַח
כָּל חֲמֻדַּת בֵּיתוֹ וְהִבִּיא אֵלָיו. אָמַר, הִנֵּה הַמִּשְׁכּוֹן
אֲצִלְךָ שְׁלֵא אֶפְרַד מִמָּךְ לְעוֹלָמִים.

כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְדוֹר עִם יִשְׂרָאֵל, מֶה
עָשָׂה? לְקַח אֶת חֲמֻדָּתוֹ וְהוֹרִיד לָהֶם
לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר לָהֶם: יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה מִשְׁכּוֹנִי
אֲצִלְכֶם כְּדֵי שְׁלֵא אֶפְרַד מִכֶּם לְעוֹלָמִים. וְאֵף אֵף
גַּב שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְרַחַק מֵאַתְּנוּ, אֶת
הַמִּשְׁכּוֹן הַשָּׂאִיר בְּיַדֵּינוּ, וְאָנּוּ שׁוֹמְרִים אֶת אוֹתָהּ

חַמְדָּתוֹ. מִי שִׁירְצָה אֶת מִשְׁכּוֹנוֹ, יָבֵא לְדוֹר
 אֲצִלָּנוּ. לָכֵן וְנִתְתִּי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם, מִשְׁכּוֹן אֲתָן
 בְּיַדְכֶם כְּדֵי שְׂאֲדוֹר עִמָּכֶם. וְאִף עַל גַּב שִׁישְׂרָאֵל
 כְּעֵת בַּגְּלוּת, מִשְׁכּוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֲצִלָּם, וְלֹא עָזְבוּ אוֹתוֹ לְעוֹלָמִים.

וְלֹא תִּגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם. לְאָדָם שְׂאוּהֵב אֶת
 חֵבְרוֹ וְרוּצָה לְדוֹר עִמוֹ, מֶה עָשָׂה? לְקַח
 מִטָּתוֹ וְהִבִּיאָהּ לְבֵיתוֹ. אָמַר, זֶה מִטָּתִי בְּבֵיתְךָ כְּדֵי
 שְׂלֹא אֶתְרַחַק מִמֶּךָ, מִמִּטָּתְךָ וּמִכְּלִיךָ. כִּךָ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אָמַר, וְנִתְתִּי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא
 תִּגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם. הִנֵּה מִטָּתִי בְּבֵיתְכֶם. כִּיּוֹן
 שְׁמִטָּתִי עִמָּכֶם, תִּדְעוּ שְׂלֹא אֶפְרָד מִכֶּם, וְלָכֵן
 וְלֹא תִּגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם.

וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים. כִּיּוֹן
 שְׁמִשְׁכְּנִי אֲצִלְכֶם, בְּוֹדָאֵי תִדְעוּ
 שְׂאֲנִי הוֹלֵךְ עִמָּכֶם, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (דברים כג) כִּי ה'
 אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקִרְבְּךָ מִחֲנֻנְךָ לְהַצִּילְךָ וּלְתַת אֵיבֶיךָ
 לְפָנֶיךָ וְהָיָה מִחֲנֻנְךָ קְדוֹשׁ.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ מְצוּיִים לִלְלָה אֶחָד
 בְּכַפֵּר קְרוֹב לַיָּם טְבָרְיָה, קָמוּ בַּחֲצוֹת
 הַלַּיְלָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי יְהוּדָה, נֹאמַר

בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שְׂאָף עַל גַּב שְׂאָנוּ בְּמָקוֹם זֶה, לֹא
צְרִיכִים לְהַפְרֵד מֵעַץ הַחַיִּים.

פֶּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (שמות לג) וּמָשָׁה יִקַּח אֶת
הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְגו'. וּמָשָׁה
יִקַּח אֶת הָאֹהֶל לָמָּה? אֲלֹא אָמַר מָשָׁה, הוֹאִיל
וְיִשְׂרָאֵל מְשַׁקְרִים בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַחֲלִיפוּ אֶת
כְּבוֹדוֹ, הֲרִי מְשַׁכּוֹנוּ יִהְיֶה בְּיַד שֶׁל נְאֻמָּן, עַד
שֶׁנִּרְאָה אֲצֵל מִי יִשְׂאָר.

אָמַר לוֹ לִיהוֹשֻׁעַ, אַתָּה תִּהְיֶה הַנְּאֻמָּן בֵּין
הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבֵין יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂאָר
הַמְשַׁכּוֹן בְּיַדֶּיךָ בְּנְאֻמָּנוֹת, וְנִרְאָה אֲצֵל מִי
יִשְׂאָר. מַה כְּתוּב? וְשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה וּמִשְׁרַתוֹ
יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון נָעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל. מַה
הַטַּעַם לִיהוֹשֻׁעַ? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא כְּלַבָּנָה לְגִבֵּי
הַשָּׁמַשׁ, וְהוּא רְאוּי לְשָׁמַר אֶת הַמְשַׁכּוֹן, וְעַל
זֶה לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל.

אָמַר לוֹ הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמָשָׁה: מָשָׁה, לֹא
רְאוּי כָּךְ, שֶׁהֲרִי מְשַׁכּוֹנֵי נְתִיתִי בִּידֵיהֶם. אָף
עַל פִּי שֶׁהֵם חָטְאוּ אֵלַי, הַמְשַׁכּוֹן יִהְיֶה אֲצֵלָם,
שֶׁלֹּא יִפְרְדוּ מִמֶּנּוּ (שֶׁלֹּא יִפְרֵד מֵהֶם). הַתְּרַצָּה שְׂאִפְרֵד
מִיִּשְׂרָאֵל, וְלֹא אָשׁוּב אֵלֵיהֶם לְעוֹלָמִים?! אֲלֹא

הַשֵּׁב אֶת מְשֻׁכְנֵי אֲלֵיהֶם, וּבִגְלָלוֹ לֹא אֶעְזֹב אוֹתָם
בְּכָל מָקוֹם.

אָף עַל גַּב שִׁישְׂרָאֵל חָטְאוּ לְקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
אֶת הַמְּשֻׁכּוֹן הַזֶּה שְׁלוֹ הֵם לֹא עָזְבוּ,
וְהַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא לוֹקַח אוֹתוֹ מִבִּינֵיהֶם. וְעַל
זֶה, בְּכָל מָקוֹם שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל, שְׁכִינָה עִמָּהֶם. וְעַל
זֶה כָּתוּב וְנִתְּתִי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ.

פֶּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (שיר השירים ב) דוֹמָה דוֹדִי
לְצִבִּי אוֹ לְעֵפֶר הָאֵילִים הִנֵּה זֶה וְגו'.
אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁזָכוּ שֶׁמְשֻׁכּוֹן זֶה יִהְיֶה אֶצְלָם
מִהַמְּלֶךְ הָעֵלְיוֹן. שְׂאֵף עַל גַּב שְׁהֵם בְּגָלוֹת,
הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא בְּכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְשִׁבְתוֹת
וְזַמְנִים לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם, וּלְהַסְתַּכֵּל בְּאוֹתוֹ מִשְׁכּוֹן
שֵׁישׁ לוֹ אֶצְלָם, שֶׁהוּא חֲמֻדָּתוֹ.

לְמַלְךְ שְׁסֻרְחָה הַגְּבִירָה, וְהוֹצִיאָה מֵהִכְלוֹ. מֶה
עָשְׂתָה? לְקַחָה אֶת הַבֵּן שְׁלוֹ, חֲמֻדַּת
הַמְּלֶךְ, אֶהוּבוֹ. וּמִשׁוֹם שֶׁדַּעַת הַמְּלֶךְ עָלֶיהָ,
הַשְּׂאִירוֹ בִּידֶיהָ. בְּשַׁעַה שֶׁעוֹלָה רְצוֹן הַמְּלֶךְ עַל
הַגְּבִירָה וְעַל בְּנוֹ, הִיָּה עוֹלָה לְעֵלְיוֹת וְיוֹרֵד
מִדְּרָגוֹת, וְעוֹלָה עַל הַכְּתָלִים, לְהַסְתַּכֵּל וּלְהַשְׁגִּיחַ
בֵּין נִקְבֵי הַכְּתָל עֲלֵיהֶם. כִּיּוֹן שְׂרוּאָה אוֹתָם, הוּא

מתחיל לבכות מאחורי חרפי הכתל, ואחר כך הולך לו.

כך ישראל, אף על גב שיצאו מזהיכל המלך, אותו המשכון הם לא עזבו, ומשום שרצון המלך עליהם, השאיר אותו עמיהם. בשעה שעולה רצון המלך הקדוש על הגבירה ועל ישראל, הוא עולה עליות (מקפץ על הגבעות), יורד מדרגות, ועולה על הכתלים, להסתפל ולהשגיח בין חרפי הכתל עליהם. כיון שרואה אותם, מתחיל לבכות. זהו שכתוב דומה דודי לצבי או לעפר האילים, לדלג מכתל לעליה, ומעליה לכתל.

הנה זה עומד אחר כתלנו, בבתי פנסיות ובבתי מדרשות. משגיח מן החלונות, (שבוראי בית הפנסת צריך חלונות). מציץ מן החרפים, להסתפל ולהשגיח עליהם. ולכן ישראל צריכים לשמח באותו יום, שהם יודעים זה ואומרים, (תהלים קיח) זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו.

ואם בחקתי תמאסו וגו'. רבי יוסי פתח, (משלי ג) מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקץ בתוכחתו. כמה חביבים ישראל לפני הקדוש

בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהוֹכִיחַ אוֹתָם וּלְהַנְהִיגָם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ אֲב שְׂאוּב אֶת בְּנוֹ, וּמִתּוֹךְ אֶהְבְּתוּ אֵלָיו יֵשׁ בִּידוֹ שְׂרָבִיט תְּמִיד לְהַנְהִיגוֹ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא יִסְטֶה לְיָמִין וּלְשְׂמָאל. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (שם) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהָב ה' יוֹכִיחַ וּכְאֹב אֶת בֶּן יִרְצֶה. וּמִי שְׁלֹא אוֹהֵב אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשׁוֹנֵא אוֹתוֹ, הוּא מְסַלֵּק מִמֶּנּוּ תוֹכָחָה, וּמְסַלֵּק מִמֶּנּוּ אֶת הַשְׂרָבִיט.

כְּתוֹב (מִלֵּאכִי א) אֶהְבְּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה' וְגו'. מִתּוֹךְ אֶהְבְּתוּ יֵשׁ בִּידוֹ תְּמִיד שְׂרָבִיט לְהַנְהִיגוֹ. וְאֶת עֵשׂוֹ שְׁנֵאתִי, מִשׁוּם כֶּךָ סִלְקְתִי מִמֶּנּוּ אֶת הַשְׂרָבִיט, סִלְקְתִי מִמֶּנּוּ תוֹכָחָה, כְּדִי שְׁלֹא אֶתֵּן לוֹ חֵלֶק בִּי. הוּא רְחוּק נִפְשִׁי, אֲבָל אֶתֶם – אֶהְבְּתִי אֶתְכֶם וְדָאִי. וּמִשׁוּם כֶּךָ, מוֹסֵר ה' בְּנֵי אֵל תְּמָאָס וְאֵל תְּקַץ בְּתוֹכְחָתוֹ. מַה זֶה וְאֵל תְּקַץ? כְּמוֹ מִי שְׂבוֹרַח מִתּוֹךְ קוֹצִים, שְׂאוֹתָם דְּבוֹרִים כְּמוֹ קוֹצִים אֵלָיו בְּעֵצָמוֹ.

בֵּא רֵאָה, בְּשַׁעָה שְׂמֵתְעוֹרֵר צְדָק בְּדִינָיו, כְּמָה צְדָדִי רוּחוֹת מִתְעוֹרְרִים מִיָּמִין וּמִשְׂמָאל, כְּמָה שְׂרָבִיטִים יוֹצְאִים, מֵהֶם שְׂרָבִיטִי אֵשׁ, שְׂרָבִיטִי גְחָלִים, שְׂרָבִיטִי שְׁלֵהֶבֶת, כֻּלָּם יוֹצְאִים וּמִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם וּמְלָקִים בְּנֵי אָדָם. תַּחֲתִיָּהֶם

מִמְנֵים אַחֲרֵים, בְּעֲלֵי חֲבֵלָה, מִמְנֵים שֶׁל אַרְבָּעִים
 חָסֵר אַחַת. מְשׁוּטְטִים וְיֹרְדִים, מְלָקִים וְעוֹלִים
 וְנוֹטְלִים רְשׁוֹת, נִכְנָסִים לְנֶקֶב תְּהוֹם רַבָּה,
 מְצַבְעִים צוּרוֹת, וְאֵשׁ שְׂדוּלָקֶת מִתְחַבֶּרֶת עִמָּהֶם,
 יוֹצְאִים הַגְּחָלִים וּמְשׁוּטְטִים וְיֹרְדִים, וְנִמְצְאִים
 כְּנֶגֶד בְּנֵי אָדָם. וְהֵינּוּ מֵה שְׁכָתוֹב, וְיִסְפְּתִי לִיִּסְרָה
 אֶתְכֶם. אֶתֶּן לְבַעְלֵי הַדִּין תּוֹסֶפֶת עַל הַדִּין שְׁלָהֶם.

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, (בראשית ח) **לֹא אֶסֶף לְקַלֵּל עוֹד אֶת**
הָאָדָמָה בְּעִבּוֹר הָאָדָם. מֵה זֶה לֹא אֶסֶף?
לֹא אֶתֶן תּוֹסֶפֶת לְבַעְלֵי דִין לְהַשְׁמִיד אֶת הָעוֹלָם,
אֲלֹא תּוֹסֶפֶת כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם יְכוּל לְסַבֵּל. וְעַל זֶה
וְיִסְפְּתִי, אֶתֶּן תּוֹסֶפֶת וְדַאי.

לָמָּה תּוֹסֶפֶת? כְּדֵי לִיִּסֵר אֶתְכֶם שְׁבַע עַל
חַטָּאתֵיכֶם. שְׁבַע? וְהָרִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אִם גּוֹבֵה אֶת שְׁלוֹ, אֵין הָעוֹלָם יְכוּל לְסַבֵּל
אֲפֹלוּ רָגַע אֶחָד, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים קל) אִם עֲוֹנוֹת
תִּשְׁמַר יְיָ אֲדַנִּי מִי יַעֲמֵד, וְאַתָּה אִמְרַתְּ שְׁבַע
עַל חַטָּאתֵיכֶם!?

אֲלֵא מֵה תִּלְמוּד לּוֹמֵר שְׁבַע? אֲלֵא הָרִי שְׁבַע
 כְּנֶגֶדְכֶם, וּמִי הִיא? זו שְׁמִטָּה, שֶׁהִיא שְׁבַע,
 שֶׁנִּקְרְאָת שְׁבַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טז) מִקֵּץ שְׁבַע

שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה. וְעַל זֶה שָׁבַע עַל חַטָּאתֵיכֶם, וְנִקְרָאת שָׁבַע, וְנִקְרָאת בַּת שָׁבַע. מַה בֵּין זֶה לָזֶה? אֲלֵא שָׁבַע לְבִדְדָה, לַעֲשׂוֹת שְׁמִטָּה וְלַעֲשׂוֹת דִּינִים, לְהוֹצִיא חַרוֹת, שֶׁהַכֹּל בָּהּ. נִקְרָאת בַּת שָׁבַע, שֶׁהַתְּחִבָּרָה עִם אַחַר כְּאַחַד, לְהָאִיר, לְשֵׁלֵט בַּמְּלָכוֹת, לְהוֹדִיעַ הַמְּלָכוֹת בְּאַרְץ וּבְכָל, בַּת שָׁבַע נִקְרָאת. כְּתוּב, עַל כֵּן שֵׁם הָעִיר בְּאֵר שָׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה. בְּאֵר שָׁבַע, בְּאֵרוֹ שֶׁל יִצְחָק הֵיא, וְהַכֹּל הוּא דְבַר אֶחָד.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם אִף אֲנִי שָׁבַע עַל חַטָּאתֵיכֶם. וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם, עַל יְדֵי מַמְנִים אַחֲרִים, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּהָ. אִף אֲנִי, הֲרִינִי מִתְּעוֹרֵר כְּנִגְדְּכֶם, וְהֲרִי שָׁבַע לְהִתְעוֹרֵר עֲלֵיכֶם.

בַּא רָאָה אֶת הָאֲהָבָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ בֵּין יְחִידֵי, וְהִיָּה חוּטָא לְפָנָי הַמְּלָךְ. יוֹם אֶחָד סָרַח לְפָנָי הַמְּלָךְ, אָמַר הַמְּלָךְ: כָּל הַיָּמִים הִלְלוּ הַלְקִיתִי אוֹתָךְ וְלֹא קִבַּלְתָּ. מִכָּאֵן וְאֵילָךְ רָאָה מָה אַעֲשֶׂה לָּךְ; אִם אֲגַרֵּשׁ אוֹתָךְ מִן הָאָרֶץ וְאוֹצִיא אוֹתָךְ מִן הַמְּלָכוֹת, אוֹלֵי יִקוּמוּ עֲלֶיךָ דְּבֵי הַשְּׂדֵה, אוֹ זְאֵבֵי הַשְּׂדֵה, אוֹ לְסֻטִים, וַיַּעֲבִירוּ אוֹתָךְ מִן הָעוֹלָם. מָה אַעֲשֶׂה? אֲלֵא אֲנִי וְאַתָּה נִצָּא מִן הָאָרֶץ.

כָּךְ אַף אָנִי, אָנִי וְאַתָּה נִצָּא מִן הָאָרֶץ [אַף אָנִי
 וְאַתָּה נִלְךְ בַּגְלוֹת וְנִצָּא יַחַד]. כָּךְ אָמַר
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יִשְׂרָאֵל, מָה אַעֲשֶׂה לָכֶם? הֲרֵי
 הִלְקִיתִי אֶתְכֶם וְלֹא הִרְכַּנְתֶּם אֲזִיכֶם. הֲרֵי הִבֵּאתִי
 עֲלֵיהֶם בְּעָלֵי מְגַנִּים, בְּעָלֵי חִבְלָה, לְהִלְקוֹת
 אֶתְכֶם, וְלֹא שָׁמַעְתֶּם. אִם אוֹצִיא אֶתְכֶם מִן הָאָרֶץ
 לְבַדְּכֶם, אָנִי פּוֹחַד עֲלֵיכֶם מִכַּמָּה דְבָיִם, מִכַּמָּה
 זָאבִים שְׂיָקוּמוּ עֲלֵיכֶם וַיַּעֲבִירוּ אֶתְכֶם מִן הָעוֹלָם.
 אֲבָל מָה אַעֲשֶׂה לָכֶם? אֵלֶּא אָנִי וְאַתָּם נִצָּא מִן
 הָאָרֶץ וְנִלְךְ לַגְלוֹת.

זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם, לְלַכֵּת בַּגְלוֹת. וְאִם
 תֹּאמְרוּ שְׂאֵעֲזֹב אֶתְכֶם – אַף אָנִי עִמָּכֶם. שְׁבַע
 עַל חַטָּאתֵיכֶם – זֹו שְׁבַע שְׁתַּתְגַּרְשׁ עִמָּכֶם. וְלָמָּה?
 עַל חַטָּאתֵיכֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה נ) וּבִפְשָׁעֵיכֶם
 שְׁלַחַה אִמָּכֶם. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אַתֶּם
 גִּרְמַתֶּם שְׂאִנִי וְאַתֶּם לֹא נְדוּר (בְּאָרֶץ) בְּעוֹלָם (נְגַרְשׁ
 מִהָאָרֶץ) מִהָעוֹלָם), הֲרֵי הִגְבִּירָה יִצְאָה מִהִכְלָה
 עִמָּכֶם. הֲרֵי הִכַּל נַחֲרַב, הִהִיכַל שְׁלִי וְשְׁלָכֶם נַחֲרַב.
 שְׁהֲרִי לְמֶלֶךְ לֹא רָאוּי הִיכַל אֵלֶּא כִּשְׁהוּא נִכְנָס עִם
 הִגְבִּירָה. וְשִׁמַּחַת הַמֶּלֶךְ אֵינָה נִמְצָאת.

אֵלֶּא בְּשַׁעָה שְׁנִכְנָס לְהִיכַל הִגְבִּירָה, וְנִמְצָא בְנָה
 עִמָּה בְּהִיכַל, כָּלָם שְׁמַחִים כְּאֶחָד. עַכְשָׁו

שְׂאִין נִמְצָאִים הַבֵּן עִם הַגְּבִירָה, הָרִי הַהִיכֵל חָרַב
 מֵהַכֵּל. אֲלָא אָנִי מָה אֶעֱשֶׂה? אָף אָנִי עִמָּכֶם.
 וְעַכְשָׁו, אָף עַל גַּב שְׂיִשְׂרָאֵל הֵם בְּגָלוֹת, הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא עִמָּהֶם וְלֹא עוֹזֵב אוֹתָם. שְׂכַאֲשֶׁר
 יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגָּלוֹת, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יָשׁוּב
 עִמָּם, שְׂכַתוֹב (דְּבָרִים ל) וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ, וְשָׁב ה'
 אֱלֹהֶיךָ וְדָאִי, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

רַבִּי חִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ, נִפְגְּשׁוּ
 בְּאוֹתָהּ מְעָרָה בְּשָׂדֵה. אָמַר רַבִּי חִיָּא לְרַבִּי
 יוֹסִי, זֶה שְׂכַתוֹב (שֵׁם כח) אֱלֹה דְּבָרֵי הַבְּרִית וְגו',
 מִלְּבַד הַבְּרִית. מַה זֶה דְּבָרֵי הַבְּרִית? דְּבָרֵי גְבוּרָה
 (הָאֱלֹה) הִיא צְרִיף לְהִיּוֹת! אָמַר לוֹ, הָרִי פְּרִשׁוּהָ,
 הִלְלוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה, וְהִלְלוּ מִפִּי עֲצֻמוֹ שֶׁל מֹשֶׁה,
 וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

בֹּא רֵאֵה, אֱלֹה וְאֱלֹה הָיוּ דְּבָרֵי הַבְּרִית. שְׂאָף עַל
 גַּב שְׂהַדְּבָרִים הָיוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה – דְּבָרֵי בְרִית
 הָיוּ, שְׂהָרִי טוֹב וְרַע תְּלוּיִים בּוֹ. הַטּוֹב שְׂבָא
 מִצְדִּיק, וְהָרַע שְׂבָא מִן הַדִּין. הַדִּין מִמָּקוֹם הַדִּין,
 וְהִינּוּ צְדָק. וְצְדִיק וְצְדָק הֵם בְּרִית, וְנִקְרָאִים
 בְּרִית. וְלִכֵּן מְלִים אֵלוֹ דְּבָרֵי בְרִית הֵן, וְקָשָׁר
 הַבְּרִית כְּאֶחָד. וּמִשׁוּם כֵּן זְכוֹר וְשִׁמּוֹר קְשׁוּרִים

כְּאַחַד. זְכוּר בַּיּוֹם, שְׁמוֹר בְּלִילָהּ. הֲרִי בְרִית
כְּאַחַד, וּמְשׁוּם כֶּךָ בְרִית וְדַאי, דְּבַרֵי הַבְּרִית הֵם.
וּבְכָל מְקוֹם הַבְּרִית הִיא בְּמְקוֹם הַזֶּה.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְדַאי כֶּךָ זֶה, וּמְשׁוּם כֶּךָ שֶׁבֶת,
שֶׁהִיא זְכוּר וְשְׁמוֹר, נִקְרְאת בְרִית, שְׁפִתּוֹב
(שמות לח) וְשְׁמָרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֶת לַעֲשׂוֹת אֶת
הַשְּׁבֶת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. וְהִכַּל דְּבַר אַחַד,
וְהַמְּקוֹם הַזֶּה נִקְרָא בְרִית בְּכָל מְקוֹם.

בֵּא רֵאָה, כְּתוֹב וְנִתְתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְץ, הוּא יְסוּד,
שֶׁהוּא שְׁלוֹם הָאָרֶץ, שְׁלוֹם הַבַּיִת, שְׁלוֹם
הָעוֹלָם. וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם אֶף אֲנִי שְׁבַע. מַה זֶה
שְׁבַע? זֶה צְדָקָה. הֲרִי וְדַאי הַבְּרִית, וּמְשׁוּם כֶּךָ
דְּבַרֵי הַבְּרִית הֵם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוֹב וְאֶף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתָם
בְּאַרְץ אִיִּבְיָהֶם וְגו'. וְאֶף גַּם זֹאת, וְאֶף –
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֶף אֲנִי. גַּם – לְרַבּוֹת כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּקְרְאת זֹאת, שְׁלֹא עוֹזֶבֶת אוֹתָם לְעוֹלָמִים.
בְּהִיּוֹתָם בְּאַרְץ אִיִּבְיָהֶם – בְּהִיּוֹתָם הִכַּל כְּאַחַד.
לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים – כְּדִי שְׁלֹא אֶתְחַבֵּר
עִמָּם. לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתָּם – שְׁאֵם לֹא אֶפְדֶּה
אוֹתָם, הֲרִי בְרִיתִי מִתְחַלְקֶת. וּמְשׁוּם כֶּךָ, לְהַפֵּר
בְּרִיתִי אִתָּם.

אָמַר רבי חייא, אָנִי שְׁמַעְתִּי דְּבַר חֲדָשׁ, שְׁאָמַר
 רבי אֶלְעָזָר, לֹא מְאֲסִיתִים וְלֹא גְעַלְתִּים
 לְכַלְתֶּם, לֹא הִפִּיתִים וְלֹא הִרְגַתִּים לְכַלְתֶּם הִיא
 צְרִיךְ לְהִיּוֹת! אֶלֶּא לֹא מְאֲסִיתִים וְלֹא גְעַלְתִּים –
 מִי שְׁשׂוֹנֵא מִיִּשְׁהוּ אַחֵר, הוּא מְאוּס כְּנִגְדּוֹ,
 וּמִגְעִיל בְּגַעַל לְפָנָיו. אֲבָל כָּאֵן, לֹא מְאֲסִיתִים וְלֹא
 גְעַלְתִּים. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁחֻבִיבוֹת נִפְשֵׁי
 בִּינֵיהֶם, וּבְגַלְלָה פְלִים חֻבִּיבִים עֲבוּרֵי. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 לְכַלְתֶּם. לְכַלְתֶּם כְּתוֹב, חֶסֶר וַיִּו, בְּגַלְלָה לֹא
 מְאֲסִיתִים וְלֹא גְעַלְתִּים, מִשּׁוּם שֶׁהִיא אֶהֱבַת נִפְשֵׁי,
 אֶהֱבַתִּי אֶצְלָה.

לְאָדָם שְׂאוֹהֵב אֶשָּׁה, וְהִיתָה גְרָה בְּשׁוֹק שֶׁל
 בּוֹרְסָקִים, אִם הִיא לֹא הִיתָה שָׁם, לֹא
 הִיא נִכְנָס לְשָׁם לְעוֹלָמִים. כִּיּוֹן שֶׁהִיא שָׁם, דּוֹמָה
 בְּעֵינָיו כְּמוֹ שׁוֹק שֶׁל רוֹכְלִים, שְׁכָל הָרִיחוֹת שֶׁל
 עוֹלָמוֹת טוֹבִים נִמְצָאִים שָׁם.

אִף כָּאֵן, וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם,
 שֶׁהוּא שׁוֹק שֶׁל בּוֹרְסָקִים, לֹא מְאֲסִיתִים וְלֹא
 גְעַלְתִּים, וְלָמָּה? לְכַלְתֶּם. בְּשִׁבִיל כְּלָתָם, שְׁאֲנִי
 אוֹהֵב אוֹתָהּ, שֶׁהִיא אֶהֱבַת נִפְשֵׁי, שְׁשׂוֹרָה שָׁם,
 וְדוֹמָה עָלַי כְּמוֹ כָּל הָרִיחוֹת הַטּוֹבִים שֶׁל הָעוֹלָם

משום אותה הפלה שבתוכם. אמר רבי יוסי, אלו לא באנו לכאן אלא לשמע את זה – די לי.

פְּתַח וְאָמַר, (מלאכי א) **בֵּן יְכַבֵּד אָב וְעַבֵּד אֲדַנְיוּ**. בֵּן יְכַבֵּד אָב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כ) **כְּבֹד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ**, וּפְרִשׁוּהָ, בְּמֵאֵל וּבְמִשְׁתָּהּ וּבְכָל. זֶה בְּחַיֵּיו שֶׁהִתְחַיֵּב בוֹ. אַחַר שְׁמֵת, אִם תֵּאֵמַר הֲרִי הוּא פְּטוּר מִמֶּנּוּ – לֹא כֵן. שְׂאֵף עַל גַּב שְׁמֵת, הִתְחַיֵּב בְּכַבּוּדוֹ יוֹתֵר, שֶׁכְּתוּב כְּבֹד אֶת אָבִיךָ. שְׂאֵם אוֹתוֹ הֵבֵן הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ עֲקֻשָּׁת, וְדַאי שֶׁהוּא מְבַזֶּה אֶת אָבִיו, וְדַאי שֶׁעוֹשֶׂה לוֹ קֶלוּן.

וְאִם אוֹתוֹ הֵבֵן הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ יִשְׁרָה, וּמִתְקַן אֶת מַעֲשָׂיו, וְדַאי שֶׁזֶה מְכַבֵּד אֶת אָבִיו, מְכַבֵּד אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם אֲצֵל בְּנֵי אָדָם, מְכַבֵּד אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם אֲצֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עָלָיו וּמוֹשִׁיב אוֹתוֹ בְּכֹסֵא כְבוֹדוֹ. וְדַאי בֵּן יְכַבֵּד אָב.

כְּמוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁמְכַבֵּד אֶת אָבִיו בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְאוֹתוֹ הָעוֹלָם, עֲכָשׁוּ מִתְרַבֶּה כְבוֹדוֹ שֶׁל רַבִּי שֶׁמְעוֹן בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת – בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּבְאוֹתוֹ הָעוֹלָם יוֹתֵר אֲשֶׁר בְּחַיֵּיו. שֶׁזְּכָה לְבָנִים קְדוֹשִׁים וּלְגִזְעִים קְדוֹשִׁים. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שְׂזוּכִים לְבָנִים

קְדוּשִׁים, לְגִזְעִים קְדוּשִׁים. עֲלֵיהֶם נִקְרָא, כָּל
רְאֵיהֶם יִכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע בְּרַךְ ה'. אָמֵן. בְּרוּךְ ה'
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

ספר במדבר

במדבר (דף ק"ז ע"א - דף קכ ע"ב)

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאֵהָל מוֹעֵד
וַגּו'. רַבִּי אֲבָא פִתַּח, (בראשית א) וַיִּבְרָא
אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וַגּו'. הַפְּסוּק הַזֶּה
נִתְבְּאָר. בֵּא רְאֵה, בְּשַׁעַת שֶׁבָרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא אֶת הָאָדָם, עָשָׂה אוֹתוֹ בְּדַמּוֹת שֶׁל עֲלִיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים, וְהָיָה כְּלוּל מֵהַכֹּל, וְהָיָה אוֹרוֹ מְאִיר
מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, וְהָיוּ פּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ הַכֹּל.
וַאֲף עַל גַּב שְׁהָרֵי פְרִשׁוּהָ, יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל בַּפְּסוּק
הַזֶּה. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ, כִּיּוֹן שָׁאֵמַר בְּצַלְמוֹ,
מֵה זֶה בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ? אֵלָּא וַדָּאי
שְׁתֵּי דְרָגוֹת שְׁכֻלּוֹלוֹת זָכַר וּנְקֵבָה, אַחַת לְזָכָר
וְאַחַת לְנִקְבָה.

וַלָּכֵן שְׁנֵי פְרָצוּפִים הָיוּ בְּוַדָּאי, וְסוּף הַפְּסוּק
מוֹכִיחַ, שְׁכַתּוֹב זָכַר וּנְקֵבָה בָּרָא אוֹתָם.
וְכָלוּל הָיָה מִכָּל הַצְּדָדִים (מְשַׁנֵּי צְדָדִים). וַאֲף עַל גַּב

שְׁהִנְקָבָה אַחוּזָה בְּצִדּוֹ, הֲרִי הִיא גַם כְּלוּלָה מִשְׁנֵי
צָדָדִים, לְהִיּוֹת שְׁלֵם בְּכֹל.

וְהָיָה מִסְתַּכֵּל בַּחֲכָמָה לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה. כִּיּוֹן
שְׁפָרַח, הִתְמַעֲטוּ הַפְּרָצוּפִים, וְהַחֲכָמָה
הִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ, וְלֹא הָיָה מִסְתַּכֵּל אֶלָּא בְּדַבְרֵי
גוֹפּוֹ. אַחַר כֵּן הוּלִיד בָּנִים מִעֲלִיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים, וְלֹא הִתְיַשְׁבוּ זֶה וְזֶה בְּעוֹלָם עַד
שֶׁהוּלִיד בֶּן, וּמִמֶּנּוּ נִשְׁלַם (נִשְׁתַּל) הָעוֹלָם, שְׁנִקְרָא
שֵׁת, וְכֵן פִּרְשׁוּהָ.

וְעַם כָּל זֶה, הָעוֹלָם הִתְחַתּוֹן לֹא הִשְׁלַם וְלֹא הָיָה
שְׁלֵם וְלֹא נִמְצָא בְּקִיּוּמוֹ, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם
וְעָמַד הָעוֹלָם. אָבֵל לֹא הִשְׁלַם עַד שֶׁאַבְרָהָם
נִמְצָא בּוֹ בְּעוֹלָם, וְאַחַז בּוֹ בְיָמָיו כְּמִי שֶׁאַחַז
בְּיָמָיו אֶת מִי שֶׁנוֹפֵל. בָּא יִצְחָק וְאַחַז בְּיָדֵי
הָעוֹלָם בְּשִׂמְחָה וְהִתְקַיֵּם יוֹתֵר. כִּיּוֹן שֶׁבָּא יַעֲקֹב,
אַחַז בְּאִמְצַע הַגּוֹף, וְנִכְלָל בְּשְׁנֵי צָדָדִים, עָמַד
הָעוֹלָם וְלֹא הָיָה מִתְמוּטָט.

וְעַם כָּל זֶה לֹא נִשְׁתַּל (נִשְׁלַם) בְּשִׁרְשׁוֹ עַד שֶׁהוּלִיד
שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים וְשִׁבְעִים נֶפֶשׁ, וְנִשְׁתַּל
(וְנִשְׁלַם) הָעוֹלָם. וְעַם כָּל זֶה לֹא הִשְׁתַּלְּם עַד שֶׁקָּבְלוּ
יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה בְּהַר סִינַי וְהוּקָם הַמְּשַׁכֵּן, וְאָז עָמַדוּ

העולמות ונשלמו, והתבשמו עליונים ותחתונים.
 כיון שהתורה והמשכן הוקמו, רצה הקדוש
 ברוך הוא לפקד החילות של התורה,
 כמה צבאות הם של התורה, כמה צבאות הם
 של המשכן. בא ראה, כל דבר שצריך
 להתישב במקומו, לא מתישב עד שנזכר בפה,
 ומתמנה עליו. אף כאן – רצה הקדוש ברוך
 הוא לפקד חילות התורה וחילות המשכן,
 וכלם היו כאחד ולא נפרדים זה מזה, הכל
 כמו למעלה, שהרי התורה והמשכן לא
 נפרדים זה מזה, והולכים כאחד.

ומשום זה חילותיהם עולים בחשבון להודיע
 אליהם, פרט לאותם אחרים שאין
 להם חשבון. ולכן כתוב, וידבר ה' אל משה
 במדבר סיני באהל מועד. אם באהל מועד,
 למה במדבר סיני? אלא אחד לתורה ואחד
 למשכן. וזה וזה – באחד לחדש השני בשנה
 השנית, והכל אחד, וזה נקרא חדש זיו, רמז
 לאותו חדש ושנה שמאיר ללבנה, שהרי אז כל
 העולמות נמצאים בשלמות. לצאתם מארץ
 מצרים, להודיע שכשיצאו מארץ מצרים, זה
 היה בחדש הראשון.

רבי יצחק פתח, (תהלים קטו) ה' זְכָרְנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ
את בית וגו'. ה' זְכָרְנוּ יְבָרֵךְ - אלה
הגברים, שהיו עולים בחשבון במדבר, והקדוש
ברוך הוא מברך אותם ומוסיף עליהם בכל זמן.
בא ראה, מי שאומר שבח חברו, של בניו,
או של ממונו - צריך לברכו ולהודות
עליו בברכות. מנין לנו? ממשה, שכתוב (דברים
א) וְהִנֵּכֶם הַיּוֹם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב. אחר כך
מה כתוב? ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יִסֵּף עֲלֵיכֶם כָּכֶם
אֵלֶיךָ פְּעָמִים וְגו'. שתי ברכות היו: אחת - ה'
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם, הרי אחת. אחר כך - ויברך
אתכם כאשר דבר לכם. להודות עליהם, ברכות
על ברכות.

ואם הוא מונה את שבח חברו ולא מודה עליו
ברכות - הוא נתפס בתחלה מלמעלה.
ואם הוא מברך אותו - הוא מתברך מלמעלה.
והברכה צריך לברך אותה בעין טובה, ולא
בעין רעה. ובכל רוצה הקדוש ברוך הוא אהבת
הלב. ומה מי שמברך את חברו, רוצה הקדוש
ברוך הוא שיברך אותו בעין טובה, בלב טוב
- מי שמברך את הקדוש ברוך הוא על אחת
כמה וכמה שצריך עין טובה ולב טוב ואהבת

הלב. בגלל זה, (שם ו) וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבַבְךָ וּגְו'.

בא ראה, הרי פרשוה, אין הברכה שלמעלה שורה על דבר שנמנה. ואם תאמר, ישראל איך נמנו? אלא כפר לקח מהם, והרי פרשוה, והחשבון לא היה עד שנאסף כל אותו הכפר ועלה לחשבון. ובתחלה מברכים את ישראל, אחר כך מונים אותו כפר, אחר כך חוזרים ומברכים את ישראל. נמצא שישראל מתברכים בתחלה ובסוף, ולא עולה בהם מגפה.

למה המגפה עולה במנין? אלא משום שברכה לא שורה במנין. כיון שמסתלקת הברכה, הצד האחר שורה עליו, ויכול להנזק. בגלל זה במנין לוקחים כפר ופדיון, לסלק אותו מהם.

יברך את בית ישראל – אלו הנשים, שלא עולות במנין. יברך את בית אהרן – שהם מברכים את העם בעין טובה ובלב טוב ובאהבת הלב. את בית אהרן – כך גם הנשים (שלהם), שמתברכות בברכה (שלהם).

יברך יראי ה' – אלה הם הלויים, וכלם מתברכים, כי הם יראים מהקדוש ברוך

הוא. הקטנים עם הגדלים – אף על גב שלא עולים במנין.

בא ראה, לא נמצא מנין בישראל שהתברכו בו כמנין זה, שמנין זה להתברך היה, ולהשלים שלמות העולמים היה, ובמקום שהברכות יוצאות נמנו, שכתוב באחד לחודש השני, שהוא זיו ברכות העולם, שממנו יוצא זיו לעולם. ועל זה נקרא חדש זי"ו, שהזיו של הכל יוצא ממנו, ועל זה כתוב (תהלים קלד) יברכה ה' מציון, והכל דבר אחד, וכתוב (שם קלג) כי שם צוה ה' את הברכה וגו'.

רבי יהודה היה מצוי לפני רבי שמעון. אמר לו, ישראל, מאיזה מקום הם מתברכים? אמר לו, אוי לעולם שלא משגיחים ולא מסתכלים בני אדם בכבוד המלך העליון. בא ראה, בשעה שנמצאו ישראל צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא, והעולמות היו (עמו) מצויים בעץ אחד עליון קדוש, שהמזון של הכל בו, היה מתברך ממקום שכל הברכות פנוסות בו, ובו ננטע ונשתלו שרשיו.

וישראל למטה היו מתברכים (ונשתלו שרשיו) ממקום שכל אותן ברכות יוצאות בו

וְלֹא מִתְעַכְבוֹת לְצֵאתָ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב יְבָרְכֶךָ ה' מְצִיּוֹן, וְכָתוֹב כְּטַל חֶרְמוֹן שְׂיֵרֵד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וְזֶהוּ אוֹר הָעוֹלָם, שְׁכָתוֹב (תהלים ג) מְצִיּוֹן מְכֻלָּל יְפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. הוֹפִיעַ – הָאִיר, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (דברים לג) הוֹפִיעַ מִהַר פְּאָרָן. (וְזֶה אוֹר) וְכִשְׁמֵאִיר, מֵאִיר לְכָל הָעוֹלָמוֹת.

וְכִשְׁאוֹר זֶה מִתְעוֹרֵר, הַכֹּל הוּא בְּחִבְרוֹת (הַכֹּל הוּא בְּחִבְיָבוֹת), הַכֹּל הוּא בְּאַהֲבָה, הַכֹּל הוּא בְּשִׁלְמוֹת, וְאִזּוֹ הוּא שְׁלוֹם הַכֹּל, שְׁלוֹם שְׁלִמְעָלָה וְשְׁלִמְטָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים קכב) יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילֶךָ שְׁלוֹהַ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ.

סדר הלימוד ליום טז ניסן [יום 193 בשנה]

אִישׁ עַל דְּגָלוֹ יַחְנוּ בְּאֵתֶת לְבֵית אֲבֹתֶם יַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' (במדבר א). רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ישעיה טו) שְׁמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילּוֹ בָּהּ כֹּל אֲהַבֶּיהָ וְגו'. כִּמְהַ חֲבִיבָה הַתּוֹרָה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהָרֵי בְּכָל מְקוֹם שְׂדֵבְרֵי תּוֹרָה נִשְׁמָעִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכָל חִילוֹתָיו, כֹּלֵם מְקַשְׁיָבִים לְדַבְּרָיו, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא לְדוֹר עָמוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שמות כ) בְּכָל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי

וְגו'. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁשׁוּנְאֵיוּ נּוּפְלִים לְפָנָיו,
וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ.

בא רֵאָה, מְצוֹת הַתּוֹרָה הֵן עֲלִיוֹנוֹת לְמַעְלָה.
בָּא אָדָם וְעָשָׂה מְצוּהָ אַחַת – אוֹתָהּ הַמְצוּהָ
עוֹמֶדֶת לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִתְעַטְרֶת לְפָנָיו
וְאוֹמְרֶת: פְּלוֹנִי עָשָׂה אוֹתִי, וּמְפְלוֹנִי אָנִי. מְשׁוּם
שֶׁהוּא עוֹרֵר אוֹתָהּ לְמַעְלָה. כְּמוֹ שֶׁהוּא עוֹרֵר
אוֹתָהּ לְמַטָּה, כֵּן גַּם עוֹרֵר אוֹתָהּ לְמַעְלָה, וְעָשָׂה
שְׁלוֹם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כז) אוֹ
יִחְזַק בְּמַעְזֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי.
יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי – לְמַעְלָה. שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי –
לְמַטָּה. אֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם שֶׁעוֹשֶׂה
מְצוֹת הַתּוֹרָה.

שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגו', מְשׁוּם שֶׁחֲדוּהָ לֹא
נִמְצְאָת אֲלֵא בְּזִמְנֵי שִׁישְׂרָאֵל עוֹמְדִים
בְּאַרְץ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁשֵּׁם מִתְחַבֵּרֶת אִשָּׁה בְּבַעֲלָהּ,
וְאִזּוֹהֵי שְׂמַחַת הַכֹּל, הַשְּׂמִחָה שֶׁלְמַעְלָה
וְשֶׁלְמַטָּה. בְּזִמְנֵי שִׁישְׂרָאֵל לֹא נִמְצְאִים בְּאַרְץ
הַקְּדוֹשָׁה, אֲסוּר לְאָדָם לְשַׂמַּח וּלְהִרְאוֹת שְׂמִיחָה,
שְׂכֵתוֹב שְׂמַחוֹ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילּוֹ בְּהָ וְגו', וְגִילּוֹ
בְּהָ דוֹקָא.

רַבִּי אַבָּא רָאָה אִישׁ שֶׁהָיָה שׁוֹמֵחַ בְּבֵית טְרוּנְיָא
 שֶׁבְּכַבְּלִי. הִכָּה בּוֹ וְאָמַר, שְׂמַחוּ אֶת
 יְרוּשָׁלַם כְּתוּב (אָמַר רַבִּי אַבָּא), בְּזִמְנֵי שִׁירוּשָׁלַיִם
 בְּשִׂמְחָה צְרִיךְ אָדָם לְשַׂמַּח. רַבִּי אֶלְעָזָר לְטַעְמוֹ,
 שֶׁאָמַר שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם, הֵינּוּ שֶׁכְּתוּב (תהלים ק)

עֲבַדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה.

כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר, עֲבַדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה.
 וְכְתוּב אֶחָד אוֹמֵר, (שם ב) עֲבַדוּ אֶת ה'
 בִּירְאָה וְגִילּוֹ בְרַעְדָּה. מַה בֵּינָן זֶה לְזֶה? אֵלּא,
 כָּאֵן בְּזִמְנֵי שִׁישְׂרָאֵל שְׂרוּיִים בְּאַרְצֵי הַקְּדוּשָׁה –
 כָּאֵן בְּזִמְנֵי שִׁישְׂרָאֵל שְׂרוּיִים בְּאַרְצֵי אַחֲרַת. (ד"א)
 עֲבַדוּ אֶת ה' בִּירְאָה – זֶו כְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנֵי
 שֶׁהִיא בְּגָלוּת בֵּין הָעַמִּים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָרִי כְּתוּב (ישעיה נה) כִּי בְּשִׂמְחָה
 תֵּצְאוּ, וְזֶו הִיא כְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן שֶׁאָמַר
 תֵּצְאוּ, מִהַגְּלוּת הוּא, וְנִקְרְאת שְׂמַחָה. אָמַר לוֹ,
 וְדַאי כֶּךָ הוּא זֶה, שֶׁכָּל זִמְנֵי שֶׁהִיא בְּגָלוּת וְשׁוֹכְכֶת
 לְעַפְּרָה, לֹא נִקְרְאת שְׂמַחָה, עַד שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא יָבֵא אֵלֶיהָ, וְיִקְיָמָה מִהַעֲפָר וַיֹּאמֶר, (שם נב)
 הַתְּנַעֲרִי מֵעַפְּרֵי קוּמִי וְגו', (שם ס) קוּמִי אוּרִי וְגו',
 וַיִּתְחַבְּרוּ כְּאֶחָד, (ויקיימה מעֲפָרָה) וְאֵז חֲדוּהָ נִקְרְאת,
 חֲדוּת הַכֹּל, וְאֵז בְּשִׂמְחָה תֵּצְאוּ וְדַאי. אֵז כְּמָה

חִילוֹת יֵצְאוּ מוֹל הַגְּבִירָה לְחֻדוֹת הַלְּוִילַת הַמֶּלֶךְ,
 כְּמוֹ שְׁנֵי אָמֵר (שם נה) הַהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ וְגו',
 וְכָתוּב (שם נב) כִּי הִלֵּךְ לִפְנֵיכֶם ה' וּמֵאֲסַפְּכֶם וְגו'.
אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאֵתָת - אֵלּוֹ אַרְבַּע מַחֲנוֹת שֶׁל
 כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים,
 שְׁנַיִם עֶשֶׂר תְּחוּמִים סָבִיב סָבִיב לָהּ. הַכֹּל כְּמוֹ
 שְׁלֹמֶעֱלָה, כְּתוּב (תהלים קכב) שֵׁשׁ עָלוּ שְׁבָטִים
 שְׁבָטֵי יִהּ וְגו'. שֵׁשׁ עָלוּ שְׁבָטִים - אֵלּוֹ שְׁנַיִם
 עֶשֶׂר שְׁבָטִים, שְׁנַיִם עֶשֶׂר תְּחוּמִים שְׁלֹמֶטָה.
שְׁבָטֵי יִהּ - הָרִי פְּרִשׁוּהָ, מִשׁוּם שִׁי"ה עֲדוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל וְדָאִי. וְלִכֵּן (במדבר כו) הָרָאוּבֵנִי,
 הַשְּׂמֵעוֹנִי, י"ה בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד. אָבֵל וְדָאִי כֶּף
 הוּא, שֶׁהָרִי הָעֵץ הָעֲלִיּוֹן הַקָּדוֹשׁ, בּוֹ חוֹתֵם
 בְּחוֹתְמוֹ. וּפְרִשׁוּהָ שְׁכָתוּב, (יחזקאל א) וְדָמוֹת פְּנִיָּהֶם
 פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הַיְמִין וְגו'. דָּמוֹת אָדָם
 נִכְלָלֹת בְּכֹלָם, וְהַפְּנִים הָיוּ לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם,
 וּנְפָרְדִים בְּדַמְיוֹתֵיהֶם, וְכֹלָם כְּלוּלִים בּוֹ בְּאָדָם.
מִיכָאֵל מִיְמִין, גְּבִרְיָאֵל מִשְׂמָאל, אֲוִרְיָאֵל
 לִפְנֵיהֶם, רְפָאֵל לְאַחֲוִרְיָהֶם, הַשְּׂכִינָה
 מֵעֲלֵיהֶם. שְׁנַיִם מְכָאֵן, וּשְׁנַיִם מְכָאֵן, וְהִיא
 בְּאֲמָצֵעַ. כְּמוֹ זֶה בְּאֲרִץ שְׁלֹמֶטָה - שְׁנַיִם מְכָאֵן,
 וּשְׁנַיִם מְכָאֵן, וַי"ה בֵּינֵיהֶם.

כִּיּוֹן שְׁלוֹקָחִים שְׁנֵי דְגָלִים, מֵה כְּתוּב? וְנִסַּע אֶהָל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם וְגו'. וְאַחַר כֵּן אוֹתָם שְׁנַיִם אַחֲרַיִם אַרְבַּע מַחֲנוֹת הֵן לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם, וְנִמְצְאִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר. אֵף כֵּן לְמִטָּה כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה. וְנִסַּע בְּרֵאשׁוֹנָה דְגָל מַחֲנֵה יְהוּדָה מוֹל מַחֲנֵה אוּרִיאֵל. וּמַחֲנֵה רְאוּבֵן מוֹל מַחֲנֵה מִיכָאֵל. זֶה לְדָרוֹם, וְזֶה לְמִזְרָח. כֵּן גַּם הַמְזֻבָּח דְּרוּמִית מְזֻרְחִית. וּמַחֲנֵה דָן לְצָפוֹן. מַחֲנֵה אֶפְרַיִם יָמָה. מַחֲנֵה דָן מוֹל מַחֲנֵה גְבְרִיאֵל. מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְמַעְרָב מוֹל מַחֲנֵה רְפָאֵל. כֵּן גַּם הַמְזֻבָּח צְפוֹנִית מְעַרְבִית. הַכֹּל אַחוּז זֶה בְּזֶה, עַד שֶׁהַכֹּל עוֹלָה וְנֶאֱחָז בַּשֵּׁם הַקְּדוּשׁ, שֶׁהוּא הָרֵאשִׁית שֶׁל הַכֹּל, הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכֹּל, הַקְּדוּשׁ שֶׁל הַכֹּל, הַכֹּל כְּלוּל בּוֹ. 'מִזְרָח הוּא רֵאשִׁית הָאוֹר, הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט וּמוֹצִיא לְדָרוֹם, וְדָרוֹם יוֹצֵא וְתֹלֵד בְּרֵאשִׁית הַמְזֻרָח. ה' דָּרוֹם, מִמֶּנּוּ יוֹצֵא דָרוֹם בְּעוֹלָם. וְנִכְנָס 'מִבְּרֵאשִׁית הַמְזֻרָח, וּמוֹצִיא אוֹתוֹ.

וַיְמַד' תְּלוּיִים דָּרוֹם וְצָפוֹן, וְאוֹתוֹ שְׂבִינִיָּהֶם, 'מִזְרָח, י"ה - דָּרוֹם וְצָפוֹן תְּלוּיִים בּוֹ. ו' בְּאִמְצַע, וְזֶה הוּא בֵּן זָכָר. בְּגִלְלָה זֶה הוּא בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, מִי שְׁנוֹתָן מִטָּתוֹ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, יִהְיֶה לוֹ בָּנִים זָכָרִים. שְׁהָרִי בֵּן זָכָר הוּא

בין צפון לדרום. ה' עליונה, בה תלוי צפון ודרום, ובן זכר ביניהם, בסוד של יו"ה. ה' האחרונה - מערב.

ועל זה הדרום אחוז במזרח, שהוא ראשית השמש ותלוי בו. ועל זה למדנו, מצד אבא אחוז ותלוי החסד העליון, מצד האמא תלויה גבורה. כמו זה אחוז הכל זה בזה.

זויות המזבח גם כן מסוככים, ובא לו לקרן דרומית מזרחית. שהדרום כחו במזרח, שהוא ראשית השמש, וחזק השמש אין שורה אלא בראשית. מזרחית צפונית - כיון שדרום נוטל תקפו של המזרח, הוא מאיר לצפון, והצפון נכלל בדרום, שהרי שמאל נכלל בימין.

צפונית מערבית - שהרי המערב, שהוא בה' אחרונה, נוסע מהצפון. ועל זה הצפון נוסע למערב. מערבית דרומית - היא הולכת (להתחבק) להתחבר בדרום כמו שדרום תלוי במזרח, וחזקו הולך בראשית. כך גם המערב הולך (להתחבק) להאחז בדרום. זהו שכתוב וימינו תחבקני. הימין הזה הוא הדרום, בגלל זה יונק משני צדדים - מצפון ומדרום. זהו שכתוב

שְׁמָאלוּ תַחַת לְרֵאשֵׁי וַיְמִינוּ תַחֲבָקְנִי. שְׁמָאלוּ –
זֶהוּ צָפוֹן, וַיְמִינוּ – זֶהוּ דָרוֹם.

וְסוּד זֶה לְמִדְנֹו, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן מְטָתוֹ
בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וְאוֹחֶזֶת הַבֵּן הַזֶּה בְּיָדָיו,
וְעַל זֶה יֵשׁ לְבַנֵּי אָדָם לְתַת מְטָתָם בֵּין צָפוֹן
לְדָרוֹם. וְזֶה לְמַד אוֹתִי אָבָא, שְׁנוֹתָנִים לוֹ בְּנִים
זְכָרִים. שֶׁהָרִי הוּא הַתְּכֹוֹן כָּלפִּי הָאֲמוּנָה הַשְּׁלֵמָה
הָעֲלִיּוֹנָה, בְּשִׁלְמוֹת הַכֹּל, לְגַבֵּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
שֶׁהוּא בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וּלְגַבֵּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
שְׁמָאִירִים (שְׁהִיא) שֶׁהִיא בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם – וְדָא
יְהִיו לוֹ בְּנִים זְכָרִים.

וּבְכַל צָרִיךְ לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה.
וְכְמוֹ שֶׁמְרָאָה מַעֲשֵׂה לְמַטָּה, כִּף
מְעוֹרָר לְמַעְלָה, וּפְרָשׁוּהָ. שָׁמַע רַבִּי פְּנִיחָס
וְנִשְׁק לְרַבֵּי אֶלְעָזָר, וּבָכָה וְצָחַק וְאָמַר, אֲשֶׁרִי
חֲלָקִי בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

פְּתַח וְאָמַר, ה' אוֹרִי וַיִּשְׁעִי מִמִּי אִירָא
וְגו'. ה' אוֹרִי וַיִּשְׁעִי, כִּיּוֹן שֶׁאָדָם הַסֹּתְכֵל
(נֶאֱחָז) בָּאוֹר שֶׁלְמַעְלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאִיר
עָלָיו, לֹא פוֹחַד מֵעֲלִיּוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ס) וְעָלֶיךָ יִזְרַח ה' וּכְבוֹדוֹ עָלֶיךָ

יִרְאֶה. ה' מְעוֹז חַיִּי, כִּיּוֹן שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אוֹחֵז בְּאָדָם, לֹא יִפְחַד בְּאוֹתוֹ עוֹלָם מְכַל בְּעֵלֵי
הַדִּינִים. גַּם אָנִי כְמוֹ זֶה, כִּיּוֹן שֶׁאַחֲזֵתִי בְּאָבִיךָ
וּבָךְ, לֹא אֶפְחַד בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הָאֲחֵר.

וְעַלֶּיךָ כְּתוּב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְגו'. כִּיּוֹן
שֶׁכְּתוּב יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ, מֵה זֶה וְתִגַּל
יולדתך? שְׁהָרִי בְּאִמְךָ מִסְפִּיק. אֲלֵא יִשְׂמַח אָבִיךָ
– זֶה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאִמְךָ – זוֹ כְּנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל.
וְתִגַּל יולדתך – יולדתך שְׁלֵמָטָה. אֵיפֹה שֶׁמְחַתּוֹ
שֶׁל רַבִּי שֶׁמְעוֹן אָבִיךָ? אֲלֵא פְסוּק הוּא לְבָדוּ,
שֶׁכְּתוּב (שם) גִּיל יְגִיל אָבִי צְדִיק – זֶה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְיולד חָכֵם יִשְׂמַח בּוֹ – זֶה אָבִיךָ שְׁלֵמָטָה.
דְּבַר אַחֵר, גִּיל יְגִיל אָבִי צְדִיק – זֶה אָבִיךָ
שְׁלֵמָטָה. וְיולד חָכֵם יִשְׂמַח בּוֹ, כְּתוּב בְּתוֹסֶפֶת
וְא"ו – זֶה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (תהלים לא) בִּידְךָ אֶפְקִיד
רוּחִי פְדִיתָה אוֹתִי ה' אֵל אֱמֶת. יֵשׁ
לְהִסְתַּכֵּל בְּפִסּוּק הַזֶּה. רְאִיתָם מִי שֶׁמְפָקִיד דְּבַר
בְּיַד הַמֶּלֶךְ? אֲלֵא, וְדַאי אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שֶׁהוֹלֵךְ
בְּדַרְכֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ וְלֹא חוּטָא לְפָנָיו. בֹּא רְאֵה,
כִּיּוֹן שֶׁנִּכְנָס הַלַּיְלָה, עֵץ הַמּוֹת שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם, וְעֵץ
הַחַיִּים מִסְתַּלֵּק לְמַעְלָה לְמַעְלָה. וְכִיּוֹן שֶׁעֵץ הַמּוֹת

שולט בעולם לבדו, כל בני העולם טועמים טעם מות. מה הטעם? משום שאותו עץ גורם.

והאדם צריך להקדים ולהפקיד בידו את נפשו בפקדון, כפקדון של אדם שנותן פקדון לאחר. שאף על גב שהוא התחייב אליו יותר מאותו פקדון – לא כדאי להאחז בו, הואיל והפקדון נמסר לו, ואם יסרב בו – ודאי נבדק אחריו, שאין הוא מזרע קדש ולא מבני האמונה.

כך אותו עץ, בני אדם מקדימים ונותנים לו פקדון נפשם, ולוקח כל נשמות בני העולם. וככל טועמים טעם מות, משום שזה עץ המות הוא. ומשום שכל נפשות אלו, אף על גב שכלם התחייבו לו, ולא כדאי הוא להשיב הפקדון לאדם. אלא כיון שכלם נמסרו לו בפקדון, מחזיר כל הפקדונות לבעליהם.

בא ראה, לא כדאי לעץ המות הזה להחזיר פקדונו לאדם אלא בשעה שעץ החיים מתעורר בעולם. ומתי מתעורר אותו עץ חיים? בשעה שעולה הבקר. ואז, כיון שזה מתעורר בעולם, כל בני העולם חיים, ומשאיר ומחזיר

אותו עץ המות כל הפקדונות שהפקדו אצלו,
והולך לו. מה הטעם הם חיים? משום שאותו עץ
החיים גרם.

ואם תאמר, הרי בני אדם רבים הם מתעוררים
בלילה בעוד שעץ המות שולט? אלא
נדאי אותו עץ החיים עושה את זה. מה הטעם?
משום שכתוב (תהלים יד) לראות היש משכיל דרש
את אלהים. ולא יהיה פתחון פה לאדם שיאמר:
אלמלא שלטתי בנפשי בלילה, הייתי משתדל
בתורה. אמר רבי יהודה, זה בישראל בודאי, וכך
הוא! אבל באמות העולם שראינו כזה, מה
הטעם? אמר לו: יפה מה שאמרת.

פתח ואמר, (במדבר כג) מה אקב לא קבה אל ומה
אזעם לא זעם ה'. בא ראה, כמו שיש
למעלה יש למטה. למעלה יש ימין ויש שמאל –
למטה ישראל והעמים. ישראל אחוזים לימין
בקדשת המלך הקדוש. העמים עובדי כוכבים
ומזלות לשמאל, לצד רוח הטמאה. וכלם למטה
מכל דרגות השמאל. וכל הדרגות אחוזות זו בזו
עד שתלויות מהראש. וכמו שהראש נוסע,
באותו הגון נוסע הזנב, שהוא תחתון. מה
הטעם? משום שאחוז בו. ומשום זה העמים

עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֹלוֹת, בְּאוֹתוֹ צַד הַטְּמֵאָה
שְׁלָהֶם כִּף מְנַהֲגִים.

בְּלַעַם הַשְּׂתַמֵּשׁ בְּכָל הַדְּרָגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת, וְהוּא
הָיָה רוֹאֶה בַּתַּחְתּוֹן הַזֶּה, שֶׁהוּא הַזָּנֵב,
שֶׁלֹּא יְכוּל לְהִתְנַהֵג אֶלָּא בְּרֹאשׁ. מִשּׁוֹם כִּף אָמַר
מָה אָקֵב לֹא קִבֵּה אֵל, (שֶׁהוּא הָרֹאשׁ מִשּׁוֹם) שְׂאוֹתוֹ
הָרֹאשׁ הָעֲלִיּוֹן אֵינוֹ נִמְצָא בְּדִין בְּאוֹתָם הַיָּמִים.

וְאַף עַל גַּב שְׁהָאֵל הַזֶּה בְּאַרְנוֹ, הַמְּלֻכּוֹת
הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת לּוֹקַחַת שֵׁם כְּמוֹ הַכֹּל,
וְהַטּוֹב וְהַחֹסֵד שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, (בְּאַרְנוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר עֲלִיּוֹן,
וְהוּא טוֹב וְחֹסֵד שֶׁל הָעוֹלָם, הַמְּלֻכּוֹת הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת לּוֹקַחַת שֵׁם כְּמוֹ שְׁלֹמְעָה)
וּמִשּׁוֹם זֶה נִקְרָאת אֵל, אֶלָּא שֶׁהוּא זֹעֵם בְּכָל יוֹם,
שֶׁנִּמְצָא בּוֹ דִּין.

וּבֵא רָאָה, אֵל שְׂדֵי בְּאַרְנוֹ שֶׁבּוֹ הִנָּאת הָעוֹלָם,
וְהוּא אָמַר לְעוֹלָם דֵּי. שֶׁהָרִי הָאֵל זֶה הוּא
שְׂמֻדְרוֹג עִמוֹ, וּמִשּׁוֹם כִּף נִקְרָא אֵל שְׂדֵי, אֵל שֶׁל
שְׂדֵי. וְעַל זֶה מָה אָקֵב לֹא קִבֵּה אֵל. מִשּׁוֹם כִּף,
כְּמוֹ שְׂמֻתְעוֹרֵר הָרֹאשׁ – כִּף מִתְעוֹרֵר הַתַּחְתּוֹן.

בְּכָה רַבִּי אֶלְעָזָר, פָּתַח וְאָמַר, (יְרֵמְיָה מו) קוּלָּה
כְּנָחַשׁ יֵלֶךְ וְגוֹ'. כְּעַת (כְּמוֹ זֶה) שִׁישְׂרָאֵל
בְּגִלוֹת, הִיא וְדַאי הוֹלְכַת כְּנָחַשׁ. נָחַשׁ, כְּשֶׁהוּא

כּוּפֵף רֵאשׁוּ לְעֶפֶר, עוֹלָה הַזָּנֵב, שׁוֹלֵט וּמְכָה
 אֶת כָּל אוֹתָם שְׁנַמְצָאִים לְפָנָיו. אֵף כֶּךָ כַּעֲת
 בְּגִלוֹת – כְּגוֹן זֶה הָרֵאשׁ כְּפוּף לְעֶפֶר, וְהַזָּנֵב
 שׁוֹלֵט. מִי עָשָׂה שְׁהַזָּנֵב יַעֲלֶה לְמַעְלָה, יִשְׁלַט
 וַיִּכֶּה? הָרֵאשׁ שְׁמַתְכוּפֵף לְמַטָּה. וְעַם כָּל זֶה, מִי
 מְנַהֵג אֶת הַזָּנֵב וּמִי מְסִיעוֹ לְמַסְעָיו? זֶה הָרֵאשׁ.
 אֵף עַל גַּב שֶׁהוּא כְּפוּף לְעֶפֶר, הוּא מְנַהֵג אֶת
 מַסְעָיו. בְּגִלּוֹל זֶה, קוֹלָה כְּנַחֲשׁ יִלְךְ.

וַעֲכָשׁוּ, שְׂאֵר הָעַמִּים שֶׁהֵם אֲחוּזִים בַּזָּנֵב, עוֹלִים
 לְמַעְלָה, וְשׁוֹלְטִים וּמְכִים, וְהָרֵאשׁ כְּפוּף
 לְעֶפֶר, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם
 וְגו'. וְעַם כָּל זֶה, הָרֵאשׁ הַזֶּה מְנַהֵג אֶת הַזָּנֵב
 וְשׁוֹמֵר (ומסיע) אוֹתוֹ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שיר השירים א) שְׁמַנִּי
 נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים. אֲלֵה עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
 וּמְזֻלוֹת, שֶׁהֵם הַזָּנֵב. בְּאֵ רַבִּי יְהוּדָה, וְנִשְׁק יָדָיו
 וְאָמַר, אֲלִמְלָא לֹא שְׂאֵלְתִי דְבַר בְּעוֹלָם, אֲלֹא
 שְׂשֵׂאֵלְתִי זֶה וְהַרוּחְתִי אוֹתוֹ – דֵּי לִי, שְׂעַכְשׁוּ
 יַדְעֵתִי עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת וְשִׁלְטוֹנָם
 אֵיךְ מְנַהֵג. אֲשֶׁרֵי חֵלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׂעַלִיָּהֶם
 כְּתוּב (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה וְגו'.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה זֶה לְסַגְלָתוֹ? אָמַר לוֹ,
 שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת הִלְלוּ נִקְרְאוּ סַגְלָה, בֵּין

למעלה בין למטה, כמו זה כהנים לויים וישראלים, והכל אחד. ואלה סגלתו של הקדוש ברוך הוא למעלה וסגלתו למטה, וזהו שכתוב (שמות יט) והייתם לי סגלה מכל העמים.

ונסע אהל מועד מחנה הלויים וגו'. אחר כך מה כתוב? [ונסע] דגל מחנה אפרים לצבאתם ימה. הינו שכינה שרויה במערב, ופרשה. כתוב (בראשית מח) ויברכם ביום זה הוא לאמור בך יברך ישראל לאמר וגו', וישם את אפרים וגו'. בך יברך ישראל, ישראל סבא. מה משמיענו?

אף בך יתברך ישראל לא כתוב, או בך יברך ישראל. מה זה יברך ישראל? אלא ישראל הקדוש לא יברך את העולם אלא בך, שאמה במערב, וכתוב (שם לה) אני אל שדי פרה ורבה. למדנו שראה עמו שכינה, ואז אמר בך יברך ישראל לאמר. בך יברך את העולם.

ואיך ראה? והרי כתוב (שם) ועיני ישראל כבודו מזקן וגו'? אלא כתוב, שכל את ידיו. מה זה שכל? אלא הימין היה זקוף, והשכינה הסיטה כלפי אפרים, והריח ריח שכינה על ראשו, ואז אמר בך יברך ישראל, וראה שהוא במערב.

וְדַאי שְׂכִינָה בַּמַּעֲרָב, וְהָרִי בְּאַרְנו, כְּדִי שִׁיְהִיָּה
 בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וְלִהְתַּחַבֵּר בְּגוֹף וְלִהְיוֹת
 בְּזוּג אֶחָד. וְצָפוֹן מְקַבֵּל אוֹתָהּ תַּחַת הָרֵאשׁ,
 וְהָדָרוֹם מְחַבֵּק אוֹתָהּ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שִׁיר הַשִּׁירִים ב)
 שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֵאשֵׁי וַיִּמְיֵנוּ תְּחַבְּקֵנִי. וְהָרִי בְּאַרְנו
 וְדַאי, (שם ג) מִטָּתוֹ שֶׁלְשֵׁלְמָה, בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם,
 וְלִהְתַּחַבֵּר בְּגוֹף, וְאִז כָּלֵל אֶחָד לְהִתְבָּרֵךְ הָעוֹלָם.
 לְמַדְנֵנו, כָּל הָאוֹמֵר תְּהִלָּה לְדָוִד שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּכָל
 יוֹם, מְבַטֵּחַ לוֹ שֶׁהוּא בֶן הָעוֹלָם הַבָּא. וְהָרִי
 בְּאַרְנו, כְּדִי לְזוּג אֶת הַתְּהִלָּה הַזֹּו, וְשִׁתְּמַצֵּא בְּכָל
 יוֹם בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם.

בְּא אָדָם בְּבִקָּר - מְקַבֵּל עָלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם
 (כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר, מְסֻדֵר שְׂבַח)
 תְּהִלָּה לְדָוִד, וְכָל הַהִלְלוּיָהּ, שֶׁהֵם סְדוּר שֶׁל עֶשֶׂר
 תְּשֻׁבָחוֹת שֶׁל עֶשְׂרֵה כְּתָרִים קְדוּשִׁים שֶׁל הַשָּׁם
 הַקְּדוּשׁ, וּמִשׁוֹם זֶה עֶשְׂרֵה הֵם הִלְלוּיָהּ. אַחַר כֵּן
 סִיִּים בְּעֶשֶׂר תְּשֻׁבָחוֹת, שֶׁהֵן: (תְּהִלִּים קנ) הִלְלוּיָהּ
 הִלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ וְגו', הִלְלוּהוּ וְגו'. מִי אֵלֶּה
 עֶשְׂרֵה הִלְלוּיָהּ, וְהָרִי חֲמִשָּׁה הֵם? אֵלֶּה מִתְּחִיל
 שְׂבַח בְּהִלְלוּיָהּ, וּמִסִּיִּים בְּהִלְלוּיָהּ.

לְאַחַר הָעֲלוּי שֶׁל סְדוּר הַשְּׂבַח בְּאִז יִשִּׁיר מִשָּׁה,
 שִׁישׁ בּוֹ הַכֹּל, וּבְזֶה מְקַבֵּל עָלָיו עַל

מלכות הקדושה. אחר כך משרה אותה בחסד בסוף התפלה, להתקדש בו. אחר כך בתפלת מנחה, שהגבורה תלויה והדין שורה. נמצא בכל הדרום (היום) המטה הזו שנתונה בין צפון לדרום, להתחבר בזוג זה בגוף כראוי. ומי שמסדר ומחבר אותה בכל יום כך, ודאי הוא בן העולם הבא.

משום כך דגל של מחנה אפרים ימה, והוא בין צפון לדרום. דרום ראובן מצד אחד, שכתוב דגל מחנה ראובן תימנה. צפון דן מצד אחר, שכתוב דגל מחנה דן צפנה. אפרים בין זה לזה. נמצא מערב, שהוא אפרים, בין צפון לדרום, הכל כמו למעלה.

סוד ליושבי הדרום אחינו. וכך שלח להם: אחינו, מצד המנורות (מסדרים מנורות) בסודות קשורים, שרציתם ליחד יחוד בטפס של קשר עליון, קבלו עליכם על מלכות הקדושה בכל יום בהתחלה, ובזה תעלו (בקשר) בהעלם (בהיכל) קדוש של הדרום, וסובבו צדי העולם עד שיתקשרו בקשר אחד, ובדרום (התחזקו) (תקבעו) מקום, ושם תהיו.

רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו. אמר לו, סימן לזווג היחוד מנין? אמר לו, בני, אף על גב שבארנו דברים לכל צד וצד, והתפזרו כאן דבר וכאן דבר – סימן זה נקט בידיך, וכך זה, כמו סביב המזבח. שלמדנו, ובא לו לקרן דרומית מזרחית, מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית. אמר לו, והרי לא יכול עד שמקבל עליו אדם על מלכות הקדושה בתחלה ונותן עליו על זה, ואתה אמרת שיבא לדרום בתחלה!?

אמר לו, הכל אמרתי לך, שהרי ובא לו לקרן, אמרתי בהתחלה, והרי ידעת סוד הקרן, וזהו על מלכות הקדושה. אחר כך דרומית מזרחית, ששם הוא עץ החיים, וזה לזוג אותו במזרח, שהוא האב העליון, שהרי הבן מצד אבא הוא בא. ולכן מדרום למזבח, שכח הדרום הוא במזרח, וצריך להתקשר כאחד, דרום במזרח.

והמזרח שמתקשר בצפון, (כמו שנאמר (תהלים יז) וצפונך תמלא בטנם) משום שזה משלים וממלא נחלים ומעינות, ועל זה מזרחית צפונית, אלו אבא ואמא שלא נפרדים לעולם,

וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. וּמָה שֶׁנֶּאֱמַר צְפוּנִית, שֶׁהוּא סֵתֶר
 עֲלִיּוֹן, וּמִצְדָּה יוֹצֵא צְפוֹן, וּמִצְדָּה מִתְעוֹרְרִים
 הַדִּינִים, אֵף עַל גַּב שֶׁהִיא רַחֲמִים וְשִׁמְחָה. וְהָרִי
 בְּאַרְנוֹ. וּכְשֶׁהִיא יוֹצֵאת – צְפוֹן יוֹצֵא עֲמָה, שֶׁהוּא
 נִכְלָל וְנִקְשָׁר בְּדָרוֹם.

אַחַר כֶּךָ צְפוּנִית מְעַרְבִית, שֶׁהָרִי מְצַד הָאֲבָא
 יוֹצֵא בֵּן, וּמְצַד הָאֲמָא יוֹצֵאת בַּת, וּמִשּׁוֹם
 כֶּךָ צְפוּנִית מְעַרְבִית, וְזוֹהִי קֶרֶן שֶׁל הַתְּחִלָּה,
 שְׁכָעַת נִקְשְׁרַת בְּצְפוֹן סֵתֶם. אַחַר כֶּךָ צָרִיךְ
 לְקַשְׁרָה בְּדָרוֹם, שֶׁשֵּׁם הוּא קֶשֶׁר הַכֹּל, וְהַגּוֹף בָּהּ
 נִמְצָא, וְעַל כֶּךָ מְעַרְבִית דְּרוּמִית.

נִמְצָאת קֶרֶן זוֹ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים: אַחַת לְקַבֵּל אוֹתָהּ
 אָדָם בַּתְּחִלָּה, אַחַר כֶּךָ לְקַשְׁרָה בְּשֵׁתִי
 זְרוּעוֹת, לְהַתְּחַבֵּר בְּגוֹף וְלִהְיוֹת הַכֹּל אֶחָד. וְזוֹהוּ
 סְדוּר שֶׁל הַיְחוד הַשְּׁלֵם. וְכֹל צַד וְצַד בְּאוֹתוֹ קֶשֶׁר
 שְׂרָאוּי לוֹ, וְלֹא יַחְלִיף צַד בְּצַד אַחַר שֶׁלֹּא רָאוּי
 לוֹ, כְּדִי שֶׁלֹּא יַעֲנֹשׁ. מִי שֶׁעוֹשֶׂה יְחוד זֶה כְּרָאוּי
 כְּפִי שֶׁאֲמַרְנוּ, אֲשֶׁרֵי חִלְקוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא, שֶׁהָרִי יוֹדֵעַ לְסֵדֶר שְׂבַח רְבוּנוּ וְיְחוד רְבוּנוּ,
 וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁתְּבַח בּוֹ.
 עֲלָיו כָּתוּב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רבי שמעון פתח, (תהלים כה) **לְדוֹד אֵלֶיךָ ה' נִפְשִׁי**
אֲשָׂא אֱלֹהֵי בְךָ בְּטַחַתִּי וְגו'. מָה רָאָה דָּוִד
 לְסִדֵּר שְׂבַח זֶה כִּכָּה? וְכָל הַשְּׂבָחִים שֶׁהֵם בְּא"ב,
 כָּלֵם שְׁלָמִים, וְזֶה חֶסֶד, שְׁאִין בּוֹ ו'? וְלָמָּה סִדֵּר
 זֶה לִפְלָע אֵל אֵפִים?

אָלָא סוד עֲלִיּוֹן הוּא גָּנוּז בֵּין הַחֲבָרִים. בְּשַׁעָה
 שְׁנִכְנַס הַלַּיְלָה, (ושולט) הָעֵץ הַתַּחְתּוֹן
 שֶׁהִמּוֹת תְּלוּי בּוֹ, פּוֹרֵשׁ עֲנַפָּיו וּמְכַסֶּה הַכֹּל. וְעַל
 כֵּן מַחְשִׁיךְ, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם טוֹעֲמִים טַעַם
 הַמּוֹת, וּמְקַדִּים אָדָם וְנוֹתֵן פְּקֻדוֹן נַפְשׁוֹ, וּמְפַקֵּד
 בְּיָדוֹ בְּפְקֻדוֹן. וּמְשׁוֹם שְׁלוֹקַח אוֹתָם בְּפְקֻדוֹן,
 חוֹזֵר הַפְּקֻדוֹן לְבַעֲלָיו בְּשַׁעָה שְׁמַגִּיעַ הַבִּקּוּר.
 כְּשֶׁמַּגִּיעַ הַבִּקּוּר וְחוֹזֵר אֵלָיו פְּקֻדוֹנוֹ, צָרִיךְ לְבַרֵךְ
 אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא הַנְּאֻמָּן הָעֲלִיּוֹן.

אַחֲרֵי שָׁקָם, נִכְנַס לְבֵית הַכְּנֻסֶת, מִתְעַטֵּר
 בְּתַפְלִין, מִתְכַּסֶּה בְּכִסּוּי צִיצִית, נִכְנַס
 וּמִטְהַר עֲצָמוֹ בְּקַרְבָּנוֹת בְּתַחֲלָה, אַחֲרַי כֵּן מְקַבֵּל
 עָלָיו עַל מַלְכוּת בְּסִדּוֹר שֶׁל שְׂבָחֵי דָּוִד, שֶׁהֵם
 סִדּוֹר שֶׁל עַל מַלְכוּת. וּבְסִדּוֹר שְׂבַח זֶה מְשַׁרְהָה
 עָלָיו אוֹתוֹ עַל. אַחֲרַי כֵּן סִדּוֹר תְּפִלַּת מִיִּשְׁבַּב,
 וְתְּפִלָּה מַעֲמָד, לְקִשְׁרָם כְּאַחַד.

בא ראה סוד הדבר, אף על גב שתפלה תלוייה במלל ודבור הפה – הכל תלוי בעקר המעשה בתחלה, אחר כך בדבור ובמלל הפה. איזה מעשה? אלא אותו מעשה שעושה האדם בתחלה כמו תפלה זו. ולא יתפלל אדם תפלה, עד שיראה מעשה בתחלה כמו התפלה.

מעשה ראשון (בראשונה מעשה) בשעה שאדם קם – צריך לטהר עצמו בתחלה, ואחר כך יקבל עליו על זה, יפרש על ראשו פריסת מצוה. אחר כך יקשר קשר היחוד, שהם תפלין, (מהו תפלין?) תפלה של ראש ושל יד, ולתקנם בקשר אחד בשמאל ועל הלב, כפי שבארנו (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי וגו'. וכתוב (שם ח) שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך. והרי בארנו. וזהו המעשה שבתחלה.

אחר כך, בשעה שאדם נכנס לבית הכנסת, יטהר עצמו בתחלה בקרבנות, בדבור הפה. אחר כך יקבל עליו על מלכות זה, לפרש על ראשו (פרישת מצוה) בשבחי דוד המלך, כמו המעשה שפורס על ראשו פרישת מצוה. אחר כך תפלת מישב כנגד תפלין של יד, ואחר כך תפלת מעמד שהיא כנגד תפלין של ראש. וזה

כְּמוֹ זֶה. מַעֲשֵׂה כְּמוֹ דְבוּר. וְדַאי בְּמַעֲשֵׂה וְדְבוּר
תְּלוּיָהּ הַתְּפִלָּה.

וְאִם פּוֹגֵם אֶת הַמַּעֲשֵׂה, הַדְּבוּר לֹא מוֹצֵא מְקוֹם
שְׁשׂוּרָה בּוֹ, וְזוֹ לֹא תְּפִלָּה, וְנִפְגָּם הָאִישׁ
הַהוּא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, (וְלֹא עוֹד, אֲלֵא) שְׁצָרִיף
לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה וּלְמַלֵּל דְבוּר עָלָיו, וְזוֹהִי תְּפִלָּה
שְׁלֵמָה. אוֹי לְאִישׁ שֶׁפּוֹגֵם בַּתְּפִלָּתוֹ, עֲבוֹדַת
רְבוּנוֹ, עָלָיו כָּתוּב (ישעיה א) כִּי תִבְאוּ לְרְאוֹת פְּנֵי
וְגו'. גַּם כִּי תִרְבוּ תְּפִלָּה אֵינְנִי שֹׁמֵעַ. שְׁהֲרִי
בְּמַעֲשֵׂה וְדְבוּר הַדְּבָר תְּלוּי.

בְּאִ רְאֵה, כִּיּוֹן שְׁאָדָם עוֹשֶׂה תְּפִלוֹת כֶּף, בְּמַעֲשֵׂה
וּבְדְבוּר, וְקוֹשֵׁר קֶשֶׁר הַיְחוּד, נִמְצָא שְׁעַל יְדוֹ
מִתְּבָרְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. וְאִזְ צָרִיף הָאָדָם
לְהִרְאוֹת עֲצָמוֹ, אַחֲרֵי שְׁסִים תְּפִלַּת עֲמִידָה, כְּאֵלוֹ
נִפְטָר מִן הָעוֹלָם, שְׁהֲרִי נִפְרָד מֵעֵץ הַחַיִּים וְכִנְס
רַגְלָיו לְאוֹתוֹ עֵץ הַמּוֹת, שְׁהַחֲזִיר לוֹ פְּקֻדוֹנוֹ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מט) וַיֵּאֶסֶף רַגְלָיו אֶל הַמַּטָּה, שְׁהֲרִי
הוֹדָה עַל חַטָּאָיו וְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם.

עֲבָשׁוּ צָרִיף לְהִתְכַּנֵּס לְאוֹתוֹ עֵץ הַמּוֹת, וְלִנְפֹל
וְלוֹמַר אֵלָיו, אֲלִיף ה' נִפְשִׁי אֲשָׂא.
בְּהִתְחַלָּה נִתְּתִי לָךְ בְּפִקְדוֹן. כַּעַת שְׁקִשְׁרִתִּי אֶת

הַיְחֻד וְעֲשִׂיתִי מַעֲשֵׂה וְדַבּוּר כְּרֹאֵי וְהוֹדִיתִי עַל
חַטָּאֵי, הָרִי נַפְשִׁי מִסֶּרְתִּי לְךָ בּוֹדָאֵי.

וַיִּרְאֶה אָדָם עֲצָמוֹ כְּאֵלֹו נִפְטָר מִהָעוֹלָם,
שֶׁנִּפְשׁוֹ מָסַר לְמָקוֹם הַמּוֹת הַזֶּה,
מִשׁוּם כִּךָ אֵין בּוֹ וְאִ"ו, שְׂוֹא"ו עֵץ הַחַיִּים הוּא,
וְזֶה עֵץ הַמּוֹת הוּא. וְזֶה בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ, שְׁסוּד
הַדְּבָר (מֵה בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ סוּד הַדְּבָר) – שֵׁישׁ חַטָּאִים שֶׁלֹּא
מִתְּכַפְּרִים עַד שֶׁנִּפְטָר הָאָדָם מִהָעוֹלָם, זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (יִשְׁעִיָּה כ"ב) אִם יִכְפֹּר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד
תִּמְתּוֹן. וְזֶה נָתַן עֲצָמוֹ וְדָאֵי לְמוֹת וּמָסַר נַפְשׁוֹ
לְמָקוֹם זֶה, לֹא בְּפִקְדוֹן כְּמוֹ בְּלִילָה, אֲלֵא כְּמִי
שֶׁנִּפְטָר מִהָעוֹלָם וְדָאֵי.

וְתִקּוֹן זֶה צָרִיךְ בְּכּוֹנֵת הַלֵּב, וְאִז הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְרַחֵם עָלָיו וּמְכַפֵּר לוֹ עַל חַטָּאָיו.
אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שִׁיּוּדַע לְפִתּוֹתוֹ וְלַעֲבַד לְרַבּוֹנוֹ
בְּרִצּוֹן וּבְכּוֹנֵת הַלֵּב. אוֹי לְמִי שֶׁבָּא לְפִתּוֹת
לְרַבּוֹנוֹ בְּלֵב רְחוּק, וְלֹא בְּרִצּוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(תְּהִלִּים ע"ח) וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יִכְזְבוּ לוֹ
וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עָמוֹ. הוּא אוֹמֵר (שֵׁם כ"ה) אֵלֶיךָ ה'
נַפְשִׁי אֲשָׂא, וְלֹא כָּל דְּבָרָיו, אֲלֵא בְּלֵב רְחוּק,
זֶה גּוֹרֵם עָלָיו לְהִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם טָרָם שֶׁלֹּא

הגיעו ימיו, בזמן שאילן זה מתעורר בעולם לעשות דין.

וְלָכֵן צריך אדם להדביק נפשו ורצונו ברבוננו, ולא יבא אליו ברצון כוזב, משום שכתוב (שם קא) דיבר שקרים לא יכון לנגד עיני. מה זה לא יכון? בשעה שהוא מתקין עצמו לזה ולבו רחוק מן הקדוש ברוך הוא, קול יוצא ואומר: לא יכון לנגד עיני. (למה) זה צריך לתקן את עצמו, לא יכון, אינו רוצה שיתתקן. כל שכן אם הוא בא ליחד שם הקדוש ולא מיחדו כפראוי.

אֲשֵׁרֵי חֶלְקָם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב (ישעיה טו) ובאו וראו את כבודי וגו'. וכתוב (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך וגו'. בא רבי אלעזר ונשק ידו ואמר, אלמלא לא באתי לעולם רק לשמע דברים אלו – די לי. אמר רבי יהודה, אשרי חלקי ואשרי חלק ישראל, שנדבקים בקדוש ברוך הוא, שכתוב (דברים ד) ואתם הדבקים וגו'. (ישעיה ס) ועמך כלם צדיקים וגו'.

בְּרוּךְ ה' לעולם אמן ואמן. **יְמִלֵךְ ה' לעולם** אמן ואמן

פרשת נשא (דף קכא ע"א - דף קמה ע"א)

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר נָשָׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי
גְרִשׁוֹן וּגְוִי. רַבִּי אֲבָא פְתַח, (תהלים לב)
אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחֲשֹׁב ה' לוֹ עֶז וְאֵין בְּרוּחוֹ
רַמְיָה. הַפְּסוּק הַזֶּה אֵין רֵאשׁוֹ סוּפוֹ, וְאֵין סוּפוֹ
רֵאשׁוֹ. וַיֵּשׁ לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, וְכַךְ פִּרְשׁוּהוּ.

בא רֵאָה, בְּשַׁעַת תְּפִלַּת מְנַחֵה הַדִּין שׁוֹרָה
בְּעוֹלָם, וַיִּצְחַק תִּקְּן תְּפִלַּת מְנַחֵה, וּגְבוּרָה
עֲלִיוֹנָה שׁוֹלֵטת בְּעוֹלָם, עַד שֶׁבָּא וְנִכְנַס הַלֵּילָה,
בְּשִׁבִיל לְקַבֵּל אוֹתוֹ (ללילה). וּמִזְמַן שִׁשׁוּרָה תְּפִלַּת
מְנַחֵה, נִפְרָד הַשְּׂמַאל לְקַבֵּל (אותו) וּמִתְעוֹרֵר
הַלֵּילָה. אַחַר שִׁמְתְּעוֹרְרִים כָּל אוֹתָם שׁוֹמְרֵי
הַפְּתָחִים שְׁבַחוּץ, כָּלֵם מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם
וּמִתְפַּשְׁטִים, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם טוֹעֲמִים טַעַם מָוֶת.
וְהֵרִי גִתְבָּאָר. בְּחִצּוֹת הַלֵּילָה מִמֶּשׁ מִתְעוֹרֵר
הַשְּׂמַאל כְּמִקְדָּם, וְשׁוֹשְׁנָה הַקְּדוּשָׁה
מִעֵלָה רִיחוֹת וּמִשְׁבַּחַת וּמְרִימָה קוֹל, וְאִז
עוֹלָה וְשׁוֹרָה הָרֵאשׁ לְמַעְלָה בְּשְׂמַאל, וְהַשְּׂמַאל
אִז מְקַבֵּלָה.

אז הַכְּרוֹז קוֹרָא בְּעוֹלָם, שְׁהֵרִי זְמַן הוּא לְהִתְעוֹרֵר
לְשַׁבַּח לְמַלְךְ. וְאִז תְּשַׁבַּחוֹת מִתְעוֹרְרוֹת,
וְנִמְצְאוֹת הַתְּבַשְׂמוֹת הַכֹּל. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי

שְׁמַתְעוּרָר לְזוּג זְווג זֶה כְּשָׂא הַבְּקָר, וְהַיְמִין
 מַתְעוּרָר וּמַחְבָּקָה, וְאִז זְווג הַכֹּל נִמְצָא כְּאַחַד.
 (למֵלֶךְ, כְּשָׂא הַבְּקָר וְהַיְמִין מַתְעוּרָר וּמַחְבָּק אֹתָהּ, אִז נִמְצָא זְווג הַכֹּל כְּאַחַד,
 וְאִז הַתְּשַׁבְּחוֹת מַתְעוּרָרוֹת וְנִמְצָאוֹת הַתְּבַשְׂמוֹת הַכֹּל. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל מִי
 שְׁמַתְעוּרָר לְזוּג זְווג זֶה).

בֵּא רְאָה, בְּשַׁעַה שְׁבַנִי אָדָם יִשְׁנִים וְטוֹעֵמִים
 טַעַם מוֹת וְהַנְּשָׂמָה עוֹלָה לְמַעְלָה – עוֹמְדָת
 בְּמָקוֹם שְׁעוֹמְדָת, וְנִבְחַנְתָּ עַל מַעֲשֵׂיהָ שְׁעֵשְׂתָהּ
 כָּל הַיּוֹם, וְכוֹתְבִים אוֹתָם עַל פֶּתֶק. מַדּוּעַ?
 מִשּׁוּם שֶׁהַנְּשָׂמָה עוֹלָה לְמַעְלָה וּמַעֲיָדָה עַל
 מַעֲשֵׂי הָאָדָם וְעַל כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שִׁיּוּצָא מִפִּיו.

וּכְשֵׁאוֹתוֹ דְּבוּר שֶׁהוֹצִיא הָאִישׁ מִפִּיו הוּא
 כְּרָאוּי, דְּבוּר קָדוֹשׁ שֶׁל תְּפִלָּה
 וְתוֹרָה – אוֹתוֹ דְּבוּר עוֹלָה וּבּוֹקֵעַ רְקִיעִים,
 וְעוֹמֵד בְּמָקוֹם שְׁעוֹמֵד, עַד שֶׁנִּכְנָס הַלֵּילָה,
 וְהַנְּשָׂמָה עוֹלָה וְאוֹחֶזֶת אוֹתוֹ הַדְּבוּר וּמְכַנִּיסָתוֹ
 לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ.

וּכְשֵׁאוֹתוֹ דְּבוּר אֵינוֹ כְּרָאוּי, וְהוּא דְּבוּר
 מִדְּבוּרִים רְעִים, מִלְּשׁוֹן הָרַע –
 אוֹתוֹ הַדְּבוּר עוֹלָה לְמָקוֹם שְׁעוֹלָה, וְנִרְשָׁם אוֹתוֹ
 דְּבוּר וְאוֹתוֹ חֲטָא עַל הָאָדָם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (מִיכָה

(ז) מִשְׁכַּבְתַּי חִיקָהּ שָׁמַר פִּתְחֵי פִיָּהּ. וְלִכֵּן אֲשַׁרֶּי
אָדָם לֹא יַחֲשֹׁב ה' לוֹ עֹון, אֵימָתֵי? כְּשֹׁאֵיִן
בְּרוּחוֹ רְמִיָּה.

סדר הלימוד ליום יז ניסן [יום 194 בשנה

רעיא מהימנא (רועה הנאמן)

מִבֵּין שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בֵּין חֲמִשִּׁים שָׁנָה
כָּל הַבָּא לַעֲבֹד עֲבֹדַת עֲבָדָה וְעֲבַדַּת מְשָׁא
בְּאֵהָל מוֹעֵד. מִצָּוָה זוֹ לִהְיוֹת הַלְוִיִּם מְשׁוֹרְרִים
בַּמִּקְדָּשׁ. וְאִם עַל גַּב שְׂבָאֲרָנוּ לְמַעְלָה, כָּאֵן צָרִיף
לְחַדֵּשׁ דְּבָרִים, שְׁהָרִי הַכֹּהֵן מִקְרִיב קָרְבָּן, וְהוּא
מִיכָאֵל. לְוִי הוּא גְבַרְיָאֵל, הוּא צָרִיף לְנִגָּן.

וְסוּד הַדְּבָר – (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסִדוֹ, זֶה
חֲסִד כֹּהֵן גָּדוֹל, שְׁמִיכָאֵל הוּא כֹּהֵן הַדִּיּוֹט
לְגַבֵּי רְבוּנוֹ, וְעַם כָּל זֶה שְׁהַדִּיּוֹט הוּא אֶצֶל רְבוּנוֹ
– הוּא מֶלֶךְ חֵיוֹת הַקִּדְשׁ. וּבִרְכַּת הַדִּיּוֹט אֵל תְּהִי
קָלָה בְּעֵינֶיךָ, וְזֶהוּ יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסִדוֹ.

וּבְיַיְדָהּ שִׁירָה עֲמִי – זוֹ גְבוּרָה. שִׁירָה – (דברים
לג) בְּכוֹר שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ. (יחזקאל א) וּפְנֵי
שׁוֹר מִהַשְּׂמַאֵל. וְגְבַרְיָאֵל שְׁלוּחוֹ, וְצָרִיף לְשׁוֹר
וְלְנִגָּן בְּחֻדוֹהָ בֵּיזַן הַתּוֹרָה, (להתעסק לשלח קרבות לפני

המלך בשמחה. ומי שאין לו רשות) להתעסק בתורה, יקיים
 (איכה ב) קומי רני בליל לראש אשמרות.

ויאמר באשמורות כמה סליחות ותחנונים
 ובקשות בכל מיני רנה בגרונו, שהוא
 כנור להוציא בו קול בשש כנפי ראה עם ורדים
 בששת צנורות הקנה, וזו ו'. ויוציאו מהלב,
 ששם בינה, כמו שפרשה בעלי המשנה, הלב
 מבין. יוציא בן מבינה, מבן יה, שהוא ו', שהוא
 אפרוח בשש כנפים, ויעלה בששת צנורות
 הקנה, שהם (מלכים-א י) שש מעלות לכסה.

ושני כסאות הם, (ירמיה יז) כסא כבוד מרום
 מראשון, והם הלב והפה. ל"ב, (שמות יז)
 ויאמר כי יד על כס יה מלחמה לה בעמלק.
 כבוד, סמא"ל, פה הכפס"ה, כס ה', זהו שכתוב
 (תהלים פא) תקעו בחדש שופר וגו'.

מהו שופר? קנה, ו', קול שעולה מן הקנה אל
 הפה, ששם ה', בחמשה מיני תקוני דבור,
 שהם: השפתים ושנים וחד. שפתים שנים. שנים
 וטוחנות שני מינים. וחד - הרי חמשה.
 שטוחנים כנהר, שהוא קול, כמו שטוחנים
 הרחים. להוציא קול ודבור שיוצא מהבינה של
 הלב במחשבה.

שֶׁהוּא שֵׁם מְפָרֵשׁ בְּעֶשְׂרֵה מִיַּי תְּלִים. וּבְשׁוֹפָר,
 אֵין פּוֹחֲתִין מֵעֶשְׂרֵה שׁוֹפְרוֹת. וְהַתּוֹרָה –
 הַקּוֹל שְׁלֵה, הַדְּבוּר שְׁלֵה, הַבִּינָה שְׁלֵה, שְׁפָרְשׁוּהָ,
 אֵיזְהוּ חֲכָם? הַמְּבִין דְּבַר מֵתוֹךְ דְּבַר. מַחֲשָׁבָה
 שְׁלוֹ חֲשׁוּבָה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַל
 קַרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ויקרא ז) זֹאת הַתּוֹרָה
 לְעֵלָה [וְ]לְמִנְחָה. (עד כאן רעיא מהימנא)

אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מְכַל חַטָּאת הָאָדָם וְגוֹ'
 (במדבר ה). **בֹּא רְאֵה, כָּתוּב (שופטים ד) וְחִבֵּר**
**הַקִּינִי נִפְרָד מִקִּין מִבְּנֵי חֶבֶל חֲתָן מִשֶּׁה וְגוֹ'.
 וְחִבֵּר הַקִּינִי מִבְּנֵי בְנָיו שֶׁל יִתְרוֹ הָיָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (שמואל א טו) וַיֹּאמֶר שָׂאוּל אֶל הַקִּינִי וְגוֹ'. לָמָּה נִקְרָא
 קִינִי? וַהֲרִי פִרְשׁוּהָ. וְכָתוּב (בראשית טו) אֶת הַקִּינִי
 וְאֶת הַקִּנְזִי. וְנִתְבָּאָר שֶׁעָשָׂה קִין בְּמַדְבַּר כְּעוֹף זֶה,
 כְּדִי לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, וְנִפְרָד מִן הָעִיר. נִפְרָד מִקִּין,
 נִפְרָד מֵאוֹתוֹ עִם שְׁהִיָּה שֵׁם קָדָם וְנִדְבַק בְּקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, נִפְרָד מִקִּין.**

**אֲשֵׁרִי הָאִישׁ שֶׁזוֹכָה בַּתּוֹרָה לְלַכֵּת וּלְהַתְּדַבֵּק
 בְּדַרְכָּיו. שְׁכַשְׂאָדָם הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה,
 מוֹשֵׁף עָלָיו רוּחַ קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (ישעיה לב) עַד יַעֲרָה עָלֵינוּ רוּחַ מְמָרוֹם. וְכַשְׂאָדָם
 סוֹטָה בְּדַרְכָּיו, מוֹשֵׁף עָלָיו רוּחַ אַחֲרַת מִצַּד אַחֵר,**

שְׁהוּא צַד טְמֵאָה, וְצַד הַטְּמֵאָה מִתְעוֹרֵר מִצַּד נֶקֶב
 תְּהוֹם רַבָּה, שְׁשָׁם מְדוּרֵי רוּחוֹת רָעוֹת שְׁמִזְיָקִים
 לְאֲנָשִׁים שְׁנִקְרָאִים מִזִּיקֵי הָעוֹלָם, שְׁהָרִי מִצַּד קִין
 הָרָאשׁוֹן נִמְצָאוּ.

וַיִּתְּרוּ בַּהֲתַחֲלָה הָיָה כְּמֹר לְעִבּוּדָה זָרָה,
 וּלְאוֹתוֹ צַד עֶבֶד, וּמִשֶּׁךְ עָלָיו רוּחַ
 מֵאוֹתוֹ מְקוֹם, וְלָכֵן נִקְרָא קִינִי, אַחַר שְׁנִפְרָד
 מִקִּינָן (וּדְאִי) וְנִדְבֵק (נִ"א וְהַתְּחִבֵּר) בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 (מֵה מִשְׁמִיעֵנוּ?) שְׁכָל מִי שְׁנִדְבֵק בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְעוֹשֶׂה מְצוֹת הַתּוֹרָה, כְּבִיכּוֹל הוּא מִעֲמִיד
 עוֹלָמוֹת, עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וְעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן. וְהָרִי
 פִּרְשׁוּהָ, שְׁכָתוֹב וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם.

וְכָל מִי שְׁעוֹבֵר עַל מְצוֹת הַתּוֹרָה, כְּבִיכּוֹל פּוֹגֵם
 לְמַעַלָּה, פּוֹגֵם לְמַטָּה, פּוֹגֵם אֶת עֲצָמוֹ, פּוֹגֵם
 בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. מְשָׁל לְאוֹתָם סַפְנִים שְׁפִיִּים
 שְׁשִׁטִּים בְּאֲנִיָּה, קָם שׁוֹטֵה אֶחָד בֵּינֵיהֶם וְרָצָה
 לְעֲשׂוֹת חוֹר בְּסַפִּינָה וְכו'.

וְלָכֵן, אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגו', הָאָדָם וְגו'. (בא
 רָאָה) (הוֹשֵׁעַ ו) וְהִמָּה כְּאָדָם עֲבְרוּ בְרִית. אָדָם
 עֲבַר מְצוּהָ אַחַת שֶׁל הַתּוֹרָה – גָּרַם לְעֲצָמוֹ מִיתָה,
 וְגָרַם לְכָל הָעוֹלָם, פָּגַם לְמַעַלָּה, פָּגַם לְמַטָּה.

וְאוֹתוֹ חָטָא תְּלוּי עַד שְׁיַעֲמִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הָעוֹלָם כְּמַקְדָּם וַיַּעֲבֹר אוֹתוֹ פָּגָם מֵהָעוֹלָם. זֶהוּ
 שְׁכָתוּב (ישעיה כה) בְּלַע הַמּוֹת לְנֹצֵחַ וּמָחָה ה'
 אֱלֹהִים דְּמַעָּה מֵעַל כָּל פָּנִים וְגו'. וְלִכֵּן כִּי יַעֲשׂוּ
 מִכָּל חֲטָאת הָאָדָם. (כתוב) הָאָדָם - אָדָם הָרֵאשׁוֹן.
 לְמַעַל מֵעַל בֵּה', שְׁמִי שְׂוִיצָא מֵרַחֲמִים וַיִּוָּנֶק
 מִדִּין, גּוֹרָם פָּגָם. וְלִכֵּן הָרַחֲמָן יַצִּילֵנוּ
 מִרְשָׁעֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִפְּגַמְיָהֶם. כִּמָּה צַדִּיקִים
 מִסְתַּלְקִים בְּגִלְלָם, מִלְבָּד לְכָל מָה שְׁגוֹרְמִים
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ הוֹלְכִים מֵאוֹשָׁא
 לְלוּד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה (יִצְחָק), נֹאמַר דְּבַרִּי
 תוֹרָה וְנִלְךְ. פָּתַח רַבִּי יְהוּדָה (יִצְחָק) וְאָמַר, (שמות כא)
 כִּי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִּי יִכְרֶה אִישׁ בַּר וְגו'. מָה
 כָּתוּב אַחֲרָיו? בַּעַל הַבּוֹר יִשְׁלַם וְגו'. וּמָה עַל זֶה
 כֶּךָ - מִי שְׁגוֹרָם לְהַסְרִיחַ הָעוֹלָם בַּחֲטָאֵיו עַל
 אַחַת כִּמָּה וְכִמָּה. אֵלָּא תְּמַהֲנּוּ, שְׂאֵף עַל גֵּב
 שְׁמִסְרִיחַ הָעוֹלָם, לָמָּה יֵשׁ לוֹ תְּשׁוּבָה, כְּמוֹ
 שְׁכָתוּב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגו' וְהִתְדוּ אֶת
 חֲטָאתָם וְהִשִּׁיב?

אֵלָּא וְדַאי זֶה מוֹעִיל לָהֶם מִשׁוּם שְׁעִשָּׂה
 תְּשׁוּבָה, כְּכִיכּוֹל הוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ מִמֶּשׁ.

שְׁהָרֵי מַה שְׁפָגַם לְמַעְלָה - תִּקֵּן, וּבְמַה?
 בְּתִשְׁבּוּבָה, שְׁכַתּוּב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגו',
 וְהִתְוֹדוּ אֶת חַטָּאתָם וְהָשִׁיב, וּתִשְׁבּוּבָה מִתְקַנֶּת
 הַכֹּל, מִתְקַנֶּת לְמַעְלָה - מִתְקַנֶּת לְמַטָּה, מִתְקַנֶּת
 עֲצָמוֹ - מִתְקַנֶּת לְכָל הָעוֹלָם.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק (יְהוּדָה) אַחֲרָיו וְאָמַר, (דְּבָרִים ד') בְּצַר
 לָךְ וּמִצָּאוּךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו'. בְּצַר
 לָךְ - מִכָּאֵן שֶׁתִּשְׁבּוּבָה מְעַלָּה מִהַכֹּל עַד שֶׁלֹּא
 יִשְׁרָה הַדִּין בְּעוֹלָם. שְׂאֲחַר שְׁשׂוּרָה הַדִּין מִתְחַזֵּק
 כַּחוֹ, מִי יַעֲבִירוּ מִהָעוֹלָם וַיִּסְלְקוּ? שְׁהָרֵי כִּיּוֹן
 שְׁשׂוּרָה הַדִּין, לֹא מִסְתַּלֵּק עַד שֶׁנִּשְׁלָם. אַחֲרַי
 שֶׁנִּשְׁלָם וְעָשָׂה תִּשְׁבּוּבָה, מִתְקַן כָּל הָעוֹלָמוֹת.
 מִשְׁמַע שְׁכַתּוּב וּמִצָּאוּךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים, וְכַתּוּב וְשָׁבַת עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'.
 כִּי אֵל רַחוּם ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים, מַה יֵּשׁ כָּאֵן? אֵלֶּה לְהַכְלִיל
 כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא בְּגִלוֹת וְנִמְצָאת
 בְּצָרְתָם, וְלֹא עוֹזֶבֶת אוֹתָם לְעוֹלָמִים. וְלִכֵּן
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָף עַל גַּב שֶׁמִּשְׁרָה דִּין
 בְּעוֹלָם, רוֹצֵה שִׁיחֲזְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּתִשְׁבּוּבָה לְהִיטִיב
 לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין לָךְ מִי
 שִׁיעֲמַד בְּפָנֵי הַתִּשְׁבּוּבָה.

בא ראה, אפלו כנסת ישראל נקראת תשובה.
ואם תאמר, (תשובה) עליונה (מעלה) (ואות עליונה)
מכל מקום לא נמצאת – אלא זו נקראת תשובה,
כשחוזר רחמים למולה, והיא חוזרת על כל
אותם אוכלוסים ומיניקתם. ותשובה מעלה –
כשנמסרת הנפש אליה ולוקחת אותה בזמן
שהיא בתשובה, אז הכל מתתקן למעלה ולמטה,
ומתתקן הוא וכל העולם.

רשע אחד בעולם – בגללו יש קלקול לכמה
אחרים. אוי לרשע, אוי לשכנו! בא ראה,
יונה, משום שלא רצה ללכת בשליחות רבונו,
כמה אנשים היו אוכדים בגללו בים, עד שכלם
חזרו עליו ודנו אותו בדין בים, ואז נצלו כלם,
ואחר כך הקדוש ברוך הוא רחם עליו, והציל
כמה אוכלוסים בעולם. מתי? כשחזר לרבונו
מתוך צרתו. זהו שכתוב (יונה ב) קראתי מצרה לי
אל ה' ויענני. וכתוב (תהלים קיח) מן המצר קראתי
יה ענני במרחב יה וגו'.

רעיא מהימנא

מצודה זו היא מצות תשובה, וזוהי בינה.
ובעונותינו, משחרב בית המקדש, לא
נשאר לנו אלא ודוי דברים לבד, וזו מלכות. ומה

זֶה בִּינָה? בֶּן יִ"ה. וּבֶן זֶה הוּא ו' בּוֹדְאֵי. וְכָל מִי
שְׁחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, כְּאֵלוֹ הַחֲזִיר ה' לְאוֹת ו', שֶׁהִיא
בֶּן יִ"ה, וְנִשְׁלַם בּוֹ יְהוֹ"ה. וְזוּהִי תִשׁוּבָה – תִּשׁוּב
ה' וְדַאי לו'.

שְׂאוֹת ה' וְדַאי הִיא וְדוּי דְבָרִים, וְסוּד הַדְּבָר –
(הושע יד) קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה'
אָמְרוּ אֵלָיו וְגו' וְנִשְׁלַמָּה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ. שְׂוֹדְאֵי
כְּשֶׁאָדָם חוּטָא, גוֹרֵם לְהִרְחִיק ה' מֵאוֹת ו'.
שְׂמִסְתַּלֵּק בֶּן יִ"ה, זֶה יְהוֹ"ו, מֵאוֹת ה'. וְלִכֵּן חָרַב
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְהִתְרַחֲקוּ יִשְׂרָאֵל מִשָּׁם וּגְלוּ לְבֵין
הָעַמִּים. וּמִשׁוּם זֶה, כָּל מִי שֶׁעוֹשֶׂה תִשׁוּבָה, גוֹרֵם
לְהַחֲזִיר ה' לְאוֹת ו', וְהַגְּאֵלָה תְּלוּיָה בְּזֶה. וּמִשׁוּם
זֶה הַכֹּל תְּלוּי בְּתִשׁוּבָה. שְׂכַךְ אָמְרוּ הָרַאשׁוֹנִים,
כָּל הַקְּצִים כָּלוּ, וְאִין הַדְּבָר תְּלוּי אֱלָא בְּתִשׁוּבָה,
שֶׁהוּא שְׂלֵמוֹת שְׂמוּ.

וְעַל כֵּךְ, (יחזקאל כ) וְאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׂמִי. וְעוֹד, (ישעיה
מח) לְמַעַנִי לְמַעַנִי אֶעֱשֶׂה. וְאִם לֹא חוֹזְרִים,
אֲנִי אֶעֱמִיד לָהֶם מֶלֶךְ שְׂקָשִׁים גְּזוּרֹתָיו מִשָּׁל
פְּרָעָה, וְיִחְזְרוּ בְּעַל כְּרָחִם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (דְּבָרִים ד)
וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ, עַד יְהוֹ"ה וְדַאי.

וְתִשׁוּבָה זֹו נִקְרָאת חַיִּים, (משלי ד) כִּי מִמֶּנּוּ
תּוֹצְאוֹת חַיִּים, שֶׁהֵם נִשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל.

וְהוּא הֶבֶל שְׂוֹצֵא וְנִכְנַס בְּפִי הָאָדָם בְּלֹא עֵמֶל
 וּבְלֹא יִגְיַעָה, ה' שֶׁל הַבְּרָאָם, וְעָלְיוּ נֹאמֵר (דברים ח)
 כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יִחְיֶה הָאָדָם. וְהִיא עַל רֹאשׁ
 הָאִישׁ, עָלֶיהָ נֹאמֵר (במדבר יב) וְתִמּוֹנֶת ה' יִבִּיט.
 (תהלים ט) אַךְ בְּצֵלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ.

וּמִשּׁוֹם שֶׁהִיא עַל רֹאשׁ הָאִישׁ, אָסוּר לוֹ לְאָדָם
 לְלַכֵּת אַרְבַּע אַמּוֹת בְּגִלּוּי רֹאשׁ, שָׁאֵם
 הִיא מְסַתְּלֶקֶת מֵעַל רֹאשׁוֹ שֶׁל הָאָדָם, מִיַּד
 מְסַתְּלִקִים מִמֶּנּוּ הַחַיִּים.

וְאֵם תֹּאמֶר שֶׁכֶּךָ שׁוֹרָה עַל רֹאשׁ אַמּוֹת הָעוֹלָם,
 אַף עַל גַּב שְׂלֵא נִבְרְאוּ בָהֶם שְׁמַיִם וָאָרֶץ
 וְכָל תּוֹלְדוֹתֵיהֶם – לֹא שׁוֹרָה וְדַאי. שְׁמֵשׁה בְּקֶשׁ
 מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂלֵא תִשְׁרָה שְׂכִינָה עַל אַמּוֹת
 הָעוֹלָם, וְנִתֵּן לוֹ. הֶהֱבֵל הָעוֹמֵד עַל אַמּוֹת הָעוֹלָם
 מֵאִיפֹה יוֹצֵא? אוֹ עַל הָרְשָׁעִים שֶׁהֵם עָרֵב רַב,
 מְעַרְבִים עִם יִשְׂרָאֵל? אֵלֹא וְדַאי לֹא כָּל הַפְּנִיִם
 שְׂוִיִם. אִפְלוּ יִשְׂרָאֵל אֵינָם שְׂוִיִם, כָּל שְׂכֵן אַחֲרֵיהֶם.
 אֵלֵּא וְדַאי עַל דְּמוּת זוֹ שֶׁל אוֹת ה' פְּרִשׁוּהָ,
 מִתְּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנֹזֵי וְשִׁבְתָּ
 שְׂמָה. וְכִשְׁהִיא שׁוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל, אֵינן לָהֶם
 יִגְיַעָה וְלֹא שְׁעָבוּד, וְכֵן נֶפֶשׁ עֲמֵלָה וְיִגְעָה (שמות
 לב) שְׂבַת וַיִּנְפֹּשׁ.

שֵׁנֶפֶשׁ אַחֲרַת יֵשׁ עַל רֹאשׁ הָאָדָם, שֵׁנֶקְרֵאת
 עֶבֶד, וְהִיא דְמוּת עַל הָאִישׁ, וְהוּא עֶבֶד
 הַמֶּלֶךְ, שֶׁמִּנְעֵנֶעַת כָּל אֵיבְרֵי הָאָדָם לְלַכַּת
 בְּדַרְכֵים טוֹבוֹת וּלְקַיֵּם בְּהֵם רמ"ח מְצוּוֹת,
 לְהִשְׁרוֹת עֲלֵיהֶם ה' שֶׁל בְּהַבְרָאָם, שֶׁכֶּף עוֹלָה
 הַבְרָאָם לְרמ"ח.

וּדְיוֹקָן אַחַר עַל רֹאשׁוֹ, שֵׁנֶקְרֵא יִרְאָה, וְזֶה י'.
 וְעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
 הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים. שְׁתֵּי דְמִיּוֹת
 טוֹבוֹת, שֶׁהֵם זְכָר וּנְקֵבָה. זְכָר מְצַד הָאוֹת י',
 נְקֵבָה מְצַד הָאוֹת ה'.

וּשְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת מְעוֹרְרוֹת אֶת הָאָדָם לְתוֹרָה
 וְלַמְצוּוֹה. י' יִרְאָה, וְזוֹהֵי עַל רֹאשׁ הָאָדָם,
 וּמִמֶּנָּה תִּכְנַס יִרְאָה לְלֵב הָאָדָם לִירֵא מִהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְלִשְׁמֹר אֶת עֲצֻמוֹ שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עַל
 מְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. ה' אֶהְבֶּה עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל
 הָאָדָם, וּמִמֶּנָּה נִכְנַסְתָּ אֶהְבַּת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 עַל רמ"ח אֵיבְרֵיו לְקַיֵּם בְּהֵם מְצוּוֹת עֲשֶׂה. ו' הִיא
 עַל רֹאשׁ הָאָדָם, וּמִמֶּנָּה יִכְנַס עַל פִּה הָאָדָם
 דְבוּרִים לְלַמַּד בְּתוֹרָה.

וּבְזֶה קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה'. וּבְזֶה
 שְׁתַּהֲיֶיה בְּכֶם הִירְאָה וְהֶאֱהָבָה וְהַתּוֹרָה,

יִחְזֹר יְהוָה שֶׁהוּא בִּינָה, תְּשׁוּבָה, וְ תִשׁוּב לָהּ,
שֶׁהִיא מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וְהִיא ל"ב אֱלֹהִים.
וַיִּשְׁתַּלֵּם יְהוָה, וּבָה תִהְיֶה לָּכֶם מְנוּחָה וְנַחַת
מֵהַכֹּל, וּבָה שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ.

וּבָה יִכָּלַל יְהוָה, וּמִשׁוּם זֶה וַיִּכְלוּ – שְׁלֵמוֹת הַכֹּל.
בָּה נִבְרָא כָּל הָעוֹלָם, וְעָלֶיהָ עוֹמְדִים שָׁמַיִם
וָאָרֶץ וְהַיָּם וְכָל הַבְּרִיּוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ, שְׁכָתוּב (בראשית
ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאֵם, בְּהִ
בְּרָאֵם. וְאֵם הִיא תִתְרַחֵק מֵהָעוֹלָם אֲפִלוּ רָגַע,
הַכֹּל יִחָרַב וַיִּתְבַּטַּל, וְלֹא תִהְיֶה עֲמִידָה לְעוֹלָם.

ה' זאת לא תלך מהגוף, וכו' הוא עומד. וכשהיא
תלך ממנו, הוא סם המות יבא וישרה עליו,
שיתקרא טמאה, נבלה, פסולה, מלאך המות,
חשך, אפלה, ושורה על גוף האיש. ובאותו זמן
נקרא האדם מת, וסוד הדבר – (יחזקאל יח) כִּי לֹא
אֶחָפֵץ בַּמּוֹת הַמֵּת נָאֵם ה' אֱלֹהִים וְהָשִׁיבוּ וְחִיוּ.

כִּי מִצּוֹת עֲשֵׂה שֶׁהֵיוּ עֲתִידוֹת לְשֵׁרוֹת בְּרַמ"ח
אֵיבָרָיו, כֻּלָּן מִתְאַבְּלוֹת עָלָיו, וְסוּד הַדָּבָר –
(ישעיה נז) דִּרְכֵיו רָאִיתִי וְאַרְפָּאֵהוּ וְגו', וְלֹא אֲבָלְיוֹ. מֵה
זֶה וְלֹא אֲבָלְיוֹ? אֵלּוּ רַמ"ח אֵיבָרִים שֶׁמִּתְאַבְּלִים
עָלָיו, שֶׁהֵם דְּמוֹת עֲלִיּוֹנָה שֶׁשׁוֹרָה עַל רֹאשׁוֹ,

שָׁבָה שׁוֹרָה הָוּי"ה. שְׁכָמוּ שֵׁשׁ דְּמוֹת טוֹבָה עַל
צְדִיק וּמְנַהִיגָה אוֹתוֹ לְכָל מַעֲשִׂים טוֹבִים לְזִכְרוֹתוֹ
לְעוֹלָם הַבָּא, כִּף יֵשׁ דְּמוֹת רָעָה עַל רֹאשׁ הַרְשָׁעִים
לְהַנְהִיגֵם בְּמַעֲשִׂים רָעִים, שִׁירְשׁוּ גִיהֶנָם. וּמִשׁוֹם
זֶה יֵשׁ הֶבֶל וַיֵּשׁ הֶבֶל. יֵשׁ הֶבֶל טוֹב, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ
כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יַחֲיֶה הָאָדָם. וַיֵּשׁ הֶבֶל רָע,
שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ גַם זֶה הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ.

וּבֵא וּרְאֵה, בְּמַעֲשֵׂי הָאָדָם נוֹדַע הַפְּרָצוּף שְׁעָלָיו
וּפְרָצוּף פָּנָיו. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם ג) הַכֶּרֶת
פְּנֵיהֶם עֲנֹתָה בָם. בְּדְמוֹת נוֹדַע פְּרָצוּף הַחֵיָה
שְׁשׁוּרָה עָלָיו, אִם הוּא אַרְיָה, אוֹ שׁוֹר, אוֹ נֶשֶׁר,
אוֹ אָדָם. מְמַרְכֶּבֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ,
אוֹ מְמַרְכֶּבֶת מְלֶאךָ שֵׁר הַפְּנִים, אוֹ מְמַרְכֶּבֶת רָעָה
שֶׁל סְמָ"ל, אוֹ מְמַרְכֶּבֶת אַרְבָּעָה יְסוּדוֹת שֶׁל
הָעוֹלָם. וַאֲיֵן בָּהֶם לֹא הֵיִצֵּר הַטוֹב, וְלֹא הֵיִצֵּר
הָרָע, אֲלֵא כְּבִהְמוֹת הָעוֹלָם.

וּמִשׁוֹם זֶה כִּמָּה הֶבְלִים יֵשׁ בְּכַנֵּי אָדָם, כָּל אֶחָד
לְמִינוֹ. וְסוּד הַדְּבָר - (בראשית א) תוֹצֵא
הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וּמִשׁוֹם זֶה, בְּמִדָּה
שְׁאָדָם מוֹדֵד - בָּהּ מוֹדְדִים לוֹ. וְלְכָל פְּרָצוּף יֵשׁ
מְמַנָּה עָלָיו.

בא ראה, לששת ימי בראשית, לכל אחד יש את פרצופו של אותה דרגה שמנהיגה אותו, ולא תמצא יום שאין בו טוב. ואף על גב שביום השני אין בו טוב, תמצאנו ביום השלישי. ומשום זה נאמר בו פעמים כי טוב.

ולכל יום יש גדר מבחוץ שלא יכנס כל אדם לאותו טוב, כמו חשך שמכסה את האור. שתמצא ביום ראשון אור, ותמצא בו חשך. בכל יום תמצא שמירה, ואותם שומרים הם כמו קוצים לפרם. ויש שומרים אחרים, כמו נחשים ועקרבים ושרפים, ושומרים אותו טוב שלא יכנס לשם מי שאינו ראוי להכנס. ואם לא – כל הרשעים היו נכנסים בסודות התורה.

ומשום זה, מי שהוא רשע ויכנס לדעת סודות התורה, כמה מלאכי חבלה שנקראים חשך ואפלה, נחשים ועקרבים, חיות בר נקראים, ומבלבלים מחשבתו שלא יכנס למקום שאינו שלו.

אבל מי שהוא טוב, כל השומרים הם למרותו, וקטגור נעשה סגור, ויכניסו (אוח) לטוב הגנוז, ויאמרו לו: מורנו, איש זה הוא טוב

וְצַדִּיק, יֵרָא שָׁמַיִם, רוּצָה לְהִכָּנֵס לְפָנֶיךָ, אָמַר לְנוּ
 (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אָבֹא בָם אוֹדֶה יְהוָה.
 אוֹתוֹ טוֹב הִגָּנוּז יֹאמֵר לָהֶם: פִּתְחוּ לוֹ בְשַׁעַר זֶה
 שֶׁנִּקְרָא אֶהְבֵּה, אוֹ בְשַׁעַר זֶה שֶׁנִּקְרָא תְּשׁוּבָה. כָּל
 צַדִּיק יִכָּנֵס כְּפִי דְרָגְתוֹ, וְסוּד הַדְּבָר – (ישעיה כו)
 פִּתְחוּ שַׁעֲרֵים וַיָּבֹא גוֹי צַדִּיק וְגוֹ'.

כַּעַת צָרִיךְ לַחְזוֹר עַל פִּתְחֵי הַתְּשׁוּבָה. וְכִי מִכַּמָּה
 מֵיָנִים הִיא הַתְּשׁוּבָה שְׁעוֹשִׂים בְּנֵי אָדָם?
 כָּלֵם טוֹבִים, אָבֵל לֹא כָּל הַפָּנִים שָׁוִים. יֵשׁ אָדָם
 שֶׁהוּא רָשָׁע גָּמוּר כָּל יָמָיו, וְהוּא עוֹבֵר עַל כָּמָה
 מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וּמִתְחַרֵּט וּמוֹדֶה עֲלֵיהֶם, וְאַחַר
 כֵּן לֹא עוֹשֶׂה לֹא טוֹב וְלֹא רַע – לָזֶה בּוֹדֵאֵי יִמְחַל
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָבֵל לֹא יִזְכֶּה לַתְּשׁוּבָה
 עֲלִיוֹנָה. יֵשׁ אָדָם שֶׁלְּאַחַר שִׁישׁוּב מִחַטָּאָיו
 וּמִתְכַּפֵּר לוֹ, הוּא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ מִצְוָה וּמִתְעַסֵּק
 בְּכָל כַּחוֹ בִּירְאָה וְאַהֲבַת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – זֶה
 זוֹכֵה לַתְּשׁוּבָה תַּחְתּוֹנָה שֶׁנִּקְרָאת ה', וְזוֹ הִיא
 תְּשׁוּבָה תַּחְתּוֹנָה.

וַיֵּשׁ אָדָם שֶׁלְּאַחַר שֶׁהִתְחַרֵּט עַל חַטָּאָיו וַעֲשֶׂה
 תְּשׁוּבָה, וַיִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בִּירְאָה וְאַהֲבַת
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס – זֶה
 זוֹכֵה לְאוֹת ו', וְהוּא בֶּן י"ה, וְעַל שְׁמוֹ נִקְרָאת

בִּינָה, וְזֶה גֹרֵם שֶׁתָּשׁוּב ו' לָה'. וּמֵלֶת תְּשׁוּבָה כֶּף
היא, תָּשׁוּב ו' לָה'.

וּלְעוֹלָם לֹא שׁוֹרָה ה' בְּאִישׁ, וְלֹא ו', לְלֹא
יִרְאֶה וּלְלֹא אֶהְבֶּה, שֶׁהֵם י"ה, יִרְאֶה
וְאֶהְבֶּה נִקְרָאִים בְּוִדְאִי. וּמִשֵּׁם נִתְּנָו הַתּוֹרָה
וְהַמְצוּהָ, שֶׁהֵם בֵּין וּבֵת. וּמִשׁוּם שִׁישְׁרָאֵל
מִקְדוּשׁ הַתּוֹרָה וְהַמְצוּהָ, נִקְרָאוּ בָּנִים לְקָדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יב) בָּנִים אַתֶּם
לָה' אֱלֹהֵיכֶם.

הַנְּסֻתָּרִת (דְּבָרִים כט) – יִרְאֶה וְאֶהְבֶּה, שֶׁהֵם בְּמִחַ
וּבִלְב, בְּחִלּוֹל הַגּוֹף וּבְרֹאשׁ. וְהַנְּגֻלָּת –
הַתּוֹרָה וְהַמְצוּהָ, שֶׁהֵם בְּגוֹף וּבְרֹאשׁ מִבְּחוּץ.
וְסוּד הַדְּבָר כֶּף הוּא וְדִאִי, שֶׁאִם הָאָדָם פּוֹחַד
מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹ אוֹהֵב אוֹתוֹ – אֵת זֶה לֹא
יֹדֵעַ אָדָם אַחֵר, מִשׁוּם שֶׁזֶהוּ דְּבַר שֶׁלֹּא הַתְּגָלָה
אֵלָּא בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ.

אֲבָל אָדָם שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וּמִתְעַסֵּק בְּמִצְוֹת
עֲשֵׂה – זֶה גְלוּי לְכָל אָדָם, כִּי הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא עֲשֵׂה לוֹ פֶּה בְּגְלוּי לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה,
וְעֵינָיִם לְהִסְתַּכֵּל בָּהּ, וְאָזְנִים לְשִׁמֵּעַ אוֹתָהּ, וְעֲשֵׂה
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יָדִים וְרַגְלִים וְגוֹף לַעֲשׂוֹת בָּהּ
מִצְוֹת עֲשֵׂה.

אם כן, חטם למה צריך? (בראשית ב) **וַיִּפַּח בְּאָפִיו נְשֵׁמַת חַיִּים, זוּהִי דַמּוֹת שֶׁעַל הָאָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (שם כח) וַיִּחַלֵּם וְהִנֵּה סֵלָם. סֵלָם וְדַאי הִיא נְשֵׁמַת חַיִּים, כִּסָּא לְשֵׁם יְהוָה, שֶׁהוּא הִירָאָה וְהֶאֱהָבָה, הַתּוֹרָה וְהַמְצוּהָ, וּבּו שׁוֹרָה. וְכִסָּא זֶה, מִמְּנוּ גְזוּרוֹת כָּל נְשֵׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהִיא דַמּוֹת עַל רֹאשׁ הָאָדָם.**

וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיִרְדִּים בּוֹ – אֵלֹהֵי הַבָּלִים שְׁעוֹלִים וְיוֹצְאִים בַּגּוֹף בְּסֵלָם זֶה. הוּא אֶחָד, שְׁבִיעֵי שֶׁל הַכֹּל. וְהוּא מְצַב אֶרְצָה – שְׁנַיִם. וְרֹאשׁוֹ מְגִיעַ הַשָּׁמַיְמָה – שְׁלֹשָׁה. וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עֲלִים – שְׁנַיִם. וְיִרְדִּים – שְׁנַיִם. אֵלֶּה כְּנֶגֶד אַרְבַּע רוּחוֹת וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְסוּד הַדְּבָר – (קהלת א) הַבַּל הַבָּלִים אָמַר קִהְלַת הַבַּל הַבָּלִים הַכֹּל הַבַּל. הֵם שְׁבַעַה כְּנֶגֶד הַכִּסָּא, שֶׁהוּא הַסֵּלָם, וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וְאַרְבַּעַה יְסוּדוֹת הָעוֹלָם, וְהֵם שְׁבַעַה כְּנֶגֶד שְׁבַעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. יֵשׁ כָּל בְּרִיּוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, כְּמוֹ חַיּוֹת, עוֹפוֹת, בְּהֵמוֹת וְדָגִים, וְכִמָּה תוֹלְדוֹת שְׁתַּלּוּיּוֹת מִמְּנוּ. וּמִשּׁוֹם שֶׁהַכֹּל נִבְרָא בְּצֵלָם הַזֶּה שֶׁעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא צְדִיק, נֶאֱמַר בָּהֶם (בראשית ט) וּמִוֹרָאכֶם וְחַתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ

וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְגו'. וְזֶה מְדַבֵּר עַל בְּנֵי אָדָם
שֶׁמְשׁוּלִים לְחֵיות הַשָּׂדֶה, לְבִהְמוֹת וּלְעוֹפוֹת
וּלְדַגֵּי הַיָּם. שֵׁישׁ אָדָם שֶׁמְזָלוֹ שׁוֹר, וּמְזָלוֹ אֲרִיָּה,
וּמְזָלוֹ נֶשֶׁר, וּמְזָלוֹ אָדָם.

וְכָל אֵלֶּה לָמָּה מִתְפַּחְדִּים מְדָמוֹת זֶה שֶׁהֵם נִבְרָאוּ
מִשָּׁם? אֵלֶּה מְשׁוּם שֶׁשָּׁם ה' שׁוֹרָה עָלָיו.
סוּד הַדְּבָר - (דְּבָרִים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ וְגו'.
וְכָל מִי שֶׁפּוֹגֵם מֵעַשְׂיוֹ, נִפְגַּמֵת דָּמוֹתוֹ, וְשֵׁם ה'
לֹא שׁוֹרָה בְּמָקוֹם פָּגוּם. וּבְאוֹתוֹ פָּגַם שׁוֹרָה חֲשֵׁךְ,
בְּגִלְל פְּגִימַת הַלְּבָנָה שֶׁחֲשֵׁךְ שׁוֹרָה בָּהּ. וְאָדָם
זֶה, כְּמוֹ שֶׁהוּא פָּגַם דָּמוֹתוֹ - כִּךָּ נִפְגַּם הוּא
לְמַטָּה, אוֹ שֶׁנַּעֲשֶׂה אֵלֶם, אוֹ חֲרַשׁ, אוֹ סוּמָא, אוֹ
חֲגַר, בְּשִׁבִיל שִׁיְהִיָּה רָשׁוּם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

וְאוֹתוֹ חֲשֵׁךְ שׁוֹרָה בְּפָגַם שְׁלוֹ, וּמִיַּד יוֹדְעִים
בוֹ דְרָגוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, שֶׁהֵם כֹּחוֹת
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ, שֶׁכָּבֹד
יוֹדְעִים שֶׁבְאוֹתוֹ פָּגַם לֹא שׁוֹרָה הַמֶּלֶךְ. וּמְשׁוּם
זֶה חֵיות הַמֶּלֶךְ מִתְרַחֲקוֹת מִמֶּנּוּ, שֶׁחֵילוֹת
הַמֶּלֶךְ לֹא שׁוֹרִים וְלֹא מִתְקַרְבִּים, אֵלֶּה בְּמָקוֹם
שֶׁהַמֶּלֶךְ שׁוֹרָה. שֶׁכִּי הֵם מִתְנַהֲגִים אַחֲרָיו,
כְּאִיבָרִים אַחַר הַגּוֹף.

ובאותו מקום ששורה אותו חשך, כמה
מלאכי חבלה, שנקראים נחשים
ועקרבנים, מתקרבים אליו, ונותנים לו כמה
נשיכות, ואלה אותם יסורים. ואם יש לו ממון
של מעשים טובים שעשה - יתמעטו ממנו.
ואיך יתמעטו ממנו? אלא כל זכות שיורדת לו
מלמעלה, נותנים אותה לאותם מלאכי חבלה,
ומבטלים ממנו יסורים. ואם אין לו זכות ולא
חובה למעלה, אלא הכל למטה - בכל זכות
שעושה, יורד לו ממונות, ואמות העולם
מתקרבים אליו כנגד מלאכי החבלה, ונותן להם
ממון ונצל מהם.

ומשום זה היו ישראל מקריבים לעזאזל אצל
אותו החשך. ושבעים פרים כנגד
שבעים אמות, לקיים הפסוק (משלי כה) אם רעב
שנאף האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים.
ומיד שחוזרים בתשובה, עובר אותו חשך מאותו
פגם ונשלם. וסוד הדבר - (שמואל ב יב) גם ה'
העביר חטאתך לא תמות. ומיד חוזר בו שם ה'
ומתרצה (וימתרפא) בו מאותן נשיכות של היסורים,
זהו שכתוב (ישעיהו ו) ושב ורפא לו. ומנין שחוזר
הקדוש ברוך הוא מיד כשחזר בתשובה ונשלם

אותו הפגם? זהו שכתוב (מלאכי ג) שובו אלי ואשובה אליכם.

וזוהי תשובה גמורה שגורמת להחזיר בינה, שהיא יה"ו, לגבי ה' שהיא מלכות. שהולכת ונודדת מקנה, שהיא אותה דמות שנקשרות בה כל המצוות, ובה נקשרות עשר ספירות. כשאדם עושה מצוה אחת ולא יותר, ועושה אותה ביראה ואהבת הקדוש ברוך הוא, בגללה שורות עליו עשר ספירות. וכל מי שקיים מצוה אחת כראוי, כאלו מקיים רמ"ח מצוות עשה, שאין מצוה שאינה כלולה מכל הרמ"ח. (עד כאן רעיא מהימנא).

איש איש כי תשטה אשתו וגו'. מה זה לגבי זה. אלא כמו שכתוב, למעל מעל בה'. רבי אלעזר אמר, איש איש, מה זה איש איש, שהרי באחד מספיק? אלא הרי פרשונה, אבל איש איש, משמע איש שהוא איש, וקיים פסוק שכתוב (משלי ה) שתה מים מבורך וגו', אז הוא איש בעולם, איש לגבי אשתו. ומעלה בו מעל, הרי באחד מספיק, למה שנים? אלא אחד למעלה ואחד למטה, אחד לכנסת ישראל לאחד לבעלה. בגלל זה, והביא האיש את אשתו.

לָמָּה אֶל הַכֹּהֵן? סוּד הַדָּבָר – מִשּׁוֹם שֶׁהַכֹּהֵן הוּא שׁוֹשֵׁבִין הַמְּלָכָה. כָּאֵן יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, הָרִי כְּתוּב (ויקרא א) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבֶּקָר, וְשָׁחַט אַחַר וְלֹא הִכְהֵן, שֶׁהַכֹּהֵן אָסוּר לוֹ בְּדִין בְּשִׁבִיל שְׁלֹא יִפְגַּם אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהוּא אַחוּז בּוֹ, וְאַתָּה אִמְרַתְּ וְהִבִּיא הָאִישׁ אֶת אֲשֶׁתוֹ אֶל הַכֹּהֵן, לְדוֹן דִּינָה? אֶלֶּא וְדַאי כֹהֵן לְזֶה רָאוּי, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא שׁוֹשֵׁבִין הַמְּלָכָה, וְכָל נְשׁוֹת הָעוֹלָם מִתְּבָרְכוֹת (נאחזות) בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה הָאִשָּׁה שְׁלֵמָטָה מִתְּבָרְכַת בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת, שְׁאַחוּזָה בָּהּ בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וְהַכֹּהֵן עוֹמֵד לְתַקֵּן דְּבַרֵי הַמְּלָכָה וְלַעֲיֵן בְּכָל מֵה שְׁצָרִיךְ, וּמִשּׁוֹם זֶה הַכֹּהֵן לְזֶה, וְלֹא אַחֵר.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה דִין – לֹא כֶּף, אֶלֶּא כְּדִי לְהַרְבוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם הוּא מְשַׁתְּדֵל בְּזֶה, וְלְהַגְדִּיל חֶסֶד. שְׁאִם אוֹתָהּ אִשָּׁה תִּמְצָא צְדָקָת וְזָכְאִית, הַכֹּהֵן מְגַדִּיל שְׁלוֹמָם, וְלֹא עוֹד, אֶלֶּא שְׁמִתְעַבְרַת בְּבֵן זָכָר, וְנַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל יְדוֹ. וְאִם לֹא תִּמְצָא צְדָקָת, הוּא לֹא עוֹשֶׂה דִין, אֶלֶּא אוֹתוֹ שֵׁם קְדוֹשׁ שֶׁהִיא מְשַׁקְרַת בּוֹ, הוּא עוֹשֶׂה אֶת הַדִּין וְהוּא בּוֹדֵק אוֹתָהּ.

בֵּא רָאֵה, הַכֹּהֵן לֹא מְכַנֵּס אֶת עַצְמוֹ לְזֶה, רַק כְּשֶׁהִיא נוֹתֶנֶת אֶת עַצְמָהּ לְפָנָיו

לְכִסּוֹת (להודכות), פֶּעַם וּפְעָמִים שׁוֹאֵל אוֹתָהּ.
כִּיּוֹן שֶׁהִיא רוֹצֶה לְהַמְצִיא זַכָּאִית, אֲזַי הַכְּהֵן
עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה כְּדֵי לְהַרְבוֹת שָׁלוֹם.

הַכְּהֵן כּוֹתֵב אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ פֶּעַם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל,
אַחַר כֵּן כּוֹתְבוֹ לְמַפְרָע אוֹתִיּוֹת (רְשׁוּמוֹת)
מִהַפְּכוֹת בְּאוֹרוֹתֶיהֶן, דִּין בְּדִין, רַחֲמִים בְּרַחֲמִים,
רַחֲמִים בְּדִין, וְדִין בְּרַחֲמִים. נִמְצְאָה זַכָּאִית –
אוֹתִיּוֹת הֶרְחַמִּים נִמְצְאִים, וְהַדִּינִים מְסַתְּלִים.
לֹא נִמְצְאָת כְּרָאוּי – הֶרְחַמִּים מְסַתְּלִים,
וְנִשְׁאַרִים הַדִּינִים, וְאֲזַי נַעֲשֶׂה הַדִּין.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת טו) וַיִּבְאוּ מִרְתָּה
וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מֵיִם מִמֶּרְהָ כִּי מָרִים הֵם,
הִרִי פִּרְשׁוּהָ. אָמַר, תּוֹהָה אֲנִי אֵיךְ בְּנֵי אָדָם לֹא
מְסַתְּפִלִים וְלֹא מְשִׁתְּדִלִים בְּדַבְּרֵי תוֹרָה. כָּאֵן יֵשׁ
לְהַסְתַּכֵּל, לְמָה כָּתוּב כָּאֵן, שֵׁם שֵׁם לוֹ חֵק
וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְהוּ?

אַבְל וְדַאי סוּד הַדְּבָר, שְׁכָאֵן עַל מֵיִם זֶה הָיָה,
מִשׁוּם שֶׁהַמְצָרִים הָיוּ אוֹמְרִים, שְׁבָנִים שֶׁל
יִשְׂרָאֵל הָיוּ מֵהֶם, וְהָיוּ כְּמָה בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁחֲשָׁדוּ
בָּזֶה בְּנִשְׁוֹתֶיהֶם, עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִבִּיאֵם
לְמִקּוּם זֶה וְרוֹצֶה לְבַדְּקֵם. מַה כָּתוּב? וַיִּבְאוּ מִרְתָּה
וְגו'. וַיִּצְעַק אֶל ה' וְגו'.

אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, מָה אַתָּה רוֹצֵה? הָרִי כַּמָּה חֲבִילוֹת עוֹמְדוֹת עֲלֵיכֶם כָּאֵן, וְאֲנִי רוֹצֵה לְבַדֵּק כָּאֵן אֶת נְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל. כָּתַב שֵׁם קְדוּשׁ וְזָרַק אוֹתוֹ לַמַּיִם, וַיִּבְדְּקוּ כֻלָּם, נְשִׁים וּגְבָרִים, וְלֹא יִשְׂאָר לַעֲזׁוֹ עַל בְּנֵי. וְעַד שֶׁיִּבְדְּקוּ כֻלָּם כָּאֵן, לֹא אִשְׁרָה אֶת שְׁמִי עֲלֵיהֶם. מִיָּד – וַיֹּרְהוּ ה' עֵץ וַיִּשְׁלַךְ אֶת הַמַּיִם, זֶה הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ, אוֹתוֹ שֶׁהִכְהִין הָיָה כּוֹתֵב לְבַדֵּק אֶת נְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאִז – שֵׁם שֵׁם לוֹ חֵק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְהוּ. וְאִם תֹּאמְרוּ, נְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל רְאוּנִי, הֵם לְמָה? אֵלֶּא גַם הֵם צְרִיכִים, שְׁלֹא נִטְמְאוּ בְּנְשׁוֹת מִצְרַיִם. וּנְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לֹא נִטְמְאוּ בְּמִצְרַיִם כָּל אוֹתָן שָׁנִים שֶׁהָיוּ בִּינֵיהֶם, וְכֻלָּם יִצְאוּ, גְּבָרִים וְנְשִׁים, זָכָאִים, וְנִמְצְאוּ זֶרַע יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים וְזָכָאִים. אִז הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִשְׁרָה שְׁמוֹ בִּינֵיהֶם, וְעַל זֶה עַל מַיִם וְדָאִי, שֵׁם שֵׁם לוֹ חֵק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְהוּ. גַּם כָּאֵן בְּמַיִם בּוֹדֵק הִכְהִין אֶת הָאִשָּׁה, וּבִשְׁם הַקְדוּשׁ.

וּמִן הָעֶפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן. אִיזָה עֶפֶר? הָרִי לְמִדְנֹו, כְּתוּב (קהלת ג) הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפֶר וְהַכֹּל שָׁב אֶל הָעֶפֶר. הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפֶר – אִפְלוּ גִלְגַּל חֲמָה, כָּל שֹׁכֵן בֶּן אָדָם שֶׁנִּמְצָא מִמֶּנּוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֱלוֹ כְּתוּב וּמִן הָעֶפֶר וְלֹא יוֹתֵר – הֵייתִי אוֹמֵר כֵּן. אֲבָל כִּיּוֹן שְׁכָתוּב וּמִן הָעֶפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁמַע שְׁאַחַר הוּא. אֶלֶּא כְּתוּב (ישעיה מא) יִתֵּן כְּעֶפֶר חֲרָבוֹ, אֶלֶּה בְּעָלֵי כְּלֵי זִין וּבְלִיסְטֵרָאוֹת, בְּעָלֵי דִין הַקֶּשֶׁה. מִשְׁמַע שְׁכָתוּב בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן, שְׁאַחֲזִים לְמִטָּה. וְעַל זֶה, יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל הַמַּיִם.

מֵי הַמַּרִּים הַמְּאָרְרִים – אֶלֶּה מֵי יָם שֶׁהֵם מְרִירִים. מַהוּ? זֶה שֵׁם הַקְּדוּשׁ בְּשַׁעֲהַ שְׁנַמְצָא בְּדִין, אֲזַ נִקְרָאִים מֵי הַמַּרִּים הַמְּאָרְרִים. וּמִשּׁוֹם זֶה מֵי הַיָּם שְׁלֵמִטָּה כֻּלָּם מְרִירִים.

בֵּא רְאֵה, יָם קְדוּשׁ זֶה, כַּמָּה נְהָרוֹת מְתוּקִים נִכְנָסִים בְּתוֹכּוֹ, וּמִשּׁוֹם שֶׁהוּא דִין הָעוֹלָם, מִימֵי מְרִירִים, מִשּׁוֹם שְׁאַחֲזוּ בָּהֶם הַמּוֹת לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם. וְאִף עַל גַּב שֶׁהֵם מְרִירִים, כְּשֶׁמִּתְפַּשְׁטִים הֵם מְתוּקִים. לְפַעְמִים מֵי הַיָּם מְרִירִים. לְפַעְמִים הַיָּם שְׁבוּלַע לְכָל שְׂאֵר הַמַּיִם, וְנִקְרָא יָם קְפוּא, וּבוֹלַע כָּל אוֹתָם אַחֲרֵים וְשׂוֹאֵב אוֹתָם לְתוֹכּוֹ, וְלֹא נִגָּרִים הַחוּצָה. לְפַעְמִים שׂוֹרִים הַמַּיִם וּמִשְׁפִּיעִים מֵאוֹתוֹ הַיָּם כָּל מֵה שְׁשׂוּפַע לְתַחְתּוֹנִים. וּבְכַמָּה גּוֹנִים עֶמֶד יָם זֶה. הַמַּיִם הַמְּאָרְרִים, בְּשַׁעֲהַ שְׁבֵא הַנְּחָשׁ וְהַטִּיל זֶה־מָה, אֲזַ

הַמַּיִם הַמְּאָרְרִים, וְעַל כֵּךְ הִכְהֵן עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה
לְמַטָּה, וְנִשְׁבַּע שְׁבוּעָה, וְנַעֲשֵׂה דִין.

בא ראה, אם האשה נמצאת זכאית, מים אלה
נכנסים בתוכה ונהפכים למתוקים, ומנקים
עצמה, ועומדים בתוכה עד שמתעברת. כיון
שמתעברת, היו מיפיים בלפי לעבר שבמעיה,
ויוצא בן יפה, נקי בלי מום של העולם. ואם לא
– המים האלה נכנסים בתוכה, ומריחה ריח
זהמה, ואותם מים מתהפכים לנחש במעיה.
במה שקלקלה נתפסת, ונראה קלון לכל, וכך
פרשוה החברים.

בא ראה, כל נשות העולם עומדות במקומן
ונדונות, ועל כן, אותו מקום ממש שהן
עומדות, שם נדונות. אשרי חלקם של ישראל
שהקדוש ברוך הוא מתרצה בהם ורוצה לזכותם.

רבי חזקיה פתח, (תהלים קכח) אשתך כגפן פריה
וגו'. מה גפן לא מקבלת עליה אלא משלה
– כך אשת ישראל עומדת בכגון זה, שלא
מקבלת עליה אלא אותו בן זוגה, כמו היונה
(כיונה) הזו שלא מקבלת עליה אלא אותו בן זוגה.
ועל כן, כגפן פריה בירכתי ביתך. מה זה פריה?

כְּמוֹ שֶׁנֶאֱמַר (דברים כט) פְּרָה רֵאשׁ. פְּרִיָּה – פּוֹרְחַת,
שְׁמוּצִיָּאָה עֲנָפִים לְכָל צַד. וְאִיפֹה? בִּירְכַתִּי
בֵּיתְךָ, וְלֹא לַחוּץ בְּשׁוּק, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא תֵבֵא לְשַׁקֵּר
בְּבְרִית עֲלִיוֹנָה.

וַיִּשְׁלַמְהָ אָמַר, (משלי ב) הַעֲזֹבֵת אֲלוֹף נְעוּרֶיהָ וְאֵת
בְּרִית אֱלֹהֶיהָ שָׁכַחָה. מֵה זֶה בְּרִית
אֱלֹהֶיהָ? אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא בְּרִית וְהִיא
הַתְּקַשְׁרָה בּוֹ, בְּגִלְל כֶּךָ בִּירְכַתִּי בֵּיתְךָ.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, קָלְלָה תֵבֵא עַל אוֹתוֹ אִישׁ
שֶׁמִּשְׁאִיר אֶת אִשְׁתּוֹ לְהִרְאוֹת עִם שְׁעֵרוֹת
רֵאשָׁה בַחוּץ, וְזֶה אֶחָד מֵאוֹתָם צְנִיעִיּוֹת שֶׁל
הַבַּיִת. וְאִשָּׁה שְׁמוּצִיָּאָה מִשְׁעֵרוֹת רֵאשָׁה הַחוּצָה
לְהַתְתַּקֵּן בּוֹ, גּוֹרְמַת עֲנִי לַבַּיִת, וְגוֹרְמַת לְבִנְיָהָ
שֶׁלֹּא יִחְשְׁבוּ בְדוּר, וְגוֹרְמַת דְּבַר אַחַר שְׁשׁוּרָה
בַּבַּיִת. מִי גֵרָם זֶה? אוֹתוֹ שֶׁעַר שֶׁנֶּרְאָה מֵרֵאשָׁה
הַחוּצָה. וְמֵה בַּבַּיִת כֶּךָ – כָּל שֶׁכֵּן בְּשׁוּק, וְכָל שֶׁכֵּן
חֲצִיפוֹת אַחֲרָת. וּמִשּׁוּם זֶה, אֶשְׁתַּף כְּגַפְּן פְּרִיָּה
בִּירְכַתִּי בֵּיתְךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שֶׁעַר רֵאשׁ הָאִשָּׁה שְׁמַתְגַּלָּה,
גּוֹרָם לְשַׁעַר אַחַר לְהַתְגַּלּוֹת וּלְפַגֵּם אוֹתָהּ.
מִשּׁוּם כֶּךָ צְרִיכָה אִשָּׁה שֶׁאֶפְלוּ קוֹרוֹת בֵּיתָה לֹא
יִירָאוּ שֶׁעֲרָה אַחַת מֵרֵאשָׁה, וְכָל שֶׁכֵּן בַחוּץ.

בא ראה, כמו ש**בזכר השער** הוא חמרת הכל –
 כך גם ל**נקבה**. צא וראה כמה פגם גורם
 אותו שער האשה: גורם למעלה וגורם למטה,
 גורם לבעלה להתקלל, גורם עני, וגורם דבר
 אחר בבית, גורם שתסתלק חשיבות מבניה.
 הרחמן יצילנו מחציפותן.

ועל כך צריכה אשה להתכסות בזויות ביתה.
 ואם עושה כך, מה כתוב? (תהלים קכח) **בניך**
 כשתלי זיתים. מה זה כשתלי זיתים? מה זית זה,
 בין בסתו בין בקיץ לא אוכדים עליו, ותמיד
 נמצאת בו חשיבות יתרה על שאר האילנות – כך
 בניה יעלו בחשיבות על שאר בני העולם. ולא
 עוד, אלא שבעלה מתברך בכל: בברכות
 שלמעלה, בברכות שלמטה, בעשר, בבנים ובבני
 בנים. זהו שכתוב (שם) הנה כי כן יברך גבר ירא
 ה'. וכתוב, יברכה ה' מציון וראה בטוב ירושלם
 כל ימי חייה וראה בנים לבניה שלום על ישראל.

(ישראל הזקן הקדוש)

סדר הלימוד ליום יח ניסן [יום 195 בשנה]

רעי' מהימנ'

אליהו, קום פתח אתי במצוות, שאתה הוא

עוֹזֵר לִי בְּכֹל צַד, שְׁהָרִי עָלַיךָ נֹאמֵר בַּתְּחִלָּה,
 (במדבר כה) פִּינַחֵס בֶּן אֲלֻעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן. וּבֶן
 אֶהֱרֹן הוּא וְדָאִי אָח שְׁלִי, אָח לְצָרָה יוֹלֵד.

פֶּתַח וְאָמַר, מְצוּה לְדוֹן בְּדִינֵי סוּטָה, זֶהוּ
 שְׁכָתוּב וְעֵבֵר עָלָיו רוּחַ קִנְיָה וְקִנְיָה וְגו'.

וְדָאִי רוּחַ קִנְיָה נִמְצְאָת בְּשְׁנֵי צְדָדִים, אֶחָד בְּשִׁקָּר
 וְאֶחָד בְּאִמְתָּה, בְּגִלְלָה זֶה, בְּרוּחַ שִׁקָּר – וְקִנְיָה אֵת
 אֲשֶׁתוֹ, וְהִיא לֹא נִטְמָאָה. וְלִמְדָנוּ, וְעֵבֵר עָלָיו
 וְגו', וְקִנְיָה אֵת אֲשֶׁתוֹ וְהִיא נִטְמָאָה.

וְכִי יֵשׁ אִמְתָּה בְּרוּחַ טְמָאָה? אֵלֶּא בְּאָדָם מְצַד עֵץ
 טוֹב וְרַע, שֵׁם יֵצֵר הָרַע, נִחַשׁ. בְּזִמְן שֵׁישׁ
 לְאָדָם אִשָּׁה יָפָה בְּכֹל מַעֲשִׂים טוֹבִים, שֶׁנֹּאמַר בָּהּ
 (משלי יב) אִשֶּׁת חֵיִל עֲטָרַת בַּעֲלָהּ, לִיֵּצֵר הָרַע יֵשׁ
 קִנְיָה, כְּמוֹ שֶׁלְמִדְנוּ שֶׁקִּנְיָ אָדָם עַל אֲשֶׁתוֹ, עַד
 שֶׁפָּתָה אוֹתָהּ וְגָרַם לָהּ מִיתָה. וְלִפְעָמִים שׁוֹלֵט
 עָלֶיהָ בַּעֲבָרוֹת וּמְטָמָא אוֹתָהּ וְנַעֲשִׂית נִבְלָה.

וְיֵצֵר הָרַע מְצַד יְמִין שְׁלוֹ, דְּרַגְתָּ יִשְׁמַעְאֵל, נִקְרָא
 נִחַשׁ. וּמְצַד שְׁמָאֵלוֹ דְּרַגְתָּ עֵשׂוֹ, סְמָא"ל,
 נִקְרָא כְּלָב, מְמַנָּה שֶׁל גִּיהֵנִם שְׁצוּוּחַ הַב הַב. זֶהוּ
 שְׁכָתוּב (משלי ל) לְעֵלוּקָה שְׁתֵּי בָנוֹת הַב הַב.
 וּבְרָצוֹנוֹ לְאָכַל נְשָׁמָה טְמָאָה בְּאֵשׁ שְׁלוֹ, גִּיהֵנִם.

וְעָבַר עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה וְקָנָא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּאֶמֶת,
וְהִיא נְטֵמְאָה.

וּבְגִלְתָּהּ נֹאמֵר, (ויקרא כא) וּבֵת אִישׁ כֹּהֵן - זֶה
מִיכָאֵל - כִּי תַחַל לְזָנוֹת אֶת אָבִיהָ
הִיא מְחַלֶּלֶת בְּאִשׁ תְּשָׁרֵף. וְשֵׁם נְשֹׂרֶפֶת אוֹתָהּ
זֶהמָא, וּמִתְלַבֶּנֶת הִיא מִמֶּנּוּ כְּכֶסֶף שְׂמֵתֶלְבֵן
בְּאִשׁ, וְאוֹתָהּ עֹפֶרֶת שֶׁל זֶהמָא נְשֹׂרֶפֶת, וְנַעֲשִׂית
עֹפֶר וְנֹאבֶדֶת.

כְּמוֹ זֶה יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהֵם מְחַלְלִים אֶת הַתּוֹרָה,
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַנֵּס אוֹתָם לְגִלוֹת בְּנֵי
עֲשׂוֹ וּבְנֵי יִשְׁמַעֵאל שֶׁתַּחַת שְׁעֵבוּדֵם, שְׂדֵרְגָתֵם
כָּל"ב וְנַח"שׁ, וְנִדְוֹנִים שָׁם, וּבָהֶם יִתְבָּרְרוּ
וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצְרְפוּ כְּצֶרֶף הַכֶּסֶף וְכִכְחֵן הַזֶּהָב. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב (זְכָרִיָּה יג) וְצִרְפָּתִים כְּצֶרֶף אֶת הַכֶּסֶף
וּבְחִנְתִּים כְּכֵחֵן אֶת הַזֶּהָב, עַד שִׁיתְקִים בָּהֶם,
(ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ.

וְעֵץ טוֹב וְרַע, בְּגִלְלוֹ נֹאמֵר (שמות טו) וַיּוֹרֶהוּ ה' עֵץ
וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם וְגו'. מִשּׁוֹם
שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל עִם עֵרֶב רַב, כָּלֵם הָיוּ עֵץ שֶׁל טוֹב
וְרַע, וְעַל זֶה חֲצִיו מְתוֹק מְצַד יְמִין, וְחֲצִיו מֵר
מְצַד שְׂמָאל. וּבְזִמָּן שְׁעָרַב רַב הָיוּ מְחֻטְיָאִים אֶת

יִשְׂרָאֵל, הִיָּה כְּאֵלוֹ הָיוּ כְּלָם מְצַד הָרַע, וְהַמַּיִם
חָזְרוּ לְהִיּוֹת מְרִירִים כְּמוֹ אוֹתוֹ עֵץ מֵרַב בְּמַיִם. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב וַיָּבֵאוּ מִרְתָּהּ וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתּוֹת מֵיָם
מִמֶּרָה כִּי מְרִים הֵם.

וַעֲיֵן מֵרַב זֶה הוּא כְּמוֹ נִסְיוֹן הַסּוּטָה. אִם סִטְתָּהּ
תַּחַת בְּעֵלָהּ, אוֹתָם מֵיָם שְׁמִשְׁקִים אוֹתָם
חֹזְרִים לְהִיּוֹת מְרִירִים, וּבָהֶם צָבְתָהּ בְּטָנָה וְנִפְלָה
יִרְכָּה. וְאִם לֹא סִטְתָּהּ, מַה כָּתוּב? וְנִקְתָּהּ וְנִזְרַעָה
זֶרַע, וּמוֹלִידָה בֶּן. אֵף כָּאֵן וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם.

כְּמוֹ זֶה יַעֲשֶׂה לְנִסּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגֵאֲלָהּ
הָאֲחֵרוֹנָה, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (דְּנִיאל יב) יִתְבָּרְרוּ
וַיִּתְלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים – שֶׁהֵם מְצַד הַטּוֹב,
וְעוֹמְדִים בְּנִסְיוֹן. וְהַרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים – הֵם מְצַד
הָרַע, וַיִּתְקַיֵּם בָּהֶם (יִחְזַקְאֵל יג) וְאֵל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא
יָבֵאוּ, וְהוֹרֵג אוֹתָם.

וְהַמִּשְׁכִּילִים יִכְיֶנוּ – מְצַד הַבִּינָה, שֶׁהוּא עֵץ
הַחַיִּים, בְּגֵלְלָם נֶאֱמַר (דְּנִיאל יב)
וְהַמִּשְׁכִּילִים יִזְהָרוּ כְּזֶהר הָרְקִיעַ, בְּחִבּוֹר זֶה שֶׁלָּךְ,
שֶׁהוּא סֶפֶר הַזֶּהר, מִזֶּהר הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה תְּשׁוּבָה.
בְּאֵלָה לֹא צָרִיף נִסְיוֹן, וּמִשׁוֹם שְׁעֵתִידִים יִשְׂרָאֵל
לְטַעַם מֵעֵץ הַחַיִּים, שֶׁהוּא סֶפֶר הַזֶּהר הַזֶּה, יִצְאוּ

בו מהגלות, ויתקיים בהם (דברים לב) ה' בְּדָד יִנְחֲנוּ
וְאֵין עֲמוּ אֵל נִכָּר.

וְעֵין טוֹב וְרַע, שֶׁהוּא אֲסוּר וְהֵתֵר, טְמָאָה
וְטָהָרָה, לֹא שׁוֹלֵט יוֹתֵר עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי
פְּרָנְסָתָנוּ לֹא תִהְיֶה אֶלָּא מִצַּד עֵץ הַחַיִּים, שֶׁאֵין
שָׁם לֹא קָשִׁי מִצַּד הָרַע, וְלֹא מִחֲלָקֶת מְרוּחַ
הַטְּמָאָה, שֶׁכָּתוּב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה אֲעֹבִיר
מִן הָאָרֶץ.

שֶׁלֹּא יתְּפַרְנְסוּ תְּלִמְיָדֵי חֲכָמִים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ אֶלָּא
מִצַּד הַטּוֹב, שֶׁאֹכְלִים טָהָרָה, כְּשׁוֹר, הֵתֵר,
וְלֹא מֵעֶרֶב רַב שֶׁאֹכְלִים טְמָאָה, פָּסוּל, אֲסוּר.
שֶׁהֵם טְמָאִים, שֶׁמְטַמְּאִים עֲצָמָם בְּנִדְהָ שִׁפְחָה
גוֹיָה זוֹנָה, מִשׁוּם שֶׁהֵם בְּנֵי לֵילִית, שֶׁהִיא נִדְהָ
שִׁפְחָה גוֹיָה זוֹנָה, חוֹזְרִים לְשָׁרֵשׁ, וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר
(ישעיה יד) כִּי מִשָּׁרֵשׁ נֶחֱשׁ יֵצֵא צָפַע.

וּבְזִמְן שֶׁעֵץ טוֹב וְרַע שׁוֹלֵט, שֶׁהוּא חֲלִין שֶׁל
טָהָרָה וְחֲלִין שֶׁל טְמָאָה, הֵם חֲכָמִים
שְׂדוּמִים לְשִׁבְתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, אֵין לָהֶם אֶלָּא
מֵה שְׁנוֹתָנִים לָהֶם אוֹתָם חֲלִין, כְּמוּ יוֹם הַשִּׁבְתָּה
שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא מֵה שְׁמֵתֻקְנִים לוֹ בִּימּוֹת הַחֹל.

וּבְזִמְן שֶׁשׁוֹלֵט עֵץ הַחַיִּים, נִכְפָּה עֵץ טוֹב וְרַע,
וְלֹא יִהְיֶה לְעַמֵּי הָאָרֶץ, רַק מֵה שְׁנוֹתָנִים

לָהֶם תִּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְנִכְפָּיִם תַּחֲתִיָּהֶם, וּכְאֵלוֹ
 לֹא הָיוּ בְּעוֹלָם.

וְכֵן אֲסוּר וְהֵתֵר, טְמֵאָה וְטָהָרָה, לֹא עוֹבֵר מֵעַמִּי
 הָאָרֶץ, שֶׁמִּצְדָּם אֵין בֵּין גְּלוּת לִימוֹת הַמְּשִׁיחַ
 (אֵלֵיהֶם) אֲלֵא שְׁעִבּוּד מַלְכִּיּוֹת בְּלִבָּד, שֶׁהֵם לֹא
 טוֹעֲמִים מֵעֵץ הַחַיִּים, וְצָרִיךְ לָהֶם מִשְׁנֵה בְּאֲסוּר
 וְהֵתֵר, טְמֵאָה וְטָהָרָה. אֲלֵא יֵהִיוּ מְבֻזִים לְפָנַי
 תִּלְמִידֵי חֲכָמִים כְּמוֹ חֶשֶׁךְ לְפָנַי הָאוֹר, שֶׁעָרַב רַב
 הֵם עַמִּי הָאָרֶץ, הֵם חֲשׂוּכִים. וְלֹא נִקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל,
 אֲלֵא עֲבָדִים מְכֹרִים לְיִשְׂרָאֵל, מִשּׁוּם שֶׁהֵם
 כְּבֵהֲמוֹת, וְכֵךְ פִּרְשׁוּהָ.

וַיִּשְׂרָאֵל נִקְרְאוּ אָדָם. וּמִנֵּין שֵׁישׁ בָּהֶם בְּהִמָּה
 וְאָדָם? זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל לד) וְאַתָּן
 צִאֲנֵי צִאֲן מְרַעִיתֵי אָדָם אַתֶּם. וְאַתָּן צִאֲנֵי צִאֲן
 מְרַעִיתֵי – הֵם עַמִּי אֲרָצוֹת טוֹבִים מִצַּד הַטּוֹב.
 אָדָם אַתֶּם – תִּלְמִידֵי חֲכָמִים.

וּבַפְּסוּק זֶה גַם רָמוּז לוֹ, (תהלים פא) לוֹ עַמִּי שׁוֹמֵעַ
 לִי יִשְׂרָאֵל וְגו'. אַחַר שֶׁאָמַר עַמִּי, לְמָה
 אָמַר יִשְׂרָאֵל? אֲלֵא עַמִּי – עַמִּי הָאֲרָצוֹת. יִשְׂרָאֵל
 – תִּלְמִידֵי חֲכָמִים וּבִגְלָלוֹ נֶאֱמַר (שמות יד) וּבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל יִצְאִים בְּיַד רָמָה.

כְּמוֹ שְׁחַלְקֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּהַר סִינַי, כִּף
 חֶלְקֶם בְּגֹאֲלָהּ הָאֲחֵרוֹנָה, שִׁישְׁרָאֵל שְׁנֵאמַר
 בָּהֶם (שם יג) וַחֲמָשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם, מִצַּד עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהֵם חֲמָשִׁים שָׁנוֹת
 יוֹבֵל, נֵאמַר בָּהֶם (שם יט) הִמָּה יַעֲלוּ בְּהַר. וּבָהֶם (שם
 יד) וַיִּסַּע מִלְּאֶךָ הָאֱלֹהִים הַהֶלֶךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה
 יִשְׂרָאֵל. וְלָהֶם נֵאמַר (שם יט) וְאַשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְּפֵי
 נְשָׁרִים, שֶׁהֵם עֲנַנֵי כְבוֹד, וְאַבָּא אֶתְכֶם אֵלַי. וּבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל יֵצְאִים בְּיַד רָמָה, כִּף יוֹצִיא אֶת הַתְּלִמִּידֵי
 חֲכָמִים בְּכָל הַכְּבוֹד הַזֶּה.

וּכְמוֹ שְׁנֵאמַר בְּעֵמֵי הָאֶרֶץ מִצַּד הַטּוֹב, (שם)
 וַיִּתְּיָצְבוּ בְּתַחֲתֵית הָהָר - כִּף יִהְיֶה
 בִּיצִיאָהּ הָאֲחֵרוֹנָה תַּחַת תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים, כְּעֶבֶד
 שֶׁהוֹלֵךְ לְרַגְלֵי סוֹס בְּעָלָיו, וּכְמוֹ שְׁאֵמַר לָהֶם
 בְּתַחֲתֵית הָהָר: אִם תִּקְבְּלוּ תוֹרָתִי - מוֹטָב, וְאִם
 לֹאוּ - שֵׁם תִּהְיֶה קְבוּרַתְכֶם. כִּף יִהְיֶה בִיצִיאַת
 גֹּאֲלָהּ אֲחֵרוֹנָה: אִם תִּקְבְּלוּ עָלֵיכֶם תְּלִמִּידֵי
 חֲכָמִים בִּיצִיאַת הַגְּלוּת, כְּאָדָם שָׁרוּכָב עַל סוֹס
 וְעֶבֶד שֶׁשָּׂמְשָׁמוּ - מוֹטָב. וְאִם לֹא - שֵׁם תִּהְיֶה
 קְבוּרַתְכֶם בַּגְּלוּת.

וַיַּעֲרֵב רַב, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר בָּהֶם, (שמות כ) וַיֵּרָא הָעַם
 וַיִּנְעֻזוּ וַיַּעֲמִדוּ מֵרַחֵק. כִּף יִהְיוּ רַחוּקִים מִן

הגאָלָה, וַיִּרְאוּ תַלְמִידֵי חֲכָמִים וְהָעַם הַקְּדוֹשׁ בְּכָל
הַכְּבוֹד הַזֶּה, וְהֵם רְחוּקִים מֵהֶם. וְאִם יִרְדּוּ
לְהִתְחַבֵּר אִתָּם, מַה כָּתוּב בָּהֶם? (שם ט) לֹא תִגַע בּוֹ
יָד כִּי סָקוּל יִסְקַל אוֹ יִרְהַ יִיָּרֶה. בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְקַיֵּם
בְּיִשְׂרָאֵל, (דברים לב) ה' בְּדָד יִנְחֲנּוּ וְאִין עֲמוֹ אֵל נִכְרָ,
וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ, אִין מְקַבְּלִים גָּרִים לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ.
(שמואל-א ב) וְרִשְׁעִים בַּחֲשָׁף יִדְמוּ – הֵם עָרֵב רַב.
וּמְשׁוּם זֶה אָמַר עֲלֵיהֶם הַנְּבִיא, (יחזקאל יג) וְאֵל
אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא יִבְאוּ.

אָמַר אֲלֵיהֶוּ, רוּעָה הַנְּאָמָן, הָרִי שְׁעָה הִיא
לְעֵלוֹת לְמַעְלָה, בְּשִׁבּוּעָה אָמַר אֶתְּהָ,
שְׁהָרִי בַּגְּלִלָה אֲנִי רוּעָה לְעֵלוֹת. שְׁנַתָּן לִי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא רְשׁוּת לְהִתְגַּלּוֹת לָךְ בְּבֵית הָאֲסוּרִים
שְׁלָךְ, בַּקְּבוּרָתְךָ, וְלַעֲשׂוֹת עִמָּךְ טוֹב, שְׂאֶתְהָ
מְחֻלָּל בַּחֲטָאֵי הָעַם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (ישעיה נג) וְהוּא
מְחֻלָּל מִפְּשָׁעֵינוּ.

אָמַר לוֹ רוּעָה הַנְּאָמָן, בְּשִׁבּוּעָה עָלֶיךָ בְּשֵׁם ה',
אֵל תֵּאָחֵר בְּכָל יְכַלְתְּךָ, שְׁהָרִי אֲנִי בְּצַעַר
רַב. (שמות ב) וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וַיִּרְא כִּי אִין אִישׁ, עוֹזֵר
לִי, לְהוֹצִיאֲנִי מִצַּעַר זֶה, בַּקְּבוּרָה זוֹ שְׁנַאֲמַר עָלַי,
(ישעיה נג) וַיִּתֵּן אֶת הָרִשְׁעִים קְבָרוֹ, וְלֹא נוֹדַע בִּי, וְאִנִּי
חָשׁוּב בְּעֵינֵיהֶם, בֵּין עָרֵב רַב הָרִשְׁעִים, כְּכֹלֵב מֵת

שְׁסָרַח בֵּינֵיהֶם, שְׁחַכְמַת סוֹפְרִים תִּסְרַח בֵּינֵיהֶם
 בְּכָל עִיר וְעִיר וּבְכָל מְקוֹם שִׁישְׂרָאֵל מִפְּזָרִים
 בֵּינֵיהֶם בֵּין הַמְּלָכִים. וְחָזְרוּ אוֹתָם עָרַב רַב רוּעִים
 עַל יִשְׂרָאֵל, צֵאן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם
 (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֵאנִי צֵאן מֵרַעֲיַתִּי אָדָם אַתֶּם, וְאִין
 לָהֶם יִכְלַת לַעֲשׂוֹת טוֹב עִם תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים.

וְאֲנָשֵׁי חֵיל וִירָאֵי חֲטָא מְסוּבָבִים מֵעִיר לְעִיר
 וְלֹא יַחֲוֹנְנוּ, וּמַחְרִימִים עָרַב רַב בֵּינֵיהֶם.
 וְלֹא נוֹתְנִים לָהֶם בְּמִקּוֹמוֹת רַבִּים, אֲלֵא דְבַר
 קְצוּב, שֶׁלֹּא תִהְיֶה תְקוּמָה לְנַפְיֻלְתָּם, וְאֶפְלוּ חַיֵּי
 שְׁעָה. וְכָל הַחֲכָמִים וְאֲנָשֵׁי חֵיל וִירָאֵי חֲטָא בְּדַחַק
 וְיִגּוֹן, חֲשׁוּבִים כְּכֻלָּבִים, בָּנִים הַמְּסֻלָּאִים בְּפֹז
 אֵיכָה נִחְשְׁבוּ לְנִבְלֵי חָרֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת. שֶׁלֹּא
 מִצְאוּ אַכְסֵנְיָה בֵּינֵיהֶם.

וְאוֹתָם עָרַב רַב הֵם עֲשִׂירִים בְּשִׁלּוּה, בְּשִׁמְחָה,
 בְּלֵי צַעַר, בְּלֵא יִגּוֹן כָּלֵל, גְּזוּלָנִים, בְּעֲלֵי
 שַׁחַד, שֶׁהֵם דִּינָיִם רָאשֵׁי הָעָם. (בראשית ז) כִּי מָלְאָה
 הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם. עָלִיהֶם נֶאֱמַר (איכה א) הָיוּ
 צָרִיָּה לְרֹאשׁ. בְּשִׁבּוּעָה עָלֶיךָ פַּעַם שְׁנֵיָה, בְּחֵי ה'
 צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים, שֶׁכָּל
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֹא יִפְלוּ מִפִּיךָ, בְּכָל יְכָלְתֶּךָ

לְדַבֵּר אוֹתָם לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְהִרְאוֹת
אֶת הַדַּחֲק שְׁלָהֶם. (ער כאן רעיא מהימנא).

אִישׁ כִּי יִפְּלֵא לְנֹדֵר וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ישעיה
ג) מִדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ וְגו'. מִדּוּעַ בָּאתִי.
כִּמָּה חֲבִיבִים יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שֶׁבְּכָל מְקוֹם בּוֹ הֵם שׁוֹרִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִמְצָא בִּינֵיהֶם, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא מֵעֲבִיר אֶהְבְּתוּ מֵהֶם.
מָה כָּתוּב? (שמות כה) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי
בְּתוֹכָם. וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ סֹתֵם. שֶׁכָּל בֵּית כְּנֹסֶת
בְּעוֹלָם נִקְרָא מִקְדָּשׁ, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ. וְהַשְּׂכִינָה
מִקְדִּימָה לְבֵית הַכְּנֹסֶת.

אֲשֵׁרִי הָאִישׁ שֶׁנִּמְצָא מֵעֲשָׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים בְּבֵית
הַכְּנֹסֶת, מִשּׁוּם שֶׁבּוֹ נִשְׁלַם מָה שֶׁנִּשְׁלַם,
וְהֵם מִתְקַדְּשִׁים בַּהֲתַחֲלָה בַשְּׂכִינָה, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.
וְהָרִי צָרִיךְ שִׁמְצָאוֹ עֲשָׂרָה בְּזִמָּן אֶחָד בְּבֵית
הַכְּנֹסֶת, וְלֹא יֵבֵאוּ קְבוּצוֹת קְבוּצוֹת, שֶׁלֹּא תִתְעַכֵּב
שְׁלֵמוֹת הָאֵיבָרִים, שֶׁהָרִי הָאָדָם בְּזִמָּן אֶחָד עֲשָׂאוֹ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִתְקִינוּ כְּאֶחָד כָּל הָאֵיבָרִים.
זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים לב) הוּא עֹשֶׂה וְיִכְנֹנֶה.

בֵּא רָאָה, כִּיִּזְוֶן שֶׁנִּשְׁלְמוּ אֵיבָרֵי הָאָדָם, בְּאוֹתוֹ זִמָּן
הַתְּתַקֵּן לְכָל אֵיבָר וְאֵיבָר כְּרָאוּי. כִּמוֹ זֶה,

כִּיּוֹן שְׂשֻׁכִּינָה מִקְדִּימָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת, צָרִיךְ עֲשֹׂרָה
שְׂימְצָאוּ שָׁם כְּאַחַד, וַיִּשְׁתַּלֵּם מִה שְׂיִשְׁתַּלֵּם.
וְאַחַר שְׂמִתְתַּקֵּן הַכֹּל. וּבְמָה הוּא תִקּוּן הַכֹּל? כְּמוֹ
שְׂנַאָמַר (משלי יד) בָּרַב עֵם הַדֶּרֶת מִלֶּךְ. וְעַל זֶה הָעֵם
שָׁבָא אַחַר כֵּךְ, כָּלֵם תִּקּוּן הַגּוֹף.

וּכְשֶׁבָאָה וּמִקְדִּימָה שְׂכִינָה, וּבְנֵי אָדָם לֹא בָאִים
כְּרֵאוּי - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא,
מִדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ. מַה זֶה וְאֵין אִישׁ? שְׂלֹא
מִתְקַנֵּים הָאֵיבָרִים וְלֹא הַשְּׁלֵם הַגּוֹף. שְׂכֶשְׁגוּף לֹא
מִשְׁלֵם, אֵין אִישׁ. וּמִשׁוּם זֶה, וְאֵין אִישׁ דּוֹקָא.
וּבֹא וּרְאֵה, בְּשַׁעַה שְׂהַגּוּף הַשְּׁלֵם לְמַטָּה, קִדְשָׁה
עֲלִיוֹנָה בָּאָה וְנִכְנְסֶת בְּגוּף זֶה, וְנַעֲשֶׂה לְמַטָּה כְּמוֹ
לְמַעַלָּה מִמֶּשׁ, וְאֵז הַכֹּל צְרִיכִים שְׂלֹא יִפְתָּחוּ פִּה
בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם. מִשׁוּם שְׂהֵרִי עוֹמְדִים יִשְׂרָאֵל
בְּשִׁלְמוֹת עֲלִיוֹנָה וּמִתְקַדְּשִׁים בְּקִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה,
אֲשֶׁרִי חֵלְקֵם.

אִישׁ כִּי יִפְלֹא וְגו'. מַה זֶה כִּי יִפְלֹא? שְׂנִפְרֹד
מִשָּׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם לְהִתְקַדֵּשׁ כְּמוֹ
שְׂלְמַעֲלָה וְלְהַמְצִיא שְׁלֵם. בְּשַׁעַה שָׁבָא אָדָם
לְטָהָר - מְטָהֲרִים אוֹתוֹ. אָדָם שְׂרוּצָה לְהִתְקַדֵּשׁ -
מִקְדְּשִׁים אוֹתוֹ, וּפּוֹרְסִים עָלָיו קִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה,
קִדְשָׁה שְׂהִתְקַדֵּשׁ בָּהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רבי אבא פתח, (תהלים קג) **לְדוֹד בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת ה'**
וְכָל קְרָבִי אֶת שֵׁם קִדְשׁוֹ. כִּמָּה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם
לְהִסְתַּכֵּל וּלְדַעַת בְּעִבּוּדַת רַבּוֹנוֹ, שֶׁהָרִי בְּכָל יוֹם
וְיוֹם הַכְּרוֹז קוֹרָא וְאוֹמֵר: (משלי א) **עַד מָתִי פְתָיִם**
תֵּאֱהָבוּ פְתֵי וְגו'. (ירמיה ג) **שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹכְבִים**
אֲרָפָה מְשׁוֹבְתֵיכֶם. וְאִין מִי שִׁירְכִין אֲזַנָּיו. הַתּוֹרָה
מְכַרְיָזָה לַפְּנִיָּהֶם, וְאִין מִי שִׁישְׁגִיחַ.

בא ראה, בן אדם הולך בעולם הזה וחושב
 ששלו הוא תמיד וישאר בתוכו לדורי
 דורות. עד שהוא הולך בעולם, נותנים אותו
 בקולר. עד שהוא יושב, דנים אותו במושב
 הדינים עם שאר בני הדין. אם נמצא לו סגור
 – הרי נצול מהדין. זהו שכתוב (איוב לג) אם יש
 עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם
 ישרו ויחננו ויאמר וגו'. מי הוא הסגור? אלה
 מעשים כשרים שעומדים על האדם בשעה
 שמצטרף להם.

ואם לא ימצא עליו סגור – הרי התחייב מהדין
 להסתלק מהעולם. באותה שעה כששוכב
 בקולר המלך, עד שמרים עיניו, רואה שבאים
 אליו שנים שכותבים לפניו כל מה שעשה
 בעולם הזה, וכל מה שהוציא מפיו, ונותן דין

(חֲשׁבוֹן) עַל הַכֹּל וְכוֹתְבִים לְפָנָיו. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (עמוס ד)
כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם מֶה
שָׁחוּ וְגו'. וְהוּא מוֹדֶה עֲלֵיהֶם.

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שְׁעָשָׂה, עוֹלָה
וְעוֹמֵד עָלָיו לְהַעֲיֵד בּוֹ, וְעוֹמְדִים לְהַעֲיֵד
עָלָיו, וְכֹלָם יוֹרְדִים וְנִרְשָׁמִים לְפָנָיו וְעוֹמְדִים
לְפָנָיו, וְלֹא עוֹבְרִים מִמֶּנּוּ עַד שָׁעָה שְׁנֵדוֹן בָּהֶם
בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. בֹּא רְאֵה, כָּל אוֹתָם דְּבָרִים שְׁעָשָׂה
בֶּן אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, כָּלֵם זְמִינִים וְעוֹמְדִים
לְהַעֲיֵד בּוֹ, וְלֹא נֶאֱבְדוּ מִמֶּנּוּ.

וּבְשָׁעָה שְׁמוֹצִיאִים אוֹתוֹ לְקַבֵּר, כָּלֵם מְזַדְּמָנִים
וְהוֹלְכִים לְפָנָיו. וְשִׁלְשָׁה כְּרוֹזִים
מְכַרְיִזִים; אֶחָד לְפָנָיו, וְאֶחָד מִיַּמֵּינוּ, וְאֶחָד
מִשְׂמָאלוֹ, וְאוֹמְרִים: זֶה פְּלוֹנֵי שְׁמָרְד בְּרַבּוֹנוֹ;
מָרְד לְמַעֲלָה, מָרְד לְמַטָּה, מָרְד בַּתּוֹרָה, מָרְד
בְּמִצְוֹתָיו. רְאוּ מַעֲשָׂיו! רְאוּ דְבָרָיו! טוֹב לוֹ
שֶׁלֹּא נִבְרָא!

עַד שְׁמַגִּיעַ לְקַבֵּר, כָּל הַמַּתִּים רוֹגְזִים עָלָיו
מִמְּקוֹמָם וְאוֹמְרִים: אוֹי אוֹי שְׁזָה נִקְבָּר
בַּתּוֹכְנוּ! מַעֲשָׂיו וְדְבָרָיו מְקַדִּימִים וְנִכְנָסִים לְקַבֵּר,
וְעוֹמְדִים עַל אוֹתוֹ גּוֹף, וְרוּחוֹ הוֹלֵכֶת וְשֹׁטָה

וּמִתְאַבְּלֵת עַל הַגּוֹף. כִּיּוֹן שֶׁהָאָדָם נִטְמָן בְּבֵית
הַקְּבָרוֹת, דּוּמָ"ה מְקַדִּים וְיוֹצֵא תַחַת יָדָיו שְׁלֹשָׁה
בְּתֵי דִינִים שְׁמֻמָּנִים עַל דֵּין הַקְּבָר, וְשְׁלֹשָׁה
שְׂרָבִיטֵי אֵשׁ בִּידֵיהֶם, וְדָנִים רוּחַ וְנַפֶּשׁ כְּאַחַד. אוֹי
עַל אוֹתוֹ הַדֵּין! אוֹי עַל מַעֲשָׂיו!

בְּשַׁעָה שֶׁהוּא תְּפֹס בְּקוֹלֵר הַמֶּלֶךְ וְנִדּוֹן דִּינוֹ
וְנִשְׁלָם, שְׁלֵא נִמְצָא עָלָיו סִגְנוֹר, וְשׁוֹטֵר
הַמֶּלֶךְ נוֹחַת, וְעוֹמֵד לְפָנָיו לְרַגְלָיו, וְחָרַב שְׁנוֹנָה
אַחַת בְּיָדוֹ.

מְרִים הָאִישׁ אֶת עֵינָיו, וְרוֹאֶה כְּתָלֵי הַבַּיִת
לוֹהֵטִים בְּאֵשׁ ^(הַיּוֹ) מְמַנּוֹ. וּבֵין כֶּף רוֹאֶה
אוֹתוֹ לְפָנָיו כְּלוֹ מְלֵא עֵינַיִם, לְבוֹשׁוֹ אֵשׁ לוֹהֵט
לְפָנֵי הָאָדָם. כֶּף הוּא וְדָאִי, שֶׁהָרִי כְּמָה בְּנֵי אָדָם
רְאוּ מְלֶאךָ בְּשׁוֹק וְעַמְדוֹ לְפָנָיו, וְשָׂאֵר בְּנֵי אָדָם
לֹא רְאוּ אוֹתוֹ.

וְאִם תֵּאמַר, הֲרִי כְּתוּב (תהלים קד) עֲשֵׂה מְלֶאכֶיךָ
רוּחוֹת וְגו', אֵיךְ יִכּוֹל לְהִרְאוֹת בְּאַרְץ?
אֶלָּא דָּבָר זֶה כֶּף בְּאֵרוֹהוּ: שְׁכִינּוֹן שִׁיּוֹרֵד מְלֶאךָ
לְאַרְץ, מִתְּלַבֵּשׁ בְּגוֹף, וְנִרְאֶה לְמִי שְׁנִרְאֶה בְּאוֹתוֹ
לְבוֹשׁ שֶׁהוּא לְבוֹשׁ בּוֹ. וְאִם לֹא, לֹא יִכּוֹל הָעוֹלָם
לְסַבְּלוֹ וּלְהִרְאוֹת בּוֹ. כֹּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן זֶה שְׁכָל
בְּנֵי הָעוֹלָם צְרִיכִים אוֹתוֹ.

שְׁלֵשׁ טפּוֹת בְּחֶרֶב, וְהָרִי בְּאַרְוֵהוּ הַחֲבָרִים.
 כִּיּוֹן שְׂרוּאָהּ, מְזַדְעָזַע כָּל גּוֹפּוֹ וְרוּחוֹ,
 וְלִבּוֹ לֹא שׁוֹכֵךְ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ שֶׁל כָּל
 הַגּוֹף. וְרוּחוֹ הוֹלֵכֶת בְּכָל אֵיבְרֵי הַגּוֹף, וְנִפְרָדֶת
 מֵהֶם, כְּמוֹ בֶן אָדָם שֶׁנִּפְרָד מִחֲבֵרוֹ לְלֶכֶת לְמָקוֹם
 אֲחֵר. אָז הוּא אוֹמֵר אוֹי עַל מֶה שֶׁעָשָׂה - וְלֹא
 עוֹזֵר לוֹ, אֲלֵא אִם הַקָּדִים רְפוּאֵת הַתְּשׁוּבָה עַד
 שֶׁלֹּא הִגִּיעָה אוֹתָהּ שְׁעָה.

פּוֹחַד אוֹתוֹ הָאִישׁ וְרוֹצֵה לְהִסְתַּתֵּר וְלֹא יָכוֹל.
 כִּיּוֹן שְׂרוּאָהּ שְׁאִינוּ יָכוֹל, הוּא פּוֹתַח
 עֵינָיו, וַיֵּשׁ לוֹ לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, וּמִסְתַּכֵּל בּוֹ בְּעֵינָיִם
 פְּקוּחוֹת. וְאָז הוּא מוֹסֵר עֲצָמוֹ וְנִפְשׁוֹ. וְאוֹתָהּ
 שְׁעָה הוּא זְמַן דִּין הַגָּדוֹל שֶׁהָאָדָם נִדוֹן בּוֹ
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאָז הָרוּחַ הוֹלֵכֶת בְּכָל הָאֵיבְרִים
 שֶׁל הַגּוֹף וְנִפְרָדֶת מֵהֶם, וּמְשׁוֹטְטֶת בְּכָל
 הָאֵיבְרִים וּמְזַדְעָזַעֶת לְכָל הַצְּדָדִים, וְכָל אֵיבְרֵי
 הַגּוֹף כָּלֵם מְזַדְעָזְעִים.

כְּשֶׁמִּגִּיעָה הָרוּחַ לְכָל אֵיבֵר וְאֵיבֵר וְנִפְרָדֶת
 מִמֶּנּוּ, נוֹפֶלֶת זִיעָה עַל אוֹתוֹ אֵיבֵר,
 וְהָרוּחַ מִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ, וּמִיָּד מֵת אוֹתוֹ אֵיבֵר,
 וְכֵן בְּכָלֵם.

כִּיּוֹן שְׂמִיָּעָה הָרוּחַ לְצֵאת, שְׁהָרִי נִפְרָדָה מִכָּל
הַגּוּף, אִזּוּ הַשְּׂכִינָה עוֹמֶדֶת עָלָיו, וּמִיֵּד
פּוֹרַחַת מֵהַגּוּף. אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל מִי שְׁנֹדְבָק בָּהּ!
אוּי לְאוֹתָם רְשָׁעִים שְׂרַחֲוֹקִים מִמָּנָה וְלֹא
מִתְדַבְּקִים בָּהּ!

וְכַמָּה בְּתֵי דִינִים עוֹבֵר הָאִישׁ כְּשִׁיּוּצָא מֵהָעוֹלָם
הַזֶּה? אֶחָד – אוֹתוֹ דִּין עֲלִיּוֹן שְׂאֲמָרְנוּ
כְּשִׁיּוּצָאת הָרוּחַ מֵהַגּוּף. וְאֶחָד דִּין, כְּשִׁמְעָשִׂיו
וְדַבָּרָיו הוֹלְכִים לְפָנָיו וְהַכְּרוּזִים מְכַרְזִים עָלָיו.
וְאֶחָד דִּין כְּשֶׁנִּכְנַס לְקַבֵּר. וְאֶחָד דִּין הַקְּבֹר. וְאֶחָד
דִּין הַתּוֹלְעֵת. וְאֶחָד דִּין הַגִּיּוֹהֵם. וְאֶחָד דִּין הָרוּחַ
שֶׁהוֹלְכֵת וּמְשׁוֹטְטֵת בְּעוֹלָם וְלֹא מוֹצֵאת מְקוֹם
עַד שִׁישְׁתַּלְמוּ מַעֲשָׂיו. וְדֹאֵי שְׁבַעַה עַדְנִים יַחְלְפוּ
עָלָיו. בְּגִלְלָה זֶה צָרִיךְ הָאָדָם כְּשֶׁהוּא נִמְצָא בְּעוֹלָם
הַזֶּה לִירָא מִרְבוּנוּ וְלִהְסַתְּכַל בְּכָל יוֹם וְיוֹם
בְּמַעֲשָׂיו, וְיָשׁוּב מֵהֶם לְפָנֵי רְבוּנוּ.

כְּשֶׁהִסְתַּכַּל דְּוֹד הַמֶּלֶךְ בְּאוֹתָם דִּינֵי הָאָדָם
כְּשֶׁמְסַתְּלַק מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, הַקָּדִים
וְאָמַר, (תהלים קג) בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ה', עַד שְׁלֹא תִצָּא
מֵהָעוֹלָם, כְּעֵת שֶׁאֵת נִמְצָאת עִם הַגּוּף. וְכָל קָרְבִי
אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ, אַתָּם הָאֵיבָרִים שֶׁמְשַׁתְּפִים
בְּרוּחַ, כְּעֵת שֶׁהִיא נִמְצָאת אַתְּכֶם, הַקָּדִימוֹ לְבָרַךְ

את השם הקדוש עד שלא יגיע זמן שלא תוכלו
לברכו ולהודות עליכם.

בא ראה, איש פי יפלא לנדר נדר. נזיר שהקדים
בעולם הזה להתקדש בקדשת רבונו, מיין
ושכר יזיר חמץ יין וגו'. כּאן יש להסתכל, כּיון
שאסור לו יין – ענבים למה? שהרי בפהנים
כתוב (ויקרא י') יין ושכר אל תשת וגו'. יכול גם
ענבים? לא. בענבים מתר. כּאן לנזיר, מה הטעם
אסור לו ענבים?

אף מעשה זה ודבר זה סוד עליון הוא להפרד
מהדין בכל. והרי ידוע אותו עץ שחטא
בו אדם הראשון, ענבים היו. וזהו סוד הדבר,
שהרי יין ושכר וענבים בצד אחד נאחזו. יין
למעלה, ופרשונה. שכר לשמאל, שהרי שכר
יוצא מיין. ענבים, שכונסים כלם אליהם, וזהו
עץ שחטא בו אדם הראשון. בגלל זה הכל נאחז
בצד אחד. ואם תאמר שנזיר זה עזב אמונה
עליונה – (כלום) לא כף, אלא לא נראה בו מעשה
מצד שמאל כלום.

בא ראה, שהרי למדנו מספרו של רב המנונא
סבא, וכך הוא: כתוב גדל פרע שער ראשו,

צָרִיף שִׁיתַּרְבֶּה שְׁעַר רֵאשׁוּ וּזְקָנוּ, וַיִּפְרֹשׂ מֵיַיִן
 וְשָׁכַר וְעַנְבִּים, מִשׁוּם שְׁכָלָם צַד שְׂמַאל,
 וְהַשְּׁעָרוֹת לֹא תִלְוִיּוֹת. יַיִן – הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה (בִּינָה).
 שָׁכַר – צַד שְׂאֲחוּזִים בּוֹ לְוִים, וַיּוֹצֵא מֵיַיִן עֲלִיּוֹן,
 וְלֹא תִלְוֵי הַשְּׁעָר. וּמִשׁוּם כֶּף עוֹלִים הַלְוִים לְאוֹתוֹ
 מְקוֹם, צָרִיף לְהַעֲבִיר כָּל שְׁעָרָם, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר
 (במדבר ח) וְהַעֲבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם.

עַנְבִּים – הָאֵם הַתַּחְתּוֹנָה, שְׁכוֹנֶסֶת יַיִן וְשָׁכַר
 לְתוֹכָהּ, וְעַל כֵּן נִפְרָד מִכָּל צַד שְׂמַאל,
 שְׁלֹא לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה שְׁלָהֶם אֵלָיו. עַנְבִּים זֶה לֹא
 תוֹלָה שְׁעַר וּזְקָן, שְׁהָרִי הַנִּקְבָּה צָרִיכָה לְסַפֵּר
 שְׁעָרָה כְּשֶׁבָאָה לְהַזְדַּוֵּג בְּזָכֹר, וְהָרִי זָקֵן לֹא נִמְצָא
 בָּהּ. בְּגִלּוֹל זֶה הוּא תוֹלָה שְׁעַר הָרֵאשׁוּ וְהַזְקָן, וְסוֹד
 הַדְּבָר – נִזְיֵר אֱלֹהִים (שופטים יג) נִקְרָא, וְלֹא נִזְיֵר ה',
 פָּרוּשׁ מֵהַדִּין כְּלוּ.

בֵּא רָאָה, עַל זֶה כְּתוּב, וְכִפֵּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא
 עַל הַנֶּפֶשׁ וְגו'. עַל נִפְשׁוֹ לֹא כְּתוּב, אֶלָּא עַל
 הַנֶּפֶשׁ סֵתָם. וּמַהוּ? זֶה עַנְבִּים, שְׂנַקְרָא נֶפֶשׁ. וְלִכֵּן
 כְּתוּב חָטָא, מִשׁוּם שְׁצַד שְׁלוֹ יַיִן וְשָׁכַר הוּא, וְגָרַע
 מִמֶּנּוּ מְקוֹם דִּין. חָטָא, מַה זֶה חָטָא? אֶלָּא גָרַע
 דִּין הַנֶּפֶשׁ.

אם כִּף, לְמָה וְכִפֵּר עָלָיו? מִשּׁוּם שְׁעַכְשׁוּ בָּא לְהִתְחַבֵּר אִתָּם, וְלֹא מְקַבְּלִים אוֹתוֹ מְקוֹמוֹת אֵלֶּה, עַד שְׂיִמְלֹךְ בְּכַהֵן וַיְכַפֵּר עָלָיו. מִשּׁוּם שֶׁהוּא זָרֵק אוֹתָם הַחוּצָה בְּהִתְחַלָּה, כִּיּוֹן שְׁכַעַת בָּא אֵלֵיהֶם, צָרִיךְ לְהִתְחַבֵּר תְּקוּן שֶׁל כִּפְרָה וַיִּקְבְּלוּהוּ, וְזֶהוּ סוּד הַדְּבָר. (וּדְאִי בְּכָל).

וְאִם תֹּאמֶר, שְׂמִשּׁוֹן נְזִיר אֱלֹהִים הָיָה, לְמָה נִעְנַשׁ? אֲלֹא נֶאֱמַר הוּא הַדְּבָר, שְׁבַעַל בֵּת אֵל יִכָּר, וְהָיָה לוֹ לְהִתְחַבֵּר בְּשָׁלוֹ, בְּמָה שְׂרָאוּי לוֹ. וְהוּא, שְׁהָיָה קְדוֹשׁ, עָרַב אוֹתָהּ קְדֻשָּׁה בְּבֵת אֵל יִכָּר, וְעָזַב מְקוֹמוֹ שְׂרָאוּי לְאוֹתָהּ קְדֻשָּׁה, וְלִכֵּן נִעְנַשׁ.

וַיֵּשׁ מִי שְׂאוּמֶר, שְׂאִין לוֹ חֶלֶק בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂאֹמֶר (שׁוֹפְטִים טז) תָּמַת נִפְשֵׁי עַם פְּלִשְׁתִּים, וּמָסַר חֶלְקוֹ בְּחֶלֶק פְּלִשְׁתִּים, שְׂתַּמּוֹת נִפְשׁוֹ אִתָּם בְּעוֹלָם הַהוּא. כִּף הָיָה מְכַרְיָזִים עַל הַנְּזִיר: לֵךְ לֵךְ, אוֹמְרִים לְנְזִיר, סָבִיב סָבִיב, וְלִכְרָם אֵל תִּקְרַב. וְהָרִי פֶרְשׁוּהָ הַחֲבֵרִים.

לְיָוִם, מָה כְּתוּב בָּהֶם? (בְּמִדְבָר ח) וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרֵם הַזֶּה עָלֵיהֶם מִי חֲטָאת וְהִעֲבִירוֹ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם. כִּיּוֹן שֶׁהִעֲבִירוֹ שְׂעָר וְעָשׂוּ כָּל

זֶה, אֶז נִקְרָאִים הַלְוִיִּם טָהוֹר, וְלֹא קָדוֹשׁ. אֲבָל
נִזִּיר הַזֶּה, מִשּׁוּם שֶׁנִּפְרָד מִצַּד זֶה, נִקְרָא קָדוֹשׁ,
וְלֹא טָהוֹר. בְּגִלְל כֶּךָ כְּתוּב, כָּל יְמֵי נְדָר נִזְרוּ וְגו'.
אֲשֶׁר יִזִּיר לֵה' קָדֵשׁ יִהְיֶה וְגו'.

ג פָּרַע שְׁעַר רֵאשׁוּ, מִשּׁוּם זֶה שֶׁכְּתוּב (דניאל
ז) וּשְׁעַר רֵאשׁוּ כִּצְמַר נָקִי, שְׁבֹזָה דוֹמָה
לְגוֹן הָעֲלִיּוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר רַב, בְּשִׁעְרוֹת
מִמֶּשׁ נוֹדַע שֶׁהוּא קָדוֹשׁ, שֶׁכְּתוּב (שיר השירים ה)
קוֹצוֹתָיו תִּלְתְּלִים.

ש שָׁנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלֵמָּלֵא יָדְעוּ בְּנֵי אָדָם מָה
אוֹמְרִים בְּשִׁעַר הַזֶּה וּבְסוּדוֹ (בְּאֵלוֹ הַשִּׁעְרוֹת וּבְאֵלוֹ
הַדְּבָרִים) כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּסוּד הַסּוּדוֹת, יוֹדְעוּ לְרַבּוֹנָם
בְּחֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה. עַד כָּאֵן סוּדוֹת הַתּוֹרָה. מִכָּאֵן
וְהִלָּאָה כְּתָרִי (סְתָרִי) תּוֹרָה, (ישעיה כג) סְחָרָה וְאֲתַנְנָה
קָדֵשׁ לֵה'.

הַאֲדָרָא רַבָּא קַדִּישָׁא (דף קכז ע"ב - דף קמז ע"ב)

ל מִדְּנֹו, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחֻבְרִים, עַד מָתִי נִשְׁבַּ
בְּקִיּוּם עֲמוּד אֶחָד? כְּתוּב (תהלים קיט) עַת
לַעֲשׂוֹת לֵה' הִפְרוּ תוֹרָתְךָ. הֵימִים קִטְנִים, וּבְעֲלִי
הַחֹב דּוּחֵק. הַכְּרוֹז קוֹרָא כָּל יוֹם, וְקוֹצְרֵי הַשָּׂדֶה
קִטְנִים הֵם, וְהֵם בְּשׁוּלֵי הַכָּרֶם, לֹא מִשְׁגִּיחִים וְלֹא

יודעים לאיזה מקום הולכים כראוי. התכנסו החברים לבית האדרא, לבושים שריון סף, ורמחים בידיכם! הזדרזו בתקוניכם, בעצה, בחכמה, בשכל, בדעת, במראה, בידיים, ברגלים. המליכו עליהם למי שברשותו חיים ומות, לגזר דברי אמת, דברים שקדושים עליונים מקשיבים להם ושמחים לשמעם ולדעת אותם.

ישב רבי שמעון ובכה ואמר, אוי אם אגלה! אוי אם לא אגלה! החברים שהיו שם שתקו. עמד רבי אמר ואמר לו, אם נוח לפני מר לגלות, הרי כתוב (שם כה) סוד ה' ליראיו, והרי חברים אלו הם יראי הקדוש ברוך הוא, וכבר נכנסו באדרת בית המשכן, מהם נכנסו, מהם יצאו.

שנינו, נמנו החברים לפני רבי שמעון, ונמצאו רבי אלעזר בנו, ורבי אבא, ורבי יהודה, ורבי יוסי בר יעקב, ורבי יצחק, ורבי חזקיה בר רב, ורבי חייא, ורבי יוסי, ורבי ייסא. ידיים נתנו לרבי שמעון, ואצבעות זקפו למעלה, ונכנסו בשדה בין העצים וישבו. קם רבי שמעון והתפלל תפלתו, ישב

בְּתוֹכְכֶם וְאָמַר, כָּל אֶחָד יְשִׁים יָדוֹ בְּחֻזְקוֹ. שְׁמוֹ
 יְדִיהֶם, וְלָקַח אוֹתָם. פָּתַח וְאָמַר, (דברים כו) אָרוּר
 הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמַסֵּכָה [וגו'] מַעֲשֵׂה
 יְדֵי חָרֵשׁ וְשֵׁם בְּסֵתֶר וְעָנּוּ כָּל הָעָם וְאָמְרוּ
 אָמֵן.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, עֵת לַעֲשׂוֹת לַה', מִדּוּעַ
 עֵת לַעֲשׂוֹת לַה'? מִשּׁוּם הִפְרוּ תוֹרָתְךָ. מַה
 זֶה הִפְרוּ תוֹרָתְךָ? תוֹרָה שְׁלַמְעֵלָה שְׁהִיא
 מִתְבַּטְּלָת אִם לֹא יַעֲשֶׂה בְּתַקּוּנֵי זֶה. וְלַעֲתִיק
 הַיָּמִים נֶאֱמַר. כָּתוּב (דברים לג) אֲשַׁרְיָךְ יִשְׂרָאֵל מִי
 כָמוֹךָ, וְכָתוּב (שמות טו) מִי כָמוֹךָ בְּאֵלִים ה'.

קָרָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנוֹ, הוֹשִׁיבוּ לְפָנָיו, וּלְרַבִּי
 אַבָּא מִצַּד אַחֵר, וְאָמַר, אָנּוּ כָּלֵל הַכֹּל. עַד
 עֲכָשׁוּ הִתְתַּקְּנוּ הָעוֹמְדִים. שְׁתַּקּוּ. שְׁמַעוּ קוֹל,
 וְאַרְכְּבוּתֵיהֶם נִקְשׁוּ זֶה לְזֶה. אֵיזָה קוֹל? קוֹל שֶׁל
 כְּנַפְיָה הָעֲלִיּוֹנָה שְׁמֵתְכֶנְסִים.

שָׁמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (חבקוק ג) ה' שָׁמַעְתִּי
 שְׁמַעְךָ יִרְאֵתִי. שָׁם רָאוּי לִהְיוֹת יִרְאָה. אָנּוּ
 בְּחֻבִּיבוֹת תְּלוּי הַדְּבָר, שְׁכָתוּב (דברים ו) וְאַהֲבַת אֵת
 ה' אֱלֹהֶיךָ, וְכָתוּב (שם ז) מְאֹהֲבַת ה' אֶתְכֶם, וְכָתוּב
 (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם וְגו'.

רבי שמעון פתח ואמר, (משלי יא) הוֹלֵךְ רְכִיל
 מַגְלֶה סוּד וְנֹאֲמֵן רוּחַ מְכַסֶּה דָבָר. הוֹלֵךְ
 רְכִיל, פְּסוּק זֶה קָשָׁה, אִישׁ רְכִיל הֵיךְ לוֹ לֹא לֹמֵר,
 מַה זֶה הוֹלֵךְ? אֵלֶּא מִי שֶׁלֹּא הִתְיַשֵּׁב בְּרוּחוֹ
 וְאִינוּ נֹאֲמֵן, אוֹתוֹ דָּבָר שֶׁשָּׁמַע הוֹלֵךְ בְּתוֹכוֹ
 כְּקִנְיָה בְּמֵים עַד שֶׁמוֹצִיאוֹ הַחוּצָה. מַה הַטַּעַם?
 מִשּׁוּם שֶׁאֵין רוּחוֹ רוּחַ שֶׁל עֲמִידָה. אֲבָל מִי
 שֶׁרוּחוֹ רוּחַ עֲמִידָה, כָּתוּב בּוֹ וְנֹאֲמֵן רוּחַ
 מְכַסֶּה דָבָר. וְנֹאֲמֵן רוּחַ, קִיּוּם הָרוּחַ. (כְּמוֹ וּתְקַעְתִּי
 יְתֵד בְּמָקוֹם נֹאֲמֵן) בְּרוּחַ (בְּסוּד) הַדָּבָר תָּלוּי. וְכָתוּב
 (קָהֶלֶת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיָּא אֶת בְּשָׂרְךָ.

ואין העולם מתקיים אלא בסוד. וכי אם בדברי
 העולם צריך סוד – בדברים סודיים של
 סודות עתיקי הימים שלא נמסרו אפלו למלאכים
 עליונים על אחת כמה וכמה. אמר רבי שמעון,
 לשמים לא אמר שיקשיבו, לארץ לא אמר
 שתשמע, שהרי אנו קיומי העולמות. למדנו
 סודי הסודות. כשפתח רבי שמעון בסודי
 הסודות, הזדעזע המקום, והחברים התחלחלו.

(ע"כ לשון הקודש)

סדר הלימוד ליום יט ניסן [יום 196 בשנה]

(לשון הזוהר)

האדרא רבא קדישא

תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרַיִיא, עַד אֵימַת
 נִיתִיב בְּקֵימָא דְּחַד סַמְכָא. כְּתִיב (תהלים
 קיט) עַת לַעֲשׂוֹת לִי הַפְּרוּ תוֹרַתְךָ. יוֹמִין זְעִירִין,
 וּמְאָרִי דְּחוּבָא דְּחִיק. כְּרוּזָא קְאָרִי כָּל יוֹמָא,
 וּמַחְצְדֵי חַקְלָא זְעִירִין אֵינּוּן. וְאֵינְהוּ בְּשׁוּלֵי
 כְּרָמָא. לָא אֲשַׁגְחֹן, וְלֹא יִדְעִין, לְאֵן אֲתֵר אֲזִלִּין
 כְּמָה דִּיאֹת. אֲתַכְנָשׁוּ חַבְרַיִיא לְבֵי אֲדָרָא,
 מְלוּבְּשִׁין שְׂרָיִין סִיפֵי וְרוּמְחֵי בִּידִיכוֹן, אֲזִדְרָזוּ
 בְּתַקּוּנֵיכוֹן. בְּעֵיטָא, בְּחַכְמָתָא. בְּסוּכְלָתְנוּ.
 בְּדַעְתָּא. בְּחִיזוּ. בְּיִדִין. בְּרַגְלִין (נ"א בְּחֵילָא דִּידִין וּרְגִלִין).
 אֲמַלְכוּ עֲלִיכוֹן לְמֵאן (ס"א לְמַלְכָּא) דְּבִרְשׁוּתֵיהּ חֵי
 וּמוֹתָא. לְמַגְזֵר מְלִין דְּקָשׁוּט. מְלִין דְּקָדִישִׁי
 עֲלִיוֹנִין צִיִּיתִי לְהוּ, וְחֻדָּאן לְמִשְׁמַע לְהוּ,
 וְלְמַנְדַּע לְהוּ.

יְתִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכָה, וְאָמַר וּוִי אֵי גְלִינָא, וּוִי
 אֵי לָא גְלִינָא. חַבְרַיִיא דְּהָוָה תַּמָּן אֲשַׁתִּיקוּ.
 קָם רַבִּי אַבָּא וְאָמַר לֵיהּ, אֵי נִיחָא קַמִּיהּ דְּמַר
 לְגַלְאָה, הָא כְּתִיב (תהלים כה) סוּד יִי לִירָאִיו, וְהָא

חברייא אלין דחלין דקודשא בריהּ הוא אינון,
 וכבר עאלו באדרא דבי משכנא, מנהון עאלו,
 מנהון נפקו.

תאנא, אתמנו חברייא קמיה דרבי שמעון,
 ואשתכחו, רבי אלעזר בריהּ. ורבי
 אבא. ורבי יהודה. ורבי יוסי בר יעקב. ורבי
 יצחק. ורבי חזקיה בר רב. ורבי חייא. ורבי יוסי.
 ורבי ייסא. ידין יהבו לרבי שמעון, ואצבען
 זקפו לעילא. ועאלו בחקלא ביני אילני ויתבו.
 קם רבי שמעון וצלי צלותיה, יתיב בגווייהו
 ואמר, כל חד ישוי ידוי בתוקפוי. שוו ידיהו,
 ונסיב לון פתח ואמר (דברים כז) ארור האיש אשר
 יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש (דף קכ"ח ע"א)
 ושם בסתר וענו (ס"א כל העם) כלם ואמרו אמן.

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים קיט) עת לעשות
 ליי, אמאי עת לעשות ליי. משום דהפרו
 תורתך. מאי הפרו תורתך, תורה דלעילא. דאיהי
 מתבטלא אי לא יתעביד בתקונוי (ס"א שמא) דא.
 ולעתיק יומין אתמר. כתיב (דברים לג) אשריך
 ישראל מי כמוך. וכתיב, (שמות טו) מי כמוך
 באלים יי.

קָרָא לְרַבֵּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, אוֹתְבִיה קָמִיה, וְלְרַבֵּי
אָבָא מִסְטָרָא אַחְרָא, וְאָמַר אָנֹן כָּלְלָא
דְּכוּלָא. עַד הִשְׁתָּא אֲתַתְּקֵנוּ קַיִמִין. אֲשַׁתִּיקוּ,
שְׁמַעֵי קָלָא, וְאַרְכוּבְתֵן דָּא לְדָא נְקֻשָּׁן. מָאִי קָלָא.
קָלָא דְכְנוּפִיָּא עֲלָאָה דְמַתְכַנְפִּי.

חֲדַי רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (חֲבִקוּק ג) יִי שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ
יִרְאֵתִי. (אָמַר) הֵתָם יְאוּת הָוּה לְמַהוּי דְחִיל.
אָנֹן בְּחִבִּיבוּתָא תְלִיָּא מְלִתָּא, דְכְתִיב, (דְּבָרִים ו)
וְאֶהְבֶּתְ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, וְכְתִיב (דְּבָרִים ז) מֵאֶהְבֶּת יְיָ
אֶתְכֶם, וְכְתִיב (מְלָאכִי א) אֶהְבֶּתִי אֶתְכֶם וְגו'.

רַבֵּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח וְאָמַר, (מְשַׁלֵּי יא) הוּלֵךְ רָכִיל
מְגַלָּה סוּד וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דְבַר. הוּלֵךְ
רָכִיל, הֵאִי קָרָא קְשִׁיא, (פִּיּוֹן דְאַתְמַר רָכִיל אָמַי הוּלֵךְ) אִישׁ
רָכִיל מִיבְעֵי לִיה לְמִימַר, מָאֵן הוּלֵךְ. אֶלָּא מָאֵן
דְּלָא אֲתִיִּשְׁב בְּרוּחִיה, וְלָא הָוִי מְהִימְנָא, הֵהוּא
מְלָה דְשְׁמַע, אָזִיל בְּגוּוִיה כְּחִיזְרָא בְּמִיָּא, עַד
דְּרַמֵּי לִיה לְבַר. מָאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְלִית רוּחִיה
רוּחָא דְקִיּוּמָא. אָבַל מָאֵן דְרוּחִיה רוּחָא דְקִיּוּמָא,
בִּיה כְּתִיב, וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דְבַר. וְנֶאֱמַן רוּחַ,
קִיּוּמָא דְרוּחָא. (כְּמוֹ יִשְׁעִיָּה כ"ב) וְתַקְעֲתִיו יְתַד בְּמִקּוּם
נֶאֱמַן) בְּרוּחָא (נ"א בְּרוּחָא) תְלִיָּא מְלִתָּא. וְכְתִיב, (קַהֲלַת
ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחֹטֵיא אֶת בְּשָׂרְךָ.

וַיֵּיתְ עֲלָמָא מִתְקַיִמָא אֱלָא בְרֻזָא. וְכִי אֵי בְמַלְי
 עֲלָמָא אֶצְטְרִיךְ רֻזָא. בְּמַלִּין רֻזִין דְּרֻזִיָא
 דַּעֲתִיק יוֹמִין, דְּלֹא אַתְמַסְרָאן אֲפִילוּ לְמַלְאֲכִין
 עֲלָאִין עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 לְשִׁמְיָא לָא אֵימָא דִּי־צִיתוֹן (ס"א דִּי־צִיתוֹן), לְאַרְעָא לָא
 אֵימָא דַּתְשְׁמַע, דְּהָא אֲנָן קִיּוּמֵי עֲלָמִין. תְּנָא רֻזֵי
 דְּרֻזִין, כַּד פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרֻזֵי דְרֻזִין, אֲזִדְעוּע
 אַתְרָא, וַחֲבַרִּין אַתְחַלְחְלוּ.

גַּלְיֵי בְרֻזָא וּפְתַח וְאָמַר, כְּתִיב (בראשית לו) וְאֵלֶּה
 הַמַּלְכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאַרְצָא אֲדוּם לְפָנֵי מֶלֶךְ
 מֶלֶךְ וְגו'. זַכָּאִין אַתּוֹן צְדִיקָיָא, דְּאַתְגְּלִי לְכוּן רֻזֵי
 דְּרֻזִין דְּאוּרִיָתָא, דְּלֹא אַתְגְּלִיִּין לְקַדְיֵשִׁי עֲלִיּוֹנִין,
 מָאן יִשְׁגַּח בְּהָאֵי, וּמָאן יִזְכֶּה בְּהָאֵי, דְּהוּא
 סְהַדוּתָא עַל מְהִימְנוּתָא (דְּמְהִימְנוּתָא) (דְּנְהִיר לְמַאתָן וְשִׁבְעִין
 עֲלָמִין וּמְנִיָּה נְהִיר אוּרְחָא דְּנְהִירִין בִּיהַ צְדִיקָיָא לְעֲלָמָא דְּאַתֵּי. הָדָא הוּא דְּכְתִיב
 (משלי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר נֶגַה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוּן הַיּוֹם. מִן הַהוּא אֲרַחָא
 מִתְפָּרְשֵׁן לְשִׁית מָאָה וּתְלִיסַר אוּרְחִיָּה דְּפְלִיג בְּזַעִיר אֲנַפִּין דְּכְתִיב (תהלים כ"ה)
 כָּל אֲרַחּוֹת יְיָ חֹסֵד וְאֶמֶת לְנוֹצְרֵי בְּרִיתוֹ וְגו'). דְּכֻלָּא. צְלוּתָא בְּרַעוּתָא
 יְהֵא, דְּלֹא יִתְחַשֵּׁב לְחֻבָּא לְגַלְאָה דָּא.

וְכִיָּה יִמְרוּן חֲבַרִיָּא, דְּהָאֵי קָרָא קְשִׁיָּא הוּא, דְּהָא
 לָא הָוָה לִיָּה לְמַכְתָּב הַכִּי, דְּהָא חֲזִינָן כַּמָּה

מְלָכִים הוּוּ, עַד דְּלֹא יִיתוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַד לָא יְהִי מַלְכָּא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַה אֲתַחְזִי הָכָא, וּבְדָא אֲתַעְרוּ חֲבֵרַיָּיא. אֲלֵא רְזָא דְרִזִּין הוּא, דְּלֹא יְכַלִּין בְּנֵי נָשָׂא לְמַנְדַּע וּלְאֲשַׁתְּמוּדַע וּלְמַרְחֵשׁ בְּדַעַתְיֵיהוּ בַּהֲאִי.

תַּאנְא, עֲתִיקָא דַּעֲתִיקִין, טְמִירָא דְטְמִירִין, עַד לָא זְמִין תְּקוּנָוִי (דְּמַלְכָּא), וְעֲטוּרֵי עֲטוּרִין, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא לָא הָוָה. וְהָוָה מְגַלִּיף וּמְשַׁעַר בֵּיהּ. וּפְרִיס קַמִּיהּ חַד פְּרָסָא, וּבַה גְּלִיף וּשְׁיַעַר מְלָכִין.

וְתְּקוּנָוִי לָא אֲתַקְיִימוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאַלְהַ הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאַרְץ אֲדוּם לְפָנַי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. מַלְכָּא קַדְמָאָה, לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל קַדְמָאָה. וְכֻלְהוּ דְגְּלִיפוּ (וְלֹא אֲתַקְיִימוּ) בְּשִׁמְהֵן אֲתַקְרוּן. וְלֹא אֲתַקְיִימוּ, עַד דְּאֲנַח לְהוּ, וְאַצְנַע לְהוּ, וּלְבַתֵּר זְמָנָא הוּא אֲסַתְלַק (נִיָּא הָוָה מְסַתְכַל) בַּהֲהוּא פְּרָסָא, וְאַתְתַּקֵּן בְּתְּקוּנָוִי.

וְתַאנְא, כַּד סְלִיק בְּרַעוּתָא, לְמַבְרֵי אורֵייתָא טְמִירָא תְּרֵי אֲלִפֵּי שְׁנִין, וְאַפְקָה, מִיַּד אֲמָרָה קַמִּיהּ, מָאן דְּבַעֵי לְאַתְקִנָּא וּלְמַעְבַּד, יִתְקֵן בְּקַדְמֵיתָא תְּקוּנָוִי.

תֵּאֲנָא בְּצְנִיעוּתָא דְסַפְרָא, עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין,
סִתְרָא דְסִתְרִין טְמִיר דְטְמִירִין, אֶתְתַּקֵּן

(דף קכ"ח ע"ב) **וְאִזְדַּמְן**, (כלומר אשתכח, ולא אשתכח ממש, אבל

אתתקן ולא דינע ליה משום דהוא עתיק דעתיקין) (אבל בתיקוני ידיע)

כְּחַד סְבָא דְסָבִין, עֵתִיק מְעֵתִיקִין, טְמִיר
מְטְמִירִין, וּבְתִיקוּנֵי יְדִיעַ וְלֹא יְדִיעַ. מְאִיר דְחָוֹר

כְּסוּ (ס"א בסומק), וְחִיזוּ בּוֹסִיטָא (ס"א בוצינא) דְאֲנָפוּי (נ"א

באנפוי), יְתִיב עַל כּוֹרְסֵיָא דְשְׁבִיבִין, לְאֶכְפֵּיָא לֹוֹן.

אַרְבַּע מָאָה אֲלֵפֵי עֲלָמִין, אֶתְפָּשֵׁט חוּרָא

דְּגוּלְגֻלְתָּא דְרִישׁוּי. וּמְנַהִירוּ דְהָאֵי

חִיּוּרָא, יְרֵתֵי צְדִיקֵיָא לְעֲלָמָא דְאֲתֵי, אַרְבַּע מָאָה

עֲלָמִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית כג) אַרְבַּע מְאוֹת

שָׁקֶל כֶּסֶף עוֹבֵר לְסוּחַר.

בְּגוּלְגֻלְתָּא, יְתַבִּין (בְּכָל יוֹמָא) תְּלִיסֵר (ס"א תריסר)

אֲלֵפֵי רַבּוּא עֲלָמִין, דְנִטְלִין עֲלוּי

רְגֻלִין, וְסַמְכִין עֲלוּי. וּמַהֲאֵי גוּלְגֻלְתָּא נְטִיף טְלָא,

לְהָהוּא דְלָבֵר, וּמְלֵיָא לְרִישֵׁיהּ בְּכָל יוֹמָא,

דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) שְׂרָאֲשֵׁי נִמְלָא טַל.

וּמַהֲהוּא טְלָא דְאֲנַעַר מְרִישֵׁיהּ, הָהוּא דְאֵיהּ

לָבֵר, יְתַעְרוֹן מִתֵּיָא לְעֲלָמָא דְאֲתֵי.

(דכתיב שראשי נמלא טל, מלאתי טל לא כתיב, אלא נמלא) דכתיב

(ישעיה כו) כִּי טַל אֲוֹרוֹת טַלְךָ, אֲוֹרוֹת נְהוֹרָא
 דְּחִוּוֹרְתָא דְעֵתִיקָא. וַיְמַהֲהוּא טַלָּא, מִתְקַיְיִמִין
 קַדְיִשֵׁי עֲלִיוֹנִין. וְהוּא (רצ"ב) מְנָא דְטַחְנֵי לְצַדִּיקֵיִיא
 לְעֶלְמָא דְאַתִּי. וְנָטִיף הֵהוּא טַלָּא לְחַקְלָא
 דְּתַפּוּחִין קַדְיִשִׁין. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שמות טז) וַתַּעַל
 שְׂכַבֶּת־הַטַּל וְהִנֵּה עַל פְּנֵי הַמִּדְבָּר דִּק מְחוֹסְפָּס.
 דְּחִיזוּ הֵהוּא טַלָּא חָוּוֹר. כִּהֲאִי גְוּוֹנָא דְאַבְנִין (מ"ט)
 דְּבְדוּלְחָא, דְאַתְחֲזִיִּיא כָּל גְוּוֹנִין בְּגוּוֹה. הֵדָּא הוּא
 דְכְּתִיב, (במדבר יא) וְעֵינֹו כְּעֵין הַבְּדוּלַח.

הַאי גּוּלְגֻלְתָּא. חִוּוֹרָא דִּילִיָּה, אֲנַהִיר לְתַלְיִסֵּר
 (רפ"ח) עֵיבֵר גְּלִיפִין בְּסַחְרָנוּי. לְאַרְבַּע
 עֵיבֵר בְּסַטְרָא חַד, וְלְאַרְבַּע עֵיבֵר בְּסַטְרָא דָּא,
 בְּסַטְרָא דְאַנְפוּי. וְלְאַרְבַּע עֵיבֵר בְּסַטְרָא דָּא,
 לְסַטְרָא דְאַחוּרָא. וְחַד לְעֵילָא דְגּוּלְגֻלְתָּא. (כלומר
 לְסַטְרָא דְלְעֵילָא).

וַיְמַהֲהוּ אֲתַפְּשֵׁט אֲוֹרְכָא דְאַנְפוּי, לְתַלַּת מְאָה
 וְשִׁבְעֵין רַבּוּא עֲלָמִין. וְהֵהוּא אֲתַקְרִי
 אַרְךְ אַפִּים. (כלומר אֲוֹרְכָא דְאַנְפוּי) וְהֵאִי עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין
 אֲתַקְרִי אַרְיָכָא דְאַנְפוּי. וְהֵהוּא דְלִבְר אֲתַקְרִי זְעִיר
 אַנְפוּי. לְקַבְלִיָּה דְעֵתִיקָא סְבָא, קַדְשׁ קַדְשִׁים
 דְּקַדְשֵׁיא. וְזְעִיר אַנְפוּי כַּד אֲסַתְּכַל לְהַאי, כִּלָּא (ס"א

ט"א) דְלַתְתָּא אֲתַתְקַן, וְאַנְפוּי מִתְפַּשְׁטִין וְאַרְיִכִין
 בְּהֵוּא זְמַנָּא, אֲבַל לָא כָּל שַׁעְתָּא כְּמָה דַּעְתִּיקָא.
 וּמַהֲאִי גּוּלְגַלְתָּא, נְפִיק חַד עֵיבֵר חִינּוּר
 לְגּוּלְגַלְתָּא דְזַעִיר אַנְפִּין, לְתַקְנָא
 רִישִׁיָּה. וּמַהֲאִי לְשָׂאָר גּוּלְגַלְתִּין דְלַתְתָּא, דְלִית
 לֹוּן חֲשַׁבְנָא. וְכָל גּוּלְגַלְתָּא יְהִבִין אָגֵר חִינּוּרָתָא
 (ס"א אודאנתא) לְעַתִּיק יוֹמִין. כַּד עָאֲלִין בְּחוּשְׁבְּנָא
 תַּחוּת שְׂרַבִּיטָא. וְלִקְבִיל דָּא, (קל"ו) בְּקַע לְגּוּלְגּוּלְתַּת
 לְתַתָּא, כַּד עָאֲלִין בְּחוּשְׁבְּנָא.

בְּחַלְלָא דְגּוּלְגַלְתָּא, קְרוּמָא דְאִוִּירָא דְחַכְמָתָא
 עֲלָאָה סְתִימָה דְלָא פְּסֵק. וְהֵאִי לָא
 שְׂכִיחַ (קכ"ט), וְלָא אֲתַפְתַּח. וְהֵאִי קְרוּמָא אֲתַחְפִּיא
 עַל מוּחָא דְאִיְהוּ חַכְמָתָא סְתִימָאָה. וּבְגִינֵי כַּף
 אֲתַפְסִיא (ס"א וּבְגִין דְאֲתַפְסִיא) הֵאִי חַכְמָתָא בְּהֵוּא
 קְרוּמָא, דְלָא אֲתַפְתַּחָא. (ס"א בְּגִין דָּא אֲקָרִי חַכְמָתָא סְתִימָאָה).
 וְהֵאִי מוּחָא, דְאִיְהוּ הֵאִי חַכְמָתָא סְתִימָאָה.
 שְׂקִיט וְאַשְׁתַּכִּיךְ בְּאַתְרִיָּה, כַּחֲמֵר טַב עַל
 דְוִרְדֵּיָּה, וְהֵינּוּ דְאֲמַרִי סְבָא דַּעְתּוּי סְתִים,
 וּמוּחִיָּה סְתִים וְשְׂכִיךְ.

וְהֵאִי קְרוּמָא אֲתַפְסֵק מְזַעִיר אַפִּין, וּבְגִינֵי כַּף
 מוּחִיָּה אֲתַפְשֵׁט וְנְפִיק לְתַלְתִּין וְתַרִין

שְׁבִילִין, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא
 מֵעֵדֶן. מַאי טַעְמָא. מְשׁוּם דְקְרוּמָא אֲתַפְסֵק, דְלֹא
 מְחַפֵּיאַ עַל מוֹחָא. (ועל כל פנים קרוּמָא פָּסִיק לְתַתָּא) וְהֵיִינוּ
 דְתַנִּינָן בְּרִישׁוּמֵי אֲתוּוֹן, תִּיּוּ רָשִׁים רִישׁוּמָא
 לְעַתִּיק יוֹמִין דְלִית דְכוּוֹתִיהּ. (דְבִיחַ תְּלִיא תָּמִים דְעוֹת שְׁלִים
 מְכַל סְטְרוֹי וְסְתִים וְשְׁכִיד וְשְׁקִיט כְּחֶמֶר טב על דוּרְדִיחַ).

תַּאנָּא, בְּגוּלְגַלְתָּא דְרִישָׁא, תְּלִיין אֶלְף אֶלְפִין
 רְבוּא, וְשִׁבְעַת אֶלְפִין, וְחֲמֵשׁ מְאָה קוּצֵי
 דְשַׁעְרֵי, חֲנֹר וְנָקִי, כְּהֵאֵי עֲמָרָא כַּד אִיהוּ נָקִי,
 דְלֹא אֲסַתְּבָךְ דָּא בְּדָא. דְלֹא לְאַחֲזָא עֲרְבוּבִיחַ
 מְתַקוּנוֹי. אֶלָּא כְּלָא עַל בְּרִיחַ, דְלֹא נָפִיק נִימָא
 מְנִימָא, וְשַׁעְרָא מְשַׁעְרָא.

וְכָל קוּצָא וְקוּצָא, אִית בֵּיה אַרְבַּע מְאָה וְעֶשֶׂר
 נִימֵי דְשַׁעְרֵי, כְּחוּשְׁבָן קְדוּ"ש. וְכָל נִימָא
 וְנִימָא (דף קכ"ט ע"א) לְהֵיט בְּאַרְבַּע מְאָה וְעֶשֶׂר
 עֶלְמִין. וְכָל עֶלְמָא וְעֶלְמָא סְתִים וְגַנְזִי, וְלִית דִּידַע
 לוֹן, בַּר אִיהוּ. וְלְהֵיט לְשִׁבַּע (ס"א לְאַרְבַּע) מְאָה
 וְעֶשְׂרִין עֵיבַר.

וְכָל נִימָא וְנִימָא, אִית מְבוּעַ דְנֶפֶק מְמוּחָא
 סְתִימָא, (דְבִתְר כּוּתְלָא) וְנָהִיר וְנָגִיד בְּהַהוּא
 נִימָא, לְנִימִין דְזַעִיר אֲנִפִין. וּמַהֵאֵי מְתַקֵּן (ס"א

מתון) מוֹחִיָּה. וְכַדִּין, נְגִיד הַהוּא מוֹחָא, לְתַלְתִּין
וּתְרִין שְׁבִילִין.

וְכָל קוּצָא וְקוּצָא מִתְּלַהֲטֵן, וְתַלְיִין. מִתְּתַקְנֵן
בְּתַקּוּנָא יָאָה, בְּתַקּוּנָא שְׁפִירָא. מְחַפְיִין עַל
גּוּלְגַלְתָּא. מִתְּתַקְנֵי קוּצֵי דְנִימִין, מֵהָאֵי סְטָרָא,
וּמֵהָאֵי סְטָרָא, עַל גּוּלְגַלְתָּא. וְתֵאנָא, כָּל נִימָא
וְנִימָא, אֶקְרִי (ס"א אִיהִי) מְשִׁיכָא דְמַבּוּעַ (ס"א מִמְּבוּעִין)
(ס"א וְאִינוּן מְבוּעִין) סְתִימִין, דְּנַפְקִין מִמוּחָא סְתִימָאָה.

וְתֵאנָא, מְשַׁעְרוּי דְּבַר נֶשׁ, אֲשַׁתְּמוּדַע מָאֵי הוּא,
אֵי דִינָא אֵי רַחֲמֵי. מִכַּד עֲבָרִין עֲלוּי
אַרְבַּעִין שָׁנִין. וְאַפִּילוּ כַּד אִיהוּ עוֹלָם, בְּשַׁעְרֵיהּ
בְּתִיקוּנֵיהּ (ס"א בְּדִיקוּנֵיהּ) (ס"א בְּדִיקוּנֵיהּ) וּבַגְּבִינֵי עֵינוּי.

קוּצִין דְּשַׁעְרֵי, תַלְיִין בְּתַקּוּנֵי נְקִי כַעֲמַר נְקָא עַד
כְּתַפּוּי. עַד כְּתַפּוּי סְלָקָא דַּעְתָּךְ. אֶלָּא עַד
רִישֵׁי דְכְּתַפּוּי, דְּלֹא אֲתַחֲזִי קוּדְלָא. מִשּׁוּם דְּכְתִיב,
(יִרְמִיָּה ב) כִּי פָּנוּ אֵלַי עוֹרָף וְלֹא פָּנִים. וְשַׁעְרָא סְלִיק
אַבְתְּרוּי דְּאוּדְנִין, דְּלֹא לְחַפְיָא עֲלוּי, דְּכְתִיב
לְהִיּוֹת אֲזַנְיָךְ פְּקוּחוֹת.

שַׁעְרָא דְּנַפִּיק מִבְּתַר אוּדְנוּי, כּוּלִיָּהּ בְּשַׁקּוּלָא.
לָא נַפִּיק דָּא מִן דָּא, תַקּוּנָא שְׁלִים.
תַקּוּנָא יָאָה. תַקּוּנָא שְׁפִירָא. תְּאִיב לְמַחֲמֵי.

תִּיאֻבְתָּא וְחֲדָוּתָא דְצַדִּיקָיָא, דְּאִינוּן בְּזַעִיר
אִפִּין, לְמַחְמֵי וְלֹא תִדְבַקָּא בְתַקוּנָוִי. דְּעַתִּיקָא
סְתִימָאָה דְכָלָּא.

תַּלְתָּת עֶשֶׂר נִימִין דְשַׁעְרִין, קִיָּימֵי מֵהָאֵי סְטָרָא,
וּמֵהָאֵי סְטָרָא דְגוּלְגַלְתָּא, לְקַבִּיל אֲנַפּוּי.
וּבְאִינוּן שְׂרִיין שַׁעְרֵי לְאַתְפְּלָגָא. לִית שְׂמָאלָא
בְּהָאֵי עַתִּיקָא סְתִימָאָה, כָּלָּא יְמִינָא. אַתְחֲזִי וְלֹא
אַתְחֲזִי. סְתִים וְלֹא סְתִים. וְהָאֵי בְתַקוּנָוִיָּה, כָּל
שְׁכָן בֵּיהּ.

וְעַל הָאֵי, תְּאִיבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְצַרְפָּא בְּלַבְהוּן,
דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת י"ז) הִישׁ יְיָ בְּקַרְבְּנוּ אִם אֵין. בֵּין
זַעִיר אֲנַפִּין דְּאֶקְרִי יְיָ, וּבֵין אָרִיף אֲנַפִּין דְּאֶקְרִי
אִי"ן. אָמַאי אַתְעַנְשׂוּ. מְשׁוּם דְלֹא עַבְדוּ
בְּחִיבוּתָא, אֶלָּא בְּנִסְיוֹנָא. דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת י"ז) וְעַל
נְסוּתֶם אֶת יְיָ לֵאמֹר הִישׁ יְיָ בְּקַרְבְּנוּ אִם אֵין.

בְּפִלְגוּתָא דְשַׁעְרֵי, אָזִיל חַד אַרְחָא דְנְהִיר
לְמַאתָן וְשַׁבְעִין עָלְמִין. וּמִנִּיָּה נְהִיר
אַרְחָא דְזַעִיר אֲנַפִּין, דְּנְהִירִין בֵּיהּ צַדִּיקָיָא
לְעַלְמָא דְאַתִּי. הֵדָּא הוּא דְכְתִיב, (מְשַׁלִּי ד) וְאוֹרַח
צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹוֹגֵה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נֶכּוֹן הַיּוֹם. וּמִן
הֵהוּא אַרְחָא אַתְפְּרָשָׁא לְשִׁית מָאָה וְתַלְיִסְר

אורחין דאורייתא, דפליג בזעיר אפין. דכתיב
 ביה (תהלים כה) כל ארחות יי חסד ואמת וגו'.

מצחא דגלגלתא רעוא דרעוין, רעותא דזעיר
 אנפין לקבלי ההוא רעותא (נ"א מצחא

דגולגלתא, רצון אקרי. דהא רעוא דרעוין אתגלי בההוא מצחא לקבל דא
 לתתא. כתיב) דכתיב (שמות כח) והיה על מצחו תמיד
 לרצון וגו', וההוא מצחא דאקרי רצון, הוא
 גלוייא דכל רישא וגולגלתא, דמתכספייא בארבע
 מאה ועשרין (נ"א ועשר) עלמין.

וכד אתגליא, אתקבלא צלותהון דישראל.
 אימתי אתגליא. שתיק רבי שמעון. שאל
 תניינות אימתי. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר
 בריה, אימתי אתגליא. אמר ליה בשעתא
 דצלותא (רפ"ח) דמנחה דשבתא. אמר ליה מאי
 טעמא. אמר ליה, משום דההיא שעתא ביומי
 דחול, תליא דינא לתתא בזעיר אפין.

ובשבתא אתגליא מצחא דאתקרי רצון.
 בההיא שעתא אשתכיך רוגזא.
 ואשתכח רעוא, ומתקבלא צלותא. הדא הוא
 דכתיב, (תהלים ט) ואני תפילתי לך יי עת רצון. ועת
 רצון מעתיק יומין, לגלאה מצחא. ובגין כך

אֶתְתָּקֵן הָאִי קָרָא, לְמִימְרֵיהּ בְּצִלוֹתָא דְמִנְהָא
בְּשִׁבְתָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ,
בְּרִידְךָ בְּרִי לְעֵתִיק יוֹמִין, וְרַעוּא דְמַצְחָא תְּשַׁכַּח
בְּשַׁעְתָּא דְתַצְטְרִיד לֵיהּ.

תא חזי, בְּשָׂאָר (ס"א בְּשַׁעְתָּא) דְלִתְתָּא, כִּד אֶתְגְּלִי
מַצְחָא אֶשְׁתַּכַּח חוּצָפָא, (תא חזי בְּשָׂאָר דְלִתְתָּא כִּד
אתגלי מצחא דינא אתער ואשתכח ואתעביד מצחא דאשגחותא לחייבי עלמא
לאינון דלא מתכספי בעובדייהו כמה דאת אמר) הָדָא הוּא דְכְתִיב
(ירמיה ג) וּמִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה הָיָה לָךְ מֵאֲנַת הַכֶּלֶם.
וְהֵכָא כִּד אֶתְגְּלִי מַצְחָא, תִּיּוֹבְתָא (ס"א חֲבִיבוֹתָא)
וְרַעוּא שְׁלִים אֶשְׁתַּכַּח, וְכֹל רוּגְזִין אֶשְׁתַּכְּכוּ
וּמִתְכַּפְּיִין קָמִיהּ.

מהאי מצחא (ס"א דְלִתְתָּא), נְהִרִין אַרְבַּע מָאָה בְּתֵי
דִינִין. כִּד אֶתְגְּלִיִּיא הָאִי יַעַת רְצוֹן, כְּלֵהוּ
מִשְׁתַּכְּכִין קָמִיהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (דניאל ז) דִּינָא
יְתִיב. (פלומר יתיב באתריה דף קכ"ט ע"ב) וְדִינָא לָא
אֶתְעֵבִיד) וְתֵאנָא, שְׁעָרָא לָא קָאִים בְּהָאִי אֶתְר,
מִשׁוּם דְמִתְגְּלִיִּיא, וְלָא אֶתְכַסְּיִיא. אֶתְגְּלִיא,
דִּיסְתַּכְּלוֹן מָאֲרִי דְדִינָא, וְיִשְׁתַּכְּכוּן וְלָא אֶתְעֵבִידוּ.

תאנא, הָאִי מַצְחָא אֶתְפָּשַׁט בְּמֵאתָן וְשַׁבְעִין
אַלְפִין נְהִרִין דְבוּצִינִין (ס"א דְנִהְרִין) מַעֲדָן

עֲלָאָה. דְּתַנְיָא, אֵית עֵדָן דְּנָהִיר לְעֵדָן. עֵדָן עֲלָאָה
 לֹא אֶתְגַּלְיָא, וְהוּא סְתִים בְּסִתִּימָא וְלֹא
 מִתְפָּרֵשׁ לְאַרְחִין כְּדָקָא מְרָן. וְהֵאֵי עֵדָן דְּלִתְתָא,
 מִתְפָּרֵשׁ בְּשְׁבִילוּי, לְתִלְתִּין וְתַרְיִן (עֵיבָר) שְׁבִילִין.
 וְאַף עַל גַּב דְּמִתְפָּרֵשׁ הֵאֵי עֵדָן בְּשְׁבִילוּי, לִית
 דִּידַע לִיה, בַּר הֵאֵי זְעִיר אֲפִין. וְעֵדָן
 דְּלְעִילָא, לִית דִּידַע לִיה, וְלֹא שְׁבִילוּי, בַּר הֵהוּא
 אַרְיָן אֲנְפִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (אִיּוֹב כח) אֱלֹהִים
 הִבִּין דְּרָכָה וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ. אֱלֹהִים הִבִּין
 דְּרָכָה, דָּא עֵדָן דְּלִתְתָא, דִּידַע זְעִיר אֲפִין. וְהוּא
 יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ, דָּא עֵדָן דְּלְעִילָא, דִּידַע עֲתִיק
 יוֹמִין, סְתִימָאָה דְּכֻלָּא.

עֵינְוִי דְרִישָׁא חוּרָא, מִשְׁתַּנְיִין מִשְׁאֵר עֵינִין,
 לִית כְּסוּתָא עַל עֵינָא. וְלִית גְּבִינִין עַל
 עֵינָא. מָאֵי טַעְמָא. דְּכְּתִיב (תְּהִלִּים קכא) הִנֵּה לֹא
 יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל דְּלְעִילָא.
 וְכְּתִיב (יִרְמִיָּה לב) אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְּקוּחוֹת. וְתָאנָא, כָּל
 מַה דְּאֲתִי בְּרַחֲמֵי, לִית כְּסוּתָא עַל עֵינָא, וְלִית
 גְּבִינִין עַל עֵינָא. כָּל שְׁכֵן רִישָׁא חוּרָא, דְּלֹא
 בְּעָא מִיָּדִי. (ס"א נְטִירוֹ).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אַבָּא לְמָאֵי הִיא רְמִיזָא.
 אָמַר לִיה לְנוּנִי יְמָא, דְּלִית כְּסוּתָא עַל

עֵינָא, וְלִית גְּבִינִין עַל עֵינָא, וְלֹא נְיִימִין, וְלֹא
 בְּעֵיין נְטוּרָא עַל עֵינָא. כָּל שְׁכַן עֵתִיקָא דְעֵתִיקָא,
 דְלֹא בְּעֵי נְטוּרָא. וְכָל שְׁכַן דְאִיהוּ מְשַׁגַּח לְכָלָא,
 וְכָלָא מְתַזֵּן בֵּיהּ וְלֹא נָאִים. הָדָא הוּא דְכְתִיב,
 (תהלים קכא) הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל,
 יִשְׂרָאֵל דְלְעִילָא.

כְּתִיב (תהלים לג) הִנֵּה עֵין יִי אֵל יִרְאִיו. וְכְתִיב (זכוריה
 ד) עֵינֵי יִי הֵמָּה מְשׁוּטָטִים בְּכָל הָאָרֶץ. לֹא
 קְשִׁיא, הָא בְּזַעִיר אֲפִין. הָא בְּאֲרִיךְ אֲנָפִין. וְעַם
 כָּל דָּא תְרֵי עֵינִין אֵינּוּן וְאֲתַחְוּרוּ (ס"א וְאֲתַחְוּרוּ)
 לְחַד, עֵינָא דְאִיהִי חָוּר בְּגוּ חָוּר וְחָוּר דְכָלִיל
 כָּל חָוּר.

חָוּרָא קְדַמָּא, נְהִיר וְסְלִיק, וְנַחֲת
 לְאֶסְתַּכְלָא (ס"א לְאֶתְכַלְלָא), דְצָרִיר
 בְּצִוְרָא. תַּאנָא, בְּטַשׁ הַאי חָוּרָא, וְאֲדִלִיק
 תַּלְת בּוֹצִינֵי, דְאֶקְרוּן: הוּד, וְהָדָר, וְחָדוּה.
 וְלַהֲטִין בְּחָדוּתָא בְּשְׁלִימוּתָא.

חָוּרָא תַּנְיִינָא, נְהִיר, וְסְלִיק וְנַחֲת, וּבְטַשׁ
 וְאֲפִיק (ס"א וְאֲדִלִיק) תַּלְת בּוֹצִינֵין אַחְרָנִין,
 דְאֶקְרוּן נְצַח וְחֶסֶד וְתַפְאָרַת, וְלַהֲטִין
 בְּשְׁלִימוּתָא בְּחָדוּתָא.

חַוּוּרָא תְּלִיתָאָה, לְהֵיט וְנִהִיר, וְנַחֲתִית וְסָלִיק,
 וְנַפִּיק מִסְתִּימוּתָא דְמוּחָא, וּבְטַשׁ
 בְּבוּצִינָא אֲמַצְעִיתָא שְׁבִיעָאָה. וְאֲפִיק אֲרַחָא
 לְמוּחָא תְּתָאָה, (נ"א וְאֲפִיק אֲרַחָא לְלֵבָא תְּתָאָה) וּמְתַלְהֵטָן
 כְּלֵהוּ בּוּצִינִין דְּלִתְתָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן יָאוּת
 הוּא, וְעַתִּיק יוֹמִין יִפְקַח עֵינָא דָּא עֲלֵךְ, בְּשַׁעֲתָא
 דְּתַצְטְרִיךְ לֵיהּ.

תַּאנָּא חַוּוּר בְּגוּ חַוּוּר. וְחַוּוּר דְּכָלִיל כָּל
 חַוּוּר. חַוּוּרָא קְדַמָּאָה, נִהִיר, וְסָלִיק.
 וְנַחֲתִית לְתַתָּא (ס"א לְתַלְת) בּוּצִינִי דְּלִסְטֵר שְׁמַאֲלָא,
 וְלֵהֲטִין וְאַסְחָן בְּהַאי חַוּוּרָא, כְּמַאן דְּאַסְחִי
 גּוּפִיָּה בְּבוּסְמִין טְבִין, וּבְרִיחִין, עַל מַה דְּהוּו
 עֲלוּי בְּקַדְמִיתָא.

חַוּוּרָא תַּנְיִנָּא, נַחֲתִית, וְסָלִיק, וְנִהִיר לְתַלְת.
 בּוּצִינִי, דְּלִסְטֵר יְמִינָא. וְלֵהֲטִין וְאַסְחִין
 בְּהַאי חַוּוּרָא, כְּמַאן דְּאַסְחִי בְּבוּסְמִין טְבִין
 וּבְרִיחִין, עַל מַה דְּהוּו עֲלוּי בְּקַדְמִיתָא.

חַוּוּרָא תְּלִיתָאָה, נִהִיר וְסָלִיק וְנַחֲתִית, וְנַפִּיק
 נִהִירוּ דְּחַוּוּרָא, דְּלָגוּ לָגוּ מִן מוּחָא,
 וּבְטַשׁ בְּשַׁעֲרָא אוּכְמָא, כַּד אֲצַטְרִיךְ. וּבְרִישָׁא,
 וּבְמוּחָא דְּרִישָׁא. וְנִהִיר לְתַלְת כְּתָרִין דְּאַשְׁתָּארוּ,

כְּמָה דְאַצְטְרִיף לְגַלְאָהּ. אִי נִיחָא קָמִי עֲתִיק
 סְתִימָא דְכֻלָּא.

וְתַאנָּא לָא סְתִים הָאֵי עֵינָא. וְאִינוּן תְּרִין
 וּמִתְחַוּוּרָן (ס"א וְאִתְחַוּוּרָן) לְחַד. כֻּלָּא הוּא
 יְמִינָא. לָא הָוֵי (ס"א לִית בֵּיה) שְׁמַא לָא. לָא נָאִים וְלָא
 אֲדַמִּיךְ, וְלָא בְעֵי נְטִירוּתָא. לִית מָאן דְאַגִּין עָלֶיהָ.
 הוּא אַגִּין עַל כֻּלָּא, וְהוּא אֲשַׁגַּח עַל כֻּלָּא.
 וּמֵאֲשַׁגְחוּתָא דְהָאֵי עֵינָא מִתְזַנֵּן כֻּלְהוּ.

תַּאנָּא, אִי עֵינָא דָּא אֲסִתִּים רְגַעָא חָדָא, לָא
 יִכְלִין לְקַיִמָּא כֻּלְהוּ, בְּגִין כֶּף אַקְרִי
 עֵינָא פְּקִיחָא. עֵינָא עֲלָאָהּ. עֵינָא קְדִישָׁא. עֵינָא
 דְאַשְׁגְחוּתָא. עֵינָא דִלָּא (דף ק"ל ע"א) אֲדַמִּיךְ וְלָא
 נָאִים. עֵינָא דְהוּא נְטוּרָא דְכֻלָּא. עֵינָא דְהוּא
 קִיּוּמָא דְכֻלָּא. וְעַל הָאֵי כְּתִיב (משלי כב) טוֹב עֵין
 הוּא יְבוּרָךְ, אֶל תִּקְרִי יְבוּרָךְ אֶלָּא יְבוּרָךְ. דְהָאֵי
 אֲתַקְרִי טוֹב עֵין, וּמְנִיָּה מְבָרַךְ לְכֻלָּא.

וְתַאנָּא, לִית נְהִירוּ לְעֵינָא תַתָּאָה, לְאַסְתַּחָּא
 מֵאֲדַמִּימוּתָא מֵאוּכְמוּתָא בַר כֶּד חֲזִי
 (ס"א אֲתַחֲזִי) (ס"א אֲתַסְחִי) מְהָאֵי נְהוּרָא חוּוּרָא דְעֵינָא
 עֲלָאָה דְאַקְרִי טוֹב עֵין. וְלִית דִּידַע כֶּד נְהִיר
 עֵינָא עֲלָאָה דָּא קְדִישָׁא וְאַסְחִי לְעֵינָא תַתָּאָה דָּא
 בַר אִיהוּ.

וְזַמְיָנִין צְדִיקֵי־יֵא, זְכָאֵי עֲלִיוֹנִין, לְמַחְמֵי דָא
 בְּרוּחָא דְחֻכְמָתָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב,
 (ישעיה נב) כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ. אֵימָתִי. בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן.
 וְכָתִיב (במדבר יד) אֲשֶׁר עֵין בְּעֵין נִרְאָה אֶתָּה יְיָ.
 וְאַלְמָלָא עֵינָא טְבָא עֲלָאָה, דְּאֲשַׁגַּח וְאַסְחִי לְעֵינָא
 תַּתָּאָה, לָא יְכִיל עֲלָמָא לְמִיקָם רְגַעָא חֲדָא.
תַּאנָּא בְּצַנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, אֲשַׁגְחוּתָא דְעֵינָא
 תַּתָּאָה, כַּד אֲשַׁגַּח נְהִירוֹ עֲלָאָה בֵּיהּ,
 וְעֵיל הֵהוּא נְהִירוֹ דְעֲלָאָה בְּתַתָּאָה. דְּמַנִּיה נְהִיר
 כְּלָא הָדָא הוּא דְכָתִיב אֲשֶׁר עֵין בְּעֵין נִרְאָה
 אֶתָּה יְיָ.

כְּתִיב (תהלים לג) הִנֵּה עֵין יְיָ אֵל יִרְאִיו. וְכָתִיב (זכריה
 ד) עֵינֵי יְיָ הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ. זְכוּ,
 עֵינֵי יְיָ אֵל יִרְאִיו, עֵינָא דְלְעִילָא. לָא זְכוּ, עֵינֵי יְיָ
 הֵמָּה מְשׁוֹטְטוֹת, עֵינָא דְלְתַתָּא.

דְּתַנִּיא, מִפְּנֵי מָה זְכָה יוֹסֵף דְּלָא שְׁלֵטָא בֵּיהּ
 עֵינָא בִישָׂא, מִפְּנֵי שְׁזָכָה לְאַשְׁתַּגַּחָא
 בְּעֵינָא טְבָא עֲלָאָה, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית מט)
 בֵּן פָּרֶת יוֹסֵף בֵּן פָּרֶת עָלֵי עֵין. אֲמַאי הוּא בֵּן
 פָּרֶת. עָלֵי עֵין. כְּלוּמַר עַל סַבְת עֵין דְּאֲשַׁתַּגַּח בֵּיהּ.
 וְכָתִיב טוֹב עֵין הוּא יְבוּרֶךְ, מְאִי טַעְמָא. כִּי נָתַן
 מִלְחָמוֹ לְדָל. מְאִי טַעְמָא אֶקְרִי חֲדָא.

חֲזִי, בְּעֵינֶיהָ דְתַתָּאָה אֵית עֵינָא יְמִינָא, וְאֵית עֵינָא
 דְשְׂמָאלָא. וְאֵינּוּן תְּרִי, בְּתֵרֵי גְוּוּנִי. אָבֵל הָכָא,
 לִית עֵינָא שְׂמָאלָא. וְתֵרוּוּיֵיהּ בְּדִרְגָא חַד סְלָקִי,
 וְכֹלָא יְמִינָא. וּבְגִינֵי כַךְ, עֵינָא חַד, וְלֹא תֵרִין.

וְתֵאנָא, עֵינָא דָא, דְהוּא עֵינָא דְאֲשַׁגְחוּתָא.
 פְּקִיחָא תְדִיר. חֵיכָאן תְדִיר. וְחַדְאן
 (ס"א וְחִזְאן) תְדִיר, דְלֹא הָוִי הָכִי לְתַתָּאָה, דְכְּלִילָן
 בְּסוּמְקָא וּבְאֻכְמָא וּבְחֻוּרָא, בְּתַלְתְּ גְוּוּנִי, וְלֹא
 הָוּה תְדִיר פְּקִיחָא (ס"א דְלִיָּה גְבִינָא) דְלִית גְבַהֲנָא
 סוּטְרָא (ס"א כְּלִיָּה גְבִינֵי סוּדְרָא) (ס"א דְלִיָּה עֵינִיָּה בְּגִינֵי דְמְכַסָּאן) עַל
 עֵינָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים מד) עוֹרָה לְמָה תִישֵׁן יִי.
 (מלכים ב יט) פְּקַח יִי עֵינֶיךָ.

כִּד אֲתַפְקַח, אֵית לְמֵאן דְאֲתַפְקַח לְטָב. וְלְמֵאן
 דְלֹא אֲתַפְקַח לְטָב. וְוִי לְמֵאן דְאֲתַפְקַח
 וְעֵינָא אֲתַעְרַב בְּסוּמְקָא, וְסוּמְקָא אֲתַחֲזִי לְקַבְלִיָּה,
 וּמְכַסֵּיא עֵינָא. מָאן יִשְׁתַּזִּיב מִנִּיָּה. אָבֵל עֲתִיק
 יוֹמִין, טָבֵא דְעֵינָא. חֻוּר בְּגוּ חֻוּר. חֻוּר דְכְּלִיל
 כָּל חֻוּרֵי. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה, לְמֵאן דִּישְׁגַח עֲלוּיָה,
 חַד חֻוּר מְנִיָּיָהּ. וְעַל דָּא וְדָאֵי כְּתִיב טוֹב עֵין
 הוּא יְבוּרְךָ. וְכְתִיב (ישעיה ב) בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ וְנִלְכְּה
 בְּאוּר יִי.

תַּאנָּא, (עם כל דא) שְׁמִיָּה דְּעִתִּיקָא סְתִים מְכֻלָּא,
וְלֹא מִתְפָּרֵשׁ בְּאוֹרֵייתָא, בַּר מִן אַתָּר
חַד, דְּאוּמֵי זְעִיר אֲפִין לְאַבְרָהָם, דְּכִתִּיב, (בראשית
כב) בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְיָ. נְאֻם דְּזְעִיר אֲפִין. וְכִתִּיב,
(בראשית מח) בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל דְּלַעֲיֵלָא.
וְכִתִּיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר,
לְיִשְׂרָאֵל קָאָמַר דָּא. וְתַנִּינָן עִתִּיק יוֹמִין אָמְרוּ
וְהָאֵי וְהָאֵי שְׁפִיר.

תַּנְיָא, כְּתִיב (דניאל ז) חֲזָה הָוִית עַד דֵּי כְּרִסְוֹן
רְמִיו וְעִתִּיק יוֹמִין יְתִיב. כְּרִסְוֹן רְמִיו,
מָאן הוּא. אָמַר לְרַבֵּי יְהוּדָה, קוּם בְּקִיּוּמְךָ וְאַתְקִין
כְּרִסְיָא דָּא.

אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, כְּתִיב (דניאל ז) כּוֹרְסִיָּה שְׂבִיבִין
דִּינֹור. וְעִתִּיק יוֹמִין יְתִיב עַל הָאֵי כְּרִסְיָא.
מָאֵי טַעְמָא. דְּתַנְיָא אֵי עִתִּיק יוֹמִין לָא יְתִיב עַל
הָאֵי כְּרִסְיָא, לָא יְכִיל לְאַתְקִימָא עֲלֵמָא, מְקַמֵּי
הֵהוּא כּוֹרְסִיָּא. כִּד יְתִיב עִתִּיק יוֹמִין עָלֶיהָ
לְכַפְיָא (ס"א אַתְכַּפֵּי) לְהֵהוּא כּוֹרְסִיָּא, וּמָאן דְּרָכִיב
שְׁלִיט. בְּעֵידָנָא דְנָטִיל מֵהָאֵי כְּרִסְיָא, וְיְתִיב עַל
כּוֹרְסִיָּא אַחְרָא, כּוֹרְסִיָּא קַדְמָאָה רְמִיו, דְּלֹא
שְׁלֵטָא אֲלֵא אִיהוּ דְרָכִיב בֵּיה עִתִּיק יוֹמִין. אָמַר

רבי שמעון לרבי יהודה, יתתקן ארחה, וייתי בך
מעתיק יומין.

ותא חזי, כתיב (ישעיה מא) אני יי ראשון ואת
אחרונים אני הוא. כלל הוא, והוא סתים
מכל סטרוי. (בהאי) חוטמא. תאנא, בחוטמא
אשתמודע פרצופא.

ותא חזי, מה (דף ק"ל ע"ב) בין עתיקא, לזעיר
אפין. דא מאריה דחוטמא מחד נוקבא
חזין, ומחד נוקבא חזין דחזין. האי חוטמא.
הוא פרדשקא, דביה נשיב רוחא דחזי, לזעיר
אפין. וקרין ליה סליחה. והוא נחת רוח,
אתבסמותא דרוחא.

דרוחא דנפיק (מהכא) מאינון נוקבי, חד רוחא
נפיק לזעיר אפין. לאתערא (ס"א חזין מכל
סטרוין, חירו מכל סטרוי, חזין דחזין) ליה בגנתא דעדן. וחד
רוחא דחזי, דביה זמין לזמנא לבריה דדוד,
למנדע חכמתא. ומההוא נוקבא, אתער ונפיק
רוחא ממוחא סתימאה, וזמין לאשראה על
מלכא משיחא, דכתיב, (ישעיה יא) ונחה עליו רוח יי
רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת
ויראת יי. הא הכא ארבע רוחין, והא רוחא חדא
אמרינן. אמאי תלת. קום רבי יוסי בקיומך.

קָם רבי יוסי ואמר. ביומוי דמלכא משיחא, לא
 יימרון חד לחד, אליף לי חכמתא, דכתיב,
 (ירמיה לא) ולא ילמדו עוד איש את רעהו וגו', כי
 כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם. ובההוא
 זמנא, יתער עתיק יומין, רוחא דנפיק ממוחא
 סתימאה דכלא, וכד ישלוף דא, כל רוחין
 דלתתא יתערוני עמיה. ומאן אינון. אינון (תריז)
 כתרין קדישין דזעיר אפיין. ואינון שיתא רוחין
 אחרנין, דיהבי (ס"א דהכי) אינון (ס"א ואינון שיתא רוחין, תלת
 רוחין אינון דכלילן תלת אחרנין) דכתיב רוח חכמה ובינה
 רוח יעצה וגבורה רוח דעת ויראת יי.

דַתְגִּינֵן, כתיב (דברי הימים א כט) וישב שלמה על
 כסא יי. וכתיב (מלכים א י) שש מעלות
 לכסא. ומלכא משיחא זמין למיתב בשבעה.
 שיתא אינון ורוחא דעתיק יומין דעלייהו, הא
 שבעה. כמה דאתמר. (תלת רוחי אינון דכלילן תלת אחרנין)
 אמר ליה רבי שמעון, רוחך ינוח לעלמא דאתי.

תא חזי, כתיב (יחזקאל לו) כה אמר יי מארבע
 רוחות באי הרוח וגו'. וכי ארבע רוחי
 עלמא, מאי עבדי הקא. אלא ארבע רוחי יתערוני.
 תלת אינון. ורוחא דעתיקא סתימא ארבע, והכי

הוּו. דְּכַד יִפּוּק דָּא, נִפְקִין עֲמִיה תְּלָתָא, דְּכְלִילִין
בְּגוּ תְּלָתָא אַחֲרָנִין.

וְזַמִּין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא חַד רוּחָא דְּכְלִיל
מִכְלָהוּ. דְּכְתִיב מְאַרְבַּע רוּחוֹת בָּאִי הָרוּחַ.
אַרְבַּע רוּחוֹת בָּאִי לָא כְּתִיב כְּפֶאן, אֶלָּא מְאַרְבַּע
רוּחוֹת בָּאִי. וּבְיוֹמֵי דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, לָא יִצְטָרְכוּן
לְמִילָף חַד לְחַד, דְּהָא רוּחָא דְּלַהוֹן דְּכְלִיל מְכַל
רוּחִין. יְדִיעַ כְּלָא. חֲכָמָה וּבִינָה עֵצָה וּגְבוּרָה (רוּחַ)
דַּעַת וְיִרְאַת יְיָ. מְשׁוּם רוּחָא דְּכְלִילָא מְכַל רוּחִי.
בְּגִין כְּף כְּתִיב, מְאַרְבַּע רוּחוֹת, דְּאִינוּן אַרְבַּע
דְּכְלִילִין בְּשִׁבְעָה דְּרַגְיִן עֲלָאִין דְּאַמְרוּן. וְתַאנָּא,
דְּכְלָהוּ כְּלִילִין בְּהָאִי רוּחָא דַּעֲתִיקָא דַּעֲתִיקִין,
דְּנִפִיק מִמוּחָא סְתִימָאָה לְנוֹקְבָא דְּחוּטְמָא.

וְתַא חֲזִי, מַה בֵּין חוּטְמָא לְחוּטְמָא. חוּטְמָא
דַּעֲתִיק יוֹמִין חֲזִין מְכַל סְטְרוּי. חוּטְמָא
דְּזַעִיר אֲפִין, כְּתִיב, (שְׂמוּאֵל ב' כ"ב) עָלָה עֶשֶׂן בְּאֶפּוֹ
וְאֵשׁ מִפִּי תֹאכֵל וְגו'. עָלָה עֶשֶׂן בְּאֶפּוֹ, וּמַהֲהוּא
עֶשֶׂן דְּלִיק נוּר, כַּד סְלִיק תְּנַנָּא לְבַתְרָא. גְּחָלִים
בְּעָרוּ מְמַנּוּ. מַהוּ מְמַנּוּ (ג' נוסח'י). מַאוּתוּ עֶשֶׂן.
מַהֲהוּא חוּטְמָא, מַהֲהוּא אֲשָׁא.

תַּאנָּא, כַּד הָוָה רַב הַמְנוּנָא סְבָא בְּעִי לְצִלָּאָה
צְלוּתִיהָ, אָמַר לְבַעַל הַחוּטִים אֲנִי

מִתְפַּלֵּל, לְבַעַל הַחוּטִם אֲנִי מִתְחַנֵּן. וְהֵינּוּ
דְכָתִיב, (ישעיה מח) וְתִהְיֶה לְתִי אַחַטָּם לְךָ, הֲאֵי קָרָא
לְעֵתִיק יוֹמִין אָמְרוּ.

תְּנָא, אֹרְכָא דְחוּטָמָא, תְּלַת מָאָה וְחֲמִשָּׁה
וְשִׁבְעִין עָלְמִין, אֲתַמְלִיין מִן הַהוּא
חוּטָמָא. וְכִלְהוּ מִתְדַבְּקִין בְּזַעִיר אַפִּין. הֲאֵי
תוֹשְׁבַחְתָּא דְתַקוּנָא דְחוּטָמָא הוּא. וְכֹל תַּקוּנֵי
דְעֵתִיק יוֹמִין, אֲתַחְזוּן וְלֹא אֲתַחְזוּן, אֲתַחְזוּן
לְמֵאֲרֵי מַדִּין, וְלֹא אֲתַחְזוּן לְכֻלָּא.

סדר הלימוד ליום כ ניסן [יום 197 בשנה]

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְוֵי מָאן דְּאוֹשֵׁיט יְדוּי
בְּדִיקְנָא יְקִירָא עֲלָאָה, דְּסָבָא קַדִּישָׁא,
טְמִירָא סְתִימָא (נ"א טְמִיר וְסְתִימִים מְכֻלָּא) דִּיקְנָא דְהֵיא
תוֹשְׁבַחְתָּא. דִּיקְנָא דְסְתִימִים וַיְקִיר מְכֹל תַּקוּנֵי.
דִּיקְנָא דְלֹא יַדְעִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין. דִּיקְנָא דְהֵיא
תוֹשְׁבַחְתָּא דְכֹל תוֹשְׁבַחִין. דִּיקְנָא דְלֹא הָוֵי בְּרַ נָשׁ
נְבִיאָה וְקַדִּישָׁא דִיִּקְרַב לְמַחְמֵי לֵיהּ. דִּיקְנָא דְהֵיא
תְּלִיאָא בְּשַׁעְרוּי עַד טְבוּרָא דְלְבָא. חוּרָא כְּתַלְגָּא
יְקִירָא דִיִּקִּירִין. טְמִירָא דְטְמִירִין. מְהֵימְנוּתָא
דְמְהֵימְנוּתָא דְכֻלָּא.

תַּאנָּא, בְּצַנְיַעוּתָא (דף קל"א ע"א) דְּסַפְרָא, דְּהָאִי
 דִּיקְנָא מְהִימְנוּתָא דְּכֻלָּא, נְפִיק
 מְאוּדְנוּי, וְנַחֲתִית סוּחְרַנְיָה דְּפוּמָא קַדִּישָׁא, וְנַחֲתִית
 וְסָלִיק וְחָפִי, בְּתַקְרוּבְתָא (סג"י) דְּבוּסְמָא טָבָא,
 חוּרָא דִּיקְרָא (ס"א דְּבִדִּיקְנִיָה). וְנַחֲתִית (ס"א חוּרָא יְקִירָא
 דְּדִיקְנִיָה נַחֲתִית) בְּשִׁקּוּלָא, וְחָפִי עַד טְבוּרָא. הוּא דִּיקְנָא
 יְקִירָא, מְהִימְנָא שְׁלִימָא, דְּנִגְדִין בֵּיהּ תְּלַת עֶשֶׂר
 נְבִיעִין, מְבוּעֵין דְּמִשַׁח רְבוּת טָבָא, בְּתַלְת עֶשֶׂר
 תְּקוּנִין מִתְתַּקְנָא.

תְּקוּנָא קַדְמָאָה. מִתְתַּקֵּן שְׁעָרָא מְלַעֲיָלָא,
 וְשָׂרִי מֵהָהוּא תְּקוּנָא דְּשַׁעַר רִישִׁיָּה,
 דְּסָלִיק בְּתַקּוּנֵי לְעֵילָא מְאוּדְנוּי, וְנַחֲתִית מְקַמֵּי
 פְּתַחא דְּאוּדְנִין, בְּחַד חוּטָא בְּשִׁקּוּלָא טָבָא, עַד
 רִישָׁא דְּפוּמָא.

תְּקוּנָא תְּנִינָא. מִתְתַּקֵּן שְׁעָרָא מְרִישָׁא דְּפוּמָא,
 עַד (וְסָלִיק) עַד רִישָׁא אַחְרָא דְּפוּמָא,
 בְּתַקּוּנָא שְׁקִיל.

תְּקוּנָא תְּלִיתָאָה. מְאַמְצְעִיתָא דְּתַחוּת (ס"א דְּהָאִי)
 חוּטָמָא, מִתַּחוּת תְּרִין נוּקְבִין, נְפִיק חַד
 אוּרְחָא, וְשְׁעָרָא אֲתַפְּסֵק בְּהָהוּא אֲרַחָא, וּמְלִיא
 מֵהָאִי גִיסָא, וּמֵהָאִי גִיסָא שְׁעָרָא, מִתְקוּנָא שְׁלִים
 סוּחְרַנְיָה דְּהָהוּא אוּרְחָא.

תְּקוּנָא רְבִיעָאָה. מִתְתַּקֵּן שְׁעָרָא (וְנַחֲתִית) תְּחוֹת
פּוּמָא, מְרִישָׁא חָדָא לְרִישָׁא חָדָא,
בְּתַקּוּנָא שְׁלִים.

תְּקוּנָא חֲמִישָׁאָה. תְּחוֹת פּוּמָא נְפִיק אֲרַחָא
אֲחָרָא, בְּשִׁקּוּלָא דְאֲרַחָא דְלַעֲיִלָא,
וְאֵלִין תְּרִין אֲרַחֲזִין רְשִׁימִין עַל פּוּמָא, מְכָאן מְכָאן.

תְּקוּנָא שְׁתִּיתָאָה. מִתְתַּקֵּן שְׁעָרָא, וְסָלִיק וְנְפִיק
מְלַרְע לַעֲיִל לְרִישָׁא דְפּוּמָא. וְחַפֵּי
תְּקָרוּבְתָא דְבוּסְמָא טָבָא, עַד רִישָׁא דְפּוּמָא
דְלַעֲיִלָא. וְנַחֲתִית שְׁעָרָא לְרִישָׁא דְפִתְחָא דְאֲוֹרְחָא
תְּתָאָה דְפּוּמָא.

תְּקוּנָא שְׁבִיעָאָה. פְּסִיק שְׁעָרָא, וְאֲתַחֲזֵן תְּרִין
תְּפוּחִין, בְּתַקּוּבְתָא דְבוּסְמָא טָבָא,
שְׁפִירָן וְיָאֵן לְמַחֲזִי. בְּגִינִיהוּן אֲתַקֵּיִם עֲלֵמָא,
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי טז) בָּאוּר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.

תְּקוּנָא תְּמִינָאָה. נְפִיק חַד חוּטָא דְשַׁעְרֵי סוּחָרְנֵי
דְדִיקְנָא, וְתַלְיִין בְּשִׁקּוּלָא עַד טַבּוּרָא.

תְּקוּנָא תְּשִׁיעָאָה. מִתְעַרְי וּמִתְעַרְבִין שַׁעְרֵי
דִיקְנָא, עִם אֵינּוֹן שַׁעְרֵי דְתַלְיִין
בְּשִׁקּוּלָא, (דתליון) וְלֹא נִפְקֵי דָא מִן דָּא.

תיקון הבללי

קודם אמירת תהלים ביום חול אומרים זה:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
אָבוֹתֵינוּ, הַבּוֹחֵר בְּדוֹד עֶבְדוֹ וּבִזְרָעוֹ אַחֲרָיו
וְהַבּוֹחֵר בְּשִׁירוֹת וּתְשׁוּבָחוֹת שֶׁתַּפֵּן בְּרַחֲמִים אֶל קְרִיאַת
מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁאֶקְרָא בְּאֵלּוֹ אֲמָרֶם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו
הַשְּׁלוֹם בְּעֶצְמוֹ, זְכוּתוֹ יְגַן עָלֵינוּ, וַיַּעֲמֵד לָנוּ זְכוּת פְּסוּקֵי
תְהִלִּים וּזְכוּת תְּבוּתֵיהֶם וְאוֹתֵייתֵיהֶם וּנְקֻדוֹתֵיהֶם
וּמַעֲמֵיהֶם וְהַשְּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהֶם מְרֵאשֵׁי תְבוּת
וּמִסּוֹפֵי תְבוּת, לְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ
וּלְזַמֵּר עֲרִיצִים וּלְהַכְרִיחַ כָּל הַחוֹחִים וְהַקּוֹצִים הַסּוֹכְבִים
אֶת הַשּׁוֹשְׁנָה הָעֲלִיוֹנָה וּלְחַבֵּר אִשֶׁת גְּעוּרִים עִם דּוֹדָהּ
בְּאַהֲבָה וְאַחֻוּהַ וְרַעוּת וּמִשָּׁם יִמְשֹׁךְ לָנוּ שְׁפַע לְנַפְשׁ
רוּחַ וּנְשָׁמָה לְמַהְרָנוּ מֵעוֹנוֹתֵינוּ וּלְסִלּוֹחַ חַטָּאתֵינוּ
וּלְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ כְּמוֹ שֶׁסְּלַחַת לְדָוִד שֶׁאָמַר מִזְמוֹרִים אֵלּוֹ
לְפָנֶיךָ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גַּם יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי הַעֲבִיר חַטָּאתֶךָ
לֹא תָמוּת. וְאֵל תִּקְחֵנוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה קִדְמָה זְמַנְנוּ עַד
מְלֵאת שְׁנוֹתֵינוּ בְּאִפְסָן שְׁנוֹכַל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁחַתְנוּ.
וּזְכוּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם יְגַן עָלֵינוּ וּבְעֵדְנוּ
שֶׁתֹּארוּךְ אַפְּךָ עַד שׁוֹבְנוּ אֵלֶיךָ בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנֶיךָ

וּמֵאוֹצֵר מִתַּנַּת חַנּוּם חֲנִנּוּ כְּדַכְתִּיב וְחַנּוּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחַן
 וְרַחֲמֹתַי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. וּכְשֵׁם שְׁאֲנוּ אוֹמְרִים לְפָנֶיךָ
 שִׁירָה בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי נִזְכָּה לֹאמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ
 אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וּשְׁבַחָה לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל יְדֵי אַמִּירַת
 תְּהִלִּים תִּתְעוֹרֵר חֲבַצְלַת הַשְּׁרוּן וְלִשִׁיר בְּקוֹל נְעִים
 בְּגִילַת וְרִנָּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתֵּן לָהּ הוֹד וְהָדָר בְּבֵית
 אֱלֹהֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן סְלָה:

הַרְיֵנִי מִזְמַן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהִלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי
 לֵשֶׁם יַחּוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינָתָהּ בְּדַחִילוֹ
 וְרַחֲמוּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעֲלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טוב לומר זאת קודם אמירת העשרה מזמורים:

הַרְיֵנִי מְקַשֵּׁר עֲצָמֵי בְּאִמִּירַת הָעֲשָׂרָה מְזֻמְרִים אֵלַי
 לְכֹל הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שֶׁבְּדוֹרְנוּ וּלְכֹל
 הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם קְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
 הַמָּה, וּבְפֶרֶט לְרַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם נַחַל נוֹבֵעַ
 מְקוֹר חֲכָמָה רַבֵּנוּ נַחֲמָן בֶּן פִּינְחָס שֶׁגָּלָה תַקּוּן זֶה זְכוּתָם
 יִגַּן עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן.

לְבוֹ נְרַנְנָה לִיהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ:
 נִקְדָּמָה פָּנֵינוּ בְּתוֹדָה בְּזִמְרוֹת נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל
 גָּדוֹל יְהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ וּמְלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

מִזֵּ « מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי־חֲסִיתִי בְךָ: » אִמְרַת
 לִיהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ, אֲדַנֵּי אֶתָּה, טוֹבֹתַי בַּל־עָלֶיךָ:

ג לקדושים אשר-בארץ המה, ואדירי, כל-חפציהם-בם:
 ד ירבו עצבותם, אחר מהרו, בל-אסוף נספיהם מדם,
 ובל-אשא את-שמותם על-שפתי: ה יהוה-יאהדונהי
 מנת-חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי: ו חבלים נפלו-לי
 בנעמים, אף-נחלת שפרה עלי: ז אברך את-יהוה-יאהדונהי
 יאהדונהי אשר יעצני, אף-לילות יסרוני כליותי: ח שויתי
 יהוה-יאהדונהי לנגדי תמיד, כי מימיני בל-אמוט: ט לכן
 שמח לבי ויגל כבודי, אף-בשרי ישפן לבטח: י כי
 לא-תעזב נפשי לשאול, לא-תתן חסידך חסידך כ' לראות
 שחת: יא תודיעני ארח חיים, שבע שמחות את-פניך,
 נעמות בימיך נצח:

לב « לדוד משכיל, אשרי נשוי-פשע, כסוי חטאה:
 ב אשרי-אדם לא יחשב יהוה-יאהדונהי לו עון,
 ואין ברוחו רמיה: ג כי-החרשתי בלו עצמי, בשאגתי
 כל-היום: ד כי יומם ולילה תכבד עלי ידה, נהפך
 לשדי, בחרבני קיץ סלה: ה חטאתי אודיעך, ועוני
 לא-כסיתי, אמרתי אודה עלי פשעי ליהוה-יאהדונהי,
 ואתה נשאת עון חטאתי סלה: ו על-זאת יתפלל
 כל-חסיד אליך לעת מצא, רק לשטף מים רבים אליו
 לא יגיעו: ז אתה סתר לי, מצר תצרני, רני פלט
 תסובבני סלה: ח אשכילה, ואורך בדרך-זו תלה,

אִיעֲצָה עָלַיךְ עֵינַי: ט אֶל-תְּהִי כְּסוּם כְּפָרֵד אֵין הַבּוּן,
 בְּמַתְגַּוְרְסוֹן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֵלַיךְ: י רַבִּים
 מִכְּאוֹבִים לְרָשָׁע, וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה יֵאָהֲדוּנְהוּ חֶסֶד
 יִסּוּבְכֶנּוּ: יא שְׂמַחוּ בַיהוָה יֵאָהֲדוּנְהוּ, וְגִילוּ צְדִיקִים,
 וְהִרְנִינוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל לֵב:

מא « לְמַנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל-דָּל,
 בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהוּ: ג יְהוָה
 יֵאָהֲדוּנְהוּ יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ, וְאֲשֶׁר יֵאָשֶׁר כִּי בְּאֶרֶץ, וְאֶל-
 תְּתַנְּהוּ בְּנַפְשׁ אִיבּוֹ: ד יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהוּ יִסְעֲדֵנוּ עַל-עֵרֶשׁ
 דָּוִי, כָּל-מִשְׁכָּבוֹ הַפְּכֶתָּה בְּחַלְיוֹ: ה אֲנִי-אִמַּרְתִּי יְהוָה
 יֵאָהֲדוּנְהוּ חַנּוּנִי, רַפְּאָה נַפְשִׁי כִּי-חָטָאתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֵאָמְרוּ
 רַע לִי, מְתֵי יָמוֹת וְאָבֵד שְׁמוֹ: ז וְאִם-בָּא לְרֵאוֹת, שְׂוֹא
 יִדְבַר, לָבוֹ יִקְבֹּץ-אָוֶן לוֹ, יֵצֵא לַחוּץ יִדְבַר: ח יַחַד עָלַי
 יִתְלַחֲשׁוּ כָּל-שֹׁנְאֵי, עָלַי יַחֲשְׁבוּ רָעָה לִי: ט דְּבַר-כְּלִיעַל
 יֵצוּק בוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יִוְסֵף לְקוֹם: י גַּם-אִישׁ שְׁלוּמֵי
 אֲשֶׁר-בָּטַחְתִּי בוֹ, אוֹכֵל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב:
 יא וְאַתָּה יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהוּ חַנּוּנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם:
 יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי-חָפַצְתָּ בִּי, כִּי לֹא-יִרְעֵ אִיבֵי עָלַי:
 יג וְאִנִּי בְּתַמִּי תִּמְכַּתָּ בִּי, וְתִצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ
 יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
 אָמֵן וְאָמֵן:

מב « לְמִנְצַח מִשְׁפִּיל, לְבְנֵי-קָרַח: ב פְּאִיל תְּעָרַג
 עַל-אֲפִיקֵי-מַיִם, בֵּן נַפְשֵׁי תְעָרַג אֱלֹהִים:
 ג צְמָאָה נַפְשֵׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חוּ, מְתֵי אָבּוּא וְאֲרָאָה
 פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיתְהֵלִי דְמַעְתִּי לְחַם יוֹמָם וְלַיְלָה,
 בְּאִמְרַי אֵלִי כָּל-הַיּוֹם, אֵיזָה אֱלֹהֵיךָ: ה אֵלָהּ אֲזַכְּרָה
 וְאֲשַׁפְּכָה עָלַי נַפְשִׁי, כִּי אֶעְכַּר בְּסַף, אֲדַדְּם עַד-בֵּית
 אֱלֹהִים בְּקוֹל-רְנָה וְתוֹדָה, הַמּוֹן חוּגֵג: ו מַה-תִּשְׁתַּוְּחָחִי
 נַפְשִׁי וְתַהֲמֵי עָלַי, הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, כִּי-עוֹד אֲוַדְנוּ
 יִשׁוּעוֹת פְּנִי: ז אֱלֹהִי, עָלַי נַפְשִׁי תִשְׁתַּוְּחַח, עַל-בֵּן
 אֲזַכְּרֶךָ מֵאֲרִץ יִרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים, מֵהַר מְצָעַר: ח תַּהוּם-
 אֶל-תַּהוּם קוֹרָא, לְקוֹל צְנוּרִיךָ, כָּל-מִשְׁבְּרִיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי
 עֲבְרוּ: ט יוֹמָם יִצְוָה יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהֵי חֶסֶדּוֹ, וּבְלִילָהּ
 שִׁירָה עִמִּי, תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אֲמַרְהָ לְאֵל סְלַעִי,
 לָמָּה שְׂכַחְתָּנִי, לָמָּה-קָדַר אֵלֶיךָ בְּלַחֲץ אֹיִב: יא בְּרִצַּח
 בְּעֲצָמוֹתַי, חֶרְפוּנֵי צוֹרְרִי, בְּאִמְרָם אֵלִי כָּל-הַיּוֹם אֵיזָה
 אֱלֹהֵיךָ: יב מַה-תִּשְׁתַּוְּחָחִי נַפְשִׁי, וּמַה-תַּהֲמֵי עָלַי,
 הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, כִּי-עוֹד אֲוַדְנוּ יִשׁוּעַת, פְּנֵי וְאֵלֵהִי:

נבז « לְמִנְצַח אֶל-תִּשְׁחַח, לְדוֹד מְכַתָּם, בְּשִׁלַּח שְׂאוּל
 וַיִּשְׁמְרוּ אֶת-הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: ב הֲצִילֵנִי מֵאִיבֵי אֱלֹהִי,
 מִמַּתְקוּמֵי תִשְׁגָּבֵנִי: ג הֲצִילֵנִי מִפְּעֵלֵי אָוֶן, וּמֵאֲנָשֵׁי
 דְמַיִם הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי, יְגוּרוּ עָלַי עֲזִים,

לֹא-פִשְׁעֵי וְלֹא-חַטָּאתַי יְהוָה יֵאָהֳרֶנּוּ: ה בְּלִי-עֹן
 יִרְצֹן וַיְכַוְנֵנוּ, עֹנֶה לְקִרְאתִי וְרָאָה: ו וְאַתָּה יְהוָה
 יֵאָהֳרֶנּוּ אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הַקִּיצָה לְפָקֶד
 כָּל-הַגּוֹיִם, אֶל-תַּחַן כָּל-בְּגְדֵי אֹן סֵלָה: ז יִשׁוּבוּ לְעָרֵב,
 יִהְמוּ כַכָּלֵב, וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: ח הִנֵּה יִבְעִיֹן בְּפִיהֶם, חֲרָבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, כִּי-מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה יֵאָהֳרֶנּוּ
 תִשְׁחַק-לָמוֹ, תִלְעַג לְכָל-גּוֹיִם: י עֲזֹז אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁמְרָה,
 כִּי-אֱלֹהִים מְשֻׁנְבִי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֶי חֲסֵדוֹ כ, יִקְדַּמְנִי,
 אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשֶׁרְרִי: יב אֶל-תַּהֲרִגֶם פֶּן-יִשְׁכַּחוּ עָמִי,
 הַנִּיעַמּוֹ בְּחִילֶךָ וְהוֹרִידֵמוֹ, מִגִּנְנֵנוּ אֲדָנָי: יג חַטָּאת-פִּימּוֹ,
 דַּבַּר-שִׁפְתֵימּוֹ, וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם, וּמֵאֲלֹהִים וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ:
 יד כִּלָּה בַחֲמָה, כִּלָּה וַאֲיַנְמוֹ, וַיִּדְעוּ כִּי-אֱלֹהִים מִשְׁלַל
 בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ לְעָרֵב יִהְמוּ כַכָּלֵב,
 וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעֹן יִנְעֹן כ, לְאָכֵל, אִם-לֹא
 יִשְׁכְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וַאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ, וְאַרְגֵּן לְבַקֵּר חֲסָדֶךָ,
 כִּי-הָיִיתָ מְשֻׁנֵּב לִי וּמְנוּס, בְּיוֹם צָר-לִי: יח עֲזֵי אֱלֹהֶיךָ
 אֲזַמְרָה, כִּי-אֱלֹהִים מְשֻׁנְבִי אֱלֹהֵי חֲסָדֶי:

עז « לְמַנְצַח עַל-יְהוּדוֹתוֹן יִדִּיתוֹן כ, לְאַסְפָּה מְזֻמּוֹר: ב קוֹלִי
 אֶל-אֱלֹהִים וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֶל-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלָי: ג
 בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי דְרָשְׁתִּי, יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג,
 מֵאַנְהָה הַנַּחֵם נַפְשִׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה, אֲשִׁיחָה

וְתַעֲטֹף רוּחִי סֵלָה: ה אַחֲזֶתְךָ שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא
 אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה
 נִגְיַנְתִּי בַלְיָלָה, עִם-לִבִּי אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׁ רוּחִי:
 ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדָנִי, וְלֹא-יִסִּיף לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאִפִּס
 לְנִצָּח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדַר וְדַר: י הִשְׁכַּח חַנּוּת אֵל,
 אִם-קִפֵּץ בָּאֵף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוֹתִי הִיא, שָׁנוֹת
 יַמִּין עֲלִיּוֹן: יב אֲזַכּוֹר אֲזִכִּיר כ' מֵעַלְלֵי-יָהּ, כִּי-אֲזַכְּרָה מִקֶּדֶם
 פְּלִאָה: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל-פְּעֻלָּהּ, וּבְעַלְלוֹתֶיהָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים בִּקְדָשׁ דִּרְכָּהּ, מִי-אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה
 הָאֵל עֲשֵׂה פְלֵאָה, הוֹדַעְתָּ בְּעַמּוּם עֲזָךְ: טז גְּאֻלְתָּ בְּזוֹרַע
 עֲמָהּ, בְּגִי-יַעֲקֹב וַיִּוֹסֵף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים, רְאוּךָ
 מִיָּם יַחֲלוּ, אֵף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת, קוֹל
 נִתְּנוּ שְׁחָקִים, אֶף-חֲצִצְיָהּ יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָהּ בַּגְּלָגֶל,
 הָאִירוּ בְּרָקִים תִּבְל, רָגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בְּיָם דִּרְכָּהּ,
 וַשְׁבִּילָהּ וַשְׁבִּילֶיהָ כ' בְּמִים רַבִּים, וְעַקְבוֹתֶיהָ לֹא נִדְעוּ:
 כא נְחִית כְּצֹאן עֲמָהּ, בִּיד-מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ א תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ-הָאֱלֹהִים, אֲדָנִי מְעוֹן אַתָּה
 הָיִיתָ לָנוּ בְּדַר וְדַר: ב בְּמַרְם הָרִים יִלְדוּ, וַתַּחֲלוּל
 אָרֶץ וַתִּבַּל, וַיִּמְעוֹלִם עַד-עוֹלָם אַתָּה אֵל: ג תָּשַׁב אֲנוֹשׁ
 עַד-דָּבָא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי-אָדָם: ד כִּי אֶלֶף שָׁנִים
 בְּעֵינֶיהָ כִּיּוֹם אַתְּמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בַלְיָלָה:

ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציין
 וחלף, לערב ימולל ויבש: ז כִּי־כִלְינוּ בְּאֶפֶד, וּבְחַמְתָּךְ
 נִבְהַלְנוּ: ח שְׁתֵּה שֶׁת כ' עֹנֵתִינוּ לְנִגְדֶךָ, עֲלַמְנוּ לְמֵאוֹר
 פְּנִיךָ: ט כִּי כָל־יְמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ, כִּלְינוּ שְׁגִינוּ כְּמוֹ־
 הֶגֶה: י יְמֵי־שָׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרֵת
 שְׂמוֹנִים שָׁנָה, וְרַהֲבָם עֲמַל וְאוֹן, כִּי־גוּ חֵישׁ וְנִעְפָּה:
 יא מִי־יֹדַע עֵז אֶפֶד, וּכִירְאָתְךָ עִבְרַתְךָ: יב לְמִנּוֹת יְמֵינוּ
 בֶּן הַדָּעַ, וְנִבְא לְכַב חֲכָמָה: יג שׁוֹבָה יְהוָה־יֵי אֵהדוּנְהִי
 עַד־מָתִי, וְהִנָּחֵם עַל־עֲבֹדֶיךָ: יד שִׁבְעֵנוּ בְּבִקֵּר חֲסִדְךָ,
 וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמָחָה בְּכָל־יְמֵינוּ: טו שְׂמַחְנוּ בַּיָּמֹת עֲנִיתָנוּ,
 שָׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: טז יִרְאָה אֶל־עֲבֹדֶיךָ פְּעֻלָּה, וְהַדְרִיךְ
 עַל־בְּנֵיהֶם: יז וַיְהִי נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה
 יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

קה א הוֹדוּ לַיהוָה־יֵי אֵהדוּנְהִי קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ, הוֹדִיעוּ
 בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוּ־לוֹ זְמֵרוּ־לוֹ, שִׁיחוּ
 בְּכָל־נַפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ, יִשְׂמַח לֵב
 מִבְּקִשֵׁי יְהוָה־יֵי אֵהדוּנְהִי: ד דִּרְשׁוּ יְהוָה־יֵי אֵהדוּנְהִי וְעֵזוֹ,
 בְּקִשׁוֹ פָּנָיו תָּמִיד: ה זְכְרוּ נַפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר־עָשָׂה, מִפֶּתְיוֹ
 וּמִשְׁפֹּטֵי־פִיו: ו זֶרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ, בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו:
 ז הוּא יְהוָה־יֵי אֵהדוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו:
 ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דָּבָר צוּה לְאַלְפֵי דוֹר: ט אֲשֶׁר בָּרַת

אֶת-אַבְרָהָם, וְשִׁבְעֵתוֹ לְיִשְׁחָק: י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחַק,
 לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: יא לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן,
 חֲבֵל נַחֲלַתְכֶם: יב בְּהַיּוֹתֶם מִתִּי מִסְפָּר, כַּמַּעֲט וְגָרִים
 בָּהֶ: יג וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי, מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אַחֵר:
 יד לֹא-הָנִיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם, וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
 טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמוֹשִׁיחִי, וְלִנְבִיאֵי אֱלֹהֵי-תִרְעוּ: טז וַיִּקְרָא רָעַב
 עַל-הָאָרֶץ, כָּל-מִטְּהַלְּחֵם שָׁבֵר: יז שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ,
 לְעַבְדְּ נִמְכָר יוֹסֵף: יח עָנּוּ בַכֶּבֶל רִגְלוֹ רִגְלוֹ כ', בְּרוֹזַל בָּאָה
 נַפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה בֹאֲדָבְרוּ, אִמְרַת יְהוָה יאהרונגהי
 צִרְפַּתְהוּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירְהוּ, מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ:
 כא שָׁמוּ אֲדוֹן לְבֵיתוֹ, וּמִשָּׁל בְּכָל-קְנִינָו: כב לְאַסֹּר שָׂרָיו
 בְּנַפְשׁוֹ, וּזְקִנָיו יַחֲבִם: כג וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, וַיַּעֲקֹב גָּר
 בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפְרַר אֶת-עַמּוֹ מְאֹד, וַיַּעֲצִמְהוּ מִצְרָיו:
 כה הִפְךָ לָבָם לְשֹׂנְאֵי עַמּוֹ, לְהַתְנַכֵּל בְּעַבְדָּיו: כו שָׁלַח
 מֹשֶׁה עַבְדּוֹ, אֶהֱרִן אֲשֶׁר בְּחַר-בוֹ: כז שָׁמוּ-בְכֶם דְּבָרֵי
 אֲתוֹתָיו, וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שָׁלַח חֲשֹׁךְ וַיַּחֲשֹׁךְ,
 וְלֹא-אָמְרוּ אֶת-דְּבָרוֹ דְּבָרָיו כ': כט הִפְךָ אֶת-מִימֵיהֶם לָדָם,
 וַיָּמַת אֶת-דֹּגְתָם: ל שָׂרֵץ אֶרֶץ צִפְרֹדַעִים, בְּחַדְרֵי
 מְלִכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֵא עֶרְב, בְּנִים בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן
 גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד, אִשׁ לְהַבּוֹת בְּאֶרְצָם: לג וַיָּה, גִּפְגָּפָם
 וַתֵּאֲנָתָם, וַיִּשְׁפַּר עֵץ גְּבוּלָם: לד אָמַר, וַיָּבֵא אֲרָבָה,

וַיִּלֶק, וְאִין מְסָפֵר: ל^ה וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֶרֶץ, וַיֹּאכַל
 פְּרֵי אֲדָמָתָם: לו וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֶרֶץ, רֵאשִׁית לְכָל-
 אוֹנָם: לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב, וְאִין בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
 לח שְׂמַח מְצֻרִים בְּצִאתָם, פִּי-נֶפֶל פָּחַדָם עֲלֵיהֶם:
 לט פָּרַשׁ עֵנָן לְמִסְדָּה, וְאִשׁ, לְהָאִיר לְיָלָה: מ שָׂאֵל וַיִּבְא
 שְׁלִיו שְׁלוֹ כ', וְלָחֵם שָׁמַיִם יִשְׁפִּיעַם: מא פָּתַח צוּר, וַיּוֹזְבוּ
 מוֹם, הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נָהָר: מב פִּי-זָכַר אֶת-דְּבַר קִדְשׁוֹ,
 אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדוֹ: מג וַיּוֹצֵא עִמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן, בְּרִנָּה
 אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרֻצוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֲמִים
 יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו, וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ, הַלְלוּיָהּ:

קלו א על נְהִרוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁבְּנוּ, גַּם-פְּכִינוּ בְּזַכְרֵנוּ
 אֶת-צִיּוֹן: ב עַל-עַרְבִים בְּתוֹכָהּ, תְּלִינוּ כְּנֹרוֹתֵינוּ:
 ג כִּי שָׁם שְׂאֵלוֹנוּ שׁוֹבֵינוּ דְבַר־יְשִׁיר, וְתוֹלְלֵנוּ שְׂמֻחָה,
 שִׁירוֹ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: ד אִיךְ נָשִׁיר אֶת-שִׁיר־יְהוָה־
 יֵהוּדוֹנְהִי, עַל אֲדָמַת נֶכֶר: ה אִם-אֲשַׁפְּחֵךְ יְרוּשָׁלַם,
 תִּשְׁפַּח יְמִינִי: ו תִּדְבַּק-לְשׁוֹנִי לְחִפִּי, אִם-לֹא אֲזַכְּרֶכֶּי,
 אִם-לֹא אֲעֲלֶה אֶת-יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֻחָתִי: ז זָכַר
 יְהוָה־יֵהוּדוֹנְהִי לְבִנְי אָדוֹם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם, הָאֲמָרִים
 עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: ח בַּת-כָּבֵל הַשְּׂדוּדָה, אֲשֶׁרִי
 שִׁישְׁלֵם-לָךְ אֶת-גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלַת לָנוּ: ט אֲשֶׁרִי שִׁיאֲחֹז
 וְנִפְץ אֶת-עַלְלֶיךָ אֶל-הַסָּלַע:

קנ « הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ-אֵל בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקיעַ עֲזוֹ:
 ב הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרַב גְּדָלוֹ: ג הַלְלוּהוּ
 בְּתַקַּע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בַּנִּבְּל וּבְנֹר: ד הַלְלוּהוּ בְּתַרְפָּה
 וּמְחֹזֵל, הַלְלוּהוּ בַּמַּנִּים וְעֹגֵב: ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שְׁמַע,
 הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: ו כֹּל הַנְּשָׁמָה תְהִלֵּל יָהּ,
 הַלְלוּ-יָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יִתֵּן מְצִיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה יֵאָהֳרֹנְהִי
 שְׁבוּת עַמּוֹ. יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: וּתְשׁוּעַת
 צְדִיקִים מִיְהוָה יֵאָהֳרֹנְהִי מְעֹזוֹם בְּעַת צָרָה: וַיַּעֲזֹרֵם
 יְהוָה יֵאָהֳרֹנְהִי וַיַּפְלְטֵם וַיַּפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי
 חָסוּ בוֹ:

רבנונו שֶׁל עוֹלָם, עֵלְת הָעֲלוֹת וְסִפְת כָּל הַסְּבוּת, אֲנִתָּה
 לְעֵלָא, לְעֵלָא מִן כְּלָא, וְלִית לְעֵלָא מִנְּךָ, דְּלִית
 מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא כְּךָ כְּלָל, וְלָךְ דּוּמְיָה תְּהִלָּה, וּמְרָמָם
 עַל כָּל בְּרָכָה וְתְהִלָּה. אוּתְךָ אֲדַרְשׁ, אוּתְךָ אֲבַקֵּשׁ
 שְׁתַּחֲתֵר חֲתִירָה דְּרָךְ כְּבוּשָׁה מֵאַתְךָ, דְּרָךְ כָּל
 הָעוֹלָמוֹת, עַד הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שְׁלִי בַּמָּקוֹם שְׁאַנִּי עוֹמֵד,
 כְּפִי אֲשֶׁר נִגְלָה לְךָ, יוֹדַע תְּעֲלוּמוֹת, וּבְדִרְךָ וּנְתִיב הַזֶּה
 תְּאִיר עָלַי אוּרְךָ, לְהַחְזִירֵנִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנֶיךָ
 בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹן מִבְּחַר הַכְּרוּאִים,
 לְבִלִּי לְחֶשֶׁב בְּמַחְשַׁבְתִּי שׁוּם מַחְשַׁבְתַּי חוּץ וְשׁוּם

מחשבה ובלבול שהוא נגד רצונה, רק לדרך במחשבות
 זכות צחות וקדושות בעבודתך באמת בהשגתך
 ובתורתך. הט לבי אל עדותיך, ותן לי לב מהור לעבדך
 באמת. ומצולות ים תוציאני לאור גדול חיש קל
 מהרה. תשועת יהוה יאהדונהי כהרף עין, לאור באור
 החיים כל ימי היותי על פני האדמה. ואזכה לחדש
 נעורי, הימים שעברו בחשך, להחזירם אל הקדשה,
 ותהיה יציאתי מן העולם כביאתי, בלא חטא. ואזכה
 לחזות בנעם יהוה יאהדונהי ולבקר בהיכלו, בלוי אומר
 כבוד, אמן נצח סלה ועד:

דיני וסדר תפלת הדרך

לעירו או לעיר שרוצה ללון בה,
 דמשם ואילך יאמר אותה בלא
 חתימה. וטוב להסמיק תפלת הדרך
 לברכה אחרת כרי שתהא ברכה
 הסמוכה לחברתה. לכן כשיוצא
 בדרך בשחרית קודם התפלה כגון
 שהוא נחוץ, יאמר ברכת השחר על
 הדרך ויסמיק תפלת הדרך לברכת
 השחר, וביום יאכל איזה פרי ויסמיק
 תפלת הדרך לברכת הפרי, או
 כשמטיל מים יסמוך אותה לברכת
 אשר יצר.

היוצא לדרך מהלך שיעור פרסה
 (שבעים ושתיים דקות) ויותר צריך
 להתפלל תפלת הדרך. אבל אם הוא
 צריך לילך רק פחות ממהלך שיעור
 פרסה, מתפלל בלא שם ומלכות.
 ובמקום סכנה אפילו בפחות ממהלך
 שיעור פרסה צריך להתפלל
 בחתימה בשם ומלכות. תיכף
 כשיוצא מעיבורה של עיר צריך
 להתפלל תפלה זו. ואם שכח מתפלל
 כל זמן שהוא בדרך, ובלבד שלא
 הגיע עדיין תוך פרסה הסמוכה

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ שְׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם
 וְתִדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתִסְמְכֵנוּ לְשָׁלוֹם. (ואם חוזר באותו היום
 יאמר וְתַחֲזִירֵנוּ לְשָׁלוֹם) וְתַצִּילֵנוּ מִכָּפַר כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב
 בַּדֶּרֶךְ, וְתִשְׁלַח בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וְתַתְּנֵנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד
 וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 יֵאֱהוּדְנֵהי, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

יש מוסיפים פסוקים אלו לשמירה:

וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר
 יַעֲקֹב כִּי אֲשֶׁר רָאִים מַחְנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם
 הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵי:

וַיִּסְעוּ וַיְהִי חַמַּת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם
 וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי
 יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי:

וַיִּבְרַךְ יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי
 פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ: יֵשֵׂא יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי פָּנָיו
 אֵלֶיךָ וַיִּשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

הִנֵּה אֲנִי שֹׁלַח מִלְּאֶךָ לְפָנֶיךָ לְשִׁמְרֶךָ בַּדֶּרֶךְ וְלַהֲבִיאֶךָ
 אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִכְנַתִּי:

הַמְּלֵאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים,
 וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבוֹתַי, אֲבָרְכֵם
 וַיִּצְחַק, וַיִּדְגּוּ לְרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

להודות ולהלל את ה' יתברך מביאה לְכָל הישועות.
 כל האומר אותה כל יום יזכה לראות נסים גלויים מבורא עולמים,
 וכל האומר תחנה זו מהלב הופך מיז מדת דין לרחמים.

תפילת הודיה לבורא עולם

מִלְךָ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲדוֹן עוֹלָם, רַבּוֹנוּ
 שֶׁל עוֹלָם, תּוֹדָה.

תּוֹדָה שְׁאֲנִי עוֹמֵד/ת כֹּאֵן לְפָנֶיךָ וּמוֹדָה לְךָ.
 וְכֹל מִה שְׁאֲנִי אוֹמֵר יִהְיֶה כֹּאֵן וּכְאֶפֶס לְעֲמַת כִּמְהָ שְׁאֲנִי
 בְּאֲמַת צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לְךָ.

הָרִי עַל הַכֹּל אֲנִי צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לְךָ.
 כִּי הַכֹּל מוֹמֵךְ, הַכֹּל נִתַּת לִי בְּחֵן, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.
 תּוֹדָה עַל כָּל הַדְּבָרִים בְּעוֹלָם.

תּוֹדָה עַל רוֹב רַבִּי רַבּוֹת פְּעָמִים שְׁעֲזַרְתָּ לִּי, תְּמוֹכַת בֵּי,
 הוֹשַׁעַת אוֹתִי הַצֵּלַת אוֹתִי, שְׁמַחַת אוֹתִי רִיפַאת אוֹתִי,
 שְׁמֹרַת עָלַי, עוֹדְדַת אוֹתִי, תּוֹדָה שְׂאֲתָה אֶתִּי תְּמִיד.

תּוֹדָה שְׂאֲתָה נוֹתֵן לִי כּוֹחַ לְעֲשׂוֹת מִצְוֹת, כּוֹחַ לְעֲשׂוֹת
 מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְכּוֹחַ לְהַתְּפַלֵּל.

תּוֹדָה עַל כָּל הַפְּעָמִים שְׁעֲזַרְתָּ לִּי וְלֹא יָדַעְתִּי לְהַגִּיד לְךָ
 תּוֹדָה.

תּוֹדָה עַל כָּל הַחֲסָדִים שְׂאֲתָה עוֹשֶׂה עִמִּי בְּכֹל רַגַע וְרַגַע.
 תּוֹדָה עַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה שְׁאֲנִי נוֹשֵׁם/ת.

תודה לך מלך מלכי המלכים, גם על כל הדברים שאין לי.
תודה שקשה לי לפעמים, כי הכל לטובתי אפילו אם לא
תמיד ראיתי שזה לטובתי, עמוק בלב אני יודעת שכל מה
שמגיע ממך הוא הדבר הטוב ביותר עבורי, והוא נעשה
במיחד בשבילי, בהשגחה פרטית מדויקת ומשלמות, כמו
שרך מלך מלכי המלכים יכול לעשות.

תודה שלפעמים קשה לי, כי רק כך אני יודעת להעריך
את הטוב,

כי רק בשנמצאים בחשך אפשר להעריך את האור.

תודה על החיים הנפלאים שנתת לי.

תודה על הדבר הכי קטן שיש לי, כי את הכל אתה נתת
לי ולא אף אחד אחר.

תודה שאתה שומע את התפלות שלי.

בורא עולם! אני מבקש/ת ממך סליחה מעמקי לבי, אם
היו פעמים שלא הערכת את מה שנתת לי, ובמקום לומר
לך תודה, רק התלוננתי.

אני עפר ואפר ואתה אדון כל העולם, אנא אל תרחק
ממני לעולם!!!

מבוסס על פ' הסה"ק יסוד ושרש העבודה (צוּאָה ס' כ"ו)
מצוה גדולה לפרסם ולהפיץ את התפלה הקדושה הזו

תפילה קצרה לאומדה קודם הלימוד

לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ וְכוּ'. עַל
יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל
לְאַקְמָא שְׁכִינְתָא מַעְפָּרָא, וְלַעֲלוּי שְׁכִינַת עוֹזְנוֹ אִם
הַבְּנִים שְׁמַחָה, עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעְלָם בְּשֵׁם
כָּל יִשְׂרָאֵל.

הֲרִינִי מְקַשֵּׁר עֲצָמִי בְּלִימוּד הַקְדוּשׁ הַזֶּה בְּנִשְׁמַת כָּל
הַתְּנָאִים וְהַצְדִּיקִים הַכְּתוּבִים בְּזוּהַר הַקְדוּשׁ
וּבְרֵאשֵׁם הַתְּנָא הָאֱלוֹקִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי וְרַבִּי
אֶלְעָזָר בְּנֵו. וְעַל יְדֵי זֶה תִּתְקַיֵּים תְּפִילַת דְּוֹד הַמְּלֶכֶךְ
עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים ס"א ד' - ה') כִּי הֵייתָ מַחְסֶה לִּי מִגְדֵּל
עַז מִפְּנֵי אוֹיֵב. אֲגוּרָה בְּאֶהְלֶךְ עוֹלָמִים אֲחַסֶּה בְּסִתֵּר
כְּנֶפֶךְ סֵלָה. וְאִזְכֶּה שְׁבִלִימוּדֵינוּ זֶה יִהְיוּ שְׁפָתוֹתֵיהֶם
דּוֹכְבוֹת בְּקָבֵר, לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאֶהְבֶּה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ
לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וּבְהַדִּין סִפְרָא סִפְרָא
הַזוּהַר, יִפְקוֹן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי יִרְאָה אֵל
עֲבָדֶיךָ פְּעֻלָּךְ וְהַדְרָךְ עַל בְּנֵיהֶם. וְיִהִי נַעַם אֲדָנִי
אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
בּוֹנְנָהוּ, וְיִהִי נַעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
בּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָהוּ (תְּהִלִּים צ' ט"ז י"ז).

תפילה קודם לימוד קבלה מהאר"י זלה"ה

רבוץ העולמים ואדני האדונים. אב הרחמים
והסליחות. מודים אנחנו לפניך יהוה
יאהדונהי אלהינו ואלהי אבותינו, בקידה ובהשתחויה,
שקרבנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו
חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו,
אשר עשית עמנו חסד גדול כזה. על פן אנחנו מפילים
תחנונינו לפניך שתמחל ותסלח לכל חטאתינו
ועונותינו. ואל יהיו עונותינו מבדילים בינינו לבינך.
ובכן יהי רצון מלפניך יהוה יאהדונהי אלהינו ואלהי
אבותינו, שתכונן את לבבנו ליראתך ואהבתך,
ותקשיב אזנך לדברינו אלה, ותפתח לבבנו הערל
בסודות תורתך. ויהיה למועדנו זה נחת רוח לפני כסא
כבודך פריח נוח. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו
בכל פחינותינו. ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים
אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם וזכות
אבותם וזכות תורתם ותמימותם וקדשם יעמד לנו
לכל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה
שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל, גל עיני
ואביטה נפלאות מתורתך. יהיו לרצון אמרי פי והגיון
לפי לפניך, יהוה יאהדונהי צורי וגאלי. כי יהוה

יאהדונהי יתן חכמה, מפיו דעת ותבונה:

רבוֹן עֲלֵמוֹן, דְּאַנְתָּ הוּא מְגַלִּי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתַּרְתָּא
 וְגַלִּי רְזִיא. יְהֵא רַעְוֵא מִן קְדָמְךָ לְאַסְפְּרֵא
 מְלִין בְּפּוּמְנָא, לְקִימָא בְּנָא מְקָרָא שְׁכֵתוּב, וְאַנְכִי
 אֶהְיֶה עִם פִּידָּ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֵּר. וְלֹא נִיעוּל
 בְּכִסּוּפֵא קְדָמְךָ. וְנִזְכִּי לְמִשְׁמַע רְזִין עֲלֵאִין דְּאוּרִיתָא
 מְפּוּמָּא דְרִישָׁא דְמִתִּיבְתָא עֲלָאָה. אֲמֵן וְכֵן יְהִי רְצוֹן,
 אָמֵן, סְלָה:

וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהִשְׁקוֹת אֶת־הַגֶּן, וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה
 לְאַרְבַּעָה רְאשִׁים: וְהַמְשַׁבְּלִים יִזְהָרוּ כְּזוֹהַר
 הַרְקִיעַ, וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד: גַּל־עֵינֵי
 וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרְתֶךָ:

תפלה לרפואות וישועות

הַרְיֵנִי מְקַבֵּל עָלֵי מַצּוֹת עֲשֵׂה נָשָׁל וְאַהֲבַת לְרַעְךָ
 כְּמוֹךָ, וְהַרְיֵנִי אוֹהֵב כָּל אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 כְּנַפְשֵׁי וּמַאֲדֵי, וְהַרְיֵנִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְלַמֵּד בְּסִפְרֵי הַזוֹהַר
 הַקְדוּשׁ לְזִכּוֹת ... פ"ב (וְכַאֵן יִפְרַט בַּקְּשָׁתוֹ) [לְרַפּוּאֹת...]
 [יִשׁוּעַת ...] [לְבָנִים ...] הַיֵּשׁם יִשְׁלַח דְּבָרוֹ יִחְזַקְהוּ
 [וְיִרְפְּאֵהוּ בְּרַפּוּאֹת הַנַּפְשׁ וּרְפּוּאֹת הַגּוּף בְּרַמ"ח אַבְרָיו
 וַיִּשְׁמַע"ה גִּידָיו בְּתוֹךְ שְׁאָר חוּלֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאֲרִיךְ יָמָיו
 וּשְׁנוֹתָיו בְּנְעִימִים] [וַיּוֹשִׁיעָהוּ בְּדַבֵּר יִשׁוּעָה
 וּרְחִמִים ...] אָמֵן סְלָה:

תפילה לאחר קריאת הזוהר

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבֹתַי
 שְׂיִתְקַיֵּם בְּנוֹ עֵתָה מִקְרָא שְׁפָתוֹב "וְאֲשִׁים דְּבָרֵי
 בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדֵי בְּסִיתִיךָ לְנִמְעַ שְׁמַיִם וְלִיסַד אָרְצִי",
 לְהַעֲלוֹת לְרוּמָם וּלְתַקֵּן הַרִיסוֹת וְחַרְבוֹת הַשְּׂכִינָה
 הַקְּדוּשָׁה לְקִשׁוּט וּפּוֹרְפִירָא עֲלָאָה וּלְאַרְמוֹן שְׁעַל מְכוֹנוֹ
 יֵשֵׁב לְהַחְזִיר עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָה וְקַיִם בְּנוֹ מְהֵרָה מִקְרָא
 שְׁפָתוֹב "וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה בְּאֹרֶךְ הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה
 יִהְיֶה שְׁבַע־עֶשְׂרִים בְּאֹרֶךְ שְׁבַע־עֶשְׂרִים הַיָּמִים". וְזִכּוֹת הַרְשָׁב־י
 הַקְּדוּשָׁה וּבְנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְיוֹתָם בְּן עֲזִיָּהוּ, יַעֲמוּד לְנוֹ
 לְתַקֵּן הָעוֹלָם מִיּוֹם שְׁנַבְרָא עַד סוֹפּוֹ בְּרַצוֹנוֹ וּבְרַצוֹן
 יִרְאוּ. וּבְזִכּוֹת הַיּוֹתְנוֹ עֶסוּקִים בְּחֲכָמָה הַזֹּאת, עַל יָדָהּ
 תִּתְקַרֵּב הַגְּאוּלָּהּ, וְיִשׁוּעָתָה מְהֵרָה תִּצְמִיחַ, לְעַלְוֵי
 שְׂכִינַת עוֹזְנוֹ בְּמֵהֵרָה בְּיָמֵינוּ. וְיִקְוִים בְּנוֹ מִקְרָא שְׁפָתוֹב
 "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹרֶךְ", וְיִזְרַח עֲלֵינוּ אֹרֶךְ יְהוָה
 יֵאָהֲדוּנְהִי, בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אַחַד וְנִשְׁמוֹ
 אַחַד, אֲמֵן נִצַּח סֵלָה וְעַד. (נִסַּח הַתְּפִלָּה מִתּוֹךְ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל

רַבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל זִיע"א)

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתַי שְׂזַכִּיתַנִּי לְלִמּוּד וּלְהַגּוֹת בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשָׁה
 הַזֶּה זִיְהֵרָה עֲלֵיָאָה, וְזִכּוֹת הַתְּנָאִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁלְּמַדְנוּ
 תּוֹרָתָם יַעֲמוּד לְנוֹ וּלְזִרְעֵנוּ וְנִזְכָּה לְהַבְטַחַת הַנְּבִיא

(ישעיה נט, כ-כא) וְכֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבֵי פִשְׁעַי בֵּיעַקֵּב נְאֻם יְהוָה יֵאָהֲדוֹנְהִי. וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִוְתָם אָמַר יְהוָה יֵאָהֲדוֹנְהִי רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי אֲשֶׁר שִׁמְתִי בְּפִיךָ לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זִרְעֶךָ וּמִפִּי זֶרַע זִרְעֶךָ אָמַר יְהוָה יֵאָהֲדוֹנְהִי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְיִתְקַיֵּים בְּנֹו הַנְּבוּאָה (ישעיה נא, מז) וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדֵי בְּסִיתֶיךָ לְנִטְעַ שְׁמַיִם וְלִיסַד אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אָתָּה. וּבְרַפְתַּ מִשָּׁה רַעִיא מְהִימְנָא תַתְּגַלָּה בְּמַהֲרָה דִּידָן, יְהוָה יֵאָהֲדוֹנְהִי בְּדָד יִנְחֲנֹו וְאִין עֲמוּ אַל נְכַר, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׁמַח לְבַנּוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעַתְךָ בְּאֵמַת בְּאֵמֹר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ, בְּרוּךְ יְהוָה יֵאָהֲדוֹנְהִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (סוד ה')

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמְטִיב הַדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֵלֵינוּ [עֲלֵינוּ] בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגַלְלֵי אָבוֹת שְׁעָשׂוּ רְצוֹנְךָ. בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבִתְחִלָּה וְכוּנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוּנוֹ. וְהִרְאֵנוּ בְּכַנְיָנוּ וְשִׁמְחֵנוּ בְּתַקּוּנוֹ. וְהָשִׁב שְׂכִינְתְךָ לְתוֹכוֹ, וְהָשִׁב כְּהַנִּים לְעַבֹדְתָם וְלוֹיִים לְדוֹכְנָם לְשִׁירָם וְלִזְמָרָם. וְהָשִׁב יִשְׂרָאֵל לְנֹויהֶם. וּמְלֵאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֵת יְהוָה יֵאָהֲדוֹנְהִי לִירְאָה וְלֵאֲהַבָּה אֵת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אָמֵן בֵּן יְהִי רְצוֹן. (סי"ת)

סוד הגאולה "בראשית תמו" תקון מ"ג מתקוני זוהר השלם והמבואר

(זוהר הקדוש דף פ"ב ע"א)

א. הבנים צועקים שמע ישראל ואין קול ואין עונה

בְּרֵאשִׁית, שָׁם אֶת"ר יב"ש, וְזֶהוּ נִהַר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ,
 (שם ה), בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא יִבֶשׁ וְהִיא
 יִבְשָׁה, צוֹנְחִים הַבְּנִים לְמִטָּה בְּיַחֲוֹד וְאוֹמְרִים שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל, וְאֵין קוֹל וְאֵין עוֹנָה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (משלי א כח) אִז
 יִקְרָאנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

ב. הלומוד רק תורת הנגלה טוב לו שלא נברא כלל בעולם

וְכִדָּה מִי שְׁגוֹרִם שְׁתַּסְתַּלַּק קְבֻלָּה וְחֻכְמָה מִתּוֹרָה שְׁבַעַל
 פֶּה וּמִתּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, וְגוֹרִם שְׁלֹא יִשְׁתַּדְּלוּ בְּהֵן,
 וְאוֹמְרִים שְׂאֵין אֵלָא פִּשְׁט בְּתוֹרָה וּבִתְלִמּוּד, בְּוֹדָאֵי
 כְּבֹלוּ הוּא יִסְלַק אֶת הַמַּעֲזָן מֵאוֹתוֹ נִהַר וּמֵאוֹתוֹ גֵּן. אוֹי
 לוֹ, טוֹב שְׁלֹא נִבְרָא בְּעוֹלָם וְלֹא יִלְמַד אוֹתָהּ תּוֹרָה
 שְׁבִכְתָּב וְתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, שְׁנַחֲשֵׁב לוֹ כְּבֹלוּ הַחֲזוֹר
 הָעוֹלָם לְתֵהוּ וּבֵהוּ, וְגוֹרִם עֵנִי בְּעוֹלָם וְאַרְךְ הַגְּלוּת.

ג. אם מתחיל ללמוד היום וזה"ק מתקן את העבר שלא למד

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם תִּדְרָשׁא הָאָרֶץ דְּרָשׁא וְכו' (בראשית א יא),
 אָמַר רַבִּי אֱלֻעָזָר: אָבָא, וְהִרִי קָרָא לוֹ יִבְשָׁה,

מאיפה תדשא הארץ? אמר לו: בני, כך למד תשובה לכל בני העולם, שאם אדם יחזר בתשובה, מוריד לה המעין שהסתלק, ומה שהיתה יבשה קורא לה ארץ, ולנהר שהיה חרב ויבש קרא לו מקנה המים וימים, זהו שכתוב (שם י) ויקרא אלהים לייבשה ארץ ולמקנה המים קרא ימים. באותו זמן שנקראת ארץ, מה כתוב בו? ויאמר אלהים תדשא הארץ, להוציא זרעים ופרות שהן נשמות, (דף פב ע"ב) כל אחד למינהו, אלו הנשמות שנגזרו מכסא כבודו, ואלו רוחות שנגזרו ממלאכים, ואלו הנפשות שנגזרו מהאופנים, כל אחד הוציא למינהו את כל אחד פראוי. עץ פרי - זה תלמיד חכם, עשה פרי - זו בת זוגו, לכל אחד פראוי (כל אחד הוציא למינו).

ד. הת"ח שנסמטו גדולה, פוגם יותר אם אינו לומד זוהר

ועוד, עץ פרי - זה העמוד האמצעי, עשה פרי - זה צדיק, אשר זרעו בו על הארץ - זו השכינה, שכל הזרעים נכללים בה, וכאן המצוה של פריה ורביה, לעשות פרות וזרעים, זהו שכתוב לא תהו בראה לשבת יצרה, ומי שמתפטר מפריה ורביה, באלו החזיר את אותה ארץ יבשה, ומונע ממנה ברכות, כל אחד לפי דרגתו, מי שפוגם למטה פוגם למעלה את המקום שנגזרה נשמתו.

תיקוני זוהר תיקון מ"ח

תקון שמונה וארבעים

סגולה נפלאה מרבנו האר"י זיע"א

בְּרֵאשִׁית, שֵׁם תֵּר"י, שֵׁם שֶׁב"ת, כְּגוֹן זֶה, בְּרֵאשִׁית
 - בְּר"א שֶׁת"י, וְהֵן שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת, עֲלֵיהֶם
 נֶאֱמַר (שמות לא): "וַשְּׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת
 אֶת הַשַּׁבָּת" וְגוֹמֵר, שְׁתֵּי פְעָמִים הַזְכִּיר כָּאֵן שַׁבָּת, כְּנֶגֶד
 הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה וְהַתְּחִינָה. "לְדַרְתֶּם", מֵהוּ
 לְדַרְתֶּם? אֵלָּא זָכָא הוּא מִי שְׁעוֹשֶׂה לָהֶם דִּירָה בְּשַׁבָּת
 בְּשְׁנֵי בְּתֵי הַלֵּב, וּמַתְּפִנֶה מִשֵּׁם יֵצֵר הָרַע שֶׁהוּא חֲלוּל
 שַׁבָּת, 'בְּרִית עוֹלָם', זֶה צְדִיק, שְׁשׂוּרִים שְׁנִיֵּהֶם עָלָיו,
 אֶחָד לְמַלְא אֹתוֹ, וְאֶחָד לְהַתְּמַלֵּא מִמֶּנּוּ. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הֵם כְּנֶגֶד שְׁתֵּי כְּלָיוֹת - פְּנִימִיּוֹת נִצָּח וְהוֹר, בְּנִים
 לְיִשְׂרָאֵל סְבָא - עֲמוּד הָאֲמֻצְעִי - תְּפָאֶרֶת, שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי אֵלּוּ שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, עֲנֵג
 שַׁבָּת "וְנִהְרֵ יוֹצֵא מֵעֵד"ן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגִּזְ"ן" (בראשית
 ב.י). וְנִהְרֵ, יֵשׁ נִהְרֵ וַיֵּשׁ נִהְרֵ, יֵשׁ נִהְרֵ הַנִּקְרָא נִהְרֵ פְּלִגְיוֹ,
 וַיֵּשׁ נִהְרֵ הַנִּקְרָא נַחַל קְדוּמִים, עֵדֶן עֲלִיּוֹן עָלָיו נֶאֱמַר
 (ישעיה סד) "עֵינֵן לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זֹלְתָּד", זֶה הַנִּהְרֵ
 הוּא אֹת ו', הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא אֹת א', וְעוֹכֵר
 בֵּין אָבָא - חֲכָמָה וְאֵמָא - בִּינָה וְהוֹלֵךְ חֲמִשׁ מֵאוֹת
 שָׁנָה, וּמְבִיעַ עַד צְדִיק - יְסוּד שֶׁהוּא שְׁבִיעִי, וּמִשֵּׁם

מִשְׁקָה לְגִנָּה - מְלָכוֹת, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה. זְכָאִי
 הוּא מִי שֶׁשׁוֹמֵר דִּירָה לְשַׁבָּת, שֶׁהוּא הַלֵּב, שְׁלֹא יִתְקַרֵּב
 שָׁם עֵצֶב הַמַּחּוּל וְכַעַם הַמְּרָה שֶׁהִיא אִשׁ הַגֵּיהֶנֶם,
 שְׁעָלֶיהָ נֹאמֵר (שְׁמוֹת ל"ה): "לֹא תִבְעְרוּ אִשׁ בְּכָל
 מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת", וְכֵן הוּא וְדָאִי, שְׁכָל מִי
 שְׁכּוֹעֵם כְּאֵלוֹ מְדַלֵּק אֶת הָאִשׁ שֶׁל הַגֵּיהֶנֶם. אֲרַבְעִים
 מְלָאוֹת חֶסֶד אַחַת, הֵן כְּנֶגֶד אֲרַבְעִים מְלָקִיּוֹת חֶסֶד
 אַחַת בְּשַׁבָּת, וְהֵם עֲשָׂרָה שְׁלָקָה אָדָם, וְעֲשָׂרָה לְחֹהָה,
 וְעֲשָׂרָה לְנַחֵשׁ, וְתִשְׁעָה לְאֲדָמָה, וּבְגִלְלָה זֶה אָמְרוּ בְּעָלֵי
 הַמִּשְׁנָה אֵין לוֹקִין בְּשַׁבָּת, שְׂאֵלוֹ הַמְּלָאוֹת הֵן נְחֻשְׁבוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד מְלָקִיּוֹת. יְצִיאֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם, הֵם
 עֲקִירָה וְהַנְּחָה, שְׁעוֹשֶׂה אוֹתָם בְּבַת אַחַת, מִי שְׁעוֹקֵר
 חֶפֶץ מִמְקוֹמוֹ וּמְנִיחַ אוֹתוֹ מְחוּץ לְמְקוֹמוֹ וּמְרִשׁוֹתוֹ,
 כְּאֵלוֹ עָקֵר אֶת אֵילָן הַחַיִּים, שֶׁהוּא אוֹת בְּרִית, וְהַנִּיחַ
 אוֹתוֹ בְּרִשׁוֹת נְכַרְיָה. מִי שְׁעוֹשֶׂה אֶת זֶה, גּוֹרֵם לְעֵקוֹר
 נְשָׁמְתוֹ מְרִשׁוֹת שְׁלָה וּמְנִיחָה בְּרִשׁוֹת אַחֲרֵת, שֶׁהִיא
 מְרָה וּמַחּוּל, וְזֶה גֵרֵם לְיִשְׂרָאֵל שְׁנַעֲקָרוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
 וְגָלוּ לְאֶרֶץ נְכַרְיָה, שֶׁהִיא רִשׁוֹת הַרְבִּים, וְכֵן הוּא מִי
 שְׁמוֹעֵל בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ שְׁלוֹ וּמַעֲבִיר כַּח לְרִשׁוֹת
 נְכַרְיָה. שַׁבְּתָא"י הוּא טַחּוּל, חֶמ"ה, - אִשָּׁה רָעָה וּמְרָה,
 שַׁבְּתָא"י עָלָיו נֹאמֵר: "וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם", מַיִם אֵין
 בּוֹ אֲבָל נְחֻשִׁים וְעֲקָרִים יֵשׁ בּוֹ, וְהוּא רָעֵב וְצָמְאוֹן

וְקִינָה וְהֶסְפֵּד וְחִשְׁכָּה וְעֶרְפָּל - אֶפְלָה, וְהִיא גְלוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְצָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהּ שְׁנַיִם בְּכַל, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, וְהוּא דְבוּר שֶׁל חַל שֶׁהוּא אָסוּר בְּשַׁבָּת, וְכֹאשֶׁר לֹא מוֹצֵאת מְקוֹם לְשֵׁרוֹת שָׁם, הִיא בּוֹרַחַת, כְּמוֹ הַשְּׁפָחָה שֶׁל אֲבֵרָהּ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ: "מִפְּנֵי שָׂרִי גְבֵרְתִי אֲנִי בְּרַחַת". מְחוּל עָלָיו נֶאֱמַר: "שֶׁל נְעֻלָּךְ מֵעַל רִגְלֶיךָ", נֵעַל מִטַּנֵּף שֶׁל טַפָּה סְרוּחָה, כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא, זֶה שַׁבָּת, וְעָלָיו אוֹמְרַת הַשְּׂכִינָה: "פִּשְׁטֵתִי אֶת בְּתַנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשְׁנָה, רַחֲצֵתִי אֶת רִגְלֵי אֵיכָכָה אִטְנִפִים", וּמִפְּנֵי זֶה צָרִיךְ בֶּן אָדָם בְּשַׁבָּת לְשַׁנּוֹת בְּלְבוּשִׁים, בְּנִד וּבְמֵאֲכָלִים, וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת מוֹסִיף מֵחַל עַל הַקֶּדֶשׁ, וְכֹל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבָּת, וְכֹל הַגּוֹרֵעַ מִפְּסִידִים לוֹ אוֹתָהּ נֶפֶשׁ יִתְרָה חֵם וְשָׁלוֹם וְכֹל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבָּת.

כשהנך מקדיש דקה בלבד ללמוד דף זהר ומצטרף ל-250.000 לומדי הזוהר הקדוש נחשב כאלו אתה מסיים 250.000 פעמים כל ספר הזוהר!!! - ויתקבלו תפלותיך ומשאלות לבך, כי התנאי לקבלת התפלות וקריאת שמע הוא למוד בזוהר כל יום (תיקוני' תיקון מ"א). על כן כל אדמו"ר, ראש ישיבה, רב עיר, רב שכונה, רב בית מדרש, מגיד שעור של דף היומי, מלמד תינוקות של בית רבן טהורים, יקח בחשבון איזה נחת רוח הוא יכול לעשות להקב"ה, ולהציל את עם ישראל מכל הצרות בלומדו זוהר הקדוש דקה אחת עם הצבור, וכך כל עם ישראל יכנסו בתבת נח, וינצלו ממלחמת גוג ומגוג, כמו שכתב הזוה"ק, רבי חיים וויטאל, והרמח"ל ז"ע, ועיין עוד "אור הזוהר".

פתיחה אליהו הנביא

לקבלת התפלה. (עבודת הקודש מורה באצבע סוף סימן י'). והרי"ח הטוב כתב, שבאמירתה מסוגל לברור ניצוצי הקדושה (בא"ח, פ' בהר סוף ההקדמה).

כתב הרמ"ק: טוב לומר תפלת פתח אליהו זכור לטוב הנזכרת בריש ספר תיקוני הזוהר (סדר רבי שבתאי מראשקוב). וכתב החיד"א, אשר קבלו רבנן קדישי, שהיא מסגלת

פְּתַח אֱלֹהֵי הַנְּבִיא זְכוֹר לטוֹב וְאָמַר. רבוֹן הָעוֹלָמִים שְׁאֵתָה הוּא אֶחָד לְבָד, וְלֹא בְּחֻשְׁבוֹן הַמְּסַפְּרִים. אֵתָה הוּא עֲלִיּוֹן מֵעַל כָּל הָעֲלִיוֹנִים, נֶעְלָם מֵעַל כָּל נַעֲלָמִים. וְאִין מַחְשְׁבָה אוֹ תַפְיֶסָה בְּךָ לְהַשִּׁיגְךָ כָּלֵל. אֵתָה הוּא שְׁהוֹצֵאת וְגַלִּיתָ עֶשֶׂר תְּקוּנִים, וְקוֹרְאִים לָהֶם עֶשֶׂר סְפִירוֹת, לְהַנְהִיג בָּהֶם עוֹלָמוֹת סְתוּמִים שְׁאִינָם נִגְלִים וְעוֹלָמוֹת הַנִּגְלִים. וּבָהֶם אֵתָה מַתְכַּסֶּה מִבְּנֵי אָדָם, וְאֵתָה הוּא שְׁקוֹשֵׁר אוֹתָם וּמַיְחֵד אוֹתָם. וּמִפְּנֵי שְׁאֵתָה מִבְּפָנִים, כָּל מִי שְׁמַבְדִּיל וּמַפְרִיד אֶחָד מִחֻבְרוֹ, מֵאֵלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, נַחֲשָׁב לוֹ כְּאֵלוֹ הוּא מַפְרִיד בְּךָ. וְאֵלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, הֵם הוֹלְכִים כְּסֻדְרָם, אֶחָד אַרְוֶה, וְאֶחָד קֶצֶר, וְאֶחָד בִּינוּנִי. וְאֵתָה הוּא שְׁמַנְהִיג לָהֶם. וְאִין מִי שְׁמַנְהִיג לָךְ, לֹא מִלְמַעְלָה וְלֹא מִלְמַטָּה וְלֹא מִכָּל צַד שְׁהוּא. לְבוֹשִׁים תִּקְנֶתָ לָהֶם, שְׁמָהֶם פּוֹרְחִים נְשָׁמוֹת לְבַנֵי אָדָם, וְכַמָּה גּוֹפִים תִּקְנֶתָ לָהֶם, שְׁנִקְרְאוּ גּוֹפִים כָּלִפִּי הַלְבוּשִׁים שְׁמַכְסִים עֲלֵיהֶם, וְנִקְרְאִים בְּתַקוּן הַזֶּה. הַחֶסֶד זְרוּעַ יְמִין. גְּבוּרָה זְרוּעַ שְׁמָאל. תַּפְאֶרֶת כְּנֶגֶד הַגּוֹף. נִצְחַ וְהוֹד כְּנֶגֶד שְׁנֵי רִגְלָיִם. יְסוּד – שְׁלִימוֹת הַגּוֹף, וְהוּא אוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ. מַלְכוּת נִקְרְאת פֶּה, תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה קוֹרְאִים לָהּ. מִדַּת הַחֻכְמָה הִיא הַמַּחַת, הִיא הַמַּחְשְׁבָה שְׁבַפְּנִים. מִדַּת הַבִּינָה הִיא הַלֵּב, וּבָהּ הַלֵּב מְבִין, וְעַל אֵלוֹ שְׁנֵיהֶם [הַחֻכְמָה וְהַבִּינָה] נֶאֱמַר, הַנְּסִתְרוֹת לְה' אֱלֹקֵינוּ. כְּתוּר עֲלִיּוֹן, הוּא כְּתוּר מַלְכוּת, וְעֲלִיוֹ נֶאֱמַר מַגִּיד

מראשית אחרית, והוא הראש שמניחים עליו תפלין, ובנשמה הפנימית מאיר שם אות יוד ואות הא ואות ואו ואות הא, שהוא דרך אצילות, והוא משקה את האילן בזרועותיו וענפיו, כמים שמשקים את האילן, ומתרבה ומתגדל באותה ההשקאה.

רבוץ העולם, אתה הוא עליון על כל העליונים, וסבת כל הסבות, ואתה משקה את הספירות שנקראים אילן, בנביעת המעין, ואותו אור המעין הוא כנשמה לגוף, שהוא חיים לגוף. ובה אין דמיון, ואין דמות מכל הספירות והנבראים הפנימיים והחיצוניים. ובראת שמים וארץ. והוצאת מהם שמש, וירח, וכוכבים ומזלות. ובארץ בראת אילנות ודשאים, וגן עדן, ועשבים, וחיות ועופות ודגים ובהמות ובני אדם. להפיר ולהודיע בהם עליונים, ואיך יתנהגו בהם עליונים ותחתונים, ואיך נכרים ונודעים עליונים ותחתונים, ואין מי שיודע ומשיג באין סוף ברוך הוא כלל. ובלעדי אורו יתברך, אין יחוד בעליונים ותחתונים, ואתה נפר ונודע אדון על כלם, ולכל ספירה לכל אחד יש שם ידוע, ובשמות הספירות נקראים המלאכים. ואתה אין לך שם ידוע, שאתה הוא ממלא ומחיה את כל הספירות הנקראים בשמות. ואתה הוא המשלים וממלא את כולם וכאשר אתה מסיר את השפעתך מהם, ישארו כל השמות כגוף בלי נשמה. אתה הוא חכם ולא על ידי החכמה הידועה בספירות, אתה הוא מבין ולא על ידי הבינה הידועה בספירות. אין לך מקום קבוע וידוע, אלא הנהגתך להודיענו תקיפה וחזקה לבני אדם. ולהראות להם איך מתנהג העולם בדין וברחמים, שהם צדק ומשפט כפי מעשי בני אדם. דין הוא הגבורה. משפט הוא העמוד האמצעי. צדק היא המלכות הקדושה. מאזני צדק, שני עמודי האמת. הין צדק, היא אות ברית. הכל להראות

איך מתנהג העולם אבל לא שיש לה צדק הידוע שהוא דין ולא משפט הידוע שהוא רחמים, ולא מכל אלו המדות כלל.

קום רבי שמעון ויתחדשו סודות עליונים על ידך שהרי רשות נתנה לה לגלות רזים נסתרים על ידיך, מה שלא נתן רשות לגלות לשום בן אדם עד עתה. קם רבי שמעון פתח ואמר: לה ה' הנהגות הגדולה, חסד והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד. כי כל – יסוד, בשמים ובארץ. לה ה' הממלכה – מלכות. והמתנשא לכל לראש. עליונים שמעו, אלו ישני חברון, והרועה הנאמן, התעוררו משנתכם. "הקיצו ורננו שוכני עפר", הם אלו אותם הצדיקים, שהם מחלק השכינה שנאמר בה, "אני ישנה ולבי ער", ואינם קרויים מתים אלא ישנים, ובשביל זה נאמר בהם, "הקיצו ורננו" וגו', משה הרועה הנאמן, אתה והאבות. התעוררו לשמח ולעורר את השכינה שהיא ישנה בגלות, שעד עתה, הצדיקים כלם רדומים, ושינה בעיניהם. מיד נתנה השכינה שלש קולות, לנגד הרועה הנאמן, ואומרת לו: קום הרועה הנאמן. שהרי עליך נאמר "קול דודי דופק", אצלי בארבע אותיות שלו, ויאמר בהם בכחם, פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי". שהרי כתוב: "תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך" שהרי ראשי מלא טל ומדוע מלא טל? אלא אמר הקדוש ברוך הוא, את השכינה חשבת, שמיום שנחרב בית המקדש, שעליתי לבית המקדש של מעלה, ועליתי לישובי – ירושלים של מעלה? אין זה כף, שבאמת לא עליתי לביתי כל זמן שאת בגלות! הרי לה סימן, "שראשי נמלא טל" והא היא השכינה בגלות, השלמות שלה והחיים שלה הוא בסוד טל, וזה הוא סוד אות יו"ד אות ה"א אות נא"ו ואות ה"א היא השכינה שאינה בחשבון ט"ל, אלא אות יוד אות הא ואות נא"ו עלים האותיות לחשבון ט"ל, שהשם הזה ממלא את השכינה

ממעין הנובע של כל המקורות העליונים, מיד קם הרועה הנאמן והאבות הקדושים עמו. עד כאן סוד היחוד.

ויהי רצון מלפני ה' העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. שיתמשך טל העליון ממנו להשפיע ולמלאות הראש של זעיר אנפין ולהמשיך שפע לשדה תפוחין הקדוש בהארת פנים ברצון ובשמחת הכל. ויתמשך מלפני ה' "העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים, ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. רצון ורחמים חזן, וחסד, בהארה עליונה, ברצון, ושמחה, עלי ועל כל בני ביתי, ועל כל הקרובים אלי, ועל כל ישראל עמו. ויפדה אותנו מכל הצרות הרעות שבאות לעולם, ויכין וינתן לנו מזון ופרנסה טובה בלי צרה ומצוקה, מהמזל העליון, שכל המזונות ממנו משתלשלים. ויצילנו מעין הרע, ומחרב מלאך המות, ומהדין של גיהנום. ויתן לנו, ולכל נפשותנו, חן וחסד, וחיים ארכים, ומזונות ברווח, ורחמים, מלפניו, אמן כן יהי רצון. אמן ואמן.

אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות, למעלה שפאשר הרצון העליון למעלה למעלה, עומד על אותו הרצון שלא נודע ולא נתפס כלל לעולם. הראש הסתום ביותר למעלה ואותו הראש הוציא מה שהוציא, ולא נודע, והאיר מה שהאיר, והכל בהעלם. ורצון המחשבה העליונה, לדרף אחריו לקבל הארה ממנו. כעין מסך אחד נפרס, ומתוך אותו המסך על ידי רדיפת זו המחשבה העליונה מגיע ולא מגיע עד אותו המסך ומזה האיר מה שהאיר וכשקבלה אותה המחשבה העליונה היה עתיק מאיר באור סתום שלא נודע וזו המחשבה לא ידע ואינו משיג גודל האור, אז הכה אותו האור שהוא סוד המחשבה שלא נודעה הכה בהארת מסך העומד והאיר ממה שאינו ידוע ומשג, ולא נודע ולא התגלה

ואז זה האור של המחשבה שלא נודעה הכה פעם ב' בהארת המסך העומד ועל ידי זה האירו כולם כאחד ונעשו ונתקנו תשעה היכלות ואלו ההיכלות אינם אורות ואינם בבחינת רוח ואינם בבחינת נשמות ולא יש מי שעומד בהם בבחינת חיה. הרצון של כל תשע האורות, שעומדים כלם בכח המחשבה שהוא אחד מהם בחשבונם כולם רוצים לרדף אחריהם בזמן שעומדים במחשבה ואינם משיגים אותו ולא נודע להם כלל ואלו לא קימים לא ברצון ולא במחשבה העליונה תופסים בה מעט הארה ולא תופסים. באלו נמצאים כל סודות האמונה וכל אותם האורות מסוד המחשבה העליונה, משם ולמטה כולם נקראים בערכם אין סוף. עד כאן מגיעים האורות בדקות ולא מגיעים, ולא נודעים מהותם, אין כאן השגה של רצון ולא השגה של מחשבה כאשר מאירה המחשבה ולא נודע לו מי מאיר אז מתלבש ונעלם בתוך בינה ומאירים למי שראוי להאיר ומתחבר זה עם זה עד שנכללים ונחשבים כולם לאחד ובסוד הקרבן כאשר עולה עשן הקטרת, כולם נקשרים זה בזה ומאירים זה בזה, אז עומדים כולם בסוד עליה והמחשבה עולה ומתעטרת באין סוף. זה האור שמאירה ממנו מחשבה עליונה (שלא נודע בה כלל) נקרא אין סוף וממנו נמצא ונאצל ומקיים ומאיר למי שמאיר ועל סוד זה הכל עומד, אשרי וזך חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

